

BIBLIOTHECA INDICA
A COLLECTION OF ORIENTAL WORKS

བོ་དེ་སྐུ་ཙན་བ་ཏུ་ར།
ཏྲ

BODHICARYĀVATĀRA

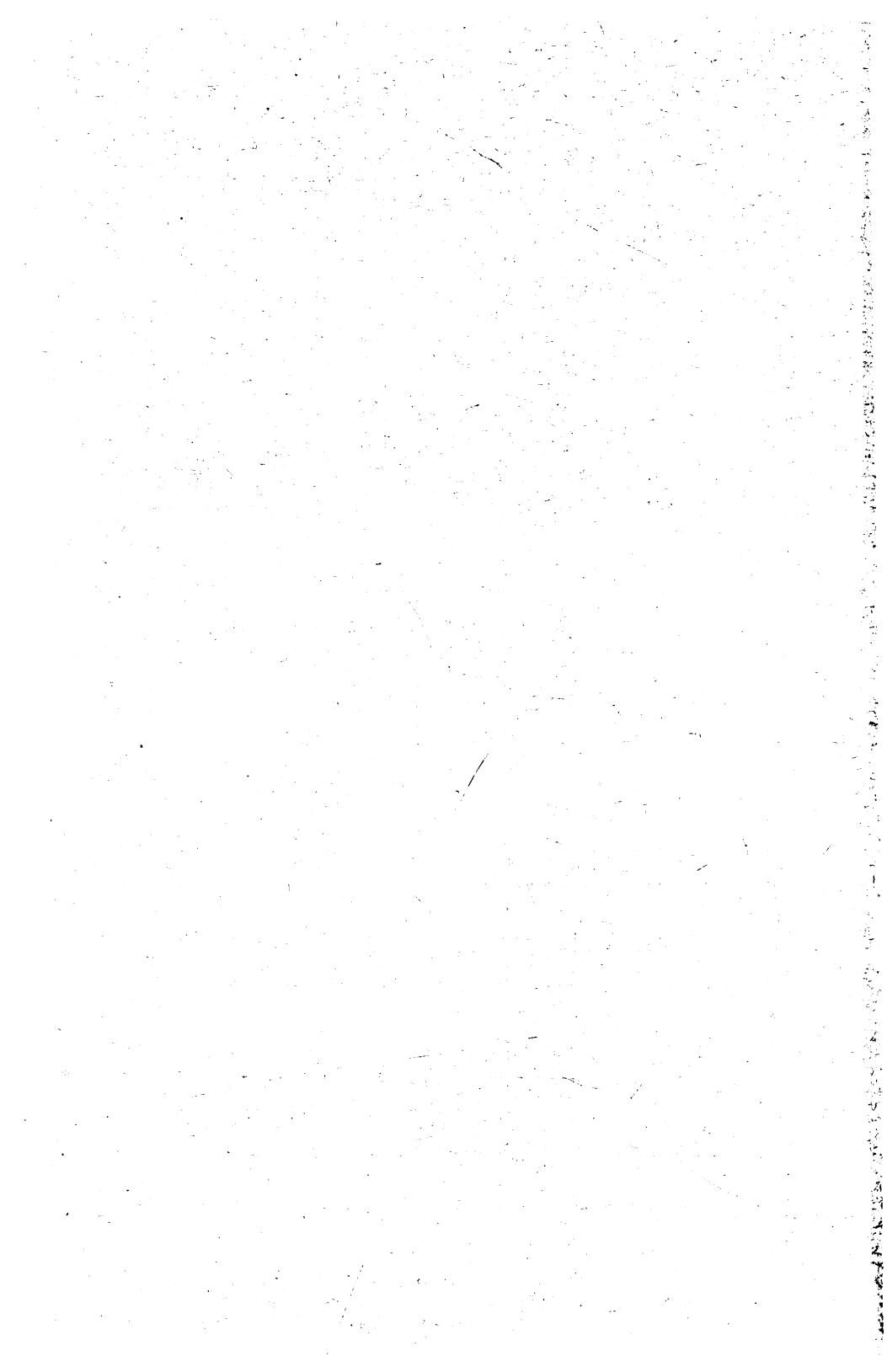
EDITED BY
VIDHUSHEKHARA BHATTACHARYA

Work Number
280

Issue Number
1580

THE ASIATIC SOCIETY
1 PARK STREET, CALCUTTA 16

༄ ། གྱུ་གར་སྐད་དུ། བོ་དི་སྐྱེ་ཚུ་བ་ཏ་ར།

གྱུ་གར་སྐྱོབ་དཔོན་གྲོག་ཏེ་བས་མཛད་པ།

བདེ་སྐད་དུ། ཐུང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་སྦྱོར་པ་ལ་འདུག་པ།

གྱུ་གར་མཁན་པོ། སེམས་ཏེ་བ་དང་། ཉུ་ཆེན་གྱི་ལོ་ཙ་བ་བརྗེ་དཔལ་བཙོགས་

ཀྱི་ཁ་ཆེའི་དཔེ་ལས་བསྐྱུར་ཅིང་ཉུས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པ།

གྱུ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཆེན་པོ་སྦྱོར་དཔོན་གཙུག་རྒྱུ་བས་སྦྲུ་མ་གཞིར་

བཞག་གོ་འགྲིག་གསལ་བར་མཛད་པའོ།

BODHICARYĀVATĀRA

OF

ŚĀNTIDEVA

EDITED BY

VIDHUSHEKHARA BHATTACHARYA

PUBLISHED BY THE ASIATIC SOCIETY

CALCUTTA

DECEMBER 1960

Price : Rs. 25

Printed by Norman A. Ellis at the Baptist Mission Press,
41A Lower Circular Road, Calcutta

PREFACE

The Asiatic Society, which can claim to be the pioneer in the introduction of Indo-Tibetan studies in India, has added to its publications, one more useful work, the Sanskrit and Tibetan versions of Śāntideva's *Bodhicaryāvatāra*, edited by an eminent Tibeto-Sanskritist late MM. Vidhussekhar Sastri, who unfortunately did not live to see the end of the publication of his book. The last nine formes were revised by his two able students, Prof. A. C. Banerjee and Shri Bhajagobinda Parampanthi.

The earliest edition of the Sanskrit text was published by the Russian savant I. P. Minayeff in the *Zapiski* IV in 1889. It was followed by another edition made by the late MM. H. P. Sastri in the *Journal of the Buddhist Text Society* in 1894. A masterly edition of this text with Prajñākaramati's commentary, which greatly enhanced the value of the original text, was prepared by the distinguished Tibeto-Chinese-Sanskrit scholar the late Prof. Louis de la Vallée Poussin and published by our Society in 1902. This edition is widely used by the world of Buddhist scholars but it is a matter of regret that the edition is long out of print.

The great importance and popularity of the text can be gauged from the fact that it was translated into three foreign languages by famous orientalists like La Vallée Poussin in French (1907), L. D. Barnett in English (1909), L. Finot in French (1920) and R. Schmidt in German (1923).

The present text is a bilingual edition in Sanskrit and Tibetan and is very critically and accurately edited by MM. V. S. Sastri. It contains the stanzas (Ch. III, 23-33, Ch. IV, 1-45, Ch. VIII, 109-86 and Ch. X, whole), which were missing in the MSS. used in the previous edition of the Society. The Tibetan version has not only its linguistic value but also throws much light on the interpretation of the original verses. It will also be an excellent textbook for the Tibetans to study Sanskrit and the Sanskritists to learn Tibetan. In order to facilitate such studies a Sanskrit-Tibetan and Tibetan-Sanskrit vocabulary was prepared by Shri Suniti Kumar Pathak at the instance of the learned Editor. It has been taken up by the Society for publication. In this connection it may be mentioned that in 1952 the great German orientalist Prof. Friedrich Weller published his *Tibetisch-Sanskritischer Index zum Bodhicaryāvatāra*, which can be profitably used by the readers of the present text.

Apart from its linguistic importance, the text offers in charming poetic diction and in elegant Sanskrit the ethical ideals and philosophy of Mahāyāna Buddhism. It depicts the career of a Mahāyānic adept, i.e., a Bodhisattva, e.g., taking the vow of *Bodhicitta*, performing formal initiatory ceremonies; acquiring perfection in perseverance (*kṣāntipāramitā*), in application of energy (*virāṇapāramitā*), in meditational exercises (*dhyānapāramitā*) and lastly in the highest knowledge (*prajñāpāramitā*) along with the realization of *śūnyatā* as envisaged in the Mādhyamika School of thought.

The author of this treatise is Śāntideva, who expressed the author's humility in stanzas 1-3 of Ch. I, saying that he was merely attempting to 'set forth briefly in accordance with Holy Writ the way whereby the sons of the Blessed Ones enter the godly life. Nothing new will be told here, nor have I skill in writing of books; therefore I have done this work to hallow my own thoughts, not designing it for the welfare of others. By it the holy impulse within me to frame righteousness is strengthened; but if a fellow-creature should see it, this my book will fulfil another end likewise'

(translated by L. D. Barnett in *The Path of Light*, p. 37). The author has not mentioned his sources but Prajñākaramati traced most of them in his commentary. In the text the author offers a clear and accurate answer to the question: What is Mahāyāna Buddhism?

Śāntideva lived in the seventh century A.D. and is said to be the son of a king of Surāṣṭra, called Mañjuvarmā. MM. H. P. Sastri identified Śāntideva with the Tantrik poet Bhusuku and regarded him as an inhabitant of Bengal. It may be there were two Śāntidevas, the earlier being of Surāṣṭra, and the later of Bengal, because the earlier Śāntideva, the author of the *Bodhicaryāvatāra* and other works, does not show any trace of Tantrik leanings.

Śāntideva, according to Tāranātha, was a devotee of Mañjuśrī and that he renounced the prospect of becoming a king on seeing a dream, in which the goddess Tārā appeared in the form of his own mother and pointed out to him that the kingly life was a hotbed of sufferings and advised him to go to the Madhyadeśa to become a monk in order to follow the Mahāyānic path of salvation. He resided at Nālandā and is described by Tāranātha as an idler and a voracious eater but one day he sprang a surprise on his fellow-brethren by reciting the whole of the *Bodhicaryāvatāra*, containing, as it does, the gist of several Mahāyāna texts. From that day he became a highly respected monk of Nālandā and was ultimately made a *Dvārapaṇḍita*, an honour conferred on very learned monks of Nālandā. This story shows how vast was his erudition!

NALINAKSHA DUTT

॥ बोधिसत्त्वचर्यावतारः ॥

ॐ नमो बुद्धाय ।

༡༡། ། རྒྱ་གར་རྒྱུ་དུ། བོ་དེ་མཉམ་མཉམ་
བཟུང་། བོད་རྒྱུ་དུ། བྱང་རྒྱུ་མཉམ་མཉམ་དཔེ་
ལྷོད་པ་ལ་འཇུག་པ།

སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་འཆོལ་ལོ།

CHAPTER I.

सुगतान् ससुतान् सधर्मकायान्
प्रणिपत्यादरतोऽखिलांश्च वन्द्यान् ।
सुगतात्मजसंवरावतारं
कथयिष्यामि यथागमं समासात् ॥ १

[2^a] བདེ་བཞེགས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མངའ་སྤྲུལ་བཅས་དང་།
 ཕྱག་ཤོས་ཀྱན་ལའང་གུས་པར་ཕྱག་འཆོལ་དེ།
 བདེ་བཞེགས་སྤྲུལ་ཀྱི་སྤོམ་ལ་འཇུག་པ་ནི།
 ལྷང་བཞིན་མདོར་བསྐྱུས་ནས་ནི་བརྗོད་པར་བྱ། ॥ १

न हि किञ्चिदपूर्वमत्र वाच्यं
न च संग्रथनकौशलं ममास्ति ।
अतएव न मे परार्थचिन्ता
स्वमनो वासयितुं कृतं ममेदं ॥ २

[2°] རྩོམ་ཆད་མ་གྲུང་བ་ཡང་འདིར་བརྗོད་མེད།
 རྩོམ་རྩོར་མཁས་པའང་བདག་ལ་ཡོད་མིན་དེ།

དེ་ཕྱིར་གཞན་དོན་བསམ་པ་འང་བདག་ལ་མེད ॥
 རང་གི་ཡིད་ལ་བསྒྲོམ་ཕྱིར་ངས་ལྷན་བཅུ་མས ॥ ३

मम तावदनेन याति वृद्धिं
 कुशलं भावयितुं प्रसादवेगः ।

10

अथ मत्समधातुरेव पश्येद्
 अपरोऽप्येनमतोऽपि सार्थकोऽयं ॥ ३

དགེ་བ་བསྒྲོམ་ཕྱིར་བདག་གི་དད་པ་འི་ཤུགས ॥
 འདི་དག་གིས་ཀྱང་དེ་ནིག་འཕེལ་འགྱུར་ལ ॥
 བདག་དང་སྐལ་བ་མཉམ་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་ ॥
 ཅི་ཕྱི་འདི་དག་མཐོང་ན་དོན་ཡོད་འགྱུར ॥ ३

क्षणसंपदियं सुदुर्लभा
 प्रतिलब्धा पुरुषार्थसाधनी ।
 यदि नात्र विचिन्ध्यते हितं
 पुनरप्येष समागमः कुतः ॥ ४

15

དལ་འབྱོར་འདི་ནི་རྟེན་པར་གཤིན་ཏུ་དཀའ ॥
 སྐྱེས་བུ་འདི་དོན་སྦྱུང་བྱེད་པར་གྱུར་པ་ལ ॥
 གལ་ཏེ་འདི་ལ་ཕན་པ་མ་བསྐྱབས་ན ॥
 ཕྱིས་འདི་ཡང་དག་འབྱོར་པར་གཤིན་ཏུ་འགྱུར ॥ ༥

रात्रौ यथा मेघघनान्धकारे
 विद्युत्क्षणं दर्शयति प्रकाशं ।
 बुद्धानुभावेन तथा कदाचिन्-
 लोकस्य पुण्येषु मतिः क्षणं स्यात् ॥ ५

20

ཇི་ལྟར་མཚན་མོ་ཐུན་ནས་སྤྲོད་ཅུས་ན ॥
 མྱོག་འགྱུ་སྐད་ཅིག་རབ་སྒྲུང་སྤྲོད་པ་ལྟར ॥

དེ་བཞིན་སངས་རྒྱས་མཐུ་ཡིས་བརྒྱ་ལས་ན ॥
 འཇིག་རྟེན་བསོད་ནམས་སློབ་གྲོས་ཤང་འགའ་འབྱུང་ ॥ ॡ

तस्माच्छुभं दुर्बलमेव नित्यं
 बलं तु पापस्य महत्सुघोरं ।
 तज्जीयतेऽन्येन शुभेन केन
 संबोधिचित्तं यदि नाम न स्यात् ॥ ६

དེ་ལྟས་དགེ་བ་ཉམ་ཆུང་ཉིད་ལ་དཔེ ॥
 སློབ་པ་སློབས་ཆེན་ཤིན་དུ་མི་བཟད་པ ॥
 དེ་ནི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་མིན་པ ॥
 དགེ་བཞུགས་གང་གིས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པར་འབྱུར ॥ ७

कल्पाननल्पान् प्रविचिन्तयद्भि-
 र्दृष्टं सुनीन्द्रैर्हितमेतदेव ।
 यतः सुखेनैव सुखं प्रवृद्ध-
 सुस्त्वावयत्यप्रमिताञ्जनौघान् ॥ ७

25

[3^a] བསྐལ་པ་དུ་མར་རབ་དགོངས་མཛད་པ་ཡི ॥
 ཐུབ་དབང་ནམས་ཀྱིས་འདི་ཉིད་པན་པར་གཟིགས ॥
 འདིས་ནི་ཆད་མེད་སྐྱེ་བའི་རྫོགས་ནམས་ཀྱིས ॥
 བདེ་མཆོག་བདེ་སྤྲུག་ཉིད་དུ་ཐོབ་པར་བྱེད ॥ ॡ

भवदुःखशतानि तर्तुकामै-
 रपि सत्त्वयसनानि हर्तुकामैः ।
 बहुसौख्यशतानि भोक्तुकामै-
 र्न विमोच्यं हि सदैव बोधिचित्तं ॥ ८

30

སྲིད་པའི་སྤྲུག་བསྐལ་བརྒྱ་ཤྲག་གཞོས་འདོད་ཅིང་ ॥
 སེམས་ཅན་མི་བདེ་བསལ་བར་འདོད་པ་དང་ ॥

འགྲོ་བའི་གནས་དང་བྲལ་བར་འདོད་པ་ནྟམས།

རིན་ཆེན་བྱང་ཆུབ་སེམས་ལེགས་བརྟན་པར་རྩངས། 22

कदलीव फलं विहाय याति

45

चयमन्यत्कुशलं हि सर्वमेव ।

सततं फलति चयं न याति

प्रसवत्येव तु बोधिचित्तवृत्तः ॥ १२

དགེ་བ་གཞན་ཀྱན་ཆུ་ཤིང་བཞིན་དུ་ནི།

འབྲས་བྱ་བསྐྱེད་ནས་ཟད་པར་འགྱུར་བ་ཉིད།

བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་ལྷོན་ཤིང་རྟག་པར་ཡང་།

འབྲས་བྱ་འབྱེན་པས་མི་ཟད་འཕེལ་བར་འགྱུར། 23

कृत्वापि पापानि सुदारुणानि

यदाश्रयादुत्तरति क्षणेन ।

50

शूराश्रयेणैव महाभयानि

नाश्रीयते तत्कथमज्ञसत्तैः ॥ १३

སྤྲིག་པ་ཤིན་དུ་མི་བཟད་བྱས་ན་ཡང་།

དཔའ་ལ་བསྐྱེད་ནས་འཛིགས་པ་ཆེན་པོ་རྩུར།

གང་ལ་བསྐྱེད་ནས་ཡུད་ཀྱིས་སྐྱོལ་འགྱུར་པ།

དེ་ལ་བག་ཅན་ནྟམས་ཀྱིས་ཅེས་མི་བསྐྱེན། 24

युगान्तकालानलवन्महान्नि

पापानि यन्निर्दहति क्षणेन ।

यस्थानुग्रंसानमितानुवाच

55

मैत्रेयनाथः सुधनाय धीमान् ॥ १४

[4^a] དེས་ནི་དུས་མཐའི་སེས་བཞིན་སྤྲིག་ཆེན་ནྟམས།

སྐད་ཅེག་གཅིག་གིས་ངེས་པར་སྤྲིག་པར་བྱེད།

དེ་ཡི་ཕན་ཡོན་དཔག་དུ་མེད་པ་དག།
 བྱམས་མགོན་མྱོད་དང་ལྷན་པས་ནོར་བཟང་བཤད། ༡༯

तद्वोधिचित्तं द्विविधं विज्ञातव्यं समासतः ।
 बोधिप्रणिधिचित्तं च बोधिप्रस्थानमेव च ॥ १५

བྱང་ཆུབ་སེམས་དེ་མདོར་བསྐྱས་ན།
 རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཤེས་བྱ་ཉྱེ།
 བྱང་ཆུབ་སྒྲོན་པའི་སེམས་དང་ནི།
 བྱང་ཆུབ་འཇུག་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ༡༥

गन्तुकामस्य गन्तुञ्च यथा भेदः प्रतीयते ।
 तथा भेदोऽनयोर्ज्ञेयो यथासंख्येन पण्डितैः ॥ १६

འགྲོ་བར་འདོད་དང་འགྲོ་བ་ཡི།
 བྱེ་བྲག་ཇི་ལྟར་ཤེས་པ་ལྟར།
 དེ་བཞིན་མཁས་པས་འདི་གཉིས་ཀྱི།
 བྱེ་བྲག་རིས་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ། ༡༦

बोधिप्रणिधिचित्तस्य संसारेऽपि फलं महत् ।
 न त्विच्छिन्नपुण्यत्वं यथा प्रस्थानचेतसः ॥ १७

བྱང་ཆུབ་སྒྲོན་པའི་སེམས་ལས་ནི།
 འཁོར་ཆོ་འབྲས་བྱ་ཆེ་འབྱུང་ཡང་།
 ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་སེམས་བཞིན་དུ།
 བསོད་ནམས་གྱུན་ཆགས་འབྱུང་བ་མིན། ༡༧

यतः प्रभृत्यपर्यन्तसत्त्वधातुप्रमोक्षणे ।
 समाददाति तच्चित्तमनिवर्त्येन चेतसा ॥ १८

གང་ནས་བརྒྱང་སྟེ་སེམས་ཅན་ཁས་ས།
 མཐའ་ཡས་རབ་དུ་དགྲོལ་བའི་ཕྱིར།

མི་ལོག་པ་ཡི་སེམས་ཀྱིས་སུ ॥

སེམས་དེ་ཡང་དག་སྤངས་གུར་པ ॥ ༡༤

ततः प्रभृति सुप्तस्य प्रमत्तस्याप्यनेकशः ।

65

अविच्छिन्नाः पुण्यधाराः प्रवर्तन्ते नभःसमाः ॥ १५

[4^b] དེ་ནས་བརྒྱུད་མྱེ་གཉིད་ལོག་གས ॥

བག་མེད་གུར་ཀྱང་བསོད་ནམས་ལྷགས ॥

གྱུན་མི་འཆད་པ་དུ་མ་ཞིག ॥

ནམ་མཁའ་མཉམ་པར་རབ་དུ་འབྱུང་ ॥ ༡༦

इदं सुबाहुप्रच्छायां सोपपत्तिकमुक्तवान् ।

हीनाधिमुक्तिसत्त्वार्थं स्वयमेव तथागतः ॥ २०

འདི་ནི་འཐད་པ་དང་བཅས་པར ॥

ལག་བརྒྱུད་ཀྱིས་ནི་ལྷག་པ་ལས ॥

དམན་མོས་སེམས་ཅན་དོན་གྱི་ཕྱིར ॥

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས ॥ ༢༠

शिरःशूलानि सत्त्वानां नाशयामीति चिन्तयन् ।

अप्रमेयेण पुण्येन गृह्यते स्म हिताश्रयः ॥ २१

70

སེམས་ཅན་ལྷན་ཀྱི་ཁྲིད་ནད་ཅས ॥

བསལ་ལོ་སྒྲུམ་དུ་བསམ་ན་ཡང་ ॥

ཕན་འདོགས་བསམ་པ་དང་ལྡན་དེ ॥

བསོད་ནམས་དབག་མེད་ལྷན་འབྱུར་ན ॥ ༢༢

किमुताप्रमितं शूलमेकैकस्य जिहीर्षतः ।

अप्रमेयगुणं सत्त्वमेकैकं च चिकीर्षतः ॥ २२

སེམས་ཅན་རེ་རེ་མི་བདེ་བ ॥

དབག་དུ་མེད་པ་བསལ་འདོད་ཅིང་ ॥

རེ་རེ་འང་ཡོན་ཏན་དབག་མེད་དུ ॥
བསྐྱེད་པར་འདོད་པ་སྒྲེས་ཅི་དགོས་ ॥ ३३

कस्य मातुः पितुर्वापि हिताशयेयमीदृशी ।
देवतानामृषीणां वा ब्रह्मणां वा भविष्यति ॥ २३
མཉམ་ཡང་ན་མ་ཡང་རུང་ ॥
སྤུ་ལ་འདི་འདྲའི་ཕན་སེམས་ཡོད་ ॥
སྤྱ་དང་རྒྱང་སྤྱོད་ནས་ས་ཀྱང་རུང་ ॥
ཚངས་པ་ལ་ཡང་འདི་ཡོད་དམ ॥ ३३

तेषामेव च सत्त्वानां स्वार्थेऽप्येष मनोरथः ।
नोत्पन्नपूर्वः स्वप्नेऽपि परार्थे सम्भवः कुतः ॥ २४

75

[5^a] སེམས་ཕན་དེ་དག་ཉིད་ལ་སྤྱོད་ ॥
རང་གི་དོན་དུ་འདི་འདྲའི་སེམས་ ॥
མི་ལས་དུ་ཡང་མ་མིས་ན ॥
གཞན་གྱི་དོན་དུ་ག་ལ་སྤྱེ ॥ ३८

सत्त्वरत्नविशेषोऽयमपूर्वा जायते कथं ।
यत्परार्थाशयोऽन्येषां न स्वार्थेऽप्युपजायते ॥ २५
གཞན་དག་རང་གི་དོན་དུ་ཡང་ ॥
མི་འབྱུང་སེམས་ཕན་དོན་སེམས་གང་ ॥
སེམས་ཀྱི་རིན་ཆེན་བྱད་པར་འདི ॥
སྤྱ་ན་མེད་པའི་མེད་ཅིག་འབྱུངས ॥ ३५

जगदानन्दबीजस्य जगद्दुःखौषधस्य च ।
चित्तरत्नस्य यत्पुण्यं तत्कथं हि प्रमीयतां ॥ २६
འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་དགའ་བའི་བྱུ ॥
སེམས་ཕན་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཅི་རྒྱུར་བ ॥

80

རིན་ཆེན་སེམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་གང་ ॥

དེ་ལ་ཇི་ལྟར་གཞུང་གྱིས་ལང་ ॥ ३५

हिताग्रं सनमात्रेण बुद्धपूजा विशिष्यते ।

किं पुनः सर्वसत्त्वानां सर्वसौख्यार्थमुद्यमात् ॥ २७

ཕན་པར་བསམས་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་ ॥

སངས་རྒྱས་མཆོད་ལས་བྱེད་འཕགས་ན ॥

སེམས་ཙན་མ་ལུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི ॥

བདེ་དོན་བཅོམ་པ་སྒྲོས་ཅེད་གོས ॥ ३७

दुःखमेवाभिधावन्ति दुःखनिःसरणाशया ।

मुखेच्छयैव संमोहात् स्वमुखं घ्नन्ति शत्रुवत् ॥ २८

སྤྱག་བསྐྱེད་འདོར་འདོད་སེམས་ཡོད་ཀྱང་ ॥

སྤྱག་བསྐྱེད་ཉིད་ལ་མངོན་པར་རྒྱག ॥

བདེ་བ་འདོད་ཀྱང་གཏི་སྤྱག་པས ॥

རང་གི་བདེ་བ་དགྲ་ལྟར་འཇོམས ॥ ३८

यस्तेषां सुखरङ्गाणां पीडितानामनेकशः ।

द्विषिं पूर्वमुखैः कुर्यात्सर्वाः पीडाशङ्किनन्ति च ॥ २९

85

[5^b] གང་ཞིག་བདེ་བས་ཤོངས་པ་དང་ ॥

སྤྱག་བསྐྱེད་མང་ལྟར་དེ་དག་ལ ॥

བདེ་བ་ཀྱན་གྱིས་ཆོས་པ་དང་ ॥

སྤྱག་བསྐྱེད་ཐམས་ཅད་གཅོད་བྱེད་ཅིང་ ॥ ३९

नाशयत्यपि संमोहं साधुस्तेन समः कुतः ।

कुतो वा तादृशं मित्रं पुण्यं वा तादृशं कुतः ॥ ३०

གཏི་སྤྱག་ཀྱང་ནི་སེམས་བྱེད་པ ॥

དེ་དང་དགོ་མཚུངས་གཤམ་ཡོད ॥

དེ་འདྲི་བཤེས་ཀྱང་ག་ལ་ཡོད།

བསོད་ནམས་དེ་འདྲའང་ག་ལ་ཡོད། ༣༠

कृते यः प्रतिकुर्वीत सोऽपि तावत्प्रशस्यते ।

अव्यापारितसाधुस्तु बोधिसत्त्वः किमुच्यतां ॥ ३१

90

ཕན་བདགས་ལན་མོན་གང་ཡིན་པ།

དེ་ཡང་རེ་ཞིག་བསྐྱབས་ལོས་ན།

ས་བཙེལ་ལེགས་པར་བྱེད་པ་ཡི།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒྲེས་ཅི་དགོས། ༣༡

कतिपयजनसत्तदायकः

कुशलकृदित्यभिपूज्यते जनैः ।

क्षणमशनकमात्रदानतः

सपरिभवं दिवसार्धयापनात् ॥ ३२

འགྲོ་བ་ཉུང་ཟད་ནར་མའི་ཟས་སྦྱོར་བ།

སྐད་ཅིག་ཟས་ཙམ་སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་དང་།

བརྒྱས་བཙས་ཉིན་བྱེད་འགྲངས་པར་བྱེད་པ་ཡང་།

དགོ་བ་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་སྦྱོ་བོས་བཀྱར། ༣༢

किमु निरवधिसत्त्वसंख्यया

निरवधिकालमनुप्रयच्छतः ।

गगनजनपरिचयाच्चयं

सकलमनोरथसंप्रपूरणं ॥ ३३

95

[6^a] སེམས་ཅན་གྲངས་མཐའ་ཡས་ལ་དུས་རིང་དུ།

བདེ་བར་གཤེགས་ཀྱི་བདེ་བ་ལྷན་མེད།

ཡིད་ལ་བསམ་པ་མཐའ་དག་ཚྲོགས་བྱེད་པ།

དྲག་དྲ་སྦྱིན་པ་ཏྲ་ཞིག་སྒྲེས་ཅི་དགོས། ༣༣

इति सत्त्वपतौ जिनस्य पुत्रे

कलषं खे हृदये करोति यश्च ।

100

कलुषोदयसंख्यया स कल्पान्

नरकेष्वावसतीति नाथ आह ॥ ३४

གང་ཞིག་དེ་འདྲི་རྒྱལ་སྤྱི་ལ་བདག་ལ ॥

གལ་དེ་ངན་སེམས་སྦྱེད་པར་བྱེད་པ་དེ ॥

ངན་སེམས་བསྦྱེད་པའི་གངས་བཞིན་བསྐལ་པར་ནི ॥

དཔལ་པར་གནས་པར་འགྱུར་ཞེས་ཐུབ་པས་གསུངས ॥ ३ॣ

अथ यस्य मनः प्रसादमेति

प्रसवेत्तस्य ततोऽधिकं फलं ।

महता हि बलेन पापकर्म

जिनपुच्छेषु शुभं त्वयन्नतः ॥ ३५

105

འོན་དེ་གང་ཞིག་ཡིད་རབ་དང་བྱེད་ན ॥

དེ་ཡི་འབྲས་བུ་དེ་བས་ལྷག་པར་འཕེལ ॥

རྒྱལ་སྤྱི་ནམས་ལ་དོ་གལ་ཆེན་པོས་ཀྱང་ ॥

སྤྱི་ག་པ་མི་འགྱུར་དག་བ་ངང་གིས་འཕེལ ॥ ३॥

तेषां शरीराणि नमस्करोमि

यत्रोदितं तद्वरचित्तरत्नं ।

यत्रापकारोऽपि सुखानुबन्धी

सुखाकरांस्तान् शरणं प्रयामि ॥ ३६

110

གང་ལ་སེམས་ཀྱི་དམ་པ་རིན་ཆེན་དེ ॥

སྦྱེས་པ་དེ་ཡི་སྐུ་ལ་ཐུག་འཆལ་ཞིང་ ॥

གང་ལ་གཞོན་པ་བྱས་ཀྱང་བདེ་འབྲེལ་བ ॥

བདེ་བའི་འགྱུར་གནས་དེ་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི ॥ ३७

बोधिचर्यावतारे बोधिचित्तानुशंसा नाम प्रथमः परिच्छेदः ।

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་

ཀྱི་ཕན་ཡོན་བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ལེུ་དང་པོ་འོ ॥

CHAPTER II.

तच्चित्तरत्नग्रहणाय सम्यक्
 पूजां करोम्येष तथागतानां ।
 सद्गुणरत्नस्य च निर्मलस्य
 बुद्धात्मजानां च गुणोदधीनां ॥ १

[6^b] རིན་ཆེན་སེམས་དེ་གཟུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར ॥
 དེ་བཞིན་གཤམས་པ་རྣམས་དང་དམ་པའི་ཆོས་ ॥
 དགོན་མཆོག་ནི་མ་མེད་དང་སངས་རྒྱལ་སྤྱོད་ ॥
 ཡོན་ཏན་གྱི་མཆོ་རྣམས་ལ་ལམས་པར་མཆོད་ ॥ १

यावन्ति पुष्पाणि फलानि चैव
 भैषज्यजातानि च यानि सन्ति ।
 रत्नानि यावन्ति च सन्ति लोके
 जलानि च स्वच्छमनोरमाणि ॥ २

5

མེད་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་དང་ ॥
 སྤྱོད་གྱི་རྣམ་པ་གང་དག་ཡོད་པ་དང་ ॥
 འཇིག་རྟེན་རིན་ཆེན་ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་དང་ ॥
 རྒྱ་མཚང་ཡོད་དུ་འོང་བ་ཅི་ཡོད་དང་ ॥ २

महीधरा रत्नमयास्तथान्ये
 वनप्रदेशाश्च विवेकरम्याः ।

10

लताः सुपुष्पाभरणोज्ज्वलाश्च
 द्रुमाश्च ये सत्फलनम्रशाखाः ॥ ३

རིན་ཆེན་རི་བོ་དང་ནི་དེ་བཞིན་དུ ॥
 བགས་ཚལ་ས་ཕྱོགས་དཔེན་ཞིང་རྣམས་དགའ་དང་ ॥
 རྩོན་ཤིང་མེད་ཀྱི་གྱུན་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་དང་ ॥
 ཤིང་གང་འབྲས་བཟང་ཡལ་ག་དུད་པ་དང་ ॥ ३

देवादिलोकेषु च गन्धधूपाः
कल्पद्रुमा रत्नमयाश्च वृक्षाः ।
सरांसि चाम्भोरुहभूषणानि
हंसखनात्यन्तमनोहराणि ॥ ४

15

ལྷ་སྟོབས་འཛིན་རྟེན་ཡང་བྱི་དང་ནི ॥
སྟོས་དང་དཔག་བསམ་གྱིང་དང་རིན་ཆེན་གྱིང་ ॥
མཚོ་དང་རྫིང་བྱ་བླ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་དག ॥
ངང་པ་ཤིན་ཏུ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཡིད་འོང་ལྟ་ནི ॥ ཨ

अकृष्टजातानि च शस्यजाता-
न्यन्यानि वा पूज्यविभूषणानि ।
आकाशधातुप्रसरावधीनि
सर्वाण्यपीमान्यपरिग्रहाणि ॥ ५

20

[7^a] མ་ཚོས་འབྲུངས་པའི་ཁོ་དྲོག་ནས་པ་དང་ ॥
གཞན་ཡང་མཚོད་པར་འོས་པའི་སྒྲིབ་ནས་ནི ॥
ནས་མཁའ་རབ་འབྲུམས་ཁམས་ཀྱི་མཐས་གཏུགས་པ ॥
ཡོངས་སུ་བརྒྱུང་བ་མེད་པ་དེ་དག་ཀུན་ ॥ ལ

आदाय बुद्ध्या मुनिपुङ्गवेभ्यो
निर्यातयाम्येष सपुत्रकेभ्यः ।
गृह्णन्तु तन्मे वरदचिणीया
महाकृपा मामनुकम्पमानाः ॥ ६

ཁྱོ་ཡིས་སྤངས་ནས་བྱུང་བ་སྦྱོར་གྱི་མཚོག ॥
སྒྲིབ་དང་བཅས་པ་ནས་ལ་ལེགས་འབྲུལ་ན ॥
ཡོན་གནས་དམ་པ་བྱུགས་རྩེ་ཆེ་ནས་ཀྱིས ॥
བདག་ལ་བརྩེར་དགོངས་བདག་གི་འདི་དག་བཞེས ॥ ཅ

अपुण्यवानस्मि महादरिद्रः

पूजार्थमन्यन्मम नास्ति किञ्चित् ।

अतो ममार्थाय परार्थचिन्ता

गृह्णन्तु नाथा इदमात्मशक्त्या ॥ ७

བདག་ནི་བསོད་ནམས་མི་ལྷན་བཞུག་ཆེན་ཏེ།

མཆོད་པའི་ཁོར་བཞུག་བདག་ལ་ཅང་མ་མཆིས།

དེས་ན་བཞུག་དོན་དགོངས་པའི་སཤོན་གྱིས་འདི།

བདག་གི་དོན་སྦྱང་ཉིད་ཀྱི་མཐུས་བཞེས་ཤིག། ༧

ददामि चात्मानमहं जिनेभ्यः

सर्वेण सर्वं च तदात्मजेभ्यः ।

परिग्रहं मे कुरुताग्रसत्त्वाः

युष्मासु दासत्वमुपैमि भक्त्या ॥ ८

[7°] སྐུ་པ་དང་དེ་སྤྲས་ནམས་ལ་བདག་གིས་ནི།

བདག་གི་ལུས་ཀྱན་གཏན་དུ་དབུལ་བར་བགྱི།

སེམས་དཔའ་མཆོག་ནམས་བདག་ནི་ཡོངས་བཞེས་ཤིག།

གྲས་པས་བྱིད་ཀྱི་འབངས་སུ་མཆི་བར་བགྱི། ༨

परिग्रहेणास्मि भवत्कृतेन

निर्भीर्भवे सत्त्वहितं करोमि ।

पूर्वं च पापं समतिक्रमामि

नान्यच्च पापं प्रकरोमि भूयः ॥ ९

བདག་ནི་བྱིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བརྒྱང་བས་ན།

སྤྱིད་ན་མི་འཇིགས་སེམས་ཅན་པན་བར་བགྱི།

སྤོན་གྱི་སྤིག་ལས་ཡང་དག་འདའ་བགྱིད་ཅིང་།

སྤིག་པ་བཞུག་ཡང་སྦྱན་ཆད་མི་བགྱིད་དོ། ༩

रत्नोज्ज्वलस्तम्भमनोरमेषु
मुक्तामयोद्भासिवितानकेषु ।
खच्छोज्ज्वलस्फाटिककुट्टिमेषु
मुगन्धिषु स्नानगृहेषु तेषु ॥ १०

40

ཁུ་སྤྱི་ཁང་པ་ཤིན་དུ་རྩི་ཞིས་པ་ ॥
ཤེལ་གྱི་ས་གཞི་གསལ་ཞིང་འཆོར་བ་བསྟར་ ॥
རིན་ཆེན་འབར་བའི་ཀ་བ་ཡིད་འོང་ལྡན་ ॥
མུ་ཏིག་འོད་ཆགས་སྒྲ་རི་བྲེས་དེར་ ॥ १०

मनोज्ञगन्धोदकपुष्पपूरैः
कुम्भैर्महारत्नमयैरनेकैः ।

स्नानं करोम्येष तथागतानां
तदात्मजानां च सगीतवाद्यं ॥ ११

དེ་བཞིན་གཤེགས་དང་དེ་ཡི་སྤྲས་རྣམས་ལ་ ॥
རིན་ཆེན་བྱས་པ་མང་པོ་སྒྲིམ་གྱི་ཚུ་ ॥
ཡིད་འོང་ལེགས་པར་བཀའ་པ་སྒྲུ་དང་ནི་ ॥
འོལ་མོར་བཅས་པ་དུ་མས་སྒྲུ་བྱས་གསོལ་ ॥ ११

प्रधूपितैर्धौतमलैरतुल्यै-

45

र्वस्त्रैश्च तेषां तनुमुन्मृशामि ।
ततः सुरक्तानि सुधूपितानि
ददामि तेभ्यो वरचौवराणि ॥ १२

དེ་དག་སྒྲུ་ལ་མཚུངས་པ་མེད་པའི་གོས་ ॥
གཙང་ལ་རྩི་རབ་བསྒྲིམ་པས་སྒྲུ་ཕྱི་འོ་ ॥
དེ་ནས་དེ་ལ་ཁ་དོག་ལེགས་བསྟར་བའི་ ॥
ན་བཟའ་ཤིན་དུ་རྩི་ཞིས་དམ་པ་འབུལ་ ॥ १२

दिव्यैर्मृदुस्रक्ष्णविचित्रशोभै-
 र्वस्त्रैरलङ्कारवरैश्च तैस्तेः ।
 समन्तभद्राजितमञ्जुघोष-
 लोकेश्वरादीनपि मण्डयामि ॥ १३

50

[8^a] བོས་བཟང་སྤྲུལ་ལ་འཇམ་པ་སྒྲ་ཚོགས་དང་ ॥
 རྒྱན་མཚོག་བརྒྱ་ཕྱལ་དེ་དང་དེ་དག་གིས་ ॥
 འཕགས་པ་ཀུན་དུ་བཟང་དང་འཇམ་དབྱངས་དང་ ॥
 འཇིག་དེན་དབང་ཕུག་སོགས་ལའང་བརྒྱན་པར་བགྱི ॥ 23

सर्वत्रिसाहस्रविसारिगन्धै-
 र्गन्धोत्तमैस्ताननुलेपयामि ।
 सूक्ष्मसूक्ष्मवृष्टसुधौतहेम-
 प्रभोज्ज्वलान्सर्वसुनीन्द्रकायान् ॥ १४

55

སྒོང་གསུམ་ཀུན་དུ་བྱིང་ད་ལྡང་བ་ཡི ॥
 བྱི་མཚོག་ཀླམས་ཀྱིས་བྱུ་བ་དབང་ཀུན་གྱི་སྒྲ ॥
 གསེར་སྤྱངས་བཅོ་མ་བྱི་དོར་བྱས་པ་ལྟར ॥
 འོད་ཆགས་འབར་བ་དེ་དག་བྱུགས་པར་བགྱི ॥ 24

मन्दारवेन्द्रीवरमल्लिकाद्यैः
 सर्वैः सुगन्धैः कुसुमैर्मनोज्ञैः ।
 अभ्यर्चयाम्यर्च्यतमान्मुनीन्द्रान्
 स्वग्निश्च संस्थानमनोरमाभिः ॥ १५

60

བྱུ་བ་དབང་མཚོད་གནས་མཚོག་ལ་ཡིད་འོང་བའི ॥
 མེ་དོག་མཐུ་ར་དང་པདྨ་དང་ ॥
 ལྷུ་དྲུལ་ལ་སོགས་བྱི་ཞིས་ཐམས་ཅད་དང་ ॥
 སྤྱང་བ་སྤྲེལ་ལེགས་ཡིད་འོང་ཀླམས་ཀྱིས་མཚོད ॥ 25

स्योतस्फुरद्गन्धमनोरमैश्च
तान्धूपमेघैरुपधूपयामि ।

भौज्यैश्च स्वाद्यैर्विविधैश्च पेयै-
स्तेभ्यो निवेद्यं च निवेदयामि ॥ १६

སྟེ་སྐྱེ་མཆོག་ཡིན་འཕྲོག་དྲི་ངད་བྱ་བ་ཡི ॥
བདུག་པའི་སྟེན་ཆོག་ས་ནམས་ཀྱང་དེ་ལ་འབུལ ॥
ཞལ་ཟས་བཟའ་བདུང་སྒྲ་ཆོག་ས་བཅས་པ་ཡི ॥
ལྷ་བཤོས་ནམས་ཀྱང་དེ་ལ་འབུལ་བར་བགྱི ॥ १७

रत्नप्रदीपांश्च निवेदयामि
सुवर्णपद्मेषु निविष्टपङ्कजैर्न ।
गन्धोपलिप्तेषु च कुट्टिमेषु
किरामि पुष्पप्रकरणमनोज्ञान् ॥ १७

65

[8^b] གསེར་གྱི་བརྒྱ་ཚར་དུ་དངར་བ་ཡི ॥
རིན་ཆེན་སྟོན་མེ་ནམས་ཀྱང་དབུལ་བར་བགྱི ॥
ས་གཞི་བཟླར་བ་སྟེ་ས་ཀྱིས་བྱུགས་པ་དེར ॥
མེ་དོག་ཡིན་འོང་སེལ་མ་དབྱུང་བར་བགྱི ॥ १८

प्रलम्बमुक्तामणिहारशोभान्
आभास्वरान्दिग्मुखमण्डनांस्तान् ।
विमानमेघान् स्तुतिगीतरम्यान्
मैत्रीमयेभ्योऽपि निवेदयामि ॥ १८

70

གཞལ་མེད་ཕོ་བྲང་བཟློད་དབྱངས་ཡིན་འོང་ལྷན ॥
སྟེ་དྲི་རིན་ཆེན་རྒྱན་འཕུང་མཛོས་འབར་བ ॥
དབག་ཡས་ནས་སམའི་རྒྱན་གྱིར་དེ་དག་ཀྱང ॥
བྱུགས་ཟེའི་རང་བཞིན་ཅན་ལ་དབུལ་བར་བགྱི ॥ १९

सुवर्णदण्डैः कमनीयरूपैः

संस्कृतमुक्तानि समुच्छ्रितानि ।

प्रधारयाम्येष महामुनीनां

रत्नातपत्राण्यतिशोभनानि ॥ १९

རིན་ཆེན་གདུགས་མཛེས་གསེར་གྱི་ཡུ་བ་ཅན་॥

ཁོར་ཡུག་གྱུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིད་འོང་བ་གྱུན་॥

དབྱིབས་ལེགས་བཟུ་ན་སྤྱུག་པ་བསྐྱེང་བ་ཡང་॥

དྲུག་ཏུ་བྱུང་དབང་རྣམས་ལ་འབྱུང་བར་བགྱི ॥ १९

अतः परं प्रतिष्ठन्तां पूजामेघा मनोरमाः ।

तूर्यसङ्गीतिमेघाश्च सर्वसत्त्वप्रहर्षणाः ॥ २०

དེ་ལས་གཞན་ཡང་མཆོད་པའི་ཆོགས་॥

རོལ་མོ་དབྱངས་སྒྲུན་ཡིད་འོང་ལྡན་॥

སེམས་ཅན་སྤྱུག་བསྐྱེང་སེམས་བྱེད་པའི་॥

སྒྲིན་རྣམས་སོ་སོར་གནས་གྱུར་ཅིག ॥ २०

सर्वसङ्घर्मरत्नेषु चैत्येषु प्रतिमासु च ।

पुष्परत्नादिवर्षाश्च प्रवर्त्तन्तां निरन्तरम् ॥ २१

[9^a] དམ་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཐམས་ཅད་དང་॥

མཆོད་དེན་རྣམས་དང་སྐྱུ་གཞུགས་ལ་॥

རིན་ཆེན་སེ་ཏྲོག་ལ་སོགས་ཆར་॥

གྱུན་སི་འཆད་པར་འབབ་པར་ཤོག ॥ २१

मञ्जुघोषप्रभृतयः पूजयन्ति यथा जिनान् ।

तथा तथागतान्नाथान्सपुत्रान्पूजयाम्यहम् ॥ २२

ཇི་ལྟར་འཇམ་དབྱངས་ལ་སོགས་པས་॥

གྱུ་ལ་བ་རྣམས་ལ་མཆོད་མཛད་པ་॥

དེ་བཞིན་བདག་གིས་དེ་བཞིན་གཤམས།
མགོན་པོ་སྤྲུལ་དང་བཅས་རྣམས་མཆོད། ॥ २३

स्वराङ्गसागरैः स्तोत्रैः स्तौमि चाहं गुणोदधीन् ।
स्तुतिसङ्गीतिमेघाश्च संभवन्लेखनन्यथा ॥ २३
ཡོན་ཏན་གྱི་མཆོད་རྣམས་ལ་བདག་།
བསྟོད་དབྱངས་ཡན་ལག་གྱི་མཆོས་བསྟོད།
བསྟོད་དབྱངས་སྟོན་སྟོན་དེ་དག་ལ།
ངས་པར་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་གུང་ཅིག། ॥ २३

सर्वचेत्राणसंख्यैश्च प्रणामैः प्रणमाम्यहं ।
सर्वत्राध्वगतान्बुद्धान्सहधर्मगणोत्तमान् ॥ २४
དུས་གསུམ་གཤམས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀུན་།
ཆོས་དང་ཆོགས་ཀྱི་མཆོག་བཅས་ལ།
ཞིང་དུལ་ཀུན་གྱི་བྱངས་སྟེད་ཀྱི།
ལུས་བདུད་པས་ནི་བདག་ཕྱག་འཆོལ། ॥ २४

सर्वचैत्यानि वन्देऽहं बोधिसत्त्वाश्रयांस्तथा ।
नमः करोम्युपाध्यायानभिवन्द्यान्यतींस्तथा ॥ २५

[9^b] བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་གཞི་རྣམས་དང་།
མཆོད་དེན་རྣམས་ལ་བདག་ཕྱག་འཆོལ།
མཁན་པོ་དེ་བཞིན་སྟོབ་དཔོན་དང་།
བདུལ་བྱས་མཆོག་ལ་ཕྱག་འཆོལ་ལོ། ॥ २५

बुद्धं गच्छामि शरणं यावदाबोधिमण्डतः ।
धर्मं गच्छामि शरणं बोधिसत्त्वगणं तथा ॥ २६
བྱང་ཆུབ་སྟོང་པོར་མཆོས་ཀྱི་བར།
སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི།

ཆོས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡི།

ཆོག་ས་ལའང་དེ་བཞིན་སྐྱབས་སུ་མཆི། ༢༩

विज्ञापयामि संबुद्धान्सर्वदिक्षु व्यवस्थितान् ।

महाकारुणिकांश्चापि बोधिसत्त्वान्कृताञ्जलिः ॥ २७

ཕྱོགས་རྣམས་ཀྱན་ན་བཞུགས་པ་ཡི།

ཇོགས་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས།

ཕྱགས་ཇི་ཆེན་པོ་མངའ་རྣམས་ལ།

ཐལ་མོ་སྦྱང་དྲི་གསོལ་བ་ནི། ༣༠

अनादिमति संसारे जन्मन्यत्रैव वा पुनः ।

यन्मया पशुना पापं कृतं कारितमेव वा ॥ २८

ཐོག་མ་མེད་ལྡན་འཁོར་བ་ནས།

ཆོ་རབས་འདི་འཇགས་གཞན་དག་ཏུ།

བདག་གིས་མ་འཆལ་ཤིག་བགྱིས་པའས།

བགྱིད་ཏུ་སྦྱལ་བ་ཉིད་དང་ནི། ༣༡

यच्चानुमोदितं किञ्चिदात्मघाताय मोहतः ।

तदत्ययं देययामि पश्चात्तापेन तापितः ॥ २९

གཏི་སྐྱུག་འབྲུལ་པས་བདག་ནོན་དྲི།

ཇིས་སུ་ཡི་རང་གང་བགྱིས་པ།

ནོངས་པ་དེ་ནི་མཐོང་བགྱིས་ནས།

བསམ་པ་ཐྱག་པས་མགོན་ལ་བཤགས། ༣༢

रत्नत्रयेऽपकारो यो मातापितृषु वा मया ।

गुरुष्वन्येषु वा क्षेपात्कायवाग्बुद्धिभिः कृतः ॥ ३०

[10^a] བདག་གིས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་ནི།

པ་མའམ་སློ་མ་གཞན་དག་ལ།

ཉོན་མོངས་སྒོ་ནས་ལུས་ངག་དང་ ॥

ཡིད་ཀྱི་གཞོན་བགྱིས་གང་ལགས་པ་ ॥ ३०

अनेकदोषदुष्टेन मया पापेन नायकाः ।

यत्कृतं दारुणं पापं तत्सर्वं देशयाम्यहम् ॥ ३१

100

ཉེས་པ་དུ་མས་སྒྱེན་ཆགས་པའི ॥

སྤྲིག་ཅན་བདག་གིས་སྤྲིག་པ་གང་ ॥

ཤིན་དུ་མི་བཟད་བགྱིས་པ་དེ ॥

ཐམས་ཅད་འདྲིན་པ་ནམས་ལ་བཤགས་ ॥ ३१

कथं च निःसराभ्यस्मात्परित्रायत सत्त्वरं ।

मा ममाचीणपापस्य मरणं ग्रीष्ममेव्यति ॥ ३२¹

བདག་ནི་སྤྲིག་པ་མ་བྱང་བར ॥

སྤྲོན་དུ་འགུམ་པར་འགྱུར་དུ་མཆི ॥

ཇི་ལྟར་འདི་ལས་ངེས་ཐར་པར ॥

མུར་བའི་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱབ་དུ་གསོལ ॥ ३२

कृताकृतापरौचोऽयं मृत्युर्विश्रम्भघातकः ।

स्वस्थस्वस्थैरविश्वास्य आकस्मिकमहाप्रणिः ॥ ३३

ཡིད་བདན་མི་རུང་འཆི་བདག་འདི ॥

བྱས་དང་མ་བྱས་མི་སྤོད་པས ॥

ན་དང་མི་ན་ཀྱན་གྱིས་ཀྱང་ ॥

སྤྲོ་བུར་ཆོ་ལ་ཡིད་མི་བདན ॥ ३३

1. Here the following sloka of which there is no Tibetan translation is probably an interpolation as says Poussin :

कथं च निःसराभ्यस्मान्नित्योद्दिष्टोऽस्मि नायकः ।

मा भून्मे मृत्युरचिरादक्षीणे पापसङ्घे ॥

It may however be noted that this sloka partly resembles with the Tibetan verse No. 32 here.

प्रियाप्रियनिमित्तेन पापं हतमनेकधा ।

105

सर्वसुखं गन्तव्यमिति न ज्ञातमौदृशम् ॥ ३४

ཐམས་ཅད་པོར་དེ་ཆ་དགོས་པར་॥

བདག་གིས་དེ་ལྟར་མ་ཤེས་པས་॥

མཛེན་དང་མི་མཛེན་དོན་གྱི་ཕྱིར་॥

མྱིག་པ་ནམ་པ་སྒྲ་ཆོགས་བྱས་॥ ३ॣ

तत्तत्स्मरणां याति यद्यदस्त्वनुभूयते ।

स्वप्नानुभूतवत्सर्वं गतं न पुनरीक्ष्यते ॥ ३५

[10^b] མི་ལས་ཉམས་སུ་སྤོང་བ་བཞིན་॥

དངོས་པོ་གང་དང་གང་སྤྱད་པ་॥

དེ་དེ་བློ་བཞིན་ལྷུ་ཏུ་འགྱུར་॥

འདས་པ་ཐམས་ཅད་མཐོང་མི་འགྱུར་॥ ३॥

अप्रिया न भविष्यन्ति प्रियो मे न भविष्यति ।

अहं च न भविष्यामि सर्वं च न भविष्यति ॥ ३६

110

མི་མཛེན་ནམས་ཀྱང་མེད་འགྱུར་ཁོང་॥

མཛེན་པ་ནམས་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་॥

བདག་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་བ་སྟེ་॥

དེ་བཞིན་ཐམས་ཅད་མེད་པར་འགྱུར་॥ ३७

इहैव तिष्ठतस्त्वावद्गता नैके प्रियाप्रियाः ।

तन्निमित्तं तु यत्पापं तत्स्थितं घोरमग्रतः ॥ ३७

རེ་ཞིག་ག་ཞོན་ཆོ་འདི་ཉིད་ལའང་॥

མཛེན་དང་མི་མཛེན་དུ་མ་འདས་॥

དེ་དག་དོན་དུ་བྱས་པའི་མྱིག་॥

མི་བཟད་གང་ཡིན་མདུན་ན་གནས་॥ ३१

एवमागन्तुकोऽस्मीति न मया प्रत्यवेक्षितं ।

मोहानुनयविद्वेषैः कृतं पापमनेकधा ॥ ३८

དེ་ལྟར་བདག་ནི་སྒྲོ་བྱུང་ཞེས ॥

བདག་གིས་རྟོགས་པར་མ་གྱུར་བས ॥

གཏི་མུག་ཆགས་དང་ཞེ་སྒྲུང་གིས ॥

སྒྲིབ་པ་ནས་པ་དུ་མ་བྱས ॥ ३८

रात्रिन्दिवमविश्राममायुषो वर्धते व्ययः ।

115

आयस्य चागमो नास्ति न मरिष्यामि किं न्वहम् ॥ ३९

ཉིན་མཚན་སྡོད་པ་ཡོང་མེད་པར ॥

ཆོ་འདི་དྲག་དུ་གོད་འགྱུར་ཞིང་ ॥

སྒྲོན་པ་གཏད་ནས་འོང་མེད་ན ॥

བདག་ལྟ་འཆི་བར་ཅིས་མི་འགྱུར ॥ ३९

इह शय्यागतेनापि बन्धुमध्येऽपि तिष्ठता ।

मयैवैकेन सोढव्या मर्मच्छेदादिवेदना ॥ ४०

[11^a] བདག་ནི་མལ་ན་འདུག་བཞིན་དུ ॥

གཉིན་བཤེས་ཀྱན་གྱིས་མཐའ་སྒྲོར་གྱང་ ॥

སྒྲོག་འཆད་པ་ཡི་ཆོར་བ་དག ॥

བདག་ཉིད་གཅིག་ལྷན་སྒྲོང་བར་འགྱུར ॥ ॣ०

यमदूतैर्गृहीतस्य कुतो बन्धुः कुतः सुहृत् ।

पुण्यमेकं तदा त्राणं मया तच्च न सेवितम् ॥ ४१

120

གཤེན་རྩེའི་པོ་ཉམས་ཟེན་པ་ལ ॥

གཉིན་གྱིས་ཅི་ཕན་བཤེས་ཅི་ཕན ॥

དེ་ཆོ་བསོད་ནམས་གཅིག་སྐྱབས་ན ॥

དེ་ཡང་བདག་གིས་མ་བཟེན་དོ ॥ ॣ१

अनित्यजीवितासङ्गादिदं भयमजानता ।

प्रमत्तेन मया नाथा बद्ध पापमुपार्जितम् ॥ ४२

མགོན་པོ་བག་མེད་བདག་གིས་ནི॥

འཇིགས་པ་འདི་འདྲ་མ་འཚལ་ནས॥

མི་དག་ཆོ་འདི་ཆེད་དག་ཏུ॥

སྤྲིག་པ་མང་པོ་ཉེ་བར་བསྐྱབས॥ ༤༢

अङ्गच्छेदार्थमप्यद्य नीयमानो विशुष्यति ।

पिपासितो दीनदृष्टिरन्यदेवेक्षते जगत् ॥ ४३

སྐྱེ་བོ་ཡན་ལག་གཞི་པའི་སར॥

དེ་སྤྲོད་ཁྱིད་པ་འདྲ་བྱེད་འགྱུར་ཏེ॥

ཁ་སྐྱེས་མིག་རྩ་ངན་ལ་སོགས॥

སྤྲ་ལས་གཞན་ཏུ་འགྱུར་སྒྲུང་ན॥ ༤༣

किं पुनर्भैरवाकारैर्यमदूतैरधिष्ठितः ।

महात्रासज्वरग्रस्तः पुरीषोत्सर्गवेष्टितः ॥ ४४

གཤེན་རྗེའི་པོ་ཉེ་འཇིགས་འཇིགས་ལྟའི॥

ཤ་ཚུགས་ཅན་གྱིས་བརྒྱུར་གྱུར་ཅིང་॥

འཇིགས་ཆེན་ནད་གྱིས་ཐེབས་གྱུར་པ॥

རབ་ཏུ་ཉམ་ཐག་སྒྲོས་ཅི་དགོས॥ ༤༤

कातरैर्दृष्टिपातैश्च त्राणान्वेषी चतुर्दिगं ।

को मे महाभयादस्मात्साधुस्त्राणं भविष्यति ॥ ४५

[11^b] སུ་ཞིག་འཇིགས་ཆེན་འདི་ལས་བདག॥

ལེགས་པར་སྐྱོབ་པར་བྱེད་འགྱུར་ཞེས॥

བྱེད་ཤ་ཐོན་པའི་མིག་བགྱུར་ནས॥

སྐྱོགས་བཞིན་སྐྱབས་དག་ཚུལ་བར་བྱེད॥ ༤༥

चाणशून्या दिशो दृष्ट्वा पुनः संमोहमागतः ।

तदाहं किं करिष्यामि तस्मिन्स्थाने महाभये ॥ ४६

130

ཕྱོགས་བཞིར་སྐྱབས་མེད་མཐོང་ནས་ནི॥

དེ་ནས་ཀུན་དུ་ཡི་ཐུག་འགྱུར་॥

གནས་དེར་སྐྱབས་ཡོད་མ་ཡིན་ན॥

དེ་ཆོ་བདག་གིས་ཇི་ལྟར་བྱ॥ ༥

अद्यैव शरणं यामि जगन्नाथान्महाबलान् ।

जगद्रक्षार्थमुद्युक्तान्सर्ववासहराञ्जिनान् ॥ ४७

དེ་བས་སྐུལ་བ་འགྲོ་བའི་མགོན་॥

འགྲོ་བ་སྐྱོབ་པའི་དོན་བརྩོན་པ॥

ཕྱོབས་ཆོན་འཛིགས་པ་ཀུན་སེལ་ལ॥

དེ་རིང་ཉིད་ནས་སྐྱབས་སུ་མཆི॥ ༦

तैश्चाप्यधिगतं धर्मं संसारभयनाशनं ।

शरणं यामि भावेन बोधिसत्त्वगणं तथा ॥ ४८

དེ་ཡིས་ཕྱགས་སུ་ཆུད་པའི་ཆོས་॥

ལམ་ཁོར་བའི་འཛིགས་པ་སེལ་བ་དང་॥

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོགས་ལ་ཡང་॥

དེ་བཞིན་ཡང་དག་སྐྱབས་སུ་མཆི॥ ༧

समस्तीभद्रायात्मानं ददामि भयविक्कलः ।

पुनश्च मञ्जुषोषाय ददाम्यात्मानमात्मना ॥ ४९

135

བདག་ནི་འཛིགས་པས་ནས་སྐྱབས་ནས་॥

ཀུན་དུ་བཟང་ལ་བདག་ཉིད་འབྱུང་॥

འཛམ་པའི་དབྱངས་ལ་འང་བདག་ཉིད་ཀྱིས་॥

བདག་གི་ལུས་འདི་དབྱེ་བར་བབྱི॥ ༨

तं चावलोकितं नाथं कृपाव्याकुलचारिणं ।

विरौम्यार्तरवं भीतः स मां रचतु पापिनम् ॥ ५०

[12^a] ཐུགས་ཇི་འཇིགས་པ་མ་འཁུལ་བ།

སྤྱན་རས་གཟིགས་མགོན་དེ་ལ་ཡང་།

ཉམ་ཐག་ང་རེས་འོ་དོད་འབོད་།

སྤྱི་ལ་ཐུན་བདག་ལ་བསྐྱབ་དུ་གསོལ། ॥ ५०

आर्यमाकाशगर्भं च चितिगर्भं च भावतः ।

सर्वान्महाकृपांश्चापि त्राणान्वेषी विरौम्यहम् ॥ ५१

འཕགས་པ་ནམ་མཁའི་སྤྱི་ང་པོ་དང་།

ས་ཡི་སྤྱི་ང་པོ་དག་དང་ནི།

ཐུགས་ཇི་ཆེ་མགོན་ཐམས་ཅད་ལ།

སྐྱབས་འཛོལ་སྤྱི་ང་ནས་འོ་དོད་འབོད་། ॥ ५१

यं दृष्ट्वैव च संचस्ताः पलायन्ते चतुर्दिशं ।

यमदूतादयो दुष्टास्तं नमस्यामि वज्रिणम् ॥ ५२

གང་ཞིག་མཐོང་ནས་གཤིན་ཇི་ཡི།

པོ་ཉ་ལ་སོགས་སྤང་བ་ནམས།

སྐྱབས་ནས་ཐུགས་བཞིར་འབྱེར་བྱེད་པ།

དོ་ཇི་ཅན་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི། ॥ ५२

अतीत्य युष्मदचनं साम्प्रतं भयदर्शनात् ।

शरणं यामि वो भीतो भयं नाशयत द्रुतम् ॥ ५३

སྤོན་ཆད་ཁྱོད་ཀྱི་བཀའ་ལས་འདས།

ད་ནི་འཇིགས་པ་ཆེར་མཐོང་ནས།

ཁྱོད་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི་ལགས་ཀྱིས།

འཇིགས་པ་སྤྱད་དུ་བསལ་དུ་གསོལ། ॥ ५३

इत्वरथाधिभौतोऽपि वैद्यवाक्यं न लङ्घयेत् ।

145

किमु व्याधिग्रतैर्यस्तश्चतुर्भिश्चतुर्नरैः ॥ ५४

ཐ་སལ་ནད་ཀྱིས་འཇིགས་ན་ཡང་ ॥

སྐྱན་པའི་ངག་བཞིན་བྱ་དགོས་ན ॥

འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་ཉེས་བརྒྱུ་ཡི ॥

ནད་ཀྱིས་དྲག་བདབ་སྒྲོམ་ཅི་དགོས་ ॥ ५८

एकेनापि यतः सर्वं जम्बुद्वीपगता नराः ।

नश्यन्ति येषां भेषज्यं सर्वदिचु न लभ्यते ॥ ५५

[12^b] དེ་གཅིག་གིས་ཀྱང་འཇོམ་གླིང་ན ॥

གནས་པའི་མི་ཀུན་བརྒྱལ་བྱེད་ན ॥

དེ་དག་གསོ་བའི་སྐྱན་གཞན་ནི ॥

ཕྱོགས་ནམས་ཀུན་ནས་མི་རྟེན་ན ॥ ५५

तत्र सर्वज्ञवैद्यस्य सर्वशल्यापहारिणः ।

वाक्यमुल्लङ्घयामीति धिङ्मामत्यन्तमोहितम् ॥ ५६

150

དེ་ལ་སྐྱན་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱིན ॥

རྒྱལ་བྱ་ཐམས་ཅད་འབྱིན་པ་ཡི ॥

བཀའ་ལྟར་མི་བྱེད་སེམས་པ་ནི ॥

ཤིན་དུ་གཏི་མུག་སྐྱད་པའི་གནས་ ॥ ५७

अत्यप्रमत्तस्तिष्ठामि प्रपातेष्वितरेष्वपि ।

किमु योजनसाहस्रे प्रपाते दीर्घकालिके ॥ ५७

གཡང་ས་ཐ་སལ་རྒྱང་དུ་ལའང་ ॥

བག་ཡོད་གནས་པར་བྱ་དགོས་ན ॥

དཔག་ཆད་ཕྱོང་དུ་རྒྱང་བ་ཡི ॥

ཡུན་རིང་གཡང་ས་སྒྲོམ་ཅི་དགོས་ ॥ ५८

अद्यैव मरणं नेति न युक्ता मे सुखासिका ।
 अवश्यमेति सा वेला न भविष्याम्यहं यदा ॥ ५८
 དེ་རིང་ཁོ་ན་མི་འཆི་ཞེས ॥
 བདེ་བར་འདུག་པ་རིགས་མ་ཡིན ॥
 བདག་ནི་མེད་པར་འགྱུར་བའི་དུས ॥
 དེ་ནི་གཏོན་མི་ཟ་བར་འགྱུར ॥ ५९

अभयं केन मे दत्तं निःसरिष्यामि वा कथं ।
 अवश्यं न भविष्यामि कस्मान्मे सुस्थितं मनः ॥ ५९
 བདག་ལ་མི་འཇིགས་སུ་ཡིས་བྱིན ॥
 འདི་ལས་ཇི་ལྟར་ངེས་ཐར་འགྱུར ॥
 གཏོན་མི་ཟ་བར་མེད་འགྱུར་ན ॥
 ཅི་ལྟར་བདག་ཡིད་བདེ་བར་འདུག ॥ ६०

पूर्वानुभूतनष्टेभ्यः किं मे सारमवस्थितं ।
 येषु मेऽभिनिविष्टेन गुरुणां लङ्घितं वचः ॥ ६०

[13^a] སློན་ཆད་སྤོང་ཉེ་ཞིག་པ་ལས ॥
 བདག་ལ་སྒྲག་པ་ཅི་ཡོད་ན ॥
 བདག་ནི་དེ་ལ་མཐོན་ཞིན་ནས ॥
 སྒྲ་མའི་བཀའ་དང་འགལ་བར་བྱས ॥ ७०

जीवलोकमिमं त्यक्त्वा बन्धून्परिचितांस्तथा ।
 एकाकी कापि यास्यामि किं मे सर्वैः प्रियाप्रियैः ॥ ६१
 གསོན་ཆོ་འདི་དང་དེ་བཞིན་དུ ॥
 གཉིན་དང་བཤེས་པ་རྣམས་སྤངས་ནས ॥
 གཅིག་སུ་ག་ཤེད་འགྲོ་དགོས་ན ॥
 མཇོང་དང་མི་མཇོང་ཀུན་ཅི་རུང་ ॥ ७१

इयमेव तु मे चिन्ता युक्ता रात्रिन्दिवं सदा ।
अशुभान्नियतं दुःखं निःसरेयं ततः कथम् ॥ ६२

མི་དགོ་བ་ལས་སྤྱག་བསྐྱེལ་འབྱུང་ ॥
དེ་ལས་ཇི་ལྟར་ངེས་ཐར་ཞེས ॥
ཉིན་མཚན་དག་ཏུ་བདག་གིས་ནི ॥
འདི་ཉིད་འབའ་ཞིག་བསམ་པའི་རིགས་ ॥ ७३

मया बालेन मूढेन यत्किञ्चित्पापमाचितं ।
प्रकृत्या यच्च सावद्यं प्रज्ञप्यावद्यमेव च ॥ ६३

བདག་ནི་མི་ཤེས་གཏི་མུག་པས ॥
རང་བཞིན་ཁ་ན་མ་གྲོ་བའས ॥
བཅས་པའི་སྤྱིག་པ་གང་ཡིན་ལས ॥
གང་ཡང་རུང་བ་བགྱིས་པ་ནསས ॥ ७३

तत्सर्वं देशयाम्येष नाथानामग्रतः स्थितः ।
कृताञ्जलिर्दुःखभीतः प्रणिपत्य पुनः पुनः ॥ ६४

མགོན་པོ་འི་སྤྱན་རླུང་མངོན་སུམ་ཏུ ॥
ཐལ་སྤྱར་སྤྱག་བསྐྱེལ་འཇིགས་སེམས་ཀྱིས ॥
ཡང་དང་ཡང་ཏུ་ཐུག་འཁྲལ་དེ ॥
དེ་དག་ཐམས་ཅད་བཤགས་པར་བགྱི ॥ ७ॣ

अत्ययमत्ययत्वेन प्रतिगृह्णन्तु नाथकाः ।
न भद्रकमिदं नाथा न कर्त्तव्यं पुनर्मया ॥ ६५

[13^b] འདྲིན་པ་ནསས་ཀྱིས་བདག་གི་སྤྱིག་།
མོངས་བ་ལགས་པར་བརྒྱུང་ཏུ་གསོལ ॥

འདི་ནི་བཟང་པོ་ས་ལགས་པས།

སྤྲོད་ཆད་བདག་ནི་ཡོད་མི་བགྱིད། ༥༥

इति द्वितीयः परिच्छेदः ॥

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྲོད་ལ་འཇུག་པ་ལས།

སྤྲོད་པ་བཤགས་

པའི་མེའུ་སྟེ་གཉིས་པའོ། ॥

CHAPTER III.

अपायदुःखविश्रामं सर्वसत्त्वैः कृतंशुभं ।

अनुमोदे प्रमोदेन सुखं तिष्ठन्तु दुःखिताः ॥ १

སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་ངན་སོང་གི།

སྤྲུལ་བསྐྱེད་ལ་ངལ་བསོའི་དགེ་བ་དང་།

སྤྲུལ་བསྐྱེད་ཅན་དག་བདེར་གནས་ལ།

དགའ་བས་རྗེས་སྤྲུལ་ཡི་རང་ངོ་ ॥ ༡

संसारदुःखनिर्मोचमनुमोदे शरीरिणां ।

बोधिसत्त्वबुद्धत्वमनुमोदे च तायिनाम् ॥ २

བྱང་ཆུབ་ཀྱུང་གྱུར་དགེ་བསམས་པ།

དེ་ལ་རྗེས་སྤྲུལ་ཡི་རང་ངོ་ ॥

ལུས་ཅན་འཁོར་བའི་སྤྲུལ་བསྐྱེད་ལས།

ངེས་པར་ཐར་ལ་ཡི་རང་ངོ་ ॥ ༢

चित्तोत्पादसमुद्रांश्च सर्वसत्त्वसुखावहान् ।

सर्वसत्त्वहिताधानाननुमोदे च प्राप्तिनाम् ॥ ३

སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་དང་།

ཀྱུལ་སྤྲོས་ས་ལའང་ཡི་རང་ངོ་ ॥

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་མཛད་པའི།

ཐུགས་བསྐྱེད་དག་བ་རྒྱ་མཚོ་དང་།

སེམས་ཅན་པན་པར་མཛད་པ་ལ།

དགའ་བས་ཐེས་སུ་ཡི་རང་ངོ་། ༢

सर्वासु दिवु संबुद्धान् प्रार्थयामि कृताञ्जलिः ।

धर्मप्रदीपं कुर्वन्तु मोहाद्दुःखप्रपातिनाम् ॥ ४

[14^a] ཐུགས་རྒྱས་ཀྱི་སངས་རྒྱལ་ལ།

ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་གསོལ་བ་ནི།

སེམས་ཅན་སྤྲུལ་བསྐྱེད་ལྟན་འགྲོམས་ལ།

ཚོས་ཀྱི་སྦྱོན་མེ་སྦྱར་དུ་གསོལ། ༥

निर्वातुकामांश्च जिनान् याचयामि कृताञ्जलिः ।

कल्पाननन्तांस्तिष्ठन्तु मा भूदन्धमिदं जगत् ॥ ५

10

རྒྱལ་བ་རྒྱ་ངན་འདྲ་བཞིན་ལ།

ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་གསོལ་བ་ནི།

འགྲོ་འདི་ཐོངས་པར་མི་འགོད་ཅིང་།

བསྐྱེད་པ་གྲངས་མེད་བཞུགས་པར་གསོལ། ༦

एवं सर्वमिदं कृत्वा यन्मयासादितं शुभं ।

तेन स्यां सर्वसत्त्वानां सर्वदुःखप्रशान्तिकृत् ॥ ६

དེ་ལྟར་འདི་དག་ཀྱི་བྱས་ཏེ།

དག་བ་བདག་གིས་བསམས་པ་གང་།

དེས་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི།

སྤྲུལ་བསྐྱེད་ཐམས་ཅད་བསམ་བར་ཤོག། ༧

ग्लानानामस्मि भैषज्यं भवेयं वैद्य एव च ।

तदुपस्थायकश्चैव यावद्रोगापुनर्भवः ॥ ७

སྒྲུབ་དང་སྒྲུབ་པ་ཉིད་དག་དང་ ॥

དེ་ཡི་ནད་གཏོག་བྱེད་པར་ལོག།

འགྲོ་བ་ནད་པ་ཇི་སྤྱིད་དུ ॥

ནད་སོར་གྱུར་གྱི་བར་དུ་ནི ॥ ७

क्षुत्पिपासाव्यथां हन्यामन्नपानप्रवर्षणैः ।

दुर्भिक्षान्तरकल्पेषु भवेयं पानभोजनम् ॥ ८

ཟས་དང་སྒྲོམ་གྱི་ཆར་པ་སྤྱེ ॥

བགྲེས་དང་སྒྲོམ་པའི་གནོད་པ་བསལ ॥

ཁྱ་གཏི་བསྐལ་པ་བར་མའི་ཆོ ॥

བདག་ནི་ཟས་དང་སྒྲོམ་དུ་གྱུར ॥ ८

दरिद्राणां च सत्त्वानां निधिः स्यामहमक्षयः ।

नानोपकरणाकारैरूपतिष्ठेयमग्रतः ॥ ९

[14^b] སེམས་ཅན་པོངས་ཤིང་དབྱལ་བ་ལ ॥

བདག་ནི་མི་ཟད་གཏོར་གྱུར་དེ ॥

ཡོ་བྱད་མཐོ་དག་སྒྲ་ཆོགས་སུ ॥

མདུན་ན་ཉི་བར་གནས་གྱུར་ཅིག ॥ ९

आत्मभावांस्तथा भोगान् सर्वत्राध्वगतं शुभं ।

निरपेक्षस्त्यजाम्येष सर्वसत्त्वार्थसिद्धये ॥ १०

ལུས་དང་དེ་བཞིན་པོངས་སྤྱོད་དང་ ॥

དུས་གསུམ་དག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ ॥

སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་དོན་བསྐྱབ་ཕྱིར ॥

པོངས་པ་མེད་པར་གཏང་བར་བྱ ॥ १०

सर्वत्यागश्च निर्वाणं निर्वाणार्थि च मे मनः ।

त्यक्त्यं चेन्नया सर्वं वरं सत्तेषु दीयतां ॥ ११ . .

ཐམས་ཅད་བདང་བས་སྒྱུ་ངན་འདེལ ॥

བདག་སྒྲོ་སྒྱུ་ངན་འདས་པ་བསྐྱབ ॥

ཐམས་ཅད་གཏོང་བར་ཆབ་གཅིག་ལ ॥

སེམས་ཅན་ཀམས་ལ་བདང་བ་སྐྱོབ། ॥ ११

यथासुखीकृतश्चात्मा मयायं सर्वदेहिनां ।

प्रन्तु निन्दन्तु वा नित्यमाकिरन्तु च पांसुभिः ॥ १२

བདག་གིས་ལུས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ ॥

ལུས་འདི་ཅི་བཞིར་བྱིན་ཟིན་གྱིས ॥

དྲིལ་དུ་གསོད་དང་སྒྲོད་བཤས ॥

བདེག་སོགས་ཅི་དགར་བྱེད་ལ་རབ། ॥ १२

क्रौडन्तु मम कायेन हसन्तु विलसन्तु च ।

दत्तस्तेभ्यो मया कायश्चिन्तया किं मयानया ॥ १३

བདག་གི་ལུས་ལ་ཅི་བྱེད་དམ ॥

ཅི་འདི་ག་ཞི་སྒྱུ་བྱེད་ཀྱང་ ॥

བདག་གི་ལུས་འདི་བྱིན་ཟིན་གྱིས ॥

འདིའི་ཁ་དྲིལ་ཅི་ཞིག་བྱ། ॥ १३

कारयन्तु च कर्माणि यानि तेषां सुखावहं ।

अनर्थः कस्यचिन्मा भून्मामालम्ब्य कदाचन ॥ १४

དེ་ལ་གཞོད་པར་མི་འགྱུར་བའི ॥

ལས་གང་ཡིན་པའང་བྱེད་དུ་རྒྱག།

བདག་ལ་དམིགས་ནས་ནས་དུ་ཡང་ ॥

འགའ་ཡང་དོན་མེད་མ་གྱུར་ཅིག། ॥ १४

येषां क्रुद्धाप्रसन्ना वा मामालम्ब्य मतिर्भवेत् ।
तेषां स एव हेतुः स्थान्नित्यं सर्वार्थसिद्धये ॥ १५

30

[15^a] བདག་ལ་དམིགས་ནས་གང་དག་གི།

ཁོའམ་དང་པའི་སེམས་བྱུང་ན།

དེ་ཉིད་དྲག་དུ་དེ་དག་གི།

དོན་ཀྱན་འབྱུང་པའི་གྱུར་གྱུར་ཅིག། 20

अभ्याख्यास्यन्ति मां ये च ये चान्येऽप्यपकारिणः ।

उत्प्रासकास्तथान्येऽपि सर्वे सुर्वोधिभागिनः ॥ १६

གང་དག་བདག་ལ་ཁ་ཟེར་རམ།

གནས་དག་གཞོན་པ་བྱེད་པ་འམ།

དེ་བཞིན་ཕྱར་ཁ་གཏོང་ཡང་བྱུང་།

ཐམས་ཅད་བྱུང་ཐུབ་སྐལ་ལྷན་གྱུར། 25

अनाथानामहं नाथः सार्थवाहश्च यायिनां ।

पारेष्मूनां च नौभूतः सेतुः सङ्गम एव च ॥ १७

བདག་ནི་མགོན་མེད་ནམས་ཀྱི་མགོན།

ལམ་ཁྱལ་ནམས་ཀྱི་དེད་དཔོན་དང་།

བཀལ་འདོད་ནམས་ཀྱི་གྲུ་དང་ནི།

གཞིངས་དང་རམ་པ་ཉིད་དུ་གྱུར། 20

दीपार्थिनामहं दीपः शय्या शय्यार्थिनामहं ।

दासार्थिनामहं दासो भवेयं सर्वदेहिनां ॥ १८

སྤྱིང་དོན་གཉིས་ལ་སྤྱིང་དང་ནི།

མར་མེ་འདོད་ལ་མར་མེ་དང་།

35

1. Read here གི for གེས in the Xylograph.

2. The word *dīpa*, evidently a 'lamp', is taken here by the Tibetan Translator in two different senses, i.e. a 'lamp' (མར་མེ) and an 'island' (སྤྱིང་)'. And owing to this fact in the metre there are five lines instead of four. Cf. here in Pali the passage *अनदीपा द्वोद्य भिक्खवे अन्नसरणा* । Here the word *दीप* is taken by some as a 'lamp' while by others as an 'island'.

གནས་མལ་འདོད་ལ་གནས་མལ་དང་ ॥

བདག་ནི་ལྷས་ཅན་བྱན་འདོད་བ ॥

ཀྱན་གྱི་བྱན་དུ་འགྱུར་བར་ཤོག ॥ १८

चिन्तामणिर्भद्रघटः सिद्धविद्या महौषधिः ।

भवेयं कल्पवृक्षश्च कामधेनुश्च देहिनां ॥ १९

ཡིད་བཞིན་ཁོར་དང་བྱམ་བ་བཟང་ ॥

རིག་སྒྲགས་གྱུ་བ་དང་སྦྲན་ཆེན་དང་ ॥

དཔག་བསམ་གྱི་ནི་ཤིང་དག་དང་ ॥

ལྷས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འདོད་འཛོལ་གྱུར་ ॥ १९

पृथिव्यादीनि भूतानि निःशेषाकाशवासिनां ।

सत्त्वानामप्रमेयाणां यथाभोगान्यनेकधा ॥ २०

40

[15^b] ས་སོགས་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་དང་ ॥

ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་དྲག་པར་ཡང་ ॥

སེམས་ཅན་དཔག་དུ་མེད་བ་ཡི ॥

རྣམ་མང་ཉེར་འཛོལ་གཞིར་ཡང་ཤོག ॥ २०

एवमाकाशनिष्ठस्य सत्त्वधातोरनेकधा ।

भवेयमुपजीव्योऽहं यावत्सर्वं न निर्वृताः ॥ २१

དེ་བཞིན་ནམ་མཁའ་འཁྱུར་གྱུ་གསལ་པའི ॥

སེམས་ཅན་ཁྱེད་མཁས་ལ་རྣམ་ཀྱན་དུ ॥

ཐམས་ཅད་ལྷ་འདས་བར་དུ ॥

བདག་ནི་ཉེར་འཛོལ་གྱུར་ཡང་ཤོག ॥ २१

यथा गृहीतं सुगतैर्बोधिचित्तं पुरातनैः ।

ते बोधिसत्त्वशिष्यायामानुपूर्व्या यथा स्थिताः ॥ २२

རྒྱུད་སྤྱོད་གྱི་བདེ་གཤེགས་ཀྱིས་॥

བྱང་ཆུབ་ཐུགས་ནི་བསྐྱེད་པ་དང་॥

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསྐྱེད་པ་ལ॥

དེ་དག་རིམ་བཞིན་གནས་པ་ལྟར་॥ २२

तद्वदुत्पादयाम्येष बोधिचित्तं जगद्धिते ।

45

तद्वदेव च ताः शिष्याः शिष्यिष्यामि यथाक्रमं ॥ २३

དེ་བཞིན་འགྲོ་ལ་པན་དོན་དུ॥

བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་བསྐྱེད་བྱི་ཞིང་॥

དེ་བཞིན་དུ་ནི་བསྐྱེད་པ་ལའང་॥

རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་པར་བྱེ॥ २३

एवं गृहीत्वा मतिमान् बोधिचित्तं प्रसादतः ।

पुनः पृष्ठस्य पुष्ट्यर्थं चित्तमेवं प्रहर्षयेत् ॥ २४

དེ་ལྟར་སློང་དང་ཐུན་པ་ཡིས་॥

རབ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་བརྒྱུད་ནས་॥

མཆུག་ཀྱང་ཀུས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་॥

སེམས་ནི་འདི་ལྟར་གཟེངས་བསྐྱོད་དོ॥ २४

अद्य मे सफलं जन्म सुलब्धो मानुषो भवः ।

अद्य बुद्धकुले जातो बुद्धपुत्रोऽसि साम्प्रतं ॥ २५

50

[16^a] དང་དུས་བདག་ཚེ་འབྲས་བྱ་ཡོད་॥

མི་ཡི་སྤྱིད་པ་ཤེགས་པར་ཐོབ་॥

དེ་རིང་སངས་རྒྱས་རིགས་སུ་སྦྱེས ॥

སངས་རྒྱས་སྤྲུལ་སུ་ད་གྱུར་དོ ॥ ३४

तथाधुना मया कार्यं स्वकुलोचितकारिणां ।

निर्मलस्य कुलस्यास्य कलङ्को न भवेद्यथा ॥ २६

ད་ནི་བདག་གིས་ཅི་ནས་ཀྱང་ ॥

རིགས་དང་མཐུན་པའི་ལས་བཅུ་མས་དེ ॥

སྦྱོན་མེད་བཅུན་པའི་རིགས་འདི་ལ ॥

ཚྭ་པར་མི་འགྱུར་དེ་ལྟར་བྱ ॥ ३५

अन्धः सङ्करकूटेभ्यो यथा रत्नमवाप्नुयात् ।

तथा कथञ्चिदप्येतद् बोधिचित्तं ममोदितं ॥ २७

འོང་བས་ཕུར་དར་ཕུང་པོ་ལས ॥

ཇི་ལྟར་རིན་ཆེན་རྩྭ་པ་ལྟར ॥

དེ་བཞིན་ཇི་ཞིག་ལྟར་སྦྱེས་ནས ॥

བྱང་ཆུབ་སེམས་འདི་བདག་ལ་སྦྱེས ॥ ३७

जगन्मृत्युविनाशाय जातमेतद्रसायनं ।

जगद्धारिद्युग्ममनं निधानमिदमक्षयं ॥ २८

འགྲོ་བའི་འཆི་བདག་འཛོམས་བྱེད་པའི ॥

བདུད་ཅི་མཆོག་ཀྱང་འདི་ཡིན་ནོ ॥

འགྲོ་བའི་དབུལ་བ་སེལ་བ་ཡི ॥

མི་ཟད་གཏོར་ཡང་འདི་ཡིན་ནོ ॥ ३८

जगद्व्याधिप्रशमनं भैषज्यमिदमुत्तमं ।

भवाध्वभ्रमणश्रान्तो जगद्विश्रामपादपः ॥ २९

འགྲོ་བའི་ནད་རབ་ཞི་བྱེད་པའི ॥

སྦྱོན་གྱི་མཆོག་ཀྱང་འདི་ཡིན་ནོ ॥

མྱེད་ལམ་འབྱམས་ཤིང་དུབ་བ་ཡི།

འགྲོ་བའི་ངལ་བསོའི་ལྷོན་ཤིང་ཡིན། ༣༧

दुर्गत्युत्तरणे सेतुः सामान्यः सर्वथायिनां ।

जगत्क्षेत्रोद्गमन उदितश्चित्तचन्द्रमाः ॥ ३०

60

[16^b] འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ངན་འགྲོ་ལས།

སྒྲོལ་བར་བྱེད་པའི་སྤྱི་སྤྱལ་ཡིན།

འགྲོ་བའི་ཉོན་མོངས་གཏུང་སེལ་བའི།

སེམས་ཀྱི་ལྷ་བ་ཤར་བ་ཡིན། ༣༠

जगदज्ञानतिमिरप्रोत्सारणमहारविः ।

सद्धर्मचौरमथनान्नवनीतं समुत्थितं ॥ ३१

འགྲོ་བའི་སེམས་རབ་རིབ་དག།

དབྱིས་འབྱིན་ཉི་མ་ཆེན་པོ་ཡིན།

དམ་ཆོས་འོས་བསྐྱབས་བ་ལས།

མར་གྱི་ཉིང་ཁུ་ཕུང་བ་ཡིན། ༣༡

सुखभोगवुभुक्षितस्य वा

जनसार्थस्य भवाध्वचारिणः ।

सुखसत्रमिदं ह्युपस्थितं

सकलाभ्यागतसत्त्वतर्पणं ॥ ३२

65

འགྲོ་བའི་འགྲོན་པོ་མྱེད་པའི་ལམ་གྱི་ཁྱིང་།

བདེ་བའི་ལོངས་སྤྱོད་སྤྱད་པར་འདོད་པ་ལ།

འདི་ནི་བདེ་བའི་མཆོག་དྲ་ཉིང་གཞན་ཏེ།

སེམས་ཅན་འགྲོན་ཆེན་ཆོས་པར་བྱེད་པ་ཡིན། ༣༢

जगदद्य निमन्त्रितं मया
सुगतत्वेन सुखेन चान्तरा ।

पुरतः खलु सर्वतायिना-
मभिनन्दन्तु सुरासुरादयः ॥ ३३

70

བདག་གིས་དེ་རིང་སྐྱོབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི॥
སྤྱན་རླུང་འགྲོ་བ་བདེ་གཤེགས་ཉིད་དང་ནི॥
བར་དུ་འདི་ལ་མགྲོན་དུ་བཅས་ཟིན་གྱིས॥
ལྷ་དང་ལྷ་མིན་ལ་སོགས་དགའ་བར་གྱིས॥ ३३

बोधिचर्यावतारे बोधिचित्तपरिग्रहो नाम तृतीयः परिच्छेदः ॥

[17^a] གུང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ལས། གུང་ཚུབ་ཀྱི་
སེམས་ཡོངས་སུ་བརྒྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ལེའུ་གསུམ་པའོ ॥

CHAPTER IV.

एवं गृहीत्वा सुदृढं बोधिचित्तं जिनात्मजः ।
शिञ्जानतिक्रमे यत्नं कुर्यान्नित्यमतन्द्रितः ॥ १

རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་གྱིས་དེ་ལྟ་བུར་॥
གུང་ཚུབ་སེམས་རབ་བརྟན་བརྒྱུང་ནས॥
གཤེགས་པ་མེད་པར་དྲག་དུ་ཡང་॥
བསྐྱབ་ལས་མི་འདའ་འབད་པར་བྱ॥ १

सहसा यत्समारब्धं सम्यग् यदविचारितं ।
तत्र कुर्यान्नवेत्येवं प्रतिज्ञायापि युज्यते ॥ २

བབ་ཚོལ་བརྩམས་པ་གང་ཡིན་པའམ॥
གང་ཞེས་ལེགས་པར་མ་བརྟགས་པ॥
དེ་ནི་དམ་བཅས་བྱས་གུར་ཀྱང་॥
གུའམ་བདང་ཞེས་བརྟགས་པའི་རིགས॥ २

विवातिनं तु पृथ्वैर्महाप्राज्ञैश्च नक्षत्रैः ।

मयापि च यथाशक्ति न च किं पदलिख्यते ॥ ३

शरत्तःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लः ॥

शरत्तःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लः ॥

शरत्तःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लः ॥

शरत्तःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लः ॥ ३

यदिदेवैर्ब्रह्मपतिज्ञाय साधयन् न कर्मणा ।

एतां सर्वा विषयवाद्य का गतिर्मा भविष्यति ॥ ४

शरत्तःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लः ॥

शरत्तःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लः ॥

शरत्तःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लः ॥

शरत्तःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लः ॥

मनसा विनाविद्यपि यो न देवात्पुनर्नरः ।

स प्रतो भवतीत्युक्तमप्युक्तमपि वक्ष्यति ॥ ५

[17b] शरत्तःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लः ॥

शरत्तःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लः ॥

शरत्तःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लः ॥

शरत्तःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लः ॥ ५

किमुनापुनरं सौख्यमुच्यते भवान् ।

जगत्सर्वं विषयवाद्य का गतिर्मा भविष्यति ॥ ६

शरत्तःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लः ॥

शरत्तःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लः ॥

शरत्तःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लः ॥

शरत्तःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लःशुक्लः ॥ ७

वेत्ति सर्वज्ञ एवैतामचिन्त्यां कर्मणो गतिं ।

यद्बोधिचित्तत्यागेऽपि मोक्षयत्येव तान्नरान् ॥ ७

མི་གང་བྱང་རྒྱལ་སེམས་བདང་ཡང་ ॥

དེ་དག་ཐར་པར་མཛད་པ་ནི ॥

ལས་རྒྱལ་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་སྟེ ॥

ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཁོ་ནས་མཐུན ॥ ७

बोधिसत्त्वस्य तेनैवं सर्वापत्तिर्गरीयसी ।

15

यस्मादापद्यमानोऽसौ सर्व सत्त्वार्थहानिकृत् ॥ ८

དེ་ནི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ལ ॥

རྒྱང་བའི་ནང་དུ་སྟེ་བ་སྟེ ॥

འདི་ལྟར་དེ་ནི་བྱང་གྱུར་ན ॥

སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་དོན་ལ་དམན ॥ ८

योऽप्यन्यः क्षणमप्यस्य पुण्यविघ्नं करिष्यति ।

तस्य दुर्गतिपर्यन्तो नास्ति सत्त्वार्थधातिनः ॥ ९

གང་གཞན་སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་འདིའི ॥

བསོད་ནམས་བར་ཆད་གཤམ་བྱེད་པ ॥

སེམས་ཅན་དོན་ལ་དམན་གྱུར་པས ॥

དེ་ཡི་ངན་འགྲོ་ཐུ་མཐའ་མེད ॥ ९

एकस्यापि हि सत्त्वस्य हितं हत्वा हतो भवेत् ।

अग्रेषाकाशपर्यन्तवासिनां किमु देहिनां ॥ १०

20

[18^a] སེམས་ཅན་གཅིག་གི་བདེ་བ་ཡང་ ॥

བཞིག་ན་བདག་ཉིད་ཉམས་གྱུར་ན ॥

ནམ་མཁའ་མ་ལུས་མཐའ་ཁྲམ་བའི ॥

ལུས་ཅན་བདེ་བཞིག་སྟོམ་ཅི་དགོས ॥ १०

॥ वसुधैव कुटुम्बकम् ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

॥ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

[illegible]

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

नमोऽस्तुते भगवते श्रीगणेशाय नमः ।

नद्यैर्विष्णुवरो यत्नमल्लनसि नल्लः ॥ १२

|| ॐ. नमो. भू. ह्ये. ॥

[illegible]

|| 6. 46. 6. 47. 6. 48. 6. 49. ||

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

। : १५६७८९०१२३४ : १२३४ १५६ १८९०१

नैषामहं क्षतौषिणं चिकित्सायाचते ॥ १३

॥ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

॥ अरुणः प्रसीदतु ॥

॥ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

॥ ७३ ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

४४ ॥ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

מב. לב. מב. לטב. ז. שטט. ז. ||

ב.מ.פ.ל.כ.ז.ח.ט.י.

ה'תש"ח. י"ב. כ"ב. כ"ג. כ"ד. כ"ה. כ"ו. כ"ז. כ"ח. כ"ט. ל. ל"א. ל"ב. ל"ג. ל"ד. ל"ה. ל"ו. ל"ז. ל"ח. ל"ט. מ. מ"א. מ"ב. מ"ג. מ"ד. מ"ה. מ"ו. מ"ז. מ"ח. מ"ט. נ. נ"א. נ"ב. נ"ג. נ"ד. נ"ה. נ"ו. נ"ז. נ"ח. נ"ט. ס. ס"א. ס"ב. ס"ג. ס"ד. ס"ה. ס"ו. ס"ז. ס"ח. ס"ט. ע. ע"א. ע"ב. ע"ג. ע"ד. ע"ה. ע"ו. ע"ז. ע"ח. ע"ט. פ. פ"א. פ"ב. פ"ג. פ"ד. פ"ה. פ"ו. פ"ז. פ"ח. פ"ט. צ. צ"א. צ"ב. צ"ג. צ"ד. צ"ה. צ"ו. צ"ז. צ"ח. צ"ט. ק. ק"א. ק"ב. ק"ג. ק"ד. ק"ה. ק"ו. ק"ז. ק"ח. ק"ט. קכ. קכ"א. קכ"ב. קכ"ג. קכ"ד. קכ"ה. קכ"ו. קכ"ז. קכ"ח. קכ"ט. קל. קל"א. קל"ב. קל"ג. קל"ד. קל"ה. קל"ו. קל"ז. קל"ח. קל"ט. קמ. קמ"א. קמ"ב. קמ"ג. קמ"ד. קמ"ה. קמ"ו. קמ"ז. קמ"ח. קמ"ט. קנ. קנ"א. קנ"ב. קנ"ג. קנ"ד. קנ"ה. קנ"ו. קנ"ז. קנ"ח. קנ"ט. ר. ר"א. ר"ב. ר"ג. ר"ד. ר"ה. ר"ו. ר"ז. ר"ח. ר"ט. רי. רי"א. רי"ב. רי"ג. רי"ד. רי"ה. רי"ו. רי"ז. רי"ח. רי"ט. רכ. רכ"א. רכ"ב. רכ"ג. רכ"ד. רכ"ה. רכ"ו. רכ"ז. רכ"ח. רכ"ט. רל. רל"א. רל"ב. רל"ג. רל"ד. רל"ה. רל"ו. רל"ז. רל"ח. רל"ט. רמ. רמ"א. רמ"ב. רמ"ג. רמ"ד. רמ"ה. רמ"ו. רמ"ז. רמ"ח. רמ"ט. רנ. רנ"א. רנ"ב. רנ"ג. רנ"ד. רנ"ה. רנ"ו. רנ"ז. רנ"ח. רנ"ט. ש. ש"א. ש"ב. ש"ג. ש"ד. ש"ה. ש"ו. ש"ז. ש"ח. ש"ט. שי. שי"א. שי"ב. שי"ג. שי"ד. שי"ה. שי"ו. שי"ז. שי"ח. שי"ט. שכ. שכ"א. שכ"ב. שכ"ג. שכ"ד. שכ"ה. שכ"ו. שכ"ז. שכ"ח. שכ"ט. של. של"א. של"ב. של"ג. של"ד. של"ה. של"ו. של"ז. של"ח. של"ט. שמ. שמ"א. שמ"ב. שמ"ג. שמ"ד. שמ"ה. שמ"ו. שמ"ז. שמ"ח. שמ"ט. שס. שס"א. שס"ב. שס"ג. שס"ד. שס"ה. שס"ו. שס"ז. שס"ח. שס"ט. שצ. שצ"א. שצ"ב. שצ"ג. שצ"ד. שצ"ה. שצ"ו. שצ"ז. שצ"ח. שצ"ט. ת. ת"א. ת"ב. ת"ג. ת"ד. ת"ה. ת"ו. ת"ז. ת"ח. ת"ט. תי. תי"א. תי"ב. תי"ג. תי"ד. תי"ה. תי"ו. תי"ז. תי"ח. תי"ט. תכ. תכ"א. תכ"ב. תכ"ג. תכ"ד. תכ"ה. תכ"ו. תכ"ז. תכ"ח. תכ"ט. תל. תל"א. תל"ב. תל"ג. תל"ד. תל"ה. תל"ו. תל"ז. תל"ח. תל"ט. תמ. תמ"א. תמ"ב. תמ"ג. תמ"ד. תמ"ה. תמ"ו. תמ"ז. תמ"ח. תמ"ט. תנ. תנ"א. תנ"ב. תנ"ג. תנ"ד. תנ"ה. תנ"ו. תנ"ז. תנ"ח. תנ"ט. תס. תס"א. תס"ב. תס"ג. תס"ד. תס"ה. תס"ו. תס"ז. תס"ח. תס"ט. תצ. תצ"א. תצ"ב. תצ"ג. תצ"ד. תצ"ה. תצ"ו. תצ"ז. תצ"ח. תצ"ט. תפ. תפ"א. תפ"ב. תפ"ג. תפ"ד. תפ"ה. תפ"ו. תפ"ז. תפ"ח. תפ"ט. תשי. תשי"א. תשי"ב. תשי"ג. תשי"ד. תשי"ה. תשי"ו. תשי"ז. תשי"ח. תשי"ט. תשכ. תשכ"א. תשכ"ב. תשכ"ג. תשכ"ד. תשכ"ה. תשכ"ו. תשכ"ז. תשכ"ח. תשכ"ט. תשל. תשל"א. תשל"ב. תשל"ג. תשל"ד. תשל"ה. תשל"ו. תשל"ז. תשל"ח. תשל"ט. תשמ. תשמ"א. תשמ"ב. תשמ"ג. תשמ"ד. תשמ"ה. תשמ"ו. תשמ"ז. תשמ"ח. תשמ"ט. תשס. תשס"א. תשס"ב. תשס"ג. תשס"ד. תשס"ה. תשס"ו. תשס"ז. תשס"ח. תשס"ט. תשצ. תשצ"א. תשצ"ב. תשצ"ג. תשצ"ד. תשצ"ה. תשצ"ו. תשצ"ז. תשצ"ח. תשצ"ט. ת"פ. ת"פ"א. ת"פ"ב. ת"פ"ג. ת"פ"ד. ת"פ"ה. ת"פ"ו. ת"פ"ז. ת"פ"ח. ת"פ"ט. ת"קי. ת"קי"א. ת"קי"ב. ת"קי"ג. ת"קי"ד. ת"קי"ה. ת"קי"ו. ת"קי"ז. ת"קי"ח. ת"קי"ט. ת"קכ. ת"קכ"א. ת"קכ"ב. ת"קכ"ג. ת"קכ"ד. ת"קכ"ה. ת"קכ"ו. ת"קכ"ז. ת"קכ"ח. ת"קכ"ט. ת"קל. ת"קל"א. ת"קל"ב. ת"קל"ג. ת"קל"ד. ת"קל"ה. ת"קל"ו. ת"קל"ז. ת"קל"ח. ת"קל"ט. ת"קמ. ת"קמ"א. ת"קמ"ב. ת"קמ"ג. ת"קמ"ד. ת"קמ"ה. ת"קמ"ו. ת"קמ"ז. ת"קמ"ח. ת"קמ"ט. ת"קנ. ת"קנ"א. ת"קנ"ב. ת"קנ"ג. ת"קנ"ד. ת"קנ"ה. ת"קנ"ו. ת"קנ"ז. ת"קנ"ח. ת"קנ"ט. ת"קס. ת"קס"א. ת"קס"ב. ת"קס"ג. ת"קס"ד. ת"קס"ה. ת"קס"ו. ת"קס"ז. ת"קס"ח. ת"קס"ט. ת"קצ. ת"קצ"א. ת"קצ"ב. ת"קצ"ג. ת"קצ"ד. ת"קצ"ה. ת"קצ"ו. ת"קצ"ז. ת"קצ"ח. ת"קצ"ט. ת"קפ. ת"קפ"א. ת"קפ"ב. ת"קפ"ג. ת"קפ"ד. ת"קפ"ה. ת"קפ"ו. ת"קפ"ז. ת"קפ"ח. ת"קפ"ט. ת"קשי. ת"קשי"א. ת"קשי"ב. ת"קשי"ג. ת"קשי"ד. ת"קשי"ה. ת"קשי"ו. ת"קשי"ז. ת"קשי"ח. ת"קשי"ט. ת"קשכ. ת"קשכ"א. ת"קשכ"ב. ת"קשכ"ג. ת"קשכ"ד. ת"קשכ"ה. ת"קשכ"ו. ת"קשכ"ז. ת"קשכ"ח. ת"קשכ"ט. ת"קשל. ת"קשל"א. ת"קשל"ב. ת"קשל"ג. ת"קשל"ד. ת"קשל"ה. ת"קשל"ו. ת"קשל"ז. ת"קשל"ח. ת"קשל"ט. ת"קשמ. ת"קשמ"א. ת"קשמ"ב. ת"קשמ"ג. ת"קשמ"ד. ת"קשמ"ה. ת"קשמ"ו. ת"קשמ"ז. ת"קשמ"ח. ת"קשמ"ט. ת"קשס. ת"קשס"א. ת"קשס"ב. ת"קשס"ג. ת"קשס"ד. ת"קשס"ה. ת"קשס"ו. ת"קשס"ז. ת"קשס"ח. ת"קשס"ט. ת"קשצ. ת"קשצ"א. ת"קשצ"ב. ת"קשצ"ג. ת"קשצ"ד. ת"קשצ"ה. ת"קשצ"ו. ת"קשצ"ז. ת"קשצ"ח. ת"קשצ"ט. ת"קת. ת"קת"א. ת"קת"ב. ת"קת"ג. ת"קת"ד. ת"קת"ה. ת"קת"ו. ת"קת"ז. ת"קת"ח. ת"קת"ט. ת"קתי. ת"קתי"א. ת"קתי"ב. ת"קתי"ג. ת"קתי"ד. ת"קתי"ה. ת"קתי"ו. ת"קתי"ז. ת"קתי"ח. ת"קתי"ט. ת"קתכ. ת"קתכ"א. ת"קתכ"ב. ת"קתכ"ג. ת"קתכ"ד. ת"קתכ"ה. ת"קתכ"ו. ת"קתכ"ז. ת"קתכ"ח. ת"קתכ"ט. ת"קתל. ת"קתל"א. ת"קתל"ב. ת"קתל"ג. ת"קתל"ד. ת"קתל"ה. ת"קתל"ו. ת"קתל"ז. ת"קתל"ח. ת"קתל"ט. ת"קתמ. ת"קתמ"א. ת"קתמ"ב. ת"קתמ"ג. ת"קתמ"ד. ת"קתמ"ה. ת"קתמ"ו. ת"קתמ"ז. ת"קתמ"ח. ת"קתמ"ט. ת"קתנ. ת"קתנ"א. ת"קתנ"ב. ת"קתנ"ג. ת"קתנ"ד. ת"קתנ"ה. ת"קתנ"ו. ת"קתנ"ז. ת"קתנ"ח. ת"קתנ"ט. ת"קתס. ת"קתס"א. ת"קתס"ב. ת"קתס"ג. ת"קתס"ד. ת"קתס"ה. ת"קתס"ו. ת"קתס"ז. ת"קתס"ח. ת"קתס"ט. ת"קתצ. ת"קתצ"א. ת"קתצ"ב. ת"קתצ"ג. ת"קתצ"ד. ת"קתצ"ה. ת"קתצ"ו. ת"קתצ"ז. ת"קתצ"ח. ת"קתצ"ט. ת"קתפ. ת"קתפ"א. ת"קתפ"ב. ת"קתפ"ג. ת"קתפ"ד. ת"קתפ"ה. ת"קתפ"ו. ת"קתפ"ז. ת"קתפ"ח. ת"קתפ"ט. ת"קתשי. ת"קתשי"א. ת"קתשי"ב. ת"קתשי"ג. ת"קתשי"ד. ת"קתשי"ה. ת"קתשי"ו. ת"קתשי"ז. ת"קתשי"ח. ת"קתשי"ט. ת"קתשכ. ת"קתשכ"א. ת"קתשכ"ב. ת"קתשכ"ג. ת"קתשכ"ד. ת"קתשכ"ה. ת"קתשכ"ו. ת"קתשכ"ז. ת"קתשכ"ח. ת"קתשכ"ט. ת"קתשל. ת"קתשל"א. ת"קתשל"ב. ת"קתשל"ג. ת"קתשל"ד. ת"קתשל"ה. ת"קתשל"ו. ת"קתשל"ז. ת"קתשל"ח. ת"קתשל"ט. ת"קתשמ. ת"קתשמ"א. ת"קתשמ"ב. ת"קתשמ"ג. ת"קתשמ"ד. ת"קתשמ"ה. ת"קתשמ"ו. ת"קתשמ"ז. ת"קתשמ"ח. ת"קתשמ"ט. ת"קתשס. ת"קתשס"א. ת"קתשס"ב. ת"קתשס"ג. ת"קתשס"ד. ת"קתשס"ה. ת"קתשס"ו. ת"קתשס"ז. ת"קתשס"ח. ת"קתשס"ט. ת"קתשצ. ת"קתשצ"א. ת"קתשצ"ב. ת"קתשצ"ג. ת"קתשצ"ד. ת"קתשצ"ה. ת"קתשצ"ו. ת"קתשצ"ז. ת"קתשצ"ח. ת"קתשצ"ט. ת"קתת. ת"קתת"א. ת"קתת"ב. ת"קתת"ג. ת"קתת"ד. ת"ק

कदा तथागतोत्पादं श्रद्धां मानुष्यमेव वा ।

कुशलाभ्यासयोग्यत्वमेवं लप्स्येति दुर्लभं ॥ १५

30

[18^b] དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་དང་ ॥

དང་དང་མི་ལུས་ཐོབ་བ་དང་ ॥

དག་གོམས་རུང་བ་དེ་ལྟ་བུ ॥

དཀོན་ཅན་ཞིག་ཐོབ་པར་གྱུར ॥ १०

आरोग्यदिवसं चेदं सभक्तं निरुपद्रवं ।

आयुः क्षणं विसंवादि कायो याचितकोपमः ॥ १६

ནད་མེད་ཉི་མ་འདི་ལྟ་བུ ॥

ཟས་བཅས་འཆི་བ་མེད་ཀྱང་ནི ॥

ཆོ་ནི་སྐད་ཅིག་བསྐྱེད་བ་ཤི ॥

ལུས་ནི་ཐང་ཅིག་བརྒྱན་པོ་བཞིན ॥ १७

नहीदृशैर्मच्चरितैर्मानुष्यं लभ्यते पुनः ।

अलभ्यमाने मानुष्ये पापमेव कुतः शुभं ॥ १७

བདག་གི་སྤྱོད་པ་འདི་འདས་ནི ॥

མི་ཡི་ལུས་ཀྱང་འཐོབ་མི་འགྱུར ॥

མི་ལུས་ཐོབ་པར་མ་འགྱུར་ན ॥

ཤིག་པ་འབའ་ཞིག་དག་བ་མེད ॥ १०

यदा कुशलयोग्योऽपि कुशलं न करोम्यहं ।

अपायदुःखैः संमूढः किं करिष्याम्यहं तदा ॥ १८

35

གང་ཆོ་དག་སྤྱད་སྐལ་ལྷན་ཡང་ ॥

དག་བ་བདག་གིས་མ་བྱས་ན ॥

ངན་སོང་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱན་མོངས་པ ॥

དེ་ཆོ་བདག་གིས་ཅི་བྱར་ཡོད ॥ १८

अकुर्वतश्च कुशलं पापं चाप्यपचिन्वतः ।

हतः सुगतशब्दोऽपि कल्पकोटिशतैरपि ॥ १९

དགེ་བ་དག་ཀྱང་མ་བྱས་ལ ॥

སྤྲིག་པ་དག་ཀྱང་ཉིང་བསམས་ན ॥

བསྐྱལ་བ་བྱེ་བ་བརྒྱར་ཡང་ནི ॥

བདེ་འགྲོའི་སྒྲ་ཡང་ཐོས་མི་འགྱུར ॥ १०

अत एवाह भगवान्मानुषमतिदुर्लभं ।

महार्णवयुगच्छिद्रकूर्मयौवार्पणोपमं ॥ २०

40

དེ་ཉིད་ཕྱིར་ན་བཅོམ་ལྡན་གྱིས ॥

གྱུ་མཚེ་ཆེར་གཡེངས་གཉིད་ཤིང་གི ॥

བྱ་གར་ཅུས་སྤལ་མགྲིན་ཅུད་ཏྱར ॥

མི་ཉིད་ཤིན་ཏུ་ཐོབ་དཀར་གསུངས ॥ २०

एकचणात्कृतात्पापाद्वौचौ कल्पमास्थिते ।

अनादिकालोपचितात् पापात्का सुगतौ कथा ॥ २१

[19^a] སྒྲ་ཅིག་གཅིག་བྱས་སྤྲིག་པས་ཀྱང་ ॥

བསྐྱལ་བར་མནར་མེད་གནས་འགྱུར་ན ॥

ཐོག་མེད་འཁོར་བར་བསམས་སྤྲིག་གིས ॥

བདེ་འགྲོར་མི་འགྲོ་སྒྲོས་ཅི་དགོས ॥ २१

न च तन्मात्रमेवासौ वेदयित्वा विमुच्यते ।

यस्मात्तद्वेदयन्नेव पापमन्यत्प्रसूयते ॥ २२

དེ་ཙམ་ཁོ་ན་སྒྱུང་གྱུར་ནས ॥

འདི་ནི་ནམ་ཐར་མི་འགྱུར་དེ ॥

འདི་ཏྱར་དེ་ནི་སྒྲོང་བཞིན་དུ ॥

སྤྲིག་པ་གཞན་དག་རབ་དུ་སྒྲེ ॥ २२

नातःपरा वञ्चनास्ति न च मोहोऽस्त्यतःपरः ।

45

यदीदृशं क्षणं प्राप्य नाभ्यस्तं कुशलं मया ॥ २३

འདི་འདྲི་དཔ་བ་རྟེན་གྱར་ནས ॥

བདག་གིས་དག་གོས་ས་མ་བྱས་ན ॥

འདི་ལས་བསྐྱས་བ་གཞན་མེད་དེ ॥

འདི་ལས་སྒྲོས་བའང་གཞན་མེད་དོ ॥ २३

यदि चैवं विमृश्यामि पुनः सीदामि मोहितः ।

शोचिष्यामि चिरं भूयो यमदूतैः प्रचोदितः ॥ २४

གཤམ་དེ་བདག་གིས་དེ་དོགས་ནས ॥

སྒྲོས་བས་སྐྱས་ཀྱང་རྟེན་ལྷག་ན ॥

འཆི་བར་འགྱུར་བའི་དུས་ཀྱི་ཆོ ॥

སྐྱང་ན་ཆེན་པོ་ལྷང་བར་འགྱུར ॥ २४

चिरं धक्ष्यति मे कायं नारकाग्निः सुदुःसहः ।

पश्चात्तापानलश्चित्तं चिरं धक्ष्यतिनिश्चितं¹ ॥ २५

50

དུམ་མེ་བཟོད་དགས་ལྷན་རིང་དུ ॥

བདག་གི་ལུས་ལ་བསྐྱབས་གྱུར་ན ॥

འགྲོད་བ་མི་བཟོད་མེ་འབར་བས ॥

སེམས་གདུང་འགྱུར་བ་གདོན་མི་ཟ ॥ २५

कथञ्चिदपि सम्प्राप्तो हितभूमिं सुदुर्लभां ।

जानन्नपि च नीतोऽहं तानेव नरकान्पुनः ॥ २६

19^b] ཤིན་དུ་རྟེན་དཀར་ཕན་བའི་ས ॥

རི་ཞིག་ལྷར་སྐྱས་རྟེན་གྱར་ནས ॥

1. Sloka 25. d. Here in Skt. there was in MS. a lacuna of the following letters *niści* of the word *niścitam* for which Tib. has གདོན་མི་ཟ ।

དགའ་མགུང་པད་གཡ་གནོད་ཅིང་པ།

དེ་ལྟར་མཁུ་བཟོད་པ་ནི།

གནས་མཁུ་བཟོད་པ་སྤང་པའི་གནས། ༢༧

Bodhicaryāvatāra

IV. 29. मच्चिन्तावस्थिता एव झन्ति मामेव सुस्थिताः

mat-citta-avasthita

my mind dwell thus unite me indeed

तनायहं न कुषामि दिगस्थानसहिष्णुतां ॥२८॥

śāhīnuta

angry

patience, resignation

तदप्यपि शेषशेषपक्षपक्षेन ॥

mat

citta

avasthita

eva

istrian

$\text{pa} \cdot \text{da} \cdot \text{ra} \cdot \text{sa} \cdot \text{ga} \cdot \text{na} \cdot \text{ma} \cdot \text{ba}$

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ २८ ॥
 { tail } (aam) [ɔ] dāa [-like] kṛta

Bodhicaryavatāra

IV. 28. हस्तपादादिरहितास्तृष्णा द्वेषादिशत्रवः ।

hastā-pāda-ādī-rakṣita, tṛṣṇā-dveṣa-ādī-śatrawaḥ (śatru)
handa-feet-etc.-destitute of, desire-hatred-etc.-enemies

न शूरा न च ते प्राज्ञाः कथं दासीकुलोऽस्मि तैः ॥ २८

not courageous not and they wive how enslaved (cl) be by these

वेङ्कटेश्वरेश्वरानाम् नमः शूरा नैः ॥
dveṣa tṛṣṇā ādī śatru

བདག་ཉིད་ཤེས་དང་ལྷན་བཞིན་དུ ॥

ཕྱིར་ཡང་དཔྱལ་བ་དེར་བྲིད་ན ॥ ३५

अत्र मे चेतना नास्ति मन्त्रैरिव विमोहितः ।

न जाने केन मुह्यामि कोऽत्रान्तर्मम तिष्ठति ॥ २७

སྤྲལ་ས་ཀྱིས་སྒྲོངས་པར་བྱས་པ་བཞིན་॥

བདག་ལ་འདྲིར་སེམས་མེད་དུ་རྟེན ॥

ཅིས་སྒྲོངས་བདག་ཀྱང་མ་ཤེས་དེ ॥

བདག་གི་ཁོང་ན་ཅི་ཞིག་ཡོད ॥ ३७

हस्तपादादिरहितास्तृष्णाद्वेषादिशत्रवः ।

55

न ~~सुरा~~ न च ते प्राज्ञाः कथं दासीकृतोऽस्मि तेः ॥ २८

ཞེ་སྒྲོང་སྤེད་སོགས་དབྱ་ནམས་ནི ॥

ཀྱང་ལག་ལ་སོགས་ཡོད་མེད་ལ ॥

དཔའ་མཛོངས་མིན་ཡང་རྩི་ཞིག་ལྟར ॥

དེ་དག་གིས་བདག་བྱན་བཞིན་བྱས ॥ ३८

मच्चित्तावस्थिता एव ~~अ~~न्ति मामेव सुस्थिताः ।

तत्राप्यहं न कुप्यामि धिगस्थानसहिष्णुतां ॥ २९

བདག་གི་སེམས་ལ་གནས་བཞིན་དུ ॥

དགའ་མགུར་བདག་ལ་གཞོད་བྱེད་པ ॥

དེ་ལའང་མི་ཁྲོ་བཟོད་པ་ནི ॥

གནས་མིན་བཟོད་པ་སྤྲད་པའི་གནས ॥ ३९

सर्वे देवा मनुष्याश्च यदि स्युर्मम शत्रवः ।

तेऽपि नावीचिकं वक्त्रं समुदानयितुं क्षमाः ॥ ३०

གལ་དེ་སྒྲོ་དང་སྒྲོ་མིན་ནམས ॥

ཐམས་ཅད་བདག་ལ་དབྱར་ལངས་ཀྱང ॥

60

དེ་དག་གིས་ཀྱང་མཁར་མེད་པའི །

མེ་ནང་འབྲིད་ཅིང་འདྲུག་མི་ལུས ། ༣༠

मेरोरपि यदासङ्गान्न भस्माप्युपलभ्यते ।

क्षणाद्विपश्चि मां तत्र बलिनः क्षेपशत्रवः ॥ ३१

[20^a] ཉེན་མེངས་ཕྱོད་ས་ཆེན་དབྱ་འདིས་ནི །

གང་དང་ཕྱད་ན་རི་རབ་ཀྱང་ །

ཐལ་བ་ཡང་ནི་མི་ལུས་པ །

དེར་བདག་སྒྲིད་ཅིག་གཅིག་ལ་འདོར ། ༣༡

नहि सर्वान्यशत्रूणां दीर्घमायुरपीदृशं ।

अनाद्यन्तं महादौघं यन्मम क्षेपवैरिणां ॥ ३२

བདག་གི་ཉེན་མེངས་དབྱ་ལོ་གང་ །

དུས་རིང་ཐོག་མཐའ་མེད་པ་ཏྱར །

དབྱ་གཞན་ཀྱན་ཀྱང་དེ་ཏྱ་ཕུར །

ཡུན་རིང་ཕུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ ། ༣༢

सर्वे हिताय कल्पन्ते आनुकूल्येन सेविताः ।

सेव्यमानास्त्वमी क्षेपः सुतरां दुःखकारकाः ॥ ३३

མཐུན་པར་རིས་གོ་བཏུན་བྱས་ན །

ཐམས་ཅད་པན་དང་བདེ་བྱིད་ན །

ཉེན་མེངས་ནམས་ནི་བཏུན་བྱས་ན །

ཕྱར་ནིང་སྤྱུག་བསྐྱེད་གཞོད་པ་བྱིད ། ༣༣

इतिसततदीर्घवैरिषु

व्यसनौघप्रसवैकहेतुषु ।

हृदये निवसत्सु निर्भयं

मम संसाररतिः कथं भवेत् ॥ ३४

70

དེ་ལྟར་ཡུན་རིང་གྱུན་ཆགས་དགའ་གུར་པ ॥

གཞོན་པའི་ཚོགས་རབ་འཕེལ་བའི་གྱུ་གཅིག་སུ ॥

བདག་གི་སྤྱིང་ལ་ངེས་པར་གནས་འཆའ་ན ॥

འཁོར་བར་འཇིགས་མེད་དཀའ་བར་ག་ལ་འགུར ॥ ३ॣ

भवचारकपालका इमे

नरकादिष्वपि वध्यघातकाः ।

मतिवेश्मनि लोभपञ्चरे

यदि तिष्ठति कुतः सुखं मम ॥ ३५

[20^b] འཁོར་བའི་བཅོཙ་རའི་སྤྱང་མ་དགྱལ་སོགས་སུ ॥

གསོད་བྱེད་གཤེད་མར་གུར་པ་འདི་དག་ནི ॥

གལ་ཏེ་སློ་གནས་ཆགས་པའི་དྲ་བ་ནི ॥

གནས་ན་བདག་ལ་བདེ་བ་ག་ལ་ཡོད ॥ ३॥

तस्मान्न तावदहमत्र धुरं क्षिपामि

यावन्न शत्रव इमे निहताः समक्षं ।

स्वल्पेऽपि तावदपकारिणि बद्धरोषा

मानोन्नतास्तमनिहत्य न यान्ति निद्रां ॥ ३६

75

དེ་ལྟར་རྩིད་བདག་གིས་དག་འདི་མཛོན་སུམ་དུ ॥

ངེས་པར་མ་བཅོམ་དེ་སྤྱད་བདག་འདིར་བཅོཙ་ན་མི་འདོར ॥

རེ་ནིག་གཞོན་བྱེད་ཆུང་དྲ་ལ་ཡང་ཁྲོས་གུར་པ ॥

ང་གྱལ་བདོ་ནམས་དེ་མ་བཅོམ་པར་གཉིད་མི་འོང ॥ ३॥

प्रकृतिमरणदुःखितान्धकारान्

रणग्रिसि प्रसमं निहन्तुमुग्राः ।

80

अगणितशरशक्तिघातदुःखा

न विमुखतामुपयान्त्यसाधयित्वा ॥ ३७

རང་བཞིན་འཛི་བས་སྤྱལ་བསྤལ་གྱུར་པའི་ཉེན་མོངས་དག ॥

གཡུལ་ངོར་དང་རྩོམ་གྱིས་གཞིས་པར་འདོད་པ་ཡང་ ॥

མདའ་མདུང་མཚོན་གྱིས་ཐོག་པའི་སྤྱལ་བསྤལ་ཁྱད་བསད་ནས ॥

དོན་མ་གྲུབ་པར་ཕྱིར་ཕྱོགས་འབྱུར་བར་མི་བྱེད་ན ॥ ३७

किमुत सततसर्वदुःखहेतून्

प्रकृतिरिपूनुपहन्तुमुद्यतस्य ।

भवति मम विषाददैवमद्य

व्यसनशतैरपि केन हेतुना वै ॥ ३८

དག་ཏུ་སྤྱལ་བསྤལ་གྱུན་གྱི་གྱུར་གྱུར་པ ॥

རང་བཞིན་དགྱར་ངོས་གཞིས་བཙོན་བདག་ལ་དེང་ ॥

སྤྱལ་བསྤལ་བརྒྱ་པ་གྱུར་གྱུར་གང་གིས་ཀྱང་ ॥

ཡི་ཆད་སྤྱིད་ལྷག་མི་འགྱུར་སྒྲོམ་ཅི་དགོས ॥ ३८

अकारणेनेव रिपुक्षतानि

गात्रेष्वलङ्कारवदुद्वहन्ति ।

महार्हसिद्धौ तु समुद्यतस्य

दुःखानि कस्मान्मम बाधकानि ॥ ३९

[21^a] དོན་མེད་དགྱ་ཡིས་སྤྱོད་བཙོད་པ་ཡང་ ॥

ལུས་ལ་གྱུན་དང་འདྲ་བར་སྤེལ་བྱེད་ན ॥

དོན་ཆེན་སྤྱུབ་ཕྱིར་ཡང་དག་བཙོན་གྱུར་པ ॥

བདག་ལ་སྤྱལ་བསྤལ་ཅི་ཕྱིར་གཞོད་བྱེད་ཡིན ॥ ३९

स्वजीविकामात्रनिवद्धचित्ताः कैवर्तचण्डालकृषीबलाद्याः ।

श्रीतातपादिव्यसनं सहन्ते जगद्धितार्थं न कथं सहेऽहम् ॥ ४०

ཉ་པ་གདོལ་པ་ཞིང་པ་ལ་སོགས་པ ॥

རང་གི་འཚོ་བ་ཙམ་ཞིག་སེམས་པ་ཡང་ ॥

85

90

གང་དང་ཚ་ལ་སོགས་པའི་གཞོན་བཟོན་ན།
འགྲོ་བ་འདོད་ཕྱིར་བདག་ལྟ་ཅིས་སི་བཟོན་༥༠

दशदिग्व्योमपर्यन्तजगत्क्षेत्रविमोचणे ।
प्रतिज्ञाय महात्मापि न क्षेत्रेभ्यो विमोचितः ॥ ४१
ཕྱོགས་བཅུ་ནས་མཁའི་མཐས་གདུགས་པའི་།
འགྲོ་བ་ཉེ་མོངས་ལས་བསྐལ་བར་།
དས་བཅས་གང་ཚོ་བདག་ཉིད་ཀྱང་།
ཉེ་མོངས་ནས་ལས་མ་གྲོལ་བར་༥༡

आत्मप्रमाणमज्ञात्वा ब्रुवन्नुन्मत्तकस्तदा ।
अनिवर्त्तनी भविष्यामि तस्मात्क्षेत्रवधे सदा ॥ ४२
བདག་གི་ཚོད་ཀྱང་སི་ཤེས་པར་།
སྤྱི་བ་ཇི་ལྟར་སྤྱོད་པ་མིན་།
དེ་ལྟས་ཉེ་མོངས་གཞིས་པ་ལ།
དག་དུ་ཕྱིར་སི་ཤོག་པར་བུ༥༢

अत्र गृही भविष्यामि बद्धवैरश्च विग्रही ।
अन्यत्र तद्विधात्क्षेत्रात्क्षेत्रघातानुबन्धिनः ॥ ४३
འདི་ལ་བདག་གིས་ཞེན་བྱ་ཞིང་།
ཁོན་དུ་བརྒྱང་ནས་གཡུལ་སྤྲད་དེ།
ནས་པ་དེ་འདྲི་ཉེ་མོངས་པ།
ཉེ་མོངས་འཇོམས་བྱེད་མ་གཏོགས་སོ༥༣

गलन्त्वन्त्राणि मे कामं शिरः पततु नाम मे ।
न त्वेवावनतिं यामि सर्वथा क्षेत्रवैरिणाम् ॥ ४४

[21^b] བདག་ནི་བསྐྱེད་པའི་དེ་བས་ད་གུར་དམ།
བདག་གི་མགོ་བོ་བཅད་ཀྱང་སྒྲིའི།

ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཉོན་མོངས་པའི།
དགྲ་ལ་འདུད་པར་མི་བྱའོ། །

निर्वासितस्यापि तु नाम शत्रोर्देशान्तरे स्थानपरिग्रहः स्यात् ।
यतः पुनः सम्भृतशक्तिरेति न क्लेशशत्रोर्गतिरीदृशी तु ॥ ४५
ག་མ་ལ་དགྲ་བོ་ལུལ་ནས་སྤང་ཡང་ནི།
ལུལ་གཞན་དག་ཏུ་གནས་ཤིང་ཡོངས་བརྒྱང་ནས།
ཀུས་པ་བདས་ནས་དེ་ནས་ཕྱིར་ལྷོག་གི།
ཉོན་མོངས་དགྲ་ཚུལ་དེ་དང་འདྲ་མ་ཡིན། །

कासौ यायान्मनःस्थो निरस्तः
स्थित्वा यस्मिन्मद्वर्धयं यतेत ।
नोद्योगो मे केवलं मन्दबुद्धेः
क्लेशाः प्रज्ञादृष्टिसाध्या वराकाः ॥ ४६

105

ཉོན་མོངས་ཉོན་མོངས་ཤེས་རབ་མིག་གིས་སྤང་།
བདག་གི་ཡིད་ལས་བསལ་གང་ཏུ་འགྲོ་བར་འགྱུར།
གང་ཏུ་གནས་ནས་བདག་གཞོན་བྱ་ཕྱིར་འོང་།
ལྷོ་ཞན་བདག་ལ་བརྩོན་པ་མེད་པར་བྱེད། །

न क्लेशा विषयेषु नेन्द्रियगणे नाप्यन्तराले स्थिता
नातोऽन्यत्र कुहस्थिताः पुनरिमे मथनन्ति कृत्स्नं जगत् ।
मायैवेयमतो विमुञ्च हृदयत्रासं भजस्वोद्यमं
प्रज्ञार्थं किमकाण्ड एव नरकेष्वात्मानमाबाधसे ॥ ४७

110

[22^a] ཉོན་མོངས་ནམས་ནི་ལུལ་ན་མི་གནས་དབང་ཚོགས་ལ་མིན་པར་ནའང་མིན།
དེ་ལས་གཞན་ནའང་མིན་ན་དེ་དག་གར་གནས་འགྲོ་བ་ཀུན་གཞོན་བྱེད།
འདི་ནི་སྐྱུ་འདྲ་དེ་ཕྱིར་སྤྱིང་ལ་འཇིགས་སྤངས་ཤེས་ཕྱིན་བརྩོན་པ་བརྩེན།
དོན་མེད་ཉིད་ཏུ་བདག་དབུལ་སོགས་ནམས་སུ་ཅི་སྟེ་གཞོན་པ་བྱེད། །

एवं विनिश्चित्य करोमि यत्नं
 यथोक्तशिक्षाप्रतिपत्तिहेतोः ।
 वैद्योपदेशाच्चलतः कुतोऽस्ति
 भैषज्यसाध्यस्य निरामयत्वम् ॥ ४८

དེ་ལྟར་ནམས་བསམས་ཇི་སྟེན་བཤད་པ་ཡི ॥
 བསྐྱབ་པ་བསྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་འབད་བར་བྱ ॥
 སྒྲན་པའི་ངག་མ་མཉམ་ན་སྒྲན་དག་གིས ॥
 བཅོས་དགོས་ནད་པ་སོས་པ་ག་ལ་ཡོད ॥ ༥༤

बोधिचर्यावतारे बोधिसत्त्वशिक्षा चतुर्थः परिच्छेदः ॥

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོན་པ་ལ་འཇུག་པ་ལས། བག་ཡོད་བརྟན་
 པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་མེད་བཞི་པའོ ॥ ॥

CHAPTER V.

शिक्षां रचितुकामेन चित्तं रक्ष्यं प्रयत्नतः ।
 न शिक्षा रचितुं शक्या चलं चित्तमरक्षता ॥ १

བསྐྱབ་པ་བསྐྱབ་བར་འདོད་པ་ཡིས ॥
 རབ་དུ་བསྐྱེམས་ནས་སེམས་བསྐྱབ་སྟེ ॥
 སེམས་འདི་བསྐྱབ་བར་མ་བྱས་ན ॥
 བསྐྱབ་པ་བསྐྱབ་བར་ཡོད་མི་ལུས ॥ ༡

अदान्ता मत्तमातङ्गा न कुर्वन्तीह तां व्यथाम् ।
 करोति यामवीच्यादौ मुक्तश्चित्तमतङ्गजः ॥ २

སེམས་ཀྱི་སྤྲང་པོ་ཡན་བདང་བས ॥
 མནར་མེད་གཞོད་པ་བྱེད་པ་ལྟར ॥
 སྤྲང་ཆེན་མ་ཐུལ་ཁྱོས་པ་ཡིས ॥
 འདི་ན་དེ་འདྲི་གཞོད་མི་བྱེད ॥ ༢

वदुश्चैवितमानङ्गः सन्निरञ्जया समानः ।
अथमस्मिन् सर्वं सर्वं कथं कथं मायात्मकं ॥ ३

[22^a] गुरुः सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं ॥

सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं ॥

सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं ॥

सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं ॥ ३

आद्याः सिद्धा गता अद्याः सदाः सर्वं व गववः ।
सर्वं नरकपात्राद्यैः त्रिकल्पैः रात्रिपात्राद्यैः ॥ ४

सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं ॥

सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं ॥

सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं ॥

सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं ॥

सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं ॥

सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं ॥ ५

सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं ॥

सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं ॥

सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं ॥

सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं ॥ ५

सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं ॥

सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं ॥ ६

सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं ॥

सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं ॥

सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं ॥

सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं सर्वं ॥ ७

शस्त्राणि केन नरके घटितानि प्रयत्नतः ।

तप्तायःकुट्टिमं केन कुतो जाताश्च ताः स्त्रियः ॥ ७

སེམས་ཅན་དབྱེ་བའི་མཚན་ཆ་ནམས་॥

སྤྱི་ཞིག་གིས་ནི་ཆེད་དུ་བྱས་॥

ལྷགས་སྤྱིག་ས་གཞི་སྤྱི་ཡིས་བྱས་॥

མེ་ཚོགས་དེ་དག་ཅི་ལས་བྱུང་॥ १

पापचित्तसमुद्भूतं तत्तत्सर्वं जगौ मुनिः ।

तस्मान्न कश्चिन्नैलोके चित्तादन्यो भयानकः ॥ ८

[23^a] དེ་འདྲ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་॥

སྤྱི་ག་སེམས་ཡིན་པར་བྱབ་པས་གསུངས་॥

ད་ལྟར་འདྲི་བ་ཉིན་གསུམ་པོ་ནི་॥

སེམས་ལས་འདྲི་བས་པ་གཞན་འགའ་མེད་॥ २

अदरिद्रं जगत्कृत्वा दानपारमिता यदि ।

जगद्दरिद्रमद्यापि सा कथं पूर्वतायिनाम् ॥ ९

གཤམ་དེ་འགྲོ་བ་དབྱེ་བའི་བས་॥

སྤྱིན་པའི་པ་རེལ་སྤྱིན་ཡིན་ནི་॥

ད་དུང་འགྲོ་བ་ཞིག་ཡོད་ན་སྤྱིན་॥

སྤྱི་བ་པ་ཇི་ལྟར་པ་རེལ་སྤྱིན་॥ ३

फलैर्न सह सर्वस्वत्यागचित्ताज्जनेऽखिले ।

दानपारमिता प्रोक्ता तस्मात् सा चित्तमेव तु ॥ १०

བདག་པ་ཐམས་ཅད་འབྲས་བཙས་དེ་॥

སྤྱི་བོ་ཀུན་ལ་གཏང་སེམས་ཀྱིས་॥

སྤྱིན་པའི་པ་རེལ་སྤྱིན་གསུངས་དེ་॥

དེ་ལྟས་དེ་ནི་སེམས་ཉིད་དོ་॥ १०

मत्स्यादयः क नौयन्तां मारयेयं यतो न तान् ।
लब्धे विरतिचित्ते तु शीलपारमिता मता ॥ ११

१'ལ་སྟོབས་པ་གང་ཞིག་དུ ॥
དེ་དག་གསོད་མི་འགྱུར་བར་བསྐྱེད ॥
སྤོང་བའི་སེམས་ནི་ཐོབ་པ་ལས ॥
རྩལ་ཁྲིམས་པ་ལོ་ཕྱིན་པར་བཤད ॥ ११

क्रियतो मारयिष्यामि दुर्जनान् गगनोपमान् ।
मारिते क्रोधचित्ते तु मारिताः सर्वशत्रवः ॥ १२

སེམས་ཅན་མི་སྤྱན་ནས་མཁའ་བཞིན ॥
དེ་དག་གཞོན་གྱིས་ཡོང་མི་ལང་ ॥
ཁྲོ་བའི་སེམས་འདི་གཅིག་བཅོས་ན ॥
དག་དེ་ཤམས་ཅད་ཆོས་དང་འད ॥ १२

भूमिं क्वादयितुं सर्वां कुतश्चर्म भविष्यति ।
उपानच्चर्ममात्रेण कृत्वा भवति मेदिनी ॥ १३

25

[23^b] ས་སྤྱིང་འདི་དག་གོས་གཡོག་དུ ॥
དེ་སྤྱིད་གོ་བས་གལ་ལང་ ॥
ལྷས་མགྲིལ་ཅས་གྱི་གོ་བས་ནི ॥
ས་སྤྱིང་ཤམས་ཅད་གཡོགས་དང་འད ॥ १३

बाह्या भावा मया तद्वच्छक्या वारयितुं न हि ।
स्वचित्तं वारयिष्यामि किं ममान्यैर्निवारितैः ॥ १४

དེ་བཞིན་ཕྱི་ལོ་དངོས་པོ་ཡང་ ॥
བདག་གིས་ཕྱིར་བརྗོད་མི་ལང་གི།
བདག་གི་སེམས་འདི་ཕྱིར་བརྗོད་བྱའི ॥
གཞན་ནམས་བརྗོད་གོ་ཅི་ཞིག་དགོས ॥ १४

सहापि वाक्छरौराभ्यां मन्दवृत्तेर्न तत्फलम् ।

यत्पटोरेककस्यापि चित्तस्य ब्रह्मतादिकम् ॥ १५

སེམས་གསལ་གཅིག་བསྐྱེད་འབྲས་བྱ་ཡང་ ॥

ཚངས་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པ་ལྟར །

ལྷུས་ངག་བཅས་པའི་འབྲས་བུ་ཡང་ ॥

ཐུང་པ་ཞན་པས་དེ་ལྟ་མིན། ༡༥

जपास्तपांसि सर्वाणि दीर्घकालकृतान्यपि ।

अन्यचित्तेन मन्देन वृथैवेत्याह सर्ववित् ॥ १६

བཟུམ་བཞིན་དང་ནི་དཀར་ཕུབ་ཀྱི།

ཡུན་རིང་དུས་སྡུག་སྤྱད་བྱས་ཀྱང་॥

སེམས་གཞན་གཡངས་པས་བྱས་པ་ནི ॥

དེ་ཉིད་རིག་པས་དོན་མེད་གསུངས། ༥

दुःखं हन्तुं सुखं प्राप्तुं ते भ्रमन्ति मुधाम्बरे ।

यैरेतद्धर्मसर्वस्वं चित्तं गुह्यं न भावितम् ॥ १७

གང་གིས་ཆོས་ཀྱི་གཙུག་པོ་མཆོག་།

སེམས་ཀྱི་གསང་འདི་མ་ཤེས་ན།

བདེ་ཐོབ་སྒྲུབ་བསྐྱེད་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་ལྟོན་གྱི་ལྷ་ལྟོན་༥༥

དེ་དག་དོན་མེད་གྱི་ནང་འབྱུངས། ॥ 20

तस्मात्त्वधिष्ठितं चित्तं मया कार्यं सुरक्षितम् ।

चित्तरक्षाव्रतं मुक्ता बद्धभिः किं मम व्रतैः ॥ १८

[24^a] དེ་ལྟས་བདག་གི་སེམས་འདི་ནི།

ལེགས་བརྒྱང་ལེགས་པར་བསྐྱང་བར་བྱ།

སེམས་བསྐྱང་བརྟལ་ཞུགས་མ་གཏོགས་པ ॥

བདེལ་ཞུགས་མང་པོས་ཅི་ཞིག་བྱ། ༡༥

यथा चपलमध्यस्थो रचति ब्रणमादरात् ।

एवं दुर्जनमध्यस्थो रचेच्चित्तब्रणं सदा ॥ १८

མ་གྲངས་གྲོལ་བའི་ཁྱོད་གནས་ན ॥

བསྐྱེམས་དེ་མ་ཡི་བག་བྱེད་བཞིན ॥

སྐྱེ་བོ་ངན་ཁྱོད་གནས་པས་ཀྱང་ ॥

སེམས་ཀྱི་མ་འདི་དག་ཏུ་བསྐྱུང་ ॥ १८

ब्रणदुःखलवाङ्गीतो रचति ब्रणमादरात् ।

संघातपर्वताघाताङ्गीतश्चित्तब्रणं न किम् ॥ २०

40

མ་ཡི་སྐྱུག་བསྐྱུལ་རྒྱང་ཏུ་ཡིས ॥

སྐྱུག་པའང་མ་ཡི་བག་བྱེད་ན ॥

བསྐྱུས་འཛེམས་རིས་འཛེམས་སྐྱུག་པ་དག ॥

སེམས་ཀྱི་མ་ལྟ་ཅིས་མི་སྐྱུང་ ॥ २०

अनेन हि विहारेण विहरन् दुर्जनेष्वपि ।

प्रमदाजनमध्येऽपि यतिधीरो न खण्ड्यते ॥ २१

སྐྱོད་པ་འདི་འདྲས་གནས་བྱེད་ན ॥

སྐྱེ་བོ་ངན་པའི་ཁྱོད་གནས་སམ ॥

བྱེད་མེད་ཁྱོད་ན་གནས་ཀྱང་ཅུང་ ॥

མྱོམ་བཙོན་བདན་པ་ཉམས་མི་འགྱུར ॥ २१

लाभा नश्यन्तु मे कामं सत्कारः कायजीवितम् ।

नश्यत्वन्यच्च कुशलं मा तु चित्तं कदाचन ॥ २२

[24^b] བདག་གི་རྗེད་དང་བཀྱར་སྡེ་དང་ ॥

ལུས་དང་འཁོར་བ་མེད་ཁྱེད་ ॥

དག་པ་གཞན་ཡང་ཉམས་ཁྱ་ཡི ॥

སེམས་ནི་ནམ་ཡང་ཉམས་མི་བྱ ॥ २२

चित्तं रचितुकामानां मयेष क्रियतेऽञ्जलिः ।
 स्मृतिं च सम्प्रजन्यं च सर्वयत्नेन रक्षत ॥ २३
 सोमस'वसु'द'दे'व'क'स'व'॥
 इ'व'व'द'के'मे'स'व'वि'द'मा॥
 प्र'स'उ'द'व'द'स'सु'द'स'मे'उ'स॥
 व'द'व'के'दे'ह'र'प्र'व'मे'सु'द॥ २३

व्याध्याकुलो नरो यदन्न क्षमः सर्वकर्मसु ।
 तथाभ्यां व्याकुलं चित्तं न क्षमं सर्वकर्मसु ॥ २४
 व'द'गु'स'द'गु'स'स'दि'मे'द'मा'के॥
 व'स'क'स'गु'व'व'सु'मे'द'स॥
 दे'व'वि'मे'द'स'स'स'मे'स'द'गु'स'स'॥
 व'स'क'स'गु'व'व'सु'मे'द'दे॥ २४

असम्प्रजन्यचित्तस्य श्रुतचिन्तितभावितम् ।
 सच्छिद्रकुम्भजलवन्न स्मृताववतिष्ठते ॥ २५
 मे'स'व'वि'मे'द'स'दि'स'मे'स'व'व'दि॥
 मे'स'द'व'स'व'द'मे'स'व'व'द॥
 मे'दे'व'सु'स'दि'ह'व'वि'द'॥
 इ'व'व'व'के'दे'मे'म'स'॥ २५

अनेके श्रुतवन्तोऽपि आद्धा यत्नपरा अपि ।
 असम्प्रजन्यदोषेण भवन्त्यापत्तिकश्रमलाः ॥ २६
 मे'स'व'व'द'स'उ'द'व'के॥
 व'के'व'व'व'व'द'व'व'॥
 मे'स'व'वि'मे'द'स'दि'मे'व'व'स'॥
 व'द'व'दि'मे'व'द'व'व'व'व'॥ २६

असम्प्रजन्यचौरेण स्मृतिमोषानुसारिणा ।

उपचित्यापि पुण्यानि मुषिता यान्ति दुर्गतिम् ॥ २७

[25^a] ཤེས་བཞིན་མེད་པའི་ཚེས་རྒྱན་དག།

དེ་ན་པ་ཉམས་པའི་ཇིས་འབྲང་བས།

བསོད་ནམས་དག་ནི་ཉིང་བསལས་ཀྱང་།

རྒྱན་པོས་སྒྲོགས་བཞིན་ངན་འགྲོང་འགྲོ། ३७

क्षेत्रतस्करसङ्घोऽयमवतारगवेषकः ।

55

प्राप्यावतारं मुष्णाति हन्ति सद्गतिजीवितम् ॥ २८

ཉིན་མེངས་ཚེས་རྒྱན་ཚོགས་འདི་ནི།

སྒྲུགས་སྒྲུགས་ཚེས་བར་བྱེད་པ་ཤེ།

སྒྲུགས་ཉིད་གྱུར་ནས་དག་འགྲོག་ཅིང་།

བདེ་འགྲོའི་སྒྲོག་ཀྱང་འཛིནས་པར་བྱེད། ३८

तस्मात्स्मृतिर्मनोद्वारान्नापनेया कदाचन ।

गतापि प्रत्युपस्थाप्या संसृत्यापायिकीं व्यथाम् ॥ २९

དེ་བས་དེ་ན་པ་ཡིད་སློལ་ནས།

གྱུར་དུ་ནམ་ཡང་མི་གོང་ངོ་།

སོད་ནམས་ངན་འགྲོའི་གཞོན་པ་དག།

དེ་ན་པར་བྱས་དེ་ཉིང་བར་བཞག། ३९

उपाध्यायानुशासिन्या भीत्याप्यादरकारिणाम् ।

धन्यानां गुरुसंवासात्सुकरं जायते स्मृतिः ॥ ३०

60

སྒྲུ་མ་དང་ནི་འགྲོགས་པ་ལས།

མཁའ་པོས་ཇིས་སྒྲུ་བཟུན་པ་དང་།

འཛིགས་པས་སྒྲུ་བཟུན་གྱིས་ལ།

དེ་ན་པ་བདེ་སྒྲུ་ཉིད་དུ་སྒྲེ། ३०

बुद्धाश्च बोधिसत्त्वाश्च सर्वत्राद्याहतेचणाः ।
 सर्वमेवाग्रतस्तेषां तेषामस्मि पुरः स्थितः ॥ ३१
 सངस'स्रुस'सुद'स्रुव'सोसस'द'प'द'य'य' ॥
 गु'ग'दु'स्रुस'स'द'य'स'स'प'द'य' ॥
 द'द'य'स'स'स'स'स'स'स' ॥
 द'य'प'द'य'स'स'स'स'स' ॥ ३२

इति ध्यात्वा तथा तिष्ठेन्नपादरभयान्वितः ।
 बुद्धानुस्यूतिरप्येवं भवेत्तस्य मुहुर्मुहुः ॥ ३२

[25^b] द'द'य'स'स'स'स'स' ॥
 गु'ग'द'द'स'स'स'स' ॥
 द'द'य'स'स'स'स' ॥
 द'द'य'स'स'स' ॥ ३३

सम्यजन्यं तदायाति न च यात्यागतं पुनः ।
 स्यतिर्यदा मनोद्वारे रक्षार्थमवतिष्ठते ॥ ३३
 स'स'स'स'स' ॥
 स'स'स'स' ॥
 द'द'य'स'स' ॥
 स'स'स' ॥ ३४

पूर्वं तावदिदं चित्तं सदोपस्थाप्यमौदृशम् ।
 निरिन्द्रियेणैव मया स्थातव्यं काष्ठवत्सदा ॥ ३४
 द'द'य'स'स' ॥
 द'द'य'स'स' ॥
 द'द'य'स' ॥
 द'द'य' ॥ ३५

निष्फला नेत्रविच्छेपा न कर्त्तव्याः कदाचन ।

निधायन्तीव सततं कार्या दृष्टिरधोगता ॥ ३५

70

དོན་མེད་གཡང་བར་ལྟ་བུ་ནི ॥

ནམ་ཡང་བདག་གིས་མི་བྱ་ཉེ ॥

ངེས་པར་སེམས་པས་དྲག་དུ་ནི ॥

མིག་ནི་པབ་ཉེ་བལྟ་བར་བྱ ॥ ३५

दृष्टिविश्रामहेतोस्तु दिशः पश्येत्कदाचन ।

आभासमात्रं दृष्ट्वा च स्वागतार्थं विलोकयेत् ॥ ३६

ལྟ་བུ་ངལ་བསོའི་ཆེད་དུ་ནི ॥

ངེས་འགའ་ཕྱོགས་སུ་བལྟ་བར་བྱ ॥

འགའ་ཞིག་མིག་ལས་སྒྲུང་ན ॥

བལྟས་ནས་འོངས་པ་ལེགས་ཞེས་བཟློད ॥ ३६

मार्गादौ भयबोधार्थं मुहुः पश्येच्चतुर्दिशम् ।

दिशो विश्रम्य वीचेत परावृत्येव पृष्ठतः ॥ ३७

[26^a] ལས་སོགས་འཛིགས་པ་བདག་པའི་ཕྱིར ॥

ཡང་དང་ཡང་དུ་ཕྱོགས་བཞིར་བལྟ ॥

ངལ་བསོའ་ཁྱིའི་ཕྱིར་བལྟས་ནས ॥

རྒྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་བལྟ་བར་བྱ ॥ ३७

सरेदपसरेद्वापि पुरः पश्चान्निरूप्य च ।

एवं सर्वास्वस्थ्यासु कार्यं बुद्ध्या समाचरेत् ॥ ३८

75

མདུན་དང་རྒྱབ་དུ་བདགས་བྱས་ནས ॥

འགྲོའམ་ཡང་ན་འོང་བྱ་ཉེ ॥

དེ་ལྟར་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ ॥

དགོས་པ་ཤེས་ནས་སྤྲད་པར་བྱ ॥ ३८

कायेनैवमवस्थेयमित्याचिष्य क्रियां पुनः ।

कथं कायः स्थित इति द्रष्टव्यं पुनरन्तरा ॥ ३९

ལུས་ཀྱིས་འདི་ལྟར་གནས་བྱེས།

བྱ་བ་བསྟོགས་ནས་དེ་ནས་ནི།

སྐབས་སུ་ལུས་འདི་རྩི་ལྟར།

གནས་པ་ཡིན་ཞེས་བཟུང་བར་བྱ། ३९

निरूप्यः सर्वयत्नेन चित्तमन्तद्विपस्तथा ।

धर्मचिन्तामहास्तम्भे यथा बद्धो न मुच्यते ॥ ४०

80

སེམས་ཀྱི་སྒྲིང་ཆེན་སྟོན་པ་ནི།

ཆོས་ལ་སེམས་པའི་ཀ་ཆེན་ལ།

རྩི་ལྟར་བདགས་པ་སི་འཆོར་བར།

དེ་ལྟར་འབད་པ་ཀུན་གྱིས་བདག། ४०

कुत्र मे वर्तत इति प्रत्यवेक्ष्यं तथा मनः ।

समाधानधुरं नैव क्षणमप्युत्सृजेद्यथा ॥ ४१

ཅི་ནས་ཏིང་འཛིན་བཟོན་པ་ནི།

སྐད་ཅིག་གཅིག་ཀྱང་སི་འཆོར་བར།

བདག་གི་ཡིད་འདི་གར་སྟོད་ཅེས།

དེ་ལྟར་ཡིད་ལ་སོ་སོར་བདག། ४१

भयोत्सवादिसम्बन्धे यद्यशक्तो यथासुखम् ।

दानकाले तु शीलस्य यस्मादुक्तमुपेक्षणम् ॥ ४२

[26^b] འཇིགས་དང་དགའ་སྟོན་སོགས་འབྲེལ་པར།

གལ་དེ་སི་ལུས་ཅེ་བདེར་བྱ།

འདི་ལྟར་སྟོན་པའི་དུས་དག་ཏུ།

རྒྱལ་ཁྲིམས་བཟང་སྟོམས་བཞག་པར་གསུངས། ४२

यद्बुद्धा कर्तुमारब्धं ततोऽन्यन्न विचिन्तयेत् ।

85

तदेव तावन्निष्पाद्यं तद्गतेनान्तरात्मना ॥ ४३

གང་ཞིག་བསམས་དྲི་བྱར་བཅུ་མས་པ་॥

དེ་ལས་གཞན་དྲི་མི་བསམ་སྟེ॥

དེར་གཏད་པ་ཡི་བསམ་པ་ཡིས་॥

དེ་ཉིད་རེ་ཞིག་བསྐྱབ་པར་བྱ॥ ༤༣

एवं हि सुकृतं सर्वमन्यथा नोभयं भवेत् ।

असम्प्रजान्यक्तेऽपि वृद्धिं चैवं गमिष्यति ॥ ४४

དེ་ལྟ་ན་ནི་ཀུན་ལེགས་བྱས་॥

གཞན་དྲི་གཉིས་ཀར་མི་འགྱུར་རོ॥

ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་ཉེ་ཉན་མངས་॥

དེ་ལྟ་ན་ནི་འཕེལ་མི་འགྱུར་॥ ༤༤

नानाविधप्रलापेषु वर्तमानेष्वनेकधा ।

कौतूहलेषु सर्वेषु हन्यादौत्सुक्यमागतम् ॥ ४५

90

བྲེ་མེ་འི་གདམ་ནི་སྒྲ་ཚེགས་དང་॥

ངོ་མཚར་ལྟ་དུ་མོ་ནས་མང་པོ॥

ཀུན་ལ་འཇུག་པར་གྱུར་པ་ན॥

དེ་ལ་ཆགས་པ་སྤང་བར་བྱ॥ ༤༥

मृन्मर्दनदण्डच्छेदरेखाद्यफलमागतम् ।

सृत्वा ताथागतौ शिखां भीतस्तत्क्षणमुत्सृजेत् ॥ ४६

དོན་མེད་ས་ཀློ་ཙ་གཙོད་དང་॥

ས་རིས་འདྲི་སོགས་བྱེད་གྱུར་ན॥

བདེ་གཤེགས་བསྐྱབ་པ་བྲན་བྱས་ནས་॥

སྤྲུག་པས་དེ་ཡི་མོད་ལ་དོར་॥ ༤༦

यदा चलितुकामः स्याद्वक्तुकामोऽपि वा भवेत् ।
स्वचित्तं प्रत्यवेच्छादौ कुर्याद्वैर्येण युक्तिमत् ॥ ४७

[27^a] गद'के'वञ्जु'द'प'र'द'रे'गु'र'द'स ॥
झ'व'र'द'रे'ग'द'गु'र'क'य'द' ॥
द'द'प'र'द'ग'स'स'स'व'द'ग'स'क'स ॥
व'द'क'स'स'द'ग'स'स'द'क'स'द'ग ॥ २७

अनुनीतं प्रतिहतं यदा पश्येत्स्वकं मनः ।
न कर्तव्यं न वक्तव्यं स्यातव्यं काष्ठवत्तदा ॥ ४८
गद'के'द'द'य'द'क'ग'स'स'द'द' ॥
झ'व'र'द'रे'ग'द'ग'द'के ॥
द'स'स'स'स'ग'द'झ'स'स'ग ॥
प'द'व'द'क'द'ग'स'स'स'द'ग ॥ २८

उद्धतं सोपहासं वा यदा मानमदान्वितम् ।
सोत्प्रासातिशयं वक्रं वञ्चकं च मनो भवेत् ॥ ४९
क'द'द'ग'ग'द'स'व'द'स'स'द'स ॥
ग'द'ग'द'ग'द'ग'स'स'द'ग'स'द'स ॥
स'द'द'द'ग'स'स'व'द'स'स'स'द'द' ॥
ग'द'ग'द'झ'द'द'ग'स'स'स'स'स ॥ २९

यदात्मोत्कर्षणाभासं परंपसनमेव च ।
साधिचेपं ससंरम्भं स्यातव्यं काष्ठवत्तदा ॥ ५०
गद'के'व'द'ग'व'द'द'ग'द'य'द'स'द'स ॥
ग'द'क'य'द'झ'द'स'द'द'द'द'के ॥
ग'द'स'व'द'स'द'ग'द'द'व'द'स'ग'द'स ॥
द'के'प'द'व'द'क'ग'स'स'द'ग ॥ ५०

लाभसत्कारकीर्त्यर्थि परिवारार्थि वा पुनः ।

उपस्थानार्थि मे चित्तं तस्मात्तिष्ठामि काष्ठवत् ॥ ५१

ཉིད་དང་བཀུར་སྟེ་གྲགས་འདོད་པ་འཇམ་॥

གཡོག་འཁོར་དོན་དུ་གཉེར་འདོད་པ་འཇམ་॥

བདག་སེམས་རིམ་གྱི་འདོད་གྱུར་ན॥

དེ་ཚེ་ཤིང་བཞིན་གནས་པར་བྱ॥ ५१

परार्थरूपं स्वार्थार्थि परिषत्काममेव वा ।

वक्तुमिच्छति मे चित्तं तस्मात्तिष्ठामि काष्ठवत् ॥ ५२

[27^b] གཞན་དོན་ཡིལ་བར་འདོར་བ་དང་॥

རང་དོན་གཉེར་བར་འདོད་པ་དང་॥

སྒྲི་བར་འདོད་པའི་སེམས་བྱུང་ན॥

དེ་ཚེ་ཤིང་བཞིན་གནས་པར་བྱ॥ ५२

असहिष्णुत्वसं भौतं प्रगल्भं सुखरं तथा ।

105

स्वपक्षाभिनिविष्टं वा तस्मात्तिष्ठामि काष्ठवत् ॥ ५३

མི་བཟོད་ལེ་ལོ་འཛིགས་པ་དང་॥

དེ་བཞིན་སྤྱི་བརྟོལ་སྤྱོད་ཅོར་དང་॥

རང་གི་ཕྱོགས་ཞིན་སེམས་བྱུང་ན॥

དེ་ཚེ་ཤིང་བཞིན་གནས་པར་བྱ॥ ५३

एवं संक्षिप्तमालोक्य निष्फलारम्भि वा मनः ।

निगृह्णीयाद् दृढं शूरः प्रतिपक्षेण तत्सद्वा ॥ ५४

དེ་ལྟར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་॥

དོན་མེད་བརྟོན་པའི་ཡིད་བརྟགས་ནས་॥

དེ་ཚེ་དཔའ་བོས་གཉིན་བོ་ཡིས་॥

དེ་ནི་བརྟན་པར་གཟུང་བར་བྱ॥ ५४

सुनिश्चितं सुप्रसन्नं धीरं सादरगौरवम् ।
 सलज्जं सभयं शान्तं पराराधनतत्परम् ॥ ५५
 ཤིན་ཏུ་ངེས་དང་རབ་དང་དང་ ॥
 བདེན་དང་གུས་དང་ཞེས་ར་བཅས་ ॥
 ཇོ་ཚ་ཤེས་དང་འཛིགས་བཅས་དང་ ॥
 ཞི་ཞིང་གཞན་དགའ་བྱེད་ལ་བརྩོན་ ॥ ५५

110

परस्परविरुद्धाभिर्बालेच्छाभिरखेदितम् ।
 क्लेशोत्पादादिदं ह्येतदेषामिति दयान्वितम् ॥ ५६
 བན་ཚུན་མི་མ་ཕུན་བྱིས་པ་ཡི ॥
 འདོད་པ་ནམས་ཀྱིས་མི་སྦྱོ་ཞིང་ ॥
 ཉོན་མོངས་སྦྱེས་པས་འདི་དག་གི།
 སེམས་འདི་བྱང་སྒྲམ་བརྩེར་ཐུན་དང་ ॥ ५६

आत्मसत्त्ववशं नित्यमनवद्येषु वस्तुषु ।
 निर्माणमिव निर्माणं धारयाम्येष मानसम् ॥ ५७

[28^a] ཁ་ན་མ་ཐོ་མེད་དངོས་ལ ॥
 བདག་དང་སེམས་ཅན་དབང་བྱས་ཤིང་ ॥
 སྤྱལ་པ་བཞིན་དུ་ང་མེད་པར་ ॥
 ཡིད་འདི་དྲག་དུ་གཟུང་བར་བྱ ॥ ५७

चिरात्प्राप्तं क्षणवरं स्थला स्थला मुहुर्मुहुः ।
 धारयामीदृशं चित्तमप्रकम्प्यं सुमेरुवत् ॥ ५८
 རིང་ཞིག་འོན་ནས་དལ་བའི་མཆོག།
 ཐོབ་པ་ཡང་དང་ཡང་བསམས་ནས་ ॥
 སེམས་དེ་ལྟ་བུ་རི་རབ་ལྟར་ ॥
 རབ་དུ་མི་གཏོ་གཟུང་བར་བྱ ॥ ५८

115

गृध्रैरामिषसंगृह्यैः हव्यमाण इतस्ततः ।

न करोत्यन्यथा कायः कस्मादत्र प्रतिक्रियाम् ॥ ५८

गुर्गेर्-म-ल-कणस-म-यिष ॥

म-ल-कण-गु-म-म-म-मि-म-म ॥

मि-म-म-म-म-म-म-म-म-म ॥

म-म-म-म-म-म-म-म-म-म ॥ ५९

रक्षसीमं मनः कस्मादात्मीकृत्य समुच्छ्रयम् ।

त्वत्तश्चेत्पृथगेवायं तेनात्र तव को व्ययः ॥ ६०

120

म-म-म-म-म-म-म-म-म-म ॥

मि-म-म-म-म-म-म-म-म-म ॥

मि-म-म-म-म-म-म-म-म-म ॥

मि-म-म-म-म-म-म-म-म-म ॥ ६०

न स्वीकरोषि हे मूढ काष्ठपुत्तलकं शुचिम् ।

अमेध्यघटितं यन्त्रं कस्माद्रक्षसि पूतिकम् ॥ ६१

मि-म-म-म-म-म-म-म-म-म ॥

मि-म-म-म-म-म-म-म-म-म ॥

मि-म-म-म-म-म-म-म-म-म ॥

मि-म-म-म-म-म-म-म-म-म ॥ ६१

इमं चर्मपुटं तावत्सुबुद्धौव पृथक् कुरु ।

अस्थिपञ्जरतो मांसं प्रज्ञाशस्त्रेण मोचय ॥ ६२

मि-म-म-म-म-म-म-म-म-म ॥

मि-म-म-म-म-म-म-म-म-म ॥

ཤ་ཡང་རུས་པའི་བྱ་བ་ལས།
ཤེས་རབ་མཚན་གྱིས་གང་* ཏུ་ཕྱེ། ༤༢

अथौन्यपि पृथक् कृत्वा पश्य मज्ज्ञानमन्ततः ।
किमत्र सारमस्तीति स्वयमेव विचारय ॥ ६३

125

[28^b] རུས་པ་ནམས་ཀྱང་དབྱེ་བྱས་ནས།
ཀྱང་གི་བར་དུ་བཟུ་བྱ་ཞིང་།
འདི་ལ་སྒྲིང་པོ་ཅི་ཡོད་ཅེས།
བདག་ཉིད་ཀྱིས་ནི་བདག་པར་གྱིས། ༤༣

एवमन्विष्य यत्नेन न दृष्टं सारमत्र ते ।
अधुना वद कस्मात्त्वं कायमद्यापि रचसि ॥ ६४

དེ་ལྟར་འབད་དེ་བཙལ་ཀྱང་དེར།
ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲིང་པོ་མ་མཐོང་ན།
ད་དུང་ཅི་ཕྱིར་ཆགས་ཚུལ་གྱིས།
ཁྱོད་ནི་ལུས་འདི་སྤང་བར་བྱེད། ༤༤

न खादितव्यमशुचि त्वया पेयं न शोणितम् ।
नान्त्राणि चूषितव्यानि किं कायेन करिष्यसि ॥ ६५

130

ཁྱོད་ཀྱིས་མི་གཙང་བཟར་མི་བྱང་།
ཁྲིག་ཀྱང་བདུང་དུ་མི་བྱང་ལ།
གྲུ་ཕྱོང་གཞིབ་དུ་མི་བྱང་ན།
ལུས་ཀྱིས་ཁྱོད་ལ་ཅི་ཞིག་བྱ། ༤༥

* There is a small lacuna here in the xylograph and it appears to read གྱང་
with ཏུ་ meaning through the middle.

युक्तं यथप्रदशालादेराहारायं न रविनम ।
कर्मपकरणं जेनममुखाणां गरीरकम् ॥ ६६

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ६७

एवं ते रजनश्यापि मयुराक्षिण्य निदयः ।

कायं दशस्रिण्य यथेभ्यसदा तं किं करिष्यसि ॥ ६७

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ६८

न खास्यतीति मयाय न वखादि प्रदीयते ।

कायो यास्यति खादिना कस्यात् कुरुष्व ययम् ॥ ६८

[29] ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ६९

दत्तासौ जेननं नखात्वाय कुरु मनीष्यता ।

नहि वैननिकोपायानं सर्वं नखे प्रदीयते ॥ ६९

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

प्रकाशं च दृष्ट्वा च दृष्ट्वा च ॥ ७०

काये नौबुद्धिमाधाय गत्यागमननिश्चयात् ।
यथाकामङ्गमं कायं कुरु सत्त्वार्थसिद्धये ॥ ७०

140

འགྲོ་དང་འོང་བའི་ནི་ཅམ་དུ ॥
 ལུས་ལ་གྱུ་ཡི་མྱོ་བཞག་མེ ॥
 སེམས་ཅན་ནམས་དོན་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར ॥
 ཡིད་བཞིན་གྱི་ནི་ལུས་སུ་བསྐྱར ॥ ༧

एवं वशीकृतस्वात्मा नित्यं स्मितमुखो भवेत् ।
त्यजेद् भकुटिसङ्कोचं पूर्वाभाषौ जगत्सुहृत् ॥ ७१

དེ་ལྟར་རང་དབང་ཡོད་གྱིས་ཉི༥
 ཉམ་ཏུ་འཇུག་པའི་བཞིན་ཏུ་གྱིས༥
 ཁྲོ་གཉིར་ངོ་རྒྱུས་ཡོངས་ཐོང་མེ༥
 འགྲོ་བའི་བཞེས་དང་གསོང་པོར་གྱིས༥ ༥༡

सशब्दपातं सहसा न पौठादीन् विनिक्षिपेत् ।
नास्फालयेत्कपाटं च स्थान्निःशब्दरुचिः सदा ॥ ७२

ཁྱིལ་སྟེགས་པ་བབ་ཅིང་།
 གླུ་དང་བཅས་པར་མི་དོར་རྟོ།
 གློ་ཡང་དག་དུ་མི་དབྱེ་ཉི།
 དག་དུ་བཅོམ་གླུ་དགའ་བར་བྱ། ༥༣

बको विडालश्चौरश्च निःशब्दो निभृतश्चरन् ।
प्राप्नोत्यभिमतं कार्यमेवं नित्यं यतिश्चरेत् ॥ ७३

145

[29^a] མཚུངས་ཀྱི་ལ་ཚོས་རྒྱན་དག།
 རྒྱ་མེད་འཇམ་ཅིང་འབྲེ་བ་ཡིས།
 མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་རྒྱུ་བ་པ།
 རྒྱུ་བ་པས་དྲག་དེ་བཞིན་སྤྲོད། ༥༩

परचोदनदेवाणामनघोष्टोपकारिणाम् ।
 यतोऽङ्गिरसो वाक् सर्वश्रेष्ठः सदा भवेत् ॥ ७४ ॥

पञ्चदशपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदश ॥

सप्तदशपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदश ॥

अष्टदशपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदश ॥

नवदशपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदश ॥ ७५ ॥

सुमतिवतेषु सर्वेषु साधुकारेषु दौरेषु ॥

पुण्यकारिणामाजोक्त्युतिभिः सम्यक्वर्षयेत् ॥ ७६ ॥

विंशतिपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदश ॥

एकविंशतिपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदश ॥

द्वादशपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदश ॥

त्रयोदशपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदश ॥ ७७ ॥

पदे च गणान् श्रुत्वा देवेषु च गोपतः ।

स्वयम् भाष्यमाणं च भावयन्तु श्रुत्वा ताम् ॥ ७८ ॥

अष्टविंशतिपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदश ॥

नवविंशतिपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदश ॥

अष्टविंशतिपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदश ॥

अष्टविंशतिपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदश ॥ ७९ ॥

सर्वस्मात् हि तज्जगत् स विचैरपि दृष्टम् ।

भाष्ये तद्विषयं तस्मात्तद्विषयम् ॥ ८० ॥

अष्टविंशतिपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदश ॥

अष्टविंशतिपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदश ॥

अष्टविंशतिपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदश ॥

अष्टविंशतिपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदशपञ्चदश ॥ ८१ ॥

न चात्र मे व्ययः कश्चित्परत्र च महत्सुखम् ।
अप्रोतिदुःखं द्वेषेस्तु महद्दुःखं परत्र च ॥ ७८

155

[30^a] བདག་ལ་འདིར་གོད་ཡོད་མེད་ལ ॥
པ་རོལ་དུ་ཡང་བདེ་བ་ཆེ ॥
ཉེས་པའི་མི་དགའ་སྤྱད་བསྐྱེད་ཞིང་ ॥
པ་རོལ་དུ་ཡང་སྤྱད་བསྐྱེད་ཆེ ॥ १५

विश्वस्तविन्यस्तपदं विस्पष्टार्थं मनोरमम् ।
अुतिसौख्यं कृपामूलं मृदुमन्दस्वरं वदेत् ॥ ७९
སྤྱོད་ཡིད་ཐེབས་འབྲེལ་བ་དང་ ॥
དོན་གསལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་ ॥
ཆགས་དང་ཞེ་སྤངས་སྤངས་བ་དང་ ॥
འཇམ་ཞིང་རན་པར་སྤྱོད་བར་བྱ ॥ १०

अजु पश्येत्सदा सत्त्वांश्चक्षुषा सम्पिबन्निव ।
एतानेव समाश्रित्य बुद्धत्वं मे भविष्यति ॥ ८०

160

མིག་གིས་སེམས་ཙན་ལྟ་ན་ཡང་ ॥
འདི་དག་ཉིད་ལ་བདེན་ནས་བདག་ ॥
སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས ॥
དང་ཞིང་བྱམས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བལྟ ॥ ५०

सातत्याभिनिवेशोत्थं प्रतिपक्षोत्थमेव च ।
गुणोपकारिचेत्रे च दुःखिते च महच्छुभम् ॥ ८१

དག་པར་མཛོན་ཞེན་གྱིས་བསྐྱངས་པ་འཇམ ॥
གཉེན་པ་ཡིས་ནི་བསྐྱངས་པ་ཉིད ॥
ཡོན་ཏན་དང་ནི་པན་འདོགས་ཞིང་ ॥
སྤྱད་བསྐྱེད་བ་ལ་དག་ཆེན་འགྱུར ॥ ५१

दक्ष उत्थानसम्पन्नः स्वयङ्कारौ सदा भवेत् ।

नावकाग्रः प्रदातव्यः कस्यचित्सर्वकर्मसु ॥ ८२

མཁམས་ཤིང་དང་དང་ལུན་བྱས་ནས ॥

ལས་ནམས་བདག་གིས་དྲག་དྲུག ॥

ལས་ནམས་ཀུན་ལ་སྤྱོད་ལ་ཡང་ ॥

ཁྱེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ ॥ ८३

उत्तरोत्तरतः श्रेष्ठा दानपारमितादयः ।

नेतरार्थं त्यजेच्छ्रेष्ठामन्यत्राचारसेतुतः ॥ ८३

165

[30^b] སྤྱིན་པའི་པ་རོལ་ཕྱིན་ལ་སོགས ॥

གོང་ནས་གོང་དུ་བྱུང་ཞུགས་སྤྱད ॥

རྒྱུ་བྱའི་ཕྱིར་ནི་ཆེ་མི་གཏོང་ ॥

གཙོ་ཆེར་གཞན་གྱི་དོན་བསམ་མོ ॥ ८३

एवं बुद्धा परार्थेषु भवेत्सततमुत्थितः ।

निषिद्धमप्यनुज्जातं कृपालोरर्थदर्शिनः ॥ ८४

དེ་ལྟར་རིག་བྱས་གཞན་དོན་ལ ॥

དྲག་དྲུག་བཙོན་པར་གནས་པར་བྱ ॥

བྱུགས་ཁྲི་མངའ་བ་རིང་གཞིགས་པས ॥

བཀའ་པ་ནམས་ཀྱང་དེ་ལ་གནང་ ॥ ८४

विनिपातगतानाथव्रतस्थान् संविभज्य च ।

मुञ्जीत मध्यमां मात्रां त्रिचैवरवहिस्र्यजेत् ॥ ८५

170

ལོག་པར་རྩུང་དང་མགོན་མེད་དང་ ॥

བདུལ་ཞུགས་གནས་ལ་བགོ་བྱ་ཞིང་ ॥

རན་པ་ཙམ་དུ་བཟུང་བྱ་ཞིང་ ॥

ཆོས་གོས་གསུམ་མ་གཏོགས་པ་སྤྱིན ॥ ८५

सद्धर्मसेवकं कायमितरार्थं न पीडयेत् ।
 एवमेव हि सत्त्वानामाशामाशु प्रपूरयेत् ॥ ८६
 དམ་པའི་ཚེས་ནི་སྤྱོད་པའི་ལུས་ ॥
 ལྷན་ཚེགས་ཆེད་དུ་གཞོད་མི་བྱུ ॥
 དེ་ལྟར་བྱས་ན་སེམས་ཅན་གྱི།
 བསམ་པ་གྱུར་དུ་རྫོགས་པར་འགྱུར ॥ ८७

त्यजेन्न जीवितं तस्मादशुद्धे करुणाशये ।
 तुल्याशये तु तत्याज्यमित्यं न परिहीयते ॥ ८७
 སྤྱིང་རྫོང་བསམ་པ་མ་དག་པར ॥
 ལུས་འདི་བདང་བར་མི་བྱ་སྟེ ॥
 ཅེ་ནས་འདི་དང་གཞན་དུ་ཡང་ ॥
 དེ་ན་ཆེན་སྐྱབ་པའི་གྱུར་བདང་ངོ་ ॥ ८८

धर्मं निर्गौरवे स्वस्थे न शिरोवेष्टिते वदेत् ।
 सच्छत्रदण्डशस्त्रे च नावगुण्ठितमस्तके ॥ ८८

175

[31^a] མ་གུས་པ་ལ་ཚེས་མི་བཤད ॥
 མི་ན་བཞིན་དུ་མགོ་དཀྱིས་དང་ ॥
 གདུགས་དང་འཁར་བ་མཚན་ཐོགས་དང་ ॥
 མགོ་བོ་གཡོགས་པ་དག་ལ་མིན ॥ ८९

गम्भीरोदारमन्त्रेषु न स्त्रीषु पुरुषं विना ।
 हीनोत्कृष्टेषु धर्मेषु समं गौरवमाचरेत् ॥ ८९
 དམན་དང་མཚན་གྱི་ཚེས་ནམས་ལ ॥
 མཚུངས་པར་གུས་བས་ཀྱན་དུ་སྤྱད ॥ ९०¹

1. The first two lines of sloka No. 89 are missing in Tibetan xylograph.

नोदारधर्मपात्रं च हीने धर्मे नियोजयेत् ।

न चाचारं परित्यज्य सूत्रमन्त्रैः प्रलोभयेत् ॥ ८० ॥

180

ཀྱི་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོན་གུར་བ ॥

དམན་པའི་ཆོས་ལ་སྦྱར་མི་བྱ ॥

སྒྲོན་པ་ཡོངས་སུ་འདོར་མི་བྱ ॥

མདོ་དང་སྒྲགས་ཀྱིས་འདྲིན་མི་བྱ ॥ ८०

दन्तकाष्ठस्य खेटस्य विसर्जनमपावृतम् ।

नेष्टुं जले स्थले भोग्ये मूत्रादेश्चापि गर्हितम् ॥ ८१ ॥

སོ་ཤིང་དང་ནི་མཆིལ་མ་དག ॥

དོར་བ་ན་ནི་དགའ་བ་པར་བྱ ॥

གཅི་ལ་སོགས་པ་འང་ཡོངས་སྒྲོན་པའི ॥

ཚུ་དང་ཐང་ལ་དོར་བ་སྦྱར ॥ ८१

मुखपूरं न भुञ्जीत सशब्दं प्रसृताननम् ।

प्रलम्बपादं नासीत न बाहू मर्दयेत्समम् ॥ ८२ ॥

ཁ་བཀང་བ་དང་སྒྲ་བཅས་དང་ ॥

ཁ་གདངས་ནས་ནི་བརྩེན་མི་བྱ ॥

ཀླང་པ་བརྒྱུང་སྤེ་མི་འདུག་ཅིང་ ॥

ལག་པར་མཉམ་པར་མི་མཉེ་འོ ॥ ८२

नैकयाऽन्यस्त्रिया कुर्याद् यानं शयनमासनम् ।

लोकाप्रसादकं सर्वं दृष्ट्वा पृष्ट्वा च वर्जयेत् ॥ ८३ ॥

185

[31^b] བཞོན་པ་མལ་སྒྲན་གནས་དག་དུ ॥

བྱད་མེད་གཞན་དང་གཅིག་མི་བྱ ॥

འཇིག་རྟེན་མ་དང་གུར་པ་ཀུན ॥

མཐོང་དང་དྲིས་དེ་སྤང་བར་བྱ ॥ ८३

नाङ्गुल्या कारयेत्किञ्चिद्विधिनेन तु सादरम् ।

समस्तेनैव हस्तेन मार्गमथेवमादिशेत् ॥ ८४

སོར་མོས་བད་ནི་མི་བྱ་ཉེ ॥

གུས་དང་བཅས་པས་གཡས་པ་ཡི ॥

ལག་པ་དང་ནི་ཀུན་གྱིས་ཀྱང་ ॥

ལས་ཡང་དེ་ལྟར་བསྟན་པར་བྱ ॥ ༨༤

न बाह्वत्क्षेपकं कञ्चिच्छब्दयेदल्पसम्भ्रमे ।

अच्छटादि तु कर्तव्यमन्यथा स्यादसंवृतः ॥ ८५

ལག་པ་ཤས་ཆེར་བསྐྱོད་མིན་དེ ॥

ཅུང་ཟད་བསྐྱོད་ལ་སྒྲ་བསྒྲགས་པ ॥

སེ་ཤོལ་ལ་སོགས་བད་བྱ་ཉེ ॥

གཞན་དུ་ས་བསྐྱམས་པར་འགྱུར་རོ ॥ ༨༥

नाथनिर्वाणशय्यावच्छयीतेष्मिताया दिशा ।

सम्प्रजानंलघूत्यानः प्रागवश्यं नियोगतः ॥ ८६

སའོན་པོ་སྤྱ་ངན་འདས་གཟིམས་ལྟར ॥

འདོད་པའི་ཕྱོགས་སུ་ཉལ་བར་བྱ ॥

ཤེས་བཞིན་སྤྱར་དུ་ལྷང་སེམས་ལ ॥

ཐོག་ས་ཉིད་དུ་ངེས་པར་སྤྱར ॥ ༨༦

आचारो बोधिसत्त्वानामप्रमेय उदाहृतः ।

चित्तशोधनमाचारं नियतं तावदाचरेत् ॥ ८७

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱོད་པ་དག ॥

ཚད་མེད་པར་ནི་གསུངས་པ་ལས ॥

སེམས་སྐྱོད་པ་ཡི་སྐྱོད་པ་ནི ॥

ངེས་པར་དེ་སྤྱིད་སྤྱད་པར་བྱ ॥ ༨༧

रात्रिन्दिवं च त्रिस्तन्यं त्रिकालं च प्रवर्तयेत् ।

शेषापत्तिशमस्तेन बोधिचित्तजिनाश्रयात् ॥ ९८

ཉིན་དང་མཚན་མོ་ལན་གསུམ་དུ ॥

སྤང་པོ་གསུམ་པ་གདོན་གྱ་ཞིང་ ॥

ཀྱལ་དང་གྲང་ཆུབ་སེམས་བདེན་ནས ॥

ལྷུང་བའི་ལྷག་མ་དེས་ཞི་བྱ ॥ ९८

या अवस्थाः प्रपद्येत स्वयं परवशोऽपि वा ।

तास्त्ववस्थासु याः शिखाः शिखेत्ता एव यत्नतः ॥ ९९

[32^a] རང་ངས་གཞན་གྱི་དབང་ཡང་རུང་ ॥

གནས་སྐབས་གང་དུ་ཅིར་སྤྱོད་ཀྱང་ ॥

བསྐྱབ་པར་གསུངས་པ་གང་ཡིན་པའི ॥

གནས་སྐབས་དེ་ལ་འབད་དེ་བསྐྱབ ॥ ९९

न हि तद्विद्यते किञ्चिद् यन्न शिष्यं जिनात्मजैः ।

न तदस्ति न यत्पुण्यमेवं विहरतः सतः ॥ १००

ཀྱལ་སྐས་ནམས་ཀྱིས་མི་བསྐྱབ་པ ॥

དེ་ནི་གང་ཡང་ཡོད་མིན་དེ ॥

དེ་ལྟར་གནས་པའི་མཁས་པ་ལ ॥

བསོད་ནམས་མི་འགྱུར་གང་ཡང་མེད ॥ १००

पारम्यर्थेण साक्षाद्वा सत्त्वार्थं नान्यदाचरेत् ।

सत्त्वानामेव चार्थाथ सर्वं बोधाय नामयेत् ॥ १०१

དངོས་སམ་ཡང་ན་བརྒྱད་ཀྱང་རུང་ ॥

སེམས་ཅན་དོན་ལས་གཞན་མི་སྤྱད ॥

སེམས་ཅན་ཁོ་ནའི་དོན་གྱི་ཕྱིར ॥

ཐམས་ཅད་གྲང་ཆུབ་ཕྱིར་བསྤྱོད་འོ ॥ १०१

सदा कल्याणमित्रं च जीवितार्थोऽपि न त्यजेत् ।
 बोधिसत्त्वव्रतधरं महायानार्थकोविदम् ॥ १०२
 དག་པར་དག་བའི་བཤེས་གཉིན་ནི॥
 ཐེག་ཆེན་དོན་ལ་མཁས་པ་དང་॥
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བདུལ་བྱལ་ས་མཆོག་॥
 སློག་གི་ཕྱིར་ཡང་མི་གཏོང་ངོ་॥ १०३

श्रीसम्भवविमोक्षाच्च शिष्येद्यद्गुरुवर्तनम् ।
 एतच्चान्यच्च बुद्धोक्तं ज्ञेयं सूत्रान्तवाचनात् ॥ १०३

205

[32^b] དཔལ་འབྱུང་བ་ཡི་ནམ་ཐར་ལས॥
 ལྷ་མ་བསྟན་པའི་ཚུལ་ཏྱར་བསྟུབ་॥
 འདི་དག་སངས་སྐུས་བཀའ་སྩལ་གཞན॥
 མདོ་སྤེ་བསྟུགས་ནས་ཤེས་པར་བྱ॥ १०३

शिष्याः सूत्रेषु दृश्यन्ते तस्मात्सूत्राणि वाचयेत् ।
 आकाशगर्भे सूत्रे च मूलापत्तौ निरूपयेत् ॥ १०४

མདོ་སྤེ་ནམས་ལས་བསྟུབ་པ་སྒྲུང་॥
 དེ་བས་མདོ་སྤེ་བསྟུབ་པར་བྱ॥
 བས་མཁའི་སྤྱིང་པའི་མདོ་སྤེ་ནི॥
 ཐོག་མ་ཉིད་དུ་བཟུང་བར་བྱ॥ १०४

शिष्यासमुच्चयोऽवश्यं द्रष्टव्यश्च पुनः पुनः ।
 विस्तरेण सदाचारो यस्मात्तत्र प्रदर्शितः ॥ १०५

210

གང་ཕྱིར་དག་དུ་སྟུང་པ་ནི॥
 དེ་ལས་སྐྱེ་ཆེར་རབ་སྟོན་པས॥
 བསྟུབ་པ་ཀུན་ལས་བདུས་པ་ཡང་॥
 དེས་པར་ཡང་དང་ཡང་དུ་བཟུང་॥ १०५

सङ्क्षेपेणथवा तावत्पश्येत्सुत्रसमुच्चयम् ।

आर्यनागार्जुनाबद्धं द्वितीयं च प्रयत्नतः ॥ १०६

ཡང་ན་རེ་ཞིག་མདོར་བསྡུས་པའི།

མདོ་ནམས་ཀྱན་ལས་བསྡུས་པ་བཟུ།

འཕགས་པ་ཁྱུ་བ་ཀྱིས་མཛད་པའི།

གཉིས་པོ་འང་འབད་པས་བཟུ་བར་བྱ། ॥ १०७

यतो निवार्यते यत्र यदेव च नियुज्यते ।

तल्लोकचित्तरचार्यं शिचां दृष्ट्वा समाचरेत् ॥ १०७

གང་ལས་གང་ནི་མ་བཀག་པ།

དེ་ཉིད་སྤྱད་པར་བྱ་བ་སྟེ།

འཇིག་རྟེན་སེམས་ནི་བསྐྱང་བའི་ཕྱིར།

བསྐྱབ་པ་མཐོང་ནས་ཡང་དག་སྤྱད། ॥ १०८

एतदेव समासेन समग्रन्यस्य लक्षणम् ।

215

यत्कायचित्तावस्थायाः प्रत्यवेक्षा मुहुर्मुहुः ॥ १०८

ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ།

ཡང་དང་ཡང་དུ་བདག་བྱ་བ།

འདི་ཉིད་ཁོ་ན་མདོར་ན་ནི།

ཤེས་བཞིན་བསྐྱང་བའི་མཚན་ཉིད་དོ། ॥ १०९

कायेनैव पठिष्यामि वाक्पाठेन तु किं भवेत् ।

चिकित्सापाठमात्रेण रोगिणः किं भविष्यति ॥ १०९¹

[33^a] ལུས་ཀྱིས་འདི་དག་སྤྱད་པར་བྱ།

ཆོག་ཙམ་བཟོད་པས་ཅི་ཞིག་བྱ།

ཆོག་ཙམ་བཟོད་པས་ཅི་ཞིག་འགྲུབ།

སྒྲིན་དབྱུང་བསྐྱབས་པ་ཙམ་གྱིས་ནི།

ནད་པ་དག་ལ་ཕན་འགྱུར་རམ། ༧༧

इति बोधिचर्यावतारे सम्यजन्यरक्षणं नाम पञ्चमः परिच्छेदः ॥

བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་སྒྲོན་པ་ལ་འཇུག་པ་ལས། ཤེས་བཞིན་བསྐྱུང་
བར་བྱ་བ་ཤེ་ལའུ་ལྔ་པའོ། ॥

CHAPTER VI.

सर्वमेतत्सुचरितं दानं सुगतपूजनम् ।

कृतं कल्पसहस्रैर्यत्प्रतिघः प्रतिहन्ति तत् ॥ १

བསྐྱལ་པ་སྒྲོང་དུ་བསམགས་པ་ཡི།

སྒྲིན་དང་བདེ་གཤེགས་མཚན་ལ་སོགས།

ལེགས་སྦྱང་གང་ཡིན་དེ་ཀུན་ཀྱང་།

ཁོང་ཁྱོ་གཅིག་གིས་འཛོམས་པར་བྱེད། ༢

न च द्वेषसमं पापं न च चान्तिसमं तपः ।

तस्मात् चान्तिं प्रयत्नेन भावयेद्विविधैर्नयैः ॥ २

ཞེ་སྤང་ལྟ་བུའི་སྤིག་པ་མེད།

བཟོད་པ་རྩ་བུའི་དཀའ་ཐུབ་མེད།

དེ་བས་བཟོད་ལ་ནན་དན་དུ།

སྒྲེ་ཚོགས་རྒྱལ་གྱིས་བསྒྲོམ་པར་བྱ། ༣

मनः शमं न गृह्णाति न प्रीतिसुखमश्रुते ।

न निद्रां न धृतिं याति द्वेषशब्दे हृदि स्थिते ॥ ३

ཞེ་སྤང་རྒྱལ་དུའི་སེམས་འཆང་ན།

ཡིད་ནི་ཞི་བ་ཉམས་མི་སྒྲོང་།

དགའ་དང་བདེ་བའང་མི་འཐོབ་ལ།

གཉིད་མི་འོང་ཞིང་བདན་མེད་འགྱུར། ༤

पूजयत्यर्थमानैर्यान् येऽपि चैनं समाश्रिताः ।

तेऽप्येनं हन्तुमिच्छन्ति स्वामिनं द्वेषदुर्भगम् ॥ ४

[33^b] བཀའ་དག་ཀོང་དང་བཀའ་བསྟོན་ཡིས།

དྲིན་བྱིན་དེ་ལ་བརྟེན་གུར་པ།

དེ་དག་ཀྱང་ནི་སྤང་ལྷན་པའི།

ཇི་དཔོན་དེ་ལ་གསོད་པར་གྲོལ། ུ

सुहृदोऽप्युद्विजन्तेऽस्माद् ददाति न च सेव्यते ।

सङ्घेपान्नास्ति तत्किञ्चित्क्रोधनो येन सुस्थितः ॥ ५

10

དེ་ཡིས་མཛའ་བཤེས་སྟོབར་འགུར།

སྦྱོན་པས་བསྐྱུས་ཀྱང་བསྟན་མི་བྱེད།

མདོར་ན་ཁྲི་བས་བདེར་གནས་པ།

དེ་ནི་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། ་

एवमादीनि दुःखानि करोतीत्यरिसंज्ञया ।

यः क्रोधं हन्ति निर्बन्धात् स सुखीह परत्र च ॥ ६

ཁྲི་བའི་དག་ཡིས་དེ་ལ་སོགས།

སྤྱལ་བསྐལ་དག་ནི་བྱེད་པར་འགུར།

བཀ་ཞིག་བསྐྱེམས་དེ་ཁྲི་འཛོམས་པ།

དེ་ནི་འདི་དང་གཞན་དུ་བདེ། ུ

अनिष्टकरणाज्जातमिष्टस्य च विघातनात् ।

दौर्मनस्याग्रनं प्राप्य द्वेषो दृप्तो निहन्ति माम् ॥ ७

མི་འདོད་བྱས་དང་འདོད་པ་ཡི།

གོགས་བྱས་པ་ལས་བྱུང་གུར་པ།

ཡིད་མི་བདེ་བའི་ཟས་རྟེན་ནས།

ཞེ་སྤང་བདས་དེ་བདག་འཛོམས་སོ། ་

कथञ्चिन्नभ्यते सौख्यं दुःखं स्थितमयन्ततः ।
 दुःखेनैव च निःसारश्चेतस्तस्माद्दृढौभव ॥ १२
 वदे'वदे'कु'रि'रेस'दग'द'द'गु'द' ॥
 सु'वा'व'द'व'कु'रि'रि'र'द'द' ॥
 सु'वा'व'द'व'मे'द'प'द'रे'स'द'गु'द'मे'द' ॥
 रे'व'स'स'मे'स'स'सु'द'व'द'प'द'मे'स' ॥ १३

25

दुर्गापुत्रककर्णाटा दाहच्छेदादिवेदनाम् ।
 वृथा सहन्ते मुक्त्यर्थमहं कस्मात्तु कातरः ॥ १३
 द'ग'द'व'द'व'द'द'द'ग'द' ॥
 व'द'व'स'd'v'उ'द'रे'स's'd'v' ॥
 रे'v'मे'd'v'रे'v'स'd'v' ॥
 रे'v'd'v'द'v'ग'g'रे'v'स'd'v' ॥ १३

न किञ्चिदस्ति तद्वस्तु यदभ्यासस्य दुष्करम् ।
 तस्मान्मृदुव्यथाभ्यासात् सोढव्यापि महाव्यथा ॥ १४
 ग'मे'स'v'स'v'v'v'v'v'v'v'v'v' ॥
 d'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v' ॥
 रे'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v' ॥
 v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v' ॥ १४

उद्दंशदंशमशकचुत्पिपासादिवेदनाम् ।
 महत्कण्ड्वादिदुःखं च किमनर्थं न पश्यसि ॥ १५

30

[34^b] सु'वा'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v' ॥
 v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v' ॥
 v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v' ॥
 रे'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v'v' ॥ १५

श्रीतोष्णवृष्टिवाताधिव्याधिवन्धनताडनैः ।

सौकुमार्यं न कर्तव्यमन्यथा वर्धते व्यथा ॥ १६

ཚ་གྲང་ཆར་དང་རྒྱང་སྟོགས་དང་ ॥

ནད་དང་འཆི་དང་བརྟེན་སྟོགས་ལ ॥

བདག་གི་བཟེ་རེ་མི་བྱ་ཏེ ॥

དེ་ལྟར་བྱས་ན་གཞོད་པ་འཕེལ ॥ १७

केचित्स्वशोणितं दृष्ट्वा विक्रमन्ते विशेषतः ।

परशोणितमथेके दृष्ट्वा मूर्च्छां ब्रजन्ति यत् ॥ १७

ལ་ལ་བདག་གི་བྲག་མཐོང་ན ॥

དཔའ་བརྟན་རྣམ་པར་སྐྱེ་འགྱུར་ཡོད ॥

ལ་ལ་གཞན་གྱི་བྲག་མཐོང་ན ॥

ཤོག་ཅིང་བརྒྱལ་བར་འགྱུར་བ་ཡོད ॥ १८

तच्चित्तस्य दृढत्वेन कातरत्वेन चागतम् ।

35

दुःखदुर्योधनस्तस्माद् भवेदभिभववेद्भयान् ॥ १८

དེ་ནི་སེམས་ཀྱི་ངང་བརྟན་དང་ ॥

སྤར་མའི་རྒྱལ་ལས་གྱུར་བ་ཡིན ॥

དེ་བས་གཞོད་པ་བྱད་བསད་ཅིང་ ॥

སྤྱག་བསྐྱལ་ནས་སྤྱིས་མི་རྒྱགས་བྱོས ॥ १९

दुःखेऽपि नैव चित्तस्य प्रसादं चोभयेद्बुधः ।

सङ्ग्रामो हि सह क्लेशैर्युद्धे च सुलभा व्यथा ॥ १९

སཤམས་པས་སྤྱག་བསྐྱལ་བྱང་ཡང་ནི ॥

སེམས་ཀྱི་རབ་དང་རྩོག་མི་བྱ ॥

རྩོན་མེངས་ནས་སྤང་གསལ་འགྱུར་ལ ॥

གསལ་འགྱུར་ཆེན་གཞོད་པ་མང་ ॥ २०

उरसाऽरातिघातान् ये प्रतीच्छन्तो जयन्त्यरीन् ।
ते ते विजयिनः शूराः शेषास्तु मृतमारकाः ॥ २०

40

[35^a] ལྷུག་བསྐལ་ཐམས་ཅད་བྱད་བསད་ནས ॥
ཞི་སྒང་ལ་སོགས་དག་འཛེམས་པ ॥
དེ་དག་གྱལ་བྱེད་དཔའ་བོ་ཟྱེ ॥
ལྷུག་ས་རོ་ལ་གསོད་པ་འོ ॥ ३०

गुणोऽपरश्च दुःखस्य यत्संवेगान्मदच्युतिः ।
संसारिषु च कारुण्यं पापाङ्गीतिर्जिने स्पृहा ॥ २१
གཞན་ཡང་ལྷུག་བསྐལ་ཡོན་ཏན་ནི ॥
སྐྱོ་བས་བྲིགས་པ་སེལ་བར་བྱེད ॥
འཁོར་བ་པ་ལ་སྤྱིང་ཇི་སྤྱི ॥
སྤྱི་ལ་འཛེམ་ཞིང་དགེ་ལ་དགའ ॥ ३१

पित्तादिषु न मे कोपो महादुःखकरेष्वपि ।
सचेतनेषु किं कोपः तेऽपि प्रत्ययकोपिताः ॥ २२
མགྲིས་པ་ལ་སོགས་ལྷུག་བསྐལ་གྱི།
འབྱུང་གནས་ཆེ་ལ་མི་བྲོ་བར ॥
སེམས་ཡོད་ནམས་ལ་ཅི་ཟྱེ་བྲོ ॥
དེ་དག་ཀུན་ཀྱང་ཀུན་གྱིས་བསྐྱལ ॥ ३२

अनिव्यमाणमयेतच्छूलमुत्पद्यते यथा ।
अनिव्यमाणोऽपि बलात्क्रोध उत्पद्यते तथा ॥ २३
དཔེར་ན་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་ ॥
ནད་འདི་འབྱུང་བར་འབྱུང་བ་རྩེར ॥
དེ་བཞིན་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་ ॥
ནན་གྱིས་ཉེན་མེད་ས་འབྱུང་བར་འབྱུར ॥ ३३

45

कुप्यामीति न सच्चिन्त्य कुप्यति स्वेच्छया जनः ।

उत्पत्त्य इत्यभिप्रेत्य क्रोध उत्पद्यते न च ॥ २४

ཁྱོ་བར་བྱ་ཞེས་མ་བསམས་ཀྱང་ ॥

སྐྱེ་བོ་ཞུས་ནི་གྱི་ནར་ཁྱོ་ ॥

བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞེས་མ་བསམས་ཀྱང་ ॥

ཁྱོ་བ་དེ་བཞིན་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ ॥ २४

ये केचिदपराधास्तु पापानि विविधानि च ।

सर्वं यत्प्रत्ययबलात् स्वतन्त्रं तु न विद्यते ॥ २५

50

[35^b] ཉེས་པ་རྩི་སྤྱོད་ཐུགས་ཅད་དང་ ॥

སྤྱིག་པ་ཞུས་པ་སྣ་ཚྭ་མཁས་པ་ ॥

དེ་ཀྱན་ཀྱིན་གྱི་སྟོབས་ལས་བྱུང་ ॥

རང་དབང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ ॥ ३५

न च प्रत्ययसामग्र्या जनयामीति चेतना ।

न चापि जनितस्यास्ति जनितोऽस्मीति चेतना ॥ २६

ཀྱིན་ཞུས་ཚྭ་མཁས་པ་དེ་དག་ཀྱང་ ॥

བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞེས་སེམས་པ་མེད་ ॥

དེས་བསྐྱེད་དེ་ཡང་བདག་བསྐྱེད་ཅེས་ ॥

སེམས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ ॥ २६

यत्प्रधानं किलाभीष्टं यत्तदात्मेति कल्पितम् ।

तदेव हि भवामीति न सच्चिन्त्योपजायते ॥ २७

གཙོ་བོ་ཞེས་བྱར་གང་འདོད་དང་ ॥

བདག་ཅེས་བདགས་པ་གང་ཡིན་པ་ ॥

དེ་ཉིད་བདག་ནི་འགྱུང་བྱ་ཞེས་ ॥

ཆེད་དུ་བསམས་ཤིང་འགྱུང་བ་མེད་ ॥ २७

अनुत्पन्नं हि तन्नास्ति क इच्छेद्भवितुं तदा ।

विषयव्यापृतत्वाच्च निरोद्धुमपि नेहते ॥ २८

མ་སྐྱེས་པར་ནི་དེ་མེད་ན ॥

དེ་ཚེ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་གང་ ॥

ཡུལ་ལ་དག་དུ་གཡང་འགྱུར་བས ॥

འགག་པར་འགྱུར་བའང་མ་ཡིན་ནོ ॥ ३८

नित्यो ह्यचेतनश्चात्मा व्योमवत् स्फुटमक्रियः ।

प्रत्ययान्तरसङ्गेषुपि निर्विकारस्य का क्रिया ॥ २९

ཅི་སྟེ་བདག་དེ་དག་ན་ནོ ॥

མཐའ་བཞིན་བྱེད་པ་མེད་པར་མངོན ॥

ཀྱིན་ནམས་གཞན་དང་འཕྲད་ན་ཡང་ ॥

འགྱུར་བ་མེད་ལ་ཅི་བྱར་ཡོད ॥ ३९

यः पूर्ववत्क्रियाकाले क्रियायास्तेन किं कृतम् ।

तस्य क्रियेति सम्बन्धे कतरत्तन्निबन्धनम् ॥ ३०

[36^a] བྱེད་པའི་ཚེ་ཡང་སྟོན་བཞིན་ན ॥

བྱེད་པས་དེ་ལ་ཅི་ཞིག་བྱས ॥

དེ་ཡི་བྱེད་པ་འདི་ཡིན་ཞེས ॥

འབྲེལ་པར་འགྱུར་བ་གང་ཞིག་ཡོད ॥ ३०

एवं परवशं सर्वं यद्वशं सोऽपि चावशः ।

निर्माणवदचेष्टेषु भावेष्वेवं क कुप्यते ॥ ३१

དེ་ལྟར་ཐམས་ཅད་གཞན་གྱི་དབང་ ॥

དེ་ཡི་དབང་གིས་དེ་དབང་མེད ॥

དེ་ལྟར་ཤེས་ནས་སྤྱལ་ལྟ་བུའི །
 དངོས་པོ་ཀུན་ལ་ཁྲོ་མི་འགྱུར ། ३१

वारणापि न युक्तैवं कः किं वारयतीति चेत् ।
 युक्ता प्रतीत्यता यस्माद्दुःखस्योपरतिर्मता ॥ ३२
 བཤང་བཤིས་བཤང་ཞིག་བརྗོད་བྱ་ཏེ །
 བརྗོད་བཤང་རིགས་པ་མིན་ཞེས །
 དེ་ལ་བརྟན་ནས་སྤྱལ་བ་སྤྱལ་ནསས །
 ཀུན་ཆད་འགྱུར་འདོད་མི་རིགས་མེད ། ३३

तस्मादमित्रं मित्रं वा दृष्ट्वायन्यायकारिणम् ।
 ईदृशाः प्रत्यया अस्तेत्येवं मत्वा सुखी भवेत् ॥ ३३
 དེ་བས་དགྲ་འཇམ་མཛེད་ཡང་རུང་ །
 མི་རིགས་བྱེད་པ་མཐོང་གྱུར་ན །
 འདི་འདྲའི་ཀུན་ལས་གྱུར་དོ་ཞེས །
 དེ་ལྟར་སོམས་དེ་བདེ་བར་མཛོམས ། ३३

यदि तु खेच्छया सिद्धिः सर्वेषामेव देहिनाम् ।
 न भवेत्कस्यचिद्दुःखं न दुःखं कश्चिदिच्छति ॥ ३४
 བཤམ་དེ་རང་དགས་འགྱུར་འགྱུར་ན །
 འགྱུར་ཡང་སྤྱལ་བ་སྤྱལ་མི་འདོད་པས །
 ལུས་ཅན་དག་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ །
 སྤྱལ་འདང་སྤྱལ་བ་སྤྱལ་འགྱུར་མི་འགྱུར ། ३ॣ

प्रमादादात्मनात्मानं बाधन्ते कण्टकादिभिः ।
 भक्तच्छेदादिभिः कोपादुरापस्त्र्यादिलिप्सया ॥ ३५

[36^b] བག་མེད་པས་ནི་བདག་ལ་འདང་བདག་
 ཆོར་མ་ལ་སོགས་གནོད་པ་བྱེད །

བྱད་མེད་ལ་སོགས་ཐོབ་བྱའི་ཕྱིར །
 རྩམ་ཞིང་ཟས་གཅོད་ལ་སོགས་བྱེད ། ३ॡ

उद्धमनप्रपातैश्च विषापथ्यादिभक्षणेः ।
 निग्नन्ति केचिदात्मानमपुष्ट्याचरणेन च ॥ ३६

ཁ་ཅིག་འགག་ཅིང་གཡང་སར་མཆོང་ །
 ཏུག་དང་མི་འཕྲོད་ཟ་བ་དང་ །
 བསོད་ནམས་མ་ཡིན་སྦྱོད་པ་ཡིས །
 རང་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་པ་ཡོད ། ३७

यदैवं क्लेशवशत्वाद् घ्नन्त्यात्मानमपि प्रियम् ।
 तदैषां परकायेषु परिहारः कथं भवेत् ॥ ३७

གང་ཆོ་ཉོན་མོངས་དབང་གུར་པས །
 བདག་སྤྱུག་ཉིད་ཀྱང་གསོད་བྱེད་པ །
 དེ་ཆོ་དེ་དག་གཞན་ལུས་ལ །
 གཞོད་མི་བྱེད་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར ། ३२

क्लेशोन्मत्तीकृतैर्वेषु प्रवृत्तेष्वात्मघातने ।

75

न केवलं दया नास्ति क्रोध उत्पद्यते कथम् ॥ ३८

ཉོན་མོངས་སྦྱིས་པས་དེ་ལྟ་བུར །
 བདག་གསོད་ལ་སོགས་ལྷགས་པ་ལ །
 སྤྱིང་ཇི་བརྒྱུ་ལ་མ་སྦྱིས་ན །
 ཁྲོ་བར་འགྱུར་བ་ཅིའི་ག་ཆོག ། ३ॣ

यदि स्वभावो बालानां परोपद्रवकारिता ।

तेषु कोपो न युक्तो मे यथाग्नौ दहनात्मके ॥ ३९

གལ་དེ་གཞན་ལ་འཆོ་བྱེད་པ །
 བྱིས་པ་ནམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ན །

དེས་མཚོན་བདག་གིས་ལུས་ཕྱང་ན॥
གང་ཞིག་ལ་ནི་ཁྱོ་བར་བྱ॥ ༨༢

गण्डोऽयं प्रतिमाकारो गृहीतो घट्टनासहः ।
दृष्टान्धेन मया तत्र व्यथायां कुत्र कुप्यते ॥ ४४

ཤུ་བ་མི་ཡི་གཟུགས་འདྲ་བ॥
དེག་དུ་མི་བཟོད་སྤྱུག་བསྐྱལ་ཅན॥
སྤྲིད་ཁྱོངས་བདག་གིས་བཟུང་གུར་ན॥
དེ་ལ་གཞོད་པ་སྤྲུལ་ཁྱོ॥ ༨༣

दुःखं नेच्छामि दुःखस्य हेतुमिच्छामि बालिशः ।
स्वापराधागते दुःखे कस्मादन्यत्र कुप्यते ॥ ४५

བྱིས་པ་སྤྱུག་བསྐྱལ་མི་འདོད་ཅིང་॥
སྤྱུག་བསྐྱལ་གྱུ་ལ་བཀྟས་པས་ན॥
རང་གི་ཉེས་པས་གཞོད་གུར་བ॥
གཞན་ལ་བཀོན་དུ་ཅི་ཞིག་ཡོད॥ ༨༤

असिपत्रवनं यद्वद्यथा नारकपक्षिणः ।
मत्कर्मजनिता एव तथेदं कुत्र कुप्यते ॥ ४६

377] དཔེར་ན་དུལ་བའི་སྤྱང་མ་དང་॥
རལ་གྱི་ལོ་མའི་ནགས་ཚལ་ལྟར॥
རང་གི་ལས་ཀྱིས་འདི་བསྐྱེད་ན॥
གང་ཞིག་ལ་ནི་ཁྱོ་བར་བྱ॥ ༨༥

मत्कर्मचोदिता एव जाता मथ्यपकारिणः ।
येन यास्यन्ति नरकान् मथैवामी हता ननु ॥ ४७

བདག་གི་ལས་ཀྱིས་བསྐྱུལ་བྱས་ནས॥
བདག་ལ་གཞོད་བྱེད་ནམས་འབྱུང་མྱེ॥

དེས་ནི་སེམས་ཅན་དུལ་འདོད་ན།
བདག་གིས་དེ་དག་མ་བརྒྱག་གས། ॥ ८७

एतानाश्रित्य मे पापं क्षीयते क्षमतो बह ।
मामाश्रित्य तु यान्त्येते नरकान् दौर्घवेदनान् ॥ ४८

95

འདི་དག་ལ་ནི་དྲེན་བཅས་ནས།
བཟོད་པས་བདག་སྤྲིག་མང་དུ་འབྱུང་¹ ॥
བདག་ལ་བདྲེན་ནས་དེ་དག་ནི།
ཡུན་རིང་སྤྲིག་བསྐྱེད་དུལ་བར་འདོད། ॥ ८८

अहमेवापकार्येषां ममैते चोपकारिणः ।
कस्माद्विपर्ययं कृत्वा खलचेतः प्रकुप्यसि ॥ ४९

བདག་ནི་དེ་ལ་གཞོན་བྱེད་ལ།
དེ་དག་བདག་ལ་ཕན་འདོགས་ན།
ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་ཅི་ཡི་ཕྱིར།
མ་བྱུང་སེམས་ཁྱོད་ཁྱོད་བར་བྱེད། ॥ ८९

भवेन्ममाश्रयगुणो न यामि नरकान्वदि ।
एषामत्र किमायातं यद्यात्मा रक्षितो मया ॥ ५०

100

གལ་ཏེ་བདག་ལ་བསམ་བ་ཡི།
ཡོན་ཏན་ཡོད་ན་དུལ་མི་འགྲོ།
གལ་ཏེ་བདག་གིས་བདག་བསྐྱེད་ས་ན།
དེ་དག་ལ་འདིར་ཅི་ཞིག་བྱུང་ ॥ ९०

1. The sense of the word འབྱུང་ generally "to be" cannot be taken for the Skt. word क्षीयते ।

अथ प्रत्यपकारौ स्यां तथाप्येते न रक्षिताः ।

हीयते चापि मे चर्या तस्मान्नष्टास्तपस्विनः ॥ ५१ ॥

[38^a] འོན་དེ་ལན་དུ་གནོད་བྱས་ན།

དེ་དག་བསྐྱེད་སྤངས་པར་མ་གྱུར་བ།

བདག་གི་སྤྱོད་པ་འང་ཉམས་པར་འགྱུར།

དེས་ན་དཀར་ཕུབ་ཞིག་པར་འགྱུར། ॥ ५१ ॥

मनो हन्तुममूर्तत्वान्न शक्यं केनचित् कचित् ।

शरीराभिनिवेशात्तु कायदुःखेन बाध्यते ॥ ५२ ॥

ཡིད་ནི་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པས།

སྤྱས་ཀྱང་གང་དུ་འང་གཞིམ་མི་ལུས།

ལུས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་ན།

ལུས་ནི་སྤྲུལ་བསྐྱེད་དག་གིས་གནོད། ॥ ५२ ॥

न्यकारः परुषं वाक्यमथशस्त्रेत्ययं गणः ।

105

कायं न बाधते तेन चेतः कस्मात्प्रकुप्यसि ॥ ५३ ॥

བརྒྱས་དང་ཆོག་ཅུབ་སྤྱོད་བ་དང་།

མི་སྤྲུལ་པ་ཡི་ཆོག་དེ་ཡིས།

ལུས་ལ་གནོད་པར་མི་འགྱུར་ན།

སེམས་ཁྱོད་ཅིའི་ཕྱིར་རབ་དུ་ཁྱོད། ॥ ५३ ॥

मय्यप्रसादो योऽन्येषां स किं मां भक्षयिष्यति ।

इह जन्मान्तरे वापि येनासौ मेऽनभौषितः ॥ ५४ ॥

གཞན་དག་བདག་ལ་མི་དགའ་བ།

དེས་ནི་ཆོ་འདོམས་ཆོ་གཞན་ལ།

བདག་ལ་ཟབ་པར་མ་བྱེད་ན།

བདག་ནི་ཅི་ཕྱིར་དེ་མི་འདོད། ॥ ५४ ॥

लाभान्तरायकारित्वाद्यद्यसौ मेऽनभीष्टितः ।

नङ्क्ष्यतीहैव मे लाभः पापं तु स्थास्यति ध्रुवम् ॥ ५५

110

ཆེད་པའི་པར་ཆད་བྱེད་པའི་ཕྱིར་॥

གཤམ་ཏེ་འདི་བདག་མི་འདོད་ན॥

བདག་གིས་ཆེད་པ་འདིར་འདོད་ཀྱི॥

སྤྲིག་པ་དག་ནི་བདུན་པར་གནས॥ ५५

वरमद्यैव मे मृत्युर्न मिथ्याजीवितं चिरम् ।

यस्माच्चिरमपि स्थित्वा मृत्युदुःखं तदैव मे ॥ ५६

[38^b] བདག་ནི་དང་ཉིད་ཤི་ཡང་ཟླའི॥

འོག་འཚོས་ཕྱན་རིང་གསོན་མི་རུང་॥

བདག་ལྟ་ཕྱན་རིང་གནས་གུར་ཀྱང་॥

འཆི་བའི་སྤྲིག་བསྐལ་དེ་ཉིད་ཡིན॥ ५६

स्वप्ने वर्षशतं सौख्यं भुक्त्वा यश्च विबुध्यते ।

सुहृत्तमपरो यश्च सुखी भूत्वा विबुध्यते ॥ ५७

སྤྲི་ལས་འོ་བརྩུར་བདེ་སྤྱོད་ནས॥

སད་པར་གུར་པ་གང་ཡིན་དང་॥

གཞན་ཞིག་ཕྱད་ཅས་བདེ་སྤྱོད་ནས॥

སད་པར་གུར་པ་གང་ཡིན་པ॥ ५७

ननु निवर्तते सौख्यं द्वयोरपि विबुद्ध्योः ।

सैवोपमा मृत्युकाले चिरजीव्यल्पजीविनोः ॥ ५८

115

སད་པ་དེ་དག་གཉིས་ཀྱི་ལའང་॥

བདེ་བ་དེ་ནི་ཕྱིར་འོང་མེད॥

ཆོ་རིང་ཆོ་བུང་གཉིས་ཀྱི་ཡང་॥

འཆི་བའི་དུས་ན་དེ་འདྲར་ཟད॥ ५८

लब्ध्वापि च बह्वृत्ताभान् चिरं भुक्त्वा सुखान्यपि ।

रिक्तहस्तश्च नग्नश्च यास्यामि मुषितो यथा ॥ ५८

ཆེད་པ་མང་པོ་ཐོབ་ཀྱང་དེ॥

ཕུན་ངོང་དུས་སྤྱ་བ་དེ་སྤྱད་ཀྱང་॥

ཆོས་པོས་སྒོ་གས་པ་རི་བཞིན་དུ॥

སྒྲིན་མོ་ལག་པ་སྤོང་པར་འགྲོ། ॥ ५८

पापक्षयं च पुण्यं च लाभार्ज्जीवन् करोमि चेत् ।

पुण्यक्षयश्च पापं च लाभार्थं क्रुध्यतो ननु ॥ ६०

གཡ་དེ་ཆེད་པས་གསོན་ཀྱང་ན॥

སྤྱིག་ཟད་བསོད་ནམས་བྱ་ཞིན॥

ཆེད་པ་འདོན་དུ་སྤོས་ཀྱང་ན॥

བསོད་ནམས་ཟད་སྤྱིག་མི་འགྱུར་རམ॥ ॥ ६०

यदर्थमेव जीवामि तदेव यदि नश्यति ।

किं तेन जीवितेनापि केवलाशुभकारिणा ॥ ६१

[39^a] གང་གི་དོན་དུ་བདག་གསོན་པ॥

དེ་ཉིད་གཡ་དེ་ཉམས་ཀྱང་ན॥

སྤྱིག་པ་འབའ་ཞིག་བྱེད་པ་ཡི॥

གསོན་པ་དེས་གོ་ཅི་ཞིག་བྱ॥ ॥ ६१

अवर्णवादिनि द्वेषः सत्त्वान्नाशयतीति चेत् ।

परायशस्करेऽप्येवं कोपस्ते किं न जायते ॥ ६२

གཡ་དེ་སེམས་ཅན་ཉམས་བྱེད་པས॥

མི་སྒྲན་སྤྱ་ལ་བྱོབྱེད་ན॥

གཞན་ལ་མི་སྒྲན་བརྗོད་ལའང་བྱོད॥

དེ་བཞིན་ཅི་སྤྱོད་མི་བྱེད॥ ॥ ६२

परायत्ताप्रसादत्वादप्रसादिषु ते क्षमा ।

125

क्षेमोत्पादपरायत्ते क्षमा नावर्णवादिनि ॥ ६३

མ་དད་གཞན་ལ་རག་ལས་པས ॥

དད་པ་མེད་ལ་བྱོད་བཟོད་ན ॥

ཉོན་མོངས་སྐྱེས་ལ་རག་ལས་པས ॥

མི་སྙན་སྒྲུ་ལ་ཅིས་མི་བཟོད ॥ ७३

प्रतिमास्त्वपसद्धर्मनाशकाक्रोशकेषु च ।

न युज्यते मम द्वेषो बुद्धादीनां न हि व्यथा ॥ ६४

སྐུ་གཟུགས་མཆོད་རྟེན་དམ་ཆོས་ལ ॥

འབྲུལ་ཞིང་འཛིག་པར་བྱིད་པ་ལའང་ ॥

བདག་གིས་ཞེ་སྤང་མི་རིགས་ཏེ ॥

སངས་སྐུས་སོགས་ལ་གཞོད་མི་མངའ ॥ ७४

गुरुसालोहितादीनां प्रियाणां चापकारिषु ।

पूर्ववत्प्रत्ययोत्पादं दृष्ट्वा कोपं निवारयेत् ॥ ६५

130

བླ་མ་གཉིན་ལ་སོགས་པ་དང་ ॥

བཤེས་ལ་གཞོད་པ་བྱིད་རྣམས་ལའང་ ॥

སྤྱ་མའི་ཚུལ་གྱི་ཁྱེན་དག་ལས ॥

འགྱུར་བར་མཐོང་ནས་ཁྱོད་བ་བཞེས། ७༥

चेतनाचेतनकृता देहिनां नियता व्यथा ।

सा व्यथा चेतने दृष्ट्वा क्षमस्वैनां व्यथामतः ॥ ६६

ལུས་ཅན་རྣམས་ལ་སེམས་ཡོད་དང་ ॥

སེམས་མེད་གཉིས་ཀས་གཞོད་བྱས་ན ॥

སེམས་ཡོད་ཅི་ཕྱི་བཀའ་ཏེ་བཀོན ॥

དེ་བས་གཞོད་པ་བཟོད་པར་གྱིས ॥ ७६

मोहादेकैऽपराध्यन्ति कुप्यन्त्यन्येऽपि मोहिताः ।

ब्रह्मः कर्मेषु निर्दोषं कं वा ब्रह्मोऽपराधिनम् ॥ ६७

[39^b] ལ་ལ་རྒྱུངས་པས་ཉིས་པ་བྱུང་།

॥ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

མེན་དང་བཙས་དྲི་གང་གི་གཤམ་ཡིན། ༩༧

कस्मादेवं कृतं पूर्वं यन्नैवं बाध्यसे परः ।

सर्वं कर्मपरायत्ताः कोऽहमत्रान्यथाकृतौ ॥ ६८

ཡང་གིས་བཞུགས་པའི་ཕུང་པོ།

ལས་དཔྱིན་ཆད་ཅི་ཡུར་བུས།

ཐམས་ཅད་ལས་ལ་རྟམ་ལས་ན།།

བདག་གིས་འདྲི་ལ་ཅེ་ཕྱི་བོན། ཧེ

एवं बुद्धा तु पुण्येषु तथा यत्नं करोम्यहम् ।

येन सर्वं भविष्यन्ति मैत्रचित्ताः परस्परम् ॥ ६८

ॐ बुद्ध भगवते नमः ॥

प्रकृतः उद्-यन्-तु-न-न-॥

འགྲུར་བ་དེ་ལུང་བདག་པོས་ཤོ་།

བསོད་ནམས་དགའ་བསྐྱེད་པ། ༩༩

दह्यमाने गृहे यद्वदग्निर्गत्वा गृहान्तरम् ।

तृणादौ यत्र सज्येत तदाक्षयापनीयते ॥ ७०

॥ ५८ ॥

ཕྱིས་གཞིན་ཞིག་དུ་སྤོང་ནས་ནི།

ཕྱི་སྐོམ་སྤྲ་གང་ལ་མཆིད་བྱེད་པ།

ཀྱི་ཡུང་ལྷ་འདོར་བར་རྒྱལ། ༥༠

एवं चित्तं यदासङ्गाद्वृत्तते द्वेषवर्जिता ।
 तत्क्षणं तत्परित्याज्यं पुण्यात्मोदाहणकृत्या ॥ ७१
 དེ་བཞིན་གང་ལ་སེམས་ཆགས་ནས ॥
 ཞི་སྤང་མེ་ཁི་མཆེད་གུར་བ ॥
 བསོད་ནམས་འཛོམ་པར་དོགས་པ་ཡིས ॥
 དེ་ཁི་དེ་ཡི་མོད་ལ་དོར ॥ ७१

मारणीयः कथं कित्वा मुक्तश्चेत्किमभद्रकम् ।
 मनुष्यदुःखैर्नरकान्मुक्तश्चेत्किमभद्रकम् ॥ ७२

[40^a] གསང་བྱའི་མི་ཞིག་ལག་བཅད་དེ ॥
 གལ་དེ་ཐར་ན་ཅིས་མ་ལེགས ॥
 གལ་དེ་མི་ཡི་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱིས ॥
 དཔྱལ་བ་བྲལ་ན་ཅིས་མ་ལེགས ॥ ७२

यद्येतन्मात्रमेवाद्य दुःखं सोढुं न पार्यते ।
 तन्नारकव्यथाहेतुः क्रोधः कस्मान्न वार्यते ॥ ७३
 ད་ལྟའི་སྤྱག་བསྐྱལ་འདི་ཅམ་ལའང ॥
 བདག་གིས་བཟོད་པར་མི་ནུས་ན ॥
 དེས་ན་དཔྱལ་བའི་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱུ ॥
 ཁྱོ་བ་ཅི་ཕྱེ་བཞྱོག་མི་བྱེད ॥ ७३

कोपार्थमेवमेवाहं नरकेषु सहस्रशः ।
 कारितोऽस्मि न चात्मार्यः परार्थो वा कृतो मया ॥ ७४

¹ འདོད་པའི་དོན་དུ་བསྐྱེག་ལ་སེགས ॥
 དཔྱལ་བར་སྤྱོད་སྤྱག་སྤྱོད་གུར་གྱང ॥

1. According to Tib. ཀམ་སམ་ཐེ་འདོད་པའི་དོན་དུ།

བདག་གིས་རང་གི་དོན་དང་ནི॥

གཞན་གྱི་དོན་ཡང་མ་བྱས་སོ॥ १८

न चेदं तादृशं दुःखं महार्थं च करिष्यति ।

जगद्दुःखहरे दुःखे प्रीतिरेवात्र युज्यते ॥ ७५

150

འདི་ནི་དེ་ཙམ་གཞོན་མིན་ལ॥

¹ དོན་ཆེན་དག་ཀྱང་འགྱུར་བས॥

འགྲོ་བའི་གཞོན་སེལ་སྤྱུག་བསྐྱེད་ལ॥

དགའ་བ་འབའ་ཞིག་འདིར་བྱ་རིགས॥ १९

यदि प्रीतिसुखं प्राप्तमन्यैः सुखा गुणोर्जितम् ।

मनस्त्वमपि तं सुखा कस्मादेवं न हृष्यसि ॥ ७६

གཞན་གྱིས་ཡོན་ཏན་ལྡན་བསྐྱོད་ནས॥

གལ་ཏེ་དགའ་བའི་བདེ་ཐོབ་ན॥

ཡིད་ཁྱོད་ཀྱང་ནི་དེ་བསྐྱོད་ནས॥

ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་དགའ་མི་བྱེད॥ १७

इदं च ते हृष्टिसुखं निरवद्यं सुखोदयम् ।

न वारितं च गुणिभिः परावर्जनमुत्तमम् ॥ ७७

[40^b] ཁྱོད་ཀྱི་དགའ་བའི་བདེ་བ་འདི॥

བདེ་འགྱུར་ཁ་ན་མ་ཐོ་མེད॥

ཡོན་ཏན་ལྡན་པ་ནམས་ཀྱིས་གཞན་॥

གཞན་སྤྱད་པ་ཡི་མཆོག་ཀྱང་ཡིན॥ ११

तस्यैव सुखमित्येवं तवेदं यदि न प्रियम् ।

भूतिदानादिविरतेर्दृष्टादृष्टं हतं भवेत् ॥ ७८

155

གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་བདེ་འགྱུར་ཞིས॥

གལ་ཏེ་ཁྱོད་བདེ་འདི་མི་འདོད॥

ལྷ་དྭགས་མཐོང་སྤྲེལ་བཞུགས་པའི་ཕྱིར།
མཐོང་དང་ས་མཐོང་ཉམས་པར་འགྱུར། ༥༤

स्वर्गुणे कीर्त्यमाने च परसौख्यमपौच्छसि ।
कीर्त्यमाने परगुणे स्वसौख्यमपि नैच्छसि ॥ ७८

॥ ५४ ॥

གཞིན་ལ་བདེ་བའང་འདོད་པར་བྱེད།

མཁོན་གྱི་ཡོན་ཏན་བཟུང་པའི་ཆེ།

རང་ལའང་བདེ་བ་མི་འདོད་བྱུང་། ༧༧

बोधिचित्तं समुत्पाद्य सर्वसत्त्वसुखेच्छया ।

स्वयं लब्धसुखं ह्यद
कस्मात्सुखेषु कथयसि ॥ ८०

སེམས་ཅན་གྲས་ཅད་འདོད་པས།

पु० पु० दुर्गेश्वरप्रसादशास्त्री ॥

॥ॐ नमो भगवते वासुदेवाय॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ८७

त्रैलोक्यपूज्यं बुद्धत्वं सत्त्वानां किन्न वाञ्छसि ।
सत्कारमित्वरं दृष्ट्वा तेषां किं परिदृह्यसे ॥ ८१

॥ अथ भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम् ॥

མེམས་ཅན་རྣམས་ནི་འདྲ་ཅི་ན།

॥ अथ भक्त्युपायः ॥

ཕྱི་རྒྱུད་སྤོང་ལེགས་པའི། ཡ

पुष्पाति यस्त्वया पोष्यं तुभ्यमेव ददाति सः ।
कुटुम्बजीविनं लब्ध्वा न ह्यसि प्रकुप्यसि ॥ ८२

[41^a] བསྐྱེད་བྱ་བ་དང་ཞིག་ཀྱི་དོན་པམས་པ།

བྱད་ཉིད་ཀྱི་སྐོས་ལྟོས་པ་དེ།

གཞིན་གྱིས་འཆོ་བ་རྟེན་གུར་ན།

དགར་མི་འགྱུར་བར་སྦྲར་བློ་འཕྲོ་ལ། ༥༢

स किं नेच्छति सत्त्वानां यस्तेषां बोधिमिच्छति ।

165

बोधिचित्तं कुतस्तस्य योऽन्यसम्पदि कुप्यति ॥ ८३

དེ་ཅི་འགྲོལ་བ་མི་འདོད་ན།

དེ་ལ་བྱང་རྒྱལ་འདོད་གང་ཡིན།

གང་ཞིག་གཞན་འབྱུར་བློ་དེ་ལ།

བྱང་རྒྱལ་སེམས་ནི་གཤམ་ཡོད། ༥༣

यदि तेन न तस्मिन् स्थितं दानपतेर्गृहे ।

सर्वथापि न तत्तेऽस्ति दत्तादत्तेन तेन किम् ॥ ८४

གཤམ་ཏི་དེས་དེ་ལས་རྟེན་དམ།

སྦྱོན་བདག་བྱིས་ན་གཞན་གྱུར་བ།

ཀུན་དྲུང་དེ་བློད་ལ་མེད་ན།

བྱིས་མ་བྱིན་ཅུང་དེས་ཅི་བྱ། ༥༤

किं वारयतु पुण्यानि प्रसन्नान् स्वगुणानथ ।

लभमानो न गृह्णातु वद केन न कुप्यसि ॥ ८५

170

བསོད་ནམས་དང་ནི་དད་པ་འཕྲོ་ལ།

རང་གི་ཡོན་ཏན་ཅིའི་ཕྱིར་འདོར།

རྟེན་པར་གྱུར་པ་མི་འཛོན་པ།

གང་གིས་བློ་བར་མི་བྱེད་སྦྱོས། ༥༥

न केवलं त्वमात्मानं कृतपापं न शोचसि ।

कृतपुण्यैः सह स्वधर्मपरैः कर्तुमिच्छसि ॥ ८६

བློད་ནི་རང་གིས་སྦྱིག་བྱས་ལ།

ཐུང་ན་མེད་པར་མ་ཟད་ཀྱི།

བསོད་ནམས་བྱས་པ་གཞན་དག་དང་།
 ལྷན་ཅིག་འབྲུན་པར་བྱེད་འདོད་དམ ॥ ༤༩

¹བས་པོ་གཉིས་པ་། ॥

द्वितीयः परिच्छेदः ॥

जातं चेदप्रियं शत्रोस्त्वत्तुष्ट्या किं पुनर्भवेत् ।
 तदाशंसनमात्रेण न चाहेतुर्भविष्यति ॥ ८७

[41^b] གལ་ཏེ་དགུ་ཞིག་མི་དགའ་ནའང་།
 དེ་ལ་ཁྱོད་དགར་ཅི་ཞིག་ཡོད་།
 ཁྱོད་ཀྱི་ཡིད་སློན་ཙམ་གྱིས་ནི།
 དེ་ལ་གཞན་པའི་སྐར་མི་འགྱུར་། ༥༠

अतस्त्वदिच्छया सिद्धं तद्दुःखे किं सुखं तव ।
 अथाप्यर्थो भवेदेवमनर्थः कोन्वतः परः ॥ ८८

175

ཁྱོད་ཀྱི་འདོད་པས་སྤྱད་བསྐྱེད་དེ།
 གྲུབ་ནའང་ཁྱོད་དགར་ཅི་ཞིག་ཡོད་།
 གལ་ཏེ་འཚོངས་པར་འགྱུར་ཞིན་།
 དེ་ལས་སྤང་པའང་གཞན་ཅི་ཡོད་། ༥༡

एतद्धि वडिशं घोरं क्लेशबाडिशिकार्पितम् ।
 यतो नरकपालास्त्वां क्रीत्वा पच्यन्ति कुम्भिषु ॥ ८९

ཉེན་མོངས་ཉ་པས་བདབ་པ་ཡི།
 མཆིལ་པ་འདི་ནི་མི་བཟད་གཟེ།
 དེས་བཟུང་སེམས་དཔྱལ་བུམ་པར་ཡང་།
 དཔྱལ་བའི་སྤང་མས་བདག་འཚོད་ངེས་། ༥༢

1. བས་པོ་ a section of book of a greater length than a chapter; in metrical compositions it is said to comprise a number of 300 verses.

सुतिर्यशोऽथ सत्कारो न पुण्याय न चायुषे ।

न बलार्थं न चारोग्ये न च कायसुखाय मे ॥ ८०

180

བཟོད་དང་གྲགས་པའི་རིས་གྲོས་ནི॥

བསོད་ནམས་མི་འགྱུར་ཆོར་མི་འགྱུར་॥

བདག་ཕྱོད་མི་འགྱུར་ནད་མེད་མིན॥

ལུས་བདེ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ॥ ८०

एतावांश्च भवेत्स्वार्थो धीमतः स्वार्थवेदिनः ।

मद्यद्युतादि सेव्यं स्यान्मानसं सुखमिच्छता ॥ ८१

བདག་ནི་རང་དོན་ཤེས་གྱུར་ན॥

དེ་ལ་རང་དོན་ཅི་ཞིག་ཡོད॥

ཡིད་བདེ་འབའ་ཞིག་འདོད་ན་ནི॥

རྒྱན་སོགས་ཆང་ཡང་བཟློན་དགོས་སོ॥ ८१

यशोऽर्थं हारयन्त्यर्थमात्मानं मारयन्त्यपि ।

किमचराणि भक्ष्याणि मृते कस्य च तत्सुखम् ॥ ८२

[42^a] གྲགས་པའི་དོན་དུ་ཤོར་བའོང་ཞིང་॥

བདག་ཉིད་ཀྱང་ནི་བསོད་བྱེད་ན॥

ཆོག་འབྱུ་ནམས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ॥

ཤི་ན་དེས་ཀོ་སུ་ལ་བདེ॥ ८२

यथा पांशुगृहे भिन्ने रोदित्यार्तरवं शिशुः ।

तथा सुतियशोहानौ स्वचित्तं प्रतिभाति मे ॥ ८३

185

བྱེ་མའི་ཁང་བྱ་དེབ་གྱུར་ན॥

བྱིས་པ་ནམས་ནི་བྱ་ཆད་དུ॥

དེ་བཞིན་བཟོད་དང་གྲགས་ནམས་ན॥

རང་གི་སེམས་ནི་བྱིས་པ་བཞིན॥ ८३

स्तुत्यादयश्च मे क्षोभं संवेगं नाशयन्त्यमी ।
 गुणवत्सु च मात्सर्यं सम्पत्कोपं च कुर्वते ॥ ८८
 བཟློད་སོགས་བདག་ནི་གཡང་བར་བྱེད ॥
 དེས་ནི་སྦྱོར་འདྲ་འཛིག་པར་བྱེད ॥
 ཡོན་ཏན་ལྡན་ལ་སྤྲུལ་དོག་དང་ ॥
 ལུན་སུམ་ཚོགས་པ་འདྲ་འཛིག་པར་བྱེད ॥ ८९

तस्मात्स्तुत्यादिघाताय मम ये प्रत्युपस्थिताः ।
 अपायपातरक्षार्थं प्रवृत्ता ननु ते मम ॥ ८९
 དེ་ཕྱིར་བདག་གི་བཟློད་སོགས་ནི ॥
 གཞིག་ཕྱིར་གང་དག་ཉེར་གནས་པ ॥
 དེ་དག་བདག་ནི་ངན་སོང་དུ ॥
 ལྷུང་བ་བསང་ཕྱིར་ལྷགས་མིན་ནས ॥ ९०

मुक्त्यर्थिनश्चायुक्तं मे लाभसत्कारबन्धनम् ।
 ये मोचयन्ति मां बन्धाद्वेषस्तेषु कथं मम ॥ १००

200

བདག་ནི་གྲོལ་པ་དོན་གཉེར་ལ ॥
 ཉིད་དང་བཀུར་སྦྱིས་འཛིང་མི་དགོས ॥
 གང་དག་བདག་བཅིངས་གྲོལ་བྱེད་པ ॥
 དེ་ལ་བདག་ནི་ཇི་ལྟར་བློ ॥ १००

दुःखं प्रवेष्टुकामस्य ये कपाटत्वमागताः ।
 बुद्धाधिष्ठानत इव द्वेषस्तेषु कथं मम ॥ १०१

བདག་ནི་རྒྱལ་བ་སྤྲུལ་འཇུག་འདོད་ལ ॥
 སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ནི་བྱིན་བཞུགས་བཞིན ॥
 མི་གཏོང་སློང་པར་ཉིད་བྱུར་པ ॥
 དེ་ལ་བདག་ནི་ཇི་ལྟར་བློ ॥ १०१

पुण्यविघ्नः कृतोऽनेनेत्यत्र कोपो न युज्यते ।

चान्था समं तपो नास्ति नन्वेतत्तदुपस्थितम् ॥ १०२

[43^a] འདི་ནི་བསོད་ནམས་གཤམ་བྱེད་ཅེས ॥

དེ་ལས་ཁྱོད་པར་རིགས་མིན་དེ ॥

བསོད་ནམས་དཀའ་ཕྱབ་ཡོད་མིན་ན ॥

དེ་ལ་བདག་ནི་མི་གནས་སམ ॥ ༡༠༢

अथाहमात्मदोषेण न करोमि क्षमामिह ।

205

मयैवात्र कृतो विघ्नः पुण्यहेतावुपस्थिते ॥ १०३

གཤམ་དེ་བདག་ནི་རང་སྒྲིན་གྱིས ॥

འདི་ལ་བསོད་པར་མི་བྱེད་ན ॥

བསོད་ནམས་སྐྱེ་ནི་ཉེར་གནས་པ ॥

འདི་ལ་བདག་གཤམ་བྱེད་པར་ཟད ॥ ༡༠༣

यो हि येन विना नास्ति यस्मिंश्च सति विद्यते ।

स एव कारणं तस्य स कथं विघ्न उच्यते ॥ १०४

གང་ཞིག་གང་མེད་མི་འགྱུར་ལ ॥

གང་ཞིག་ཡོད་ན་ཡོད་འགྱུར་བ ॥

དེ་ཉིད་དེ་ཡི་སྐྱེ་ཡིན་ན ॥

རྒྱུ་རྐྱེད་དེ་ལ་གཤམ་ཞེས་བྱ ॥ ༡༠༤

न हि कालोपपन्नेन दानविघ्नः कृतोऽर्थिना ।

न च प्रराजके प्राप्ते प्रव्रज्याविघ्न उच्यते ॥ १०५

210

དུས་སུ་ཕྱིན་པའི་སྒོར་མོ་པས ॥

སྐྱིན་པའི་གཤམ་བྱས་ཡོད་མ་ཡིན ॥

རབ་དུ་འབྱོན་པར་བྱེད་གུར་པ ॥

རབ་བྱུང་གཤམ་ཞེས་བྱར་མི་རུང་ ॥ ༡༠༥

सुलभा याचका लोके दुर्लभास्त्वपकारिणः ।

यतो मेऽनपराधस्य न कश्चिदपराध्यति ॥ १०६

འཇིག་རྟེན་ན་ནི་སྤྲོད་པ་མེད་¹ ॥

གཞོན་པར་བྱེད་པ་དགོན་པ་སྟེ ॥

འདི་ལྟར་པར་གཞོན་མ་བྱས་ན ॥

འགའ་ཡང་གཞོན་པ་མི་བྱེད་དོ ॥ १०७

अश्रमोपार्जितस्तस्माद्गृहे निधिरिवोत्थितः ।

बोधचर्यासहायत्वात्सृहणीयो रिपुर्मम ॥ १०७

དེ་བས་ངལ་བས་མ་བསྐྱབས་པའི ॥

ཁྱིམ་དུ་གཏོར་ནི་བྱང་པ་ལྟར ॥

བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པའི་གོགས་གྱུར་པས ॥

བདག་གིས་དག་ལ་དགའ་བར་བྱ ॥ १०८

मया चानेन चोपात्तं तस्मादेतत्क्षमाफलम् ।

एतस्मै प्रथमं देयमेतत्पूर्वा क्षमा यतः ॥ १०८

[43^b] འདི་དང་བདག་གིས་བསྐྱབས་པས་ན ॥

དེ་ཕྱིར་བཟོད་པའི་འབྲས་བུ་ནི ॥

འདི་ལ་གོག་མར་བདར་འོས་ཏེ ॥

འདི་ལྟར་དེ་ནི་བཟོད་པའི་གྱུ ॥ १०९

क्षमासिद्ध्याश्रयो नास्य तेन पूज्यो न चेदरिः ।

सिद्धिहेतुरुचितोऽपि सद्धर्मः पूज्यते कथम् ॥ १०९

གལ་ཏེ་བཟོད་བསྐྱབ་བསམ་མེད་པས ॥

དག་ནི་མཚོད་བྱ་མིན་ཞེ་ན ॥

འགྲུབ་པ་ཡི་ནི་གྱུར་བྱང་བ ॥

དམ་པའི་ཚོས་ཀྱང་ཅི་སྟེ་མཚོད ॥ ११०

215

अपकाराग्रयोऽस्येति शत्रुर्यदि न पूज्यते ।

अन्यथा मे कथं चान्तिर्भिषजोव हितोद्यते ॥ ११०

220

གལ་ཏེ་དགའ་འདི་གཞོད་བྱ་བའི ॥

བསམ་ཡོད་མཆོད་བྱ་མིན་ཞེན ॥

སྒྲན་པ་བཞིན་དུ་པན་བཅོན་ན ॥

བདག་གིས་བཟོད་པ་ཇི་ལྟར་འགྲུབ ॥ ११०

तदुष्टाग्रयमेवातः प्रतीत्योत्पद्यते क्षमा ।

स एवातः क्षमाहेतुः पूज्यः सद्धर्मवन्मया ॥ १११

དེ་བས་རབ་དུ་སྤང་སེམས་ལ ॥

བདེན་ནས་བཟོད་པ་སྐྱེ་བས་ན ॥

དེ་ཉིད་བཟོད་པའི་སྐྱེ་ཡིན་བས ॥

དམ་པའི་ཆོས་བཞིན་མཆོད་པར་འོས ॥ १११

सत्त्वचेत्रं जिनचेत्रमित्यतो मुनिनोदितम् ।

एतानाराध्य बहवः सम्पत्पारं यतो गताः ॥ ११२

དེ་ཕྱིར་སེམས་ཅན་ཞིང་དང་ནི ॥

སྐྱེ་བའི་ཞིང་ཞེས་བྱུང་བས་གསུངས ॥

འདི་དག་མག་བྱས་མང་པོ་ཞིག ॥

འདི་ལྟར་ཕུན་ཚོགས་པ་ལོ་ཕྱིན ॥ ११२

सत्त्वेभ्यश्च जिनेभ्यश्च बुद्धधर्मागमे समे ।

जिनेषु गौरवं यदन्न सत्त्वेष्विति कः क्रमः ॥ ११३

225

[44^a] སེམས་ཅན་ནམས་དང་སྐྱེ་བ་ལས ॥

སངས་སྐྱས་ཆོས་འགྲུབ་འདྲ་བ་ལ ॥

སྐྱེ་བ་ལ་གུས་བྱེད་དེ་བཞིན་དུ ॥

སེམས་ཅན་ལ་མིན་ཅི་ཡི་ཚུལ ॥ ११३

आशयस्य च माहात्म्यं न स्वतः किं तु कार्यतः ।

समं च तेन माहात्म्यं सत्त्वानां तेन ते समाः ॥ ११४

བསམ་པའི་ཡོན་ཏན་རང་གིས་མིན།

འབྲས་བུ་ལས་ཡིན་དེས་མཚུངས་པར།

སེམས་ཅན་ཀམས་ལ་འང་ཡོད་དོ།

དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་མཉམ་པ་ཡིན། ॥ ११४

मैत्र्याशयस्य यत्पूज्यः सत्त्वमाहात्म्यमेव तत् ।

बुद्धप्रसादाद्यत्पुण्यं बुद्धमाहात्म्यमेव तत् ॥ ११५

230

བྱམས་སེམས་ལྡན་ལ་མཚོན་པ་གང་།

དེ་ནི་སེམས་ཅན་ཆེ་བ་ཉིད།

སངས་རྒྱས་དང་པའི་བསོད་ནམས་དང་།

དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཆེ་བ་ཉིད། ॥ ११५

बुद्धधर्मागमांशेन तस्मात्सत्त्वा जिनैः समाः ।

न तु बुद्धैः समाः केचिदनन्तांशैर्गुणार्णवैः ॥ ११६

སངས་རྒྱས་ཆོས་འབྱུང་ཆ་ཡོད་པ།

དེས་ན་དེ་དག་མཉམ་པར་འདོད།

ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་མཐའ་ཡས་པའི།

སངས་རྒྱས་ཀླུ་ཀློང་དང་འགའ་མི་མཉམ། ॥ ११६

गुणसारैकराशीनां गुणोऽणुरपि चेत्कचित् ।

दृश्यते तस्य पूजार्थं त्रैलोक्यमपि न क्षमम् ॥ ११७

ཡོན་ཏན་མཚོག་ཚོགས་གཅིག་བྱ་ཡི།

ཡོན་ཏན་གཤམ་ཙམ་འགའ་ཞིག་ལ།

སྒྲིང་ནའང་དེ་ལ་མཆོད་དོན་དུ ॥

ཁམས་གསུམ་སྤུལ་ཡང་རྒྱུར་བར་འགྱུར ॥ ११०

बुद्धधर्मोदयांशस्तु श्रेष्ठः सत्त्वेषु विद्यते ।

235

एतदंशानुरुूपेण सत्त्वपूजा कृता भवेत् ॥ ११८

[44^b] སངས་བླ་མ་ཆོས་མཆོག་སྤྱི་བའི་ཤེས ॥

སེམས་ཅན་ཀམས་ལ་ཡོད་པས་ན ॥

འདི་ཙམ་དག་གིས་ཆེ་བསྟུན་ནས ॥

སེམས་ཅན་མཆོད་བྱར་རིགས་པར་འགྱུར ॥ ११८

किं च निष्कृद्बन्धूनामप्रमेथोपकारिणाम् ।

सत्त्वाराधनमुत्सृज्य निष्कृतिः का परा भवेत् ॥ ११८

གཞན་ཡང་གཡོ་མེད་གཉེན་འགྱུར་ཅིང་ ॥

པན་པ་དཔག་མེད་མཛད་ཀམས་ལ ॥

སེམས་ཅན་མག་བྱ་མ་གཏོགས་པ ॥

གཞན་གང་ཞིག་གིས་ལན་ལོན་འགྱུར ॥ ११९

भिन्दन्ति देहं प्रविशन्त्यवीचीं

येषां कृते तत्र कृते कृतं स्यात् ।

240

महापकारिष्वपि तेन सर्व-

कल्याणमेवाचरणीयमेषु ॥ १२०

གང་ཕྱིར་སྤྱོད་གཏོང་མཁར་མེད་འཇུག་པ་ལ ॥

དེ་པན་བདགས་ལན་ལོན་འགྱུར་བས་ན¹ ॥

དེ་བས་འདི་དག་གཞོན་ཆེན་བྱེད་ན་ཡང་ ॥

ཐམས་ཅད་བཟང་དག་² ཞིག་ཏུ་སྤྱོད་པར་བྱ ॥ १२०

1. In Tib. line b is defective of one syllable.

2. དགྱ means nine but often it is used also in the sense of much or many.

स्वयं मम स्वामिन एव तावत्
तदर्थमात्मन्यपि निर्व्यपेक्षाः ।
अहं कथं स्वामिषु तेषु तेषु
करोमि मानं न तु दासभावम् ॥ १२१

245

རེ་ཞིག་བདག་གི་མིར་གྱུར་ཉིད་ཀྱང་ནི།
གང་ཕྱིར་རང་གི་སྐུ་ལ་འང་མི་གཟིགས་པ།
དེ་ལ་མེད་ས་པ་བདག་གིས་ཇི་ལྟར་ན།
ང་གྱལ་བྱ་ཞིང་བྱམ་གྱི་དངོས་མི་བྱ། ॥ १२१

येषां सुखे यान्ति मुदं मुनीन्द्रा
येषां व्यथायां प्रविशन्ति मन्युम् ।
तत्तोषणात्सर्वमुनीन्द्रतुष्टि-
स्त्रापकारेऽप्यकृतं मुनीनाम् ॥ १२२

250

[45^a] གང་དག་བདེ་བས་ཐུབ་ནམས་དགེས་འགྱུར་ཞིང་།
གང་ལ་གཞོན་ན་མི་དགེས་འགྱུར་འགྱུར་བ།
དེ་དག་དགའ་བས་ཐུབ་པ་ཀུན་དགེས་ཡིང་།
དེ་ལ་གཞོན་བྱས་ཐུབ་ལ་གཞོན་པ་བྱས། ॥ १२२

आदीप्तकायस्य यथा समन्तान्
न सर्वकामैरपि सौमनस्यम् ।
सत्त्वव्यथायामपि तद्वदेव
न प्रीत्युपायोऽस्ति दयामयानाम् ॥ १२३

ཇི་ལྟར་ལྷས་ལ་ཀུན་ནས་མི་འབར་བ།
འདོད་པ་ཀུན་གྱིས་ཡིད་བདེར་མི་འགྱུར་བ།
དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་གཞོན་པ་བྱས་ན་ཡང་།
ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ནམས་དགེས་པའི་ཐབས་མེད་དོ། ॥ १२३

तस्मान्मया यज्जनदुःखदेन
दुःखं कृतं सर्वमहाकृपाणाम् ।
तदद्य पापं प्रतिदेशयामि ।
यत्वेदितास्तन्मनयः क्षमन्ताम् ॥ १२४

དེ་བས་བདག་གིས་འགྲོ་ལ་གནོད་ཐུས་པས ॥
ཐུགས་རྗེ་ཀུན་མི་དགུས་གུར་བ་གང་ ॥
མྱེག་དེ་དེ་རིང་སོ་སོར་བཤགས་བགྱིལ་ས ॥
མི་དགུས་གང་ལགས་དེ་ཐུབ་བཟོད་པར་གསོལ ॥ 234

आराधनायाद्य तथागतानां
सर्वात्मना दास्यमुपैमि लोके ।
कुर्वन्तु मे मूर्ध्नि पदं जनौघा
विघ्नन्तु वा तुष्यतु लोकनाथः ॥ १२५

དེ་བཞིན་གཤམས་ནམས་དགུས་པར་བགྱི་སྤྲོད་དུ ॥
དེང་ནས་ངེས་བདུལ་འཛིག་དེན་བྲན་དུ་མཆི ॥
འགྲོ་མང་ངོག་པས་བདག་གི་སྤྱིར་འཆོག་གས ॥
འགུམས་ཀྱང་མི་བསྡོའ་འཛིག་དེན་མགོན་དགུས་མཛོད ॥ 235

आत्मीकृतं सर्वमिदं जगत्तैः
कृपात्मभिर्नैव हि संशयोऽस्ति ।
दृश्यन्त एते ननु सत्त्वरूपा-
स्त एव नाथाः किमनादरोऽत्र ॥ १२६

[45^b] འགྲོ་བ་འདི་ཀུན་ཐུགས་རྗེའི་བདག་ཅན་དེས ॥
བདག་དུ་མཛོད་པ་འདི་ལ་ཐེ་ཆོས་མེད ॥
སེམས་ཅན་རེ་བོར་མཐོང་བ་འདི་དག་ཉིད ॥
མགོན་དེ་བདག་ཉིད་ཅི་ཕྱིར་གུས་མི་བྱེད ॥ 236

तथागताराधनमेतदेव

स्वार्थस्य संसाधनमेतदेव ।

लोकस्य दुःखापहमेतदेव

तस्मान्ममास्तु व्रतमेतदेव ॥ १२७

270

འདི་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤམས་པ་མཉམ་བུའ་ཡིན།

རང་དོན་ཡང་དག་སྒྲུབ་པ་འདྲ་དེ་ཉིད་དོ།

འཇིག་རྟེན་སྒྲུབ་བསྐྱེད་སེལ་བ་འདྲ་འདི་ཉིད་དེ།

དེ་ལྟས་བདག་གིས་དྲུ་འདི་ཉིད་བྱ། १२७

यथैको राजपुरुषः प्रमथ्नाति महाजनम् ।

विकर्तुं नैव शक्नोति दीर्घदर्शी महाजनः ॥ १२८

དཔེར་ན་རྒྱལ་པོ་འི་མི་འགའ་ཞིག།

སྐྱེ་བོ་མང་ལ་གཞོད་བྱེད་ཀྱང་།

སྐྱེ་བོ་མིག་རྒྱང་རིང་པོ་དག།

ཀུས་ཀྱང་ཕྱིར་གཞོད་མི་བྱེད་དེ། १२८

यस्मान्नैव स एकाकी तस्य राजबलं बलम् ।

तथा न दुर्बलं कञ्चिदपराङ्गं विमानयेत् ॥ १२९

འདི་ལྟར་དེ་གཅིག་མ་ཡིན་གྱི།

རྒྱལ་པོ་འི་མཐུ་སྟོབས་དེ་ཡི་དབྱང་།

དེ་བཞིན་གཞོད་བྱེད་ཉམ་ཆུང་བ།

འགའ་ཡང་བྱེད་དྲུ་བསད་མི་བྱ། १२९—

यस्मान्नरकपालाश्च कृपावन्तश्च तद्वलम् ।

275

तस्मादाराधयेत्सत्त्वान् भृत्यश्चण्डनृपं यथा ॥ १३०

འདི་ལྟར་དཔལ་བའི་སྤང་མ་དང་།

ཐུགས་རྩི་ལྟ་ནས་དེ་ཡི་དབྱང་།

དེ་ལྟ་ས་དམངས་ཀྱིས་རྒྱལ་བ་དུས་བཞིན ॥

སེམས་ཅན་མས་ནི་མག་བར་བྱ ॥ १३०

कुपितः किं नृपः कुर्याद्येन स्यान्नरकव्यथा ।

यत्सत्त्वदौर्मनस्येन कृतेन ह्यनुभूयते ॥ १३१

[46^a] རྒྱལ་བོ་ལྟ་ཞིག་ཁྱོས་ན་ཡང་ ॥

སེམས་ཅན་མི་མག་བྱས་པ་ཡིས ॥

ཁྱོང་བར་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ ॥

དཔལ་བའི་གཞོན་པ་དེས་བྱེད་དམ ॥ १३१

तुष्टः किं नृपतिर्दद्याद्यद्बुद्धत्वसमं भवेत् ।

यत्सत्त्वसौमनस्येन कृतेन ह्यनुभूयते ॥ १३२

རྒྱལ་བོ་ལྟ་ཞིག་མག་ན་ཡང་ ॥

སེམས་ཅན་མག་བར་བྱས་པ་ཡིས ॥

འཕྱོག་བར་གྱུར་བ་གང་ཡིན་པ ॥

སངས་རྒྱས་ཉིད་སྤྱིན་མི་སྤྱོད་དོ ॥ १३२

आस्तां भविष्यद्बुद्धत्वं सत्त्वाराधनसंभवम् ।

इहैव सौभाग्ययशः सौख्यं किं न पश्यसि ॥ १३३

སེམས་ཅན་མག་ལས་བྱུང་བ་ཡི ॥

མ་འོངས་སངས་རྒྱས་འགྱུར་ལྟ་ཞིག ॥

ཆོ་འདི་ཉིད་ལ་དཔལ་ཆེན་དང་ ॥

གྲགས་དང་སྤྱོད་འགྱུར་ཅིས་མ་མཐོང་ ॥ १३३

प्राप्तादिकत्वमारोग्यं प्रामोद्यं चिरजीवितम् ।

चक्रवर्तिसुखं स्वीतं चमौ प्राप्नोति संसरन् ॥ १३४

འཁོར་ཆོ་བཟོན་པས་མཐོས་སོགས་དང་ ॥

ནད་མེད་པ་དང་གྲགས་པ་ཡིས ॥

ཤིན་ཏུ་ལྷན་རིང་འཛོ་བ་དང་ ॥

འཁོར་ལོས་སྒྱར་པའི་བདེ་སྤྱོད་ཐོབ་ ॥ 22 ॥

बोधिचर्यावतारे चान्तिपारमिता षष्ठः परिच्छेदः ॥

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་འཇུག་པ་ལས། བཟོད་པ་བསྐྱན་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ཉི་ལཱུ་དྲུག་པའོ ॥ ॥

CHAPTER VII.

एवं चमो भजेद्वीथं वीर्यं बोधिर्यतः स्थिता ।

न हि वीर्यं विना पुण्यं यथा वायुं विना¹ गतिः ॥ १

[46^b] དེ་ལྟར་བཟོད་པས་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམ་ ॥

འདི་ལྟར་བརྩོན་པ་བྱང་ཆུབ་གནས་ ॥

རྒྱང་མེད་གཡོ་བ་མེད་པ་བཞིན་ ॥

བསོད་ནམས་བརྩོན་འགྲུས་མེད་མི་འབྱུང་ ॥ १

किं वीर्यं कुशलोत्साहस्तद्विपन्नः क उच्यते ।

आलस्यं कुसितासक्तिर्विषादात्मावमन्यना ॥ २

བརྩོན་གང་དགེ་ལ་སྤྱོད་བའོ ॥

དེ་ཡི་མི་སྤྱན་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་བཞད་བྱ་ ॥

ལེ་ལོང་ན་ལ་ཞེན་པ་དང་ ॥

སྤྱོད་ལྷག་བདག་ཉིད་བརྩམ་པའོ ॥ ३

अव्यापारसुखास्वादिनिद्रापाश्रयदृष्ट्या ।

संसारदुःखानुद्देशादालस्यमुपजायते ॥ ३

སྤྱོད་ལས་བདེ་བའི་རོ་སྤྱང་དང་ ॥

གཉིད་ལ་བདེན་པའི་སྤྱོད་པ་ཡིས་ ॥

1. Acc. to BI. *vinā agatī* is also a reading.

रुद्रं च रूपायै च ॥

अथैव च ॥ ३

अथैव च ॥ ३

किमपि न जानासि सुतोर्वदमनातः ॥ ४

अथैव च ॥ ४

अथैव च ॥ ४

अथैव च ॥ ४

अथैव च ॥ ४

अथैव च ॥ ४

अथैव च ॥ ४

अथैव च ॥ ४

अथैव च ॥ ४

अथैव च ॥ ४

अथैव च ॥ ४

अथैव च ॥ ४

अथैव च ॥ ४

अथैव च ॥ ४

अथैव च ॥ ४

अथैव च ॥ ४

अथैव च ॥ ४

अथैव च ॥ ४

अथैव च ॥ ४

अथैव च ॥ ४

1. Minnaeve has *evam* for *eva*.

2. For 'अथैव' one should read 'अथैव' *Katham*.

དེ་ཆེ་ལོ་ལོ་སྤངས་ཀྱང་ནི ॥

དུས་མ་ཡིན་པར་ཅི་ཞིག་བྱ ॥ १

इदं न ¹प्राप्तमारब्धमिदमर्घकृतं स्थितम् ।

15

अकस्मान्मृत्युरायातो हा हतोऽस्मीति चिन्तयन् ॥ ८

འདི་ནི་མ་བྱས་བརྩམས་པ་དང་ ॥

འདི་ཕྱིད་བྱས་པར་གནས་པ་ལ ॥

སྤོ་བྱར་འཆི་བདག་འོངས་ནས་ནི ॥

ཀྱི་དུད་བཅོམ་ཞེས་སེམས་པར་འགྱུར ॥ ८

शोकवेगसमुच्छ्वनसाश्रुक्तेक्षणननान् ।

बन्धून् निराशान् संपश्यन् यमदूतमुखानि च ॥ ९

བྱ་ངན་གྲགས་ཀྱིས་སྤངས་པ་ཡི ॥

སིག་དམར་གདོང་ལས་མཆི་མ་འཇམ། ॥

ཉེ་དུ་རེ་ཐག་ཆད་པ་དང་ ॥

གཤེན་རྩེ་ཤི་པོ་ཉེ་བཞིན་ལ་ལྷ ॥ ९

स्वपापस्य तिसंतप्तः शृण्वन्नादांश्च नारकान् ।

त्रासोच्चारविलिप्ताङ्गो विह्वलः किं करिष्यसि ॥ १०

20

རང་སྤིག་དཔྱ་པས་གདུང་བ་དང་ ॥

དཔྱལ་བའི་སྤྱ་ནི་ཐོས་པ་ཡིས ॥

སྤྱག་པས་སི་གཅང་ལུས་གོས་ཤིང་ ॥

སྤྱིས་པར་འགྱུར་ཆོ་ཅི་ཞིག་བྱ ॥ १०

जीवमत्य इवास्मीति युक्तं भयमिहैव ते ।

किं पुनः कृतपापस्य तीव्रान्नरकदुःखतः ॥ ११

[47^b] ཁྱོད་ནི་ཉེ་གསོན་འགྲོ་བ་ལྷའི ॥

ཆོ་འདིར་འཇིགས་དང་ལྷན་གྱུར་ན ॥

སྤྲུལ་བྱས་དབྱེ་བ་མི་བཟད་པའི ॥

སྤྲུལ་བསྐྱེད་ནས་སྤྲུལ་ཅི་དགོས་ ॥ ११

सृष्ट उष्णोदकेनापि सुकुमार प्रतप्यसे ।

कृत्वा च नारकं कर्म किमेवं स्वस्थमास्यते ॥ १२

ཐུ་ཚན་གྱིས་ནི་རྒྱུ་པ་ན ॥

གཞིན་པ་ཅན་ལ་རབ་ཚ་བའི ॥

དབྱེ་བ་ཡི་ནི་ལས་བྱས་ནས ॥

ཅི་ཕྱིར་འདི་ལྟར་བདེ་བར་གནས ॥ १३

निरुद्यमफलाकाङ्क्षिन् सुकुमार वज्रव्यथ ।

मृत्युग्रस्तोऽमराकार हा दुःखित विहन्यसे ॥ १३

བཅོཅ་མེད་འབྲས་བྱ་འདོད་པ་དང་ ॥

བཟེ་རེ་ཅན་ལ་གཞིན་མང་ཞིང་ ॥

འཆི་བས་བརྒྱུང་བཞིན་ལྟ་འདྲ་བ ॥

ཀྱི་ཀྱང་སྤྲུལ་བསྐྱེད་དག་གིས་བཅོཅ ॥ १३

मानुष्यं नावमासाद्य तर दुःखमहानदीम् ।

मूढ कालो न निद्राया इयं नौर्दुर्लभा पुनः ॥ १४

མི་ཡི་གྲུ་ལ་བདེན་ནས་སྤྲུ ॥

སྤྲུལ་བསྐྱེད་ཐུ་བོ་ཆེ་ལས་སྤྲུལ ॥

གྲུ་འདི་ཕྱི་ནས་ཆེད་དཀའ་བས ॥

མེད་ས་པ་དུས་སྤྲུལ་གཞིན་མ་ལོག ॥ १४

मुक्ता धर्मरतिं श्रेष्ठामनन्तरतिसन्ततिम् ।

रतिरौद्धत्यहासादौ दुःखहेतौ कथं तव ॥ १५

དཀའ་བའི་གྲུ་ནི་མཐའ་ཡས་པའི ॥

དམ་ཆོས་དཀའ་བའི་མཆོག་སྤངས་ནས ॥

སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཡི་གཡེང་བ་དང་ ॥
དགོད་སོགས་ལ་བྱོད་ཅི་ཕྱིར་དགའ་ ॥ ༡*

अविषादबलव्यहतात्पर्यात्मविधेयता ।
परात्मसमता चैव परात्मपरिवर्तनम् ॥ १६

[48^a] རྒྱུད་ལྷག་མེད་དང་དབྱང་ཚོགས་དང་ ॥

ལྷུང་ཁྲང་བདག་ཉིད་དབང་བྱེད་དང་ ॥
བདག་དང་གཞན་དུ་མཉམ་པ་དང་ ॥
བདག་དང་གཞན་དུ་བཟླ་བར་གྱིས་ ॥ ༡༩

नैवावसादः कर्तव्यः कुतो मे बोधिरित्यतः ।
यस्मात्तथागतः सत्यं सत्यवादीदमुक्तवान् ॥ १७

བདག་གིས་བྱང་ཆུབ་ག་ལ་ཞེས་ ॥

རྒྱུད་ལྷག་པར་ནི་མི་བྱ་ཕྱེ་ ॥
འདི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་ ॥
བདེན་པ་གསུང་བས་བདེན་འདི་གསུངས་ ॥ ༢༠

तेऽप्यासन् दंशमशका मच्छिकाः कृमयस्तथा ।
यैरुत्साहवशात्¹ प्राप्ता दुरापा बोधिरुत्तमा ॥ १८

སྤྲང་བྱ་ག་སྤྲང་བྱང་བ་དང་ ॥

དེ་བཞིན་སྤྲིན་བྱར་གང་གྱུར་པ་ ॥
དེས་ཀྱང་བཙོན་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་ན་ ॥
བྱང་ཆུབ་ཐོབ་དཀའ་སྤྲ་མེད་འཐོབ་ ॥ ༢༡

किमुताहं नरो जात्या शक्तो ज्ञातुं हिताहितम् ।
सर्वज्ञनीत्यनुत्सर्गाद्बोधिं किं नाप्नुयामहम् ॥ १८

བདག་ལྟ་རིགས་ཀྱིས་མིར་སྤྲེས་ལ་ ॥
ཕན་དང་གཞོན་པ་ངོ་ཤེས་པས་ ॥

བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པ་མ་བཤང་ན་¹ ॥

བདག་གིས་བྱང་ཆུབ་ཅིས་མི་འཐོབ ॥ १७

अथापि हस्तपादादि दातव्यमिति मे भयम् ।

गुरुलाघवमूढत्वं तन्मे स्यादविचारतः ॥ २०

40

འོན་ཏེ་རྒྱང་ལག་ལ་སོགས་པ་ ॥

བཤང་དགོས་བདག་ནི་འཇིགས་ཤི་ན་ ॥

སྤྱི་དང་ཡང་བ་མ་དབྱུང་པར ॥

སྤོངས་པས་བདག་ནི་འཇིགས་པར་ཟད ॥ २०

हेतव्यश्चास्मि भेत्तव्यो दाह्यः पाय्योऽप्यनेकशः ।

कल्पकोटीरसंख्येया न च बोधिर्भविष्यति ॥ २१

[48^b] བསྐལ་པ་བྱེ་བ་བྱངས་མེད་དུ ॥

ལན་བྱངས་དུ་མར་བཅད་པ་དང་ ॥

དབྱུག་དང་སྤྱི་དང་གཤགས་འགྱུར་གྱི།

བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་རོ ॥ २१

इदं तु मे परिमितं दुःखं संबोधिसाधनम् ।

नष्टशल्क्यथापोहे तदुत्पाटनदुःखवत् ॥ २२

བདག་གིས་བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པ་ཡི ॥

སྤྱི་བསྐལ་འདི་ནི་ཆོད་ཡོད་དེ ॥

ཆུག་ཏུ་ཁོང་བསྐལ་གཞོད་བསལ་ཕྱིར ॥

ལུས་སྤོངས་པའི་སྤྱི་བསྐལ་བཞིན ॥ २२

सर्वेऽपि वैद्याः कुर्वन्ति क्रियादुःखैररोगताम् ।

तस्माद्बह्वनि दुःखानि हन्तुं सोढव्यमल्पकम् ॥ २३

45

སྤྱི་ན་པ་ཀུན་གྱིང་གསོད་བྱང་གྱིས ॥

མི་བདེ་བ་ཡི་ནད་མེད་བྱེད ॥

1. Acc. to Tib. བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པ་མ་བཤང་ན་ the literal meaning is *bodhicaryā-parityāgāt*. Compare here the Skt. and Tib. names of the work.

བདེ་བས་སྤྲུལ་བསྤྲུལ་མང་པོ་དག།
གཞིས་ཕྱིར་མི་བདེ་ཆུང་བཟོད་བྱ། ॥ ३३

क्रियामिमामप्युचितां वरवैद्यो न दत्तवान् ।
मधुरेणोपचारेण चिकित्सति महातुरान् ॥ २४
གསོ་དབྱུད་པལ་བ་འདི་འདྲ་བ།
སྤྲུལ་བ་མཆོག་གིས་མ་མཛད་དེ།
ཆོག་གིན་དུ་འཇམ་པོ་ཡིས།
ནད་ཆེན་དཔག་མེད་གསོ་བར་མཛད། ॥ ३८

आदौ शाकादिदानेऽपि नियोजयति नायकः ।
तत्करोति क्रमात्पञ्चाद्यत्समांसान्यपि त्यजेत् ॥ २५
ཆོད་མ་ལ་སོགས་སྤྲུལ་བ་ལའང་།
འདྲན་པས་ཐོག་མར་སྤྱོར་བར་མཛད།
དེ་ལ་གོམས་ནས་ཕྱི་ནས་ནི།
རིམ་གྱིས་རང་གི་ཤ་ཡང་གཏོང་། ॥ ३०

यदा शाकेष्विव प्रज्ञा स्वमांसेऽप्युपजायते ।
मांसास्थि त्यजतस्तस्य तदा किं नाम दुष्करम् ॥ २६

[49^a] གང་ཆོ་རང་གི་ལུས་ལ་ནི།

ཆོད་སོགས་ལྟ་བུའི་སྤྲུལ་བ་།
དེ་ཆོ་ཤ་ལ་སོགས་གཏོང་བ།
དེ་ལ་དཀར་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། ॥ ३७

न दुःखी त्यक्तपापत्वात्यण्डितत्वान्न दुर्मनाः ।
मिथ्याकल्पनया चित्ते पापात्काये यतो व्यथा ॥ २७
སྤྲུལ་བ་སྤངས་ཕྱིར་སྤྲུལ་བསྤྲུལ་མེད།
མཁས་པའི་ཕྱིར་ན་མི་དགའ་མེད།

འདི་ལྟར་ལོག་པར་དོག་པ་དང་ ॥

སྒྲིག་པའི་སེམས་དང་ལུས་ལ་གཞོད་ ॥ 30

पुण्येन कायः सुखितः पाण्डित्येन मनः सुखि ।

55

तिष्ठन् परार्थं संसारे कृपालुः केन खिद्यते ॥ २८

བསོད་ནམས་ཀྱིས་ནི་ལུས་བདེ་ལ ॥

སེམས་པ་ཡིས་ནི་སེམས་བདེ་ན ॥

གཞན་དོན་འཁོར་བར་གནས་ཀྱང་ནི ॥

སྒྲིང་རྩེ་ཅན་དག་ཅི་སྟེ་སྟོ ॥ 34

क्षपयन् पूर्वपापानि प्रतीच्छन् पुण्यसागरान् ।

बोधिचित्तबलादेव आवकेभ्योऽपि ग्रीष्मगः ॥ २९

འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་སྟོབས་ཀྱིས ॥

སྟོན་གྱི་སྒྲིག་པ་ཟད་བྱེད་ཅིང་ ॥

བསོད་ནམས་ཀྱི་མཆོད་སྟེན་བྱིར་ ॥

ཉན་ཐོས་ནམས་པས་མཆོག་ཏུ་བཞག ॥ 36

एवं सुखात्सुखं गच्छन् को विषीदेत्सचेतनः ।

बोधिचित्तरथं प्राप्य सर्वखेदश्रमापहम् ॥ ३०

60

དེ་བས་སྟོང་ལ་ཀུན་སེལ་བའི ॥

བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་དྲ་ཞོན་ནས ॥

བདེ་ནས་བདེ་བར་འགྲོ་བ་ལ ॥

སེམས་ཤེས་སུ་ཞིག་སྒྲིད་ལྷག་འགྱུར ॥ 30

कन्दस्यामरतिसुक्तिबलं सत्त्वार्थसिद्धये ।

कन्दं दुःखभयात्कुर्यादनुशंसांश्च भावयन् ॥ ३१

[49^b] སེམས་ཅན་དོན་བྱ་བྱིར་དབྱང་དང་ ॥

མོས་བདན་དགའ་དང་དོར་བ་ཡིན ॥

མོས་པ་སྤྱབ་བསྐྱེད་འཛིགས་པ་དང་॥

དེ་ཡི་པན་ཡོན་བསམ་པས་བསྐྱེད་॥ ३१

एवं विपक्षमुन्मूल्य यतेतोत्साहवृद्धये ।

कन्दमानरतित्यागतात्पर्यवशिताबलैः ॥ ३२

དེ་ལྟར་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤངས་ཏེ॥

མོས་དང་ང་གྱུ་ལ་དགའ་དང་དོར་॥

ལྟར་ལན་དབང་སྐྱུར་སྟོབས་ཀྱིས་ནི॥

བཙུན་འགྲུས་སྤེལ་ཕྱིར་འབད་པར་བྱ॥ ३२

अप्रमेया मया दोषा हन्तव्याः स्वपरात्मनोः ।

65

एकैकस्यापि दोषस्य यत्र कल्याणैवैः क्षयः ॥ ३३

བདག་དང་གཞན་གྱི་ཉེས་པ་ནི॥

དཔག་མེད་བདག་གིས་གཞོས་བྱ་སྟེ॥

གང་དུ་ཉེས་པ་རེ་རེ་ལའང་॥

བསྐྱེད་པ་གྱུ་མཚོ་ཟླ་འགྲུར་བ॥ ३३

तत्र दोषक्षयारम्भे लेशोऽपि मम नेच्छते ।

अप्रमेयव्यथाभाज्ये नोरः स्फुटति मे कथम् ॥ ३४

ཉེས་ཟླ་ཚུ་མ་པ་དེ་ཡི་ནི॥

ཆ་ཡང་བདག་ལ་མ་མཐོང་ན॥

སྤྱབ་བསྐྱེད་དཔག་དུ་མེད་པའི་གནས॥

བདག་གི་ཆེད་ཕྱིར་སྤྲོང་མ་གསལ॥ ३४

गुणा मयार्जनीयाश्च बहवः स्वपरात्मनोः ।

तत्रैकैकगुणाभ्यासो भवेत्कल्याणवैर्न वा ॥ ३५

70

བདག་དང་གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་ནི॥

མང་པོ་བདག་གིས་བསྐྱེད་བྱ་སྟེ॥

དེ་ལ་ཡོན་ཏན་རེ་རེ་ཡང་ ॥

བསྐལ་པ་རྒྱ་མཚོས་གོས་ས་འབྱུར་ན། ३ॡ

गुणलेशेऽपि नाभ्यासो मम जातः कदाचन ।

वृथा नीतं मया जन्म कथञ्चित्तन्मद्भुतम् ॥ ३६

[50^a] བདག་ནི་ཡོན་ཏན་ཆ་ལ་ཡང་ ॥

གོས་ས་པ་ནས་ཡང་ས་སྐྱིས་དེ།

ཇི་ཞིག་ལྟར་རྟེན་སྐྱི་བ་ནི།

བདག་གིས་དོན་མེད་བྱས་¹པ་མཚར་ ॥ ३७

न प्राप्तं भगवत्पूजामहोत्सवसुखं मया ।

न कृता शासने कारा² दरिद्राशा न पूरिता ॥ ३७

བདག་གིས་བཅོས་ལྡན་ས་མཚོད་ཅིང་ ॥

དགའ་སྟོན་ཆེན་པོ་འི་བདེ་ས་བྱིན།

བལྟན་ལ་བྱ་བ་ས་བྱས་དང་ ॥

དབྱལ་པོ་འི་བསམ་པ་རྫོགས་ས་བྱས། ॥ ३१

भीतेभ्यो नाभयं दत्तमार्ता न सुखिनः कृताः ।

75

दुःखाय केवलं मातुर्गतोऽस्मि गर्भशय्यताम् ॥ ३८

འཇིགས་ལ་ས་འཇིགས་ས་བྱིན་དང་ ॥

ཉམ་ཐག་བདེ་ས་བྱིན་ན་བདག།

ས་ཡི་མངལ་དུ་རྒྱལ་དུ་དང་ ॥

སྤྲུལ་བསྐལ་འབའ་ཞིག་སྐྱིད་པར་ཟད། ॥ ३२

1. Acc. to Tib. ཅས་ *kṛta* for *nīta*.

2. The word *kārā* is used in the sense of *pūjā*, as in *Pañjikā*.

धर्मच्छन्दवियोगेन पौर्विकेण ममाधुना ।

विपत्तिरौदृशी जाता को धर्मं छन्दमुत्सृजेत् ॥ ३८

བདག་ནི་སྤྲོན་དང་ད་ལྟར་ཡང་ ॥

ཆོས་ལ་མོས་དང་བྲལ་བ་ཡིས་ ॥

པོངས་པ་འདི་འདྲ་བྱུང་བར་གྱུར་ ॥

སྤྲོ་ཞིག་ཆོས་ལ་མོས་པ་གཏོང་ ॥ ३८

कुशलानां च सर्वेषां छन्दं मूलं मुनिर्जगौ ।

तस्यापि मूलं सततं विपाकफलभावना ॥ ४०

80

དག་བའི་ཕྱོགས་¹ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ ॥

ཙ་བ་མོས་པར་བྱལ་བས་གསུངས་ ॥

དེ་ཡི་ཙ་བ་དག་དུ་ནི་ ॥

ནམ་མཁེན་འབྲས་བྱ་བསྐྱོམས་པས་སོ་ ॥ ४०

दुःखानि दौर्मनस्थानि भयानि विविधानि च ।

अभिलाषविधाताश्च जायन्ते पापकारिणाम् ॥ ४१

[50^b] ཐུག་བསྐྱེད་ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་ ॥

འདིགས་པ་ནམ་པ་སྒྲ་ཆོགས་དང་ ॥

འདོད་པ་ནམས་དང་བྲལ་བ་ནི་ ॥

སྤྲོ་བ་སྤྲོད་ལས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ ॥ ४१

मनोरथः शुभकृतां यत्र यत्रैव गच्छति ।

तत्र तत्रैव तत्पुण्यैः फलार्घ्याभिरूप्यते ॥ ४२

ཡིད་ལ་བསམས་པ་འདི་དག་བྱས་པས་ ॥

གང་དང་གང་དུ་འགྲོ་འགྱུར་བ་ ॥

དེ་དང་དེར་ནི་བསོད་ནམས་དེས་ ॥

འབྲས་བྱ་འོན་གྱིས་མངོན་མཆོད་འགྱུར་ ॥ ४२

1. The word ཕྱོགས་ *Pakṣa* is used here figuratively.

पापकारिसुखेच्छा तु यत्र यत्रैव गच्छति ।

85

तत्र तत्रैव तत्पापैर्दुःखग्रस्तैर्विहन्यते ॥ ४३

སྒྲིག་པ་བྱེད་པ་བདེ་འདོད་ཀྱང་ ॥

གང་དང་གང་དུ་འགྲོ་འགྱུར་བ ॥

དེ་དང་དེར་ནི་སྒྲིག་པ་དེས ॥

སྒྲིག་བསྐྱེལ་མཆོན་གྱིས་ནམ་པར་འཇོམས ॥ ८३

विपुलसुगन्धिशीतलसरोरुहगर्भगता

मधुरजिनस्वराशनकृतोपचितद्युतयः ।

मुनिकरबोधिताम्बुजविनिर्गतसद्गुणः

सुगतसुता भवन्ति सुगतस्य पुरः कुशलैः ॥ ४४

90

རྒྱ་ཆེ་དྲི་བ་ཟང་བསེལ་བའི་པ་དྲུའི་སྡིང་པོར་གནས ॥

རྒྱལ་བའི་གསུང་སྟུན་ཟས་ཀྱིས་གཟི་བཞིན་བསྐྱེད་བྱས་པ ॥

ཐུབ་འོད་ཀྱིས་རྒྱས་པ་དྲུ་ལས་བྱུང་ལུས་མཆོག་ཅན ॥

རྒྱལ་བའི་མདུན་གནས་བདེ་གཤེགས་སྤྲས་སུ་དགེ་བས་འགྱུར ॥ ८८¹

यमपुरुषापनीतसकलच्छविरार्तरवो

ऊतवहतापविद्रुतकताम्रनिषिक्ततनुः ।

ज्वलदसिंशक्तिघातशतशतितमांसदलः

पतति सुतप्तलोहधरणींश्चशुभैर्बहुजः ॥ ४५

[51^a] གཤེན་ཇེ་དེ་སྤྲིས་བྱས་པ་གས་པ་མ་ལུས་བཤུས་པས་ཉམ་ཐག་ཅིང་ ॥

རབ་དུ་ཆ་བའི་མེ་ཡིས་བལྟས་པའི་ཟངས་ལྷན་ལུས་ལ་སྤྲུགས་གྱུར་ལ ॥

འབར་བའི་རལ་གྱི་མདུང་བྱུང་གིས་བསྟུན་གཤེན་དུས་བྱུང་བཤུར་སྤྲུགས་ཤིང་ ॥

ཤིན་དུ་འབར་བའི་སྤྲུགས་ཀྱིས་གནོར་སྤང་བ་མེ་དགེ་མང་པོས་འགྱུར ॥ ८८²

1. In this verse the alternate lines are uneven.

2. The verse is of lines of different numbers.

तस्मात्कार्यः शुभच्छन्दो भावयित्वैवमादरात् ।

वज्रध्वजस्य विधिना मानं त्वारभ्य भावयेत् ॥ ४६

དེ་བས་དག་ལ་མོས་བྱ་ཞིང་ ॥

གུས་པ་ཉིད་དུ་བསྐྱོམ་པར་བྱ ॥

དོ་ཇི་གྲུལ་མཚན་ཆོག་ཡིས ॥

བརྩམས་ནས་ང་གྲུལ་བསྐྱོམ་པར་བྱ ॥ ९५

पूर्वं निरूप्य सामग्रीमारभेन्नारभेत वा ।

अनारम्भो वरं नाम न त्वारभ्य निवर्तनम् ॥ ४७

དང་པོར་འགྱུར་པ་བདག་ས་ནས་ནི ॥

བརྩམ་མས་ཡང་ན་མི་བརྩམ་བྱ ॥

ས་བརྩམས་པ་ཉིད་མཆོག་ཡིན་གྱི།

བརྩམས་ནས་ཐོག་པར་མི་བྱའོ ॥ ९७

जन्मान्तरेऽपि सोऽभ्यासः पापाद्दुःखं¹ च वर्धते ।

अन्यच्च कार्यकालं च हीनं तच्च न साधितम् ॥ ४८

100

སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་དེ་གོམས་ཤིང་ ॥

མིག་དང་སྤྱུག་བསྐྱེལ་འཕེལ་བར་འགྱུར ॥

གཞན་དང་འབྲས་བུའི་དུས་ཀྱང་ནི ॥

དམན་འགྱུར་དེ་ཡང་འགྱུར་མི་འགྱུར ॥ ९८

त्रिषु मानो विधातव्यः कर्मोपक्लेशशक्तिषु ।

मयैवैकेन कर्तव्यमित्येषा कर्ममानिता ॥ ४९

[51^b] ལས་དང་ཉོན་མོངས་ནུས་པ་ལྟེ ॥

གསུམ་པོ་དག་ལ་ང་གྲུལ་བྱ ॥

བདག་ཉིད་གཅིག་གྲུ་བྱེད་ཞེས།

འདི་ནི་ལས་ཀྱི་ང་རྒྱལ་ཉིད། ༥༩

क्लेशस्वतन्त्रो लोकोऽयं न चमः स्वार्थसाधने ।

तस्मान्मयैषां कर्तव्यं नाशक्तोऽहं यथा जनः ॥ ५०

ཉོན་མོངས་དབང་མེད་འཇིག་རྟེན་འདིས།

རང་དོན་སྦྱབ་པར་མི་ལུས་པས།

འགྲོ་བས་བདག་ལྟར་མི་ལུས་དེ།

དེ་བས་བདག་གིས་འདི་བྱེད། ༥༠

नीचं कर्म करोत्यन्यः कथं मय्यपि तिष्ठति ।

105

मानाच्चेन्न करोम्येतन्मानो नश्यतु मे वरम् ॥ ५१

གཞན་དག་དམན་པའི་ལས་བྱེད་ན།

བདག་ཉིད་ཀྱང་ནི་ཇི་ལྟར་འདུག།

ང་རྒྱལ་གྱིས་ནི་མི་བྱེད་དེ།

བདག་ལ་ང་རྒྱལ་མེད་པ་མཆོག། ༥༡

मृतं दुण्डुभमासाद्य काकोऽपि गरुडायते ।

आपदावाधतेऽल्पापि मनो मे यदि दुर्बलम् ॥ ५२

ཤི་བའི་སྦྱལ་དང་ཕྱད་གྱུར་ན།

ཁྱ་ལ་ང་མཁའ་མིང་ལྟ་བུར་སྦྱོད།

གལ་དེ་བདག་ཉིད་ཉམ་ཆུང་ན།

ལྟང་བ་ཆུང་དུ་འང་གཞོད་པར་བྱེད། ༥༢

विषादकृतनिश्चेष्ट आपदः सुकरा ननु ।

व्युत्थितश्चेष्टमानस्तु महतामपि दुर्जयः ॥ ५३

ཁྱམ་བཅས་ཚེལ་བ་དོར་བ་ལ།

མོངས་ལས་ཐར་པ་ཡོད་དམ་ཅི།

110

ང་རྒྱལ་ཚོལ་བ་བསྐྱེད་བྱས་ན།
ཆེན་པོ་ཡིས་ཀྱང་བྱབ་པར་དགའ། ॥ १३

तस्माद्दृढेन चित्तेन करोम्यापदमापदः ।
त्रैलोक्यविजिगीषुत्वं हास्यमापज्जितस्य मे ॥ ५४

[52^a] དེ་བས་སེམས་ནི་བདེན་པ་ཡིས།

ལྷུང་བ་ནམས་ནི་གཞིས་བྱ་མྱེ།
བདག་ནི་ལྷུང་བས་པམ་བྱས་ན།
ཁམས་གསུམ་རྒྱལ་འདོད་བཞད་གད་འགྱུར། ॥ १८

मथा हि सर्वं जेतव्यमहं जेतो न केनचित् ।
मयैष मानो बोद्धव्यो जिनसिंहसुतो ह्यहम् ॥ ५५

བདག་གིས་ཀུན་ལས་རྒྱལ་བྱ་མྱེ།
བདག་ལས་སྲུ་ཡང་རྒྱལ་མི་བྱ།
རྒྱལ་བ་སེང་གའི་སྤྲས་བདག་གིས།
ང་རྒྱལ་འདི་ལ་གནས་པར་བྱ། ॥ ११

ये सत्त्वा मानविजिता वराकास्ते न मानिनः ।
मानौ शत्रुवशं नैति मानशत्रुवशाश्च ते ॥ ५६

115

འགྲོ་གང་ང་རྒྱལ་གྱིས་བཅོམ་དེ།
ཉོན་མོངས་ང་རྒྱལ་ཅན་མ་ཡིན།
ང་རྒྱལ་ཅན་དགྲའི་དབང་མི་འགྲོ།
དེ་དག་ང་རྒྱལ་དགྲ་དབང་གྱུར། ॥ १७

मानेन दुर्गतिं नीता मानुष्येऽपि हतोत्सवाः ।
परपिण्डाग्निनो दासा मूर्खा दुर्दर्शनाः क्षयाः ॥ ५७¹

ཉོན་མོངས་ང་རྒྱལ་གྱིས་ཁིངས་ནས།
ངན་འགྲོར་ང་རྒྱལ་གྱིས་ཁྲིད་ཅིང་།

1. The Ślokas in Tibetan from Nos. 57 to 75 in the Xylograph are not arranged according to Skt. We have therefore arranged Tib. Ślokas as they should have been.

མི་ཡི་དགའ་ཕྱོད་བཅོམ་པ་དང་།

གཞན་གྱི་ཟན་ཟེེ་བླ་དང་ནི།

ཁྱེན་པ་མི་སྤྲུལ་ཉམ་ཚུང་དང་། ༡༧

सर्वतः परिभूताश्च मानस्तथास्तपस्विनः ।

तेऽपि चेन्मानिनां मध्ये दीनास्तु वद कौट्टशाः ॥ ५८

120

ཐམས་ཅད་དུ་ནི་བརྟམས་པར་འགྱུར།

ང་གྱལ་གྱིས་ཁེངས་དགའ་ཐུབ་ཅན།

དེ་ཡང་ང་གྱལ་ཅན་གཏོགས་ན།

དམན་པ་ཅི་འདྲ་ཡིན་པ་སྟོམ། ༡༨

ते मानिनो विजयिनश्च त एव शूरा

ये मानशत्रुविजयाय वहन्ति मानम् ।

ये तं स्फुरन्तमपि मानरिपुं निहत्य

कामं जने जयफलं प्रतिपादयन्ति ॥ ५९

[52^b] བང་ཞིག་ང་གྱལ་དགའ་ལས་གྱལ་ཕྱིར་ང་གྱལ་འཆང་།

དེ་ནི་ང་གྱལ་ཅན་དང་ནམ་གྱལ་དཔའ་དེ་ཉིད།

བང་ཞིག་ང་གྱལ་དགའ་བདེ་བ་ཡང་དེས་བཅོམ་སྟེ།

འགྲོ་ལ་འདོད་བཞིན་གྱལ་བའི་འབྲས་བུ་རྩོགས་པར་བྱེད། ༡༩

संकलेशपक्षमध्यस्थो भवेद्दृप्तः सहस्रशः ।

दुर्योधनः कलेशगणैः सिंहो मृगगणैरिव ॥ ६०

125

ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྲིད་གནས་ན།

ནམ་པ་སྟོང་དུ་སློན་གཞུགས་ཏེ།

ལྷ་ལ་སོགས་པས་སང་གི་བཞིན།

ཉོན་མོངས་རྩོགས་ཀྱིས་མི་ཚུགས་བྱ། ༢༠

महत्त्वपि हि कृच्छ्रेषु न रसं चक्षुरीचते ।

एवं कृच्छ्रमपि प्राप्य न क्लेशवशगो भवेत् ॥ ६१

ཉམ་ང་ཆེ་ཐང་བྱང་གྱུར་ཀྱང་ ॥

མི་ཡིས་མིག་ནི་བསྐྱེད་བ་ལྟར་ ॥

དེ་བཞིན་ཉམ་ང་བྱང་གྱུར་ཀྱང་ ॥

ཉོན་མོངས་དབང་དུ་མི་འགྱུར་བུ ॥ ५७

यदेवापद्यते कर्म तत्कर्मव्यसनी भवेत् ।

तत्कर्मशौण्डोऽहमात्मा क्रीडाफलमुखेषुवत् ॥ ६२¹

130

འདི་ཡི་བྱ་བའི་ལས་གང་ཡིན་ ॥

ལས་དེ་ལ་ནི་ཞིན་བྱ་ཤི། ॥

ནམ་པ་ཀུན་དུ་ཉོན་མོངས་བའི་ ॥

ཅེ་མོ་འི་བདེ་འབྲས་འདོད་བ་ལྟར་ ॥ ५२

सुखार्थं क्रियते कर्म तथापि स्थान्न वा सुखम् ।

कर्मैव तु सुखं यस्य निष्कर्मा स सुखी कथम् ॥ ६३

བདེ་བའི་དོན་དུ་ལས་བྱས་ཀྱང་ ॥

ལས་དེས་མི་ངོས་ས་དགའ་བར་བུ ॥

གང་གི་ལས་ཉིད་བདེ་འགྱུར་བ ॥

དེ་ལས་མི་བྱེད་ཇི་ལྟར་བདེ་ ॥ ५३

1. Here these five Tibetan lines are not found in Sanskrit, and are so reconstructed. Originally of these five lines the first two are *b* and *c* of Skt. Sl. No. 62, the remaining three lines *a*, *b* and *c* of the Skt. Sl. No. 63.

a शिरश्चित्तायवा *b* दग्ध्वा मां हन्यादवलीलया ।

b मदगां धिं वश्रीणां हिं वसदं भुजं ह्रम ॥

a मदगां धिं वश्रीणां हिं वसदं भुजं ह्रम ॥ ५२

a एवं सर्वास्ववस्थान्तु *b* नामिच्छेऽवनतो भवेत् ।

c न न्यायादन्यथाचरेत् ॥

b दग्ध्वा मां हन्यादवलीलया ॥

a दैववैजं गच्छंस्त्वयं वसदं भुजं ह्रम ॥

c वेश्मनां पदं वसदं धिं वसदं भुजं ह्रम ॥ ५३

कामैर्न तन्निः संसारे क्षुरधारामधूपमैः ।

पुण्यामृतैः कथं तन्निर्विपाकमधुरैः शिवैः ॥ ६४

[53^a] འདོད་པ་ནམས་ཀྱིས་མིང་མས་ན།

ནམ་སྒྲིན་བདེ་ལ་ཞི་བ་ཡི།

སྤྱ་གྱིད་སོང་ཆགས་སྤང་ཅི་ལྟའི།

བསོད་ནམས་ཀྱིས་ལྟ་ཅི་སྤྱེང་མས། ॥ ५८

तस्मात् कर्मावसानेऽपि निमज्जेत्तत्र कर्मणि ।

यथा मध्याह्नसंतप्त आदौ प्राप्तसराः करी ॥ ६५

དེ་ལྟ་ལས་ཚར་ཕྱིན་གྱིད་ཕྱིར།

ལས་དེ་ལ་ཡང་འཇུག་པར་བྱ།

ཉི་མ་ཕྱེད་དུས་གདུངས་པ་ཡི།

སྤང་ཆེན་མཆོ་སྤང་མཆོར་འཇུག་ལྟར། ॥ ५९

बलनाशानुबन्धे तु पुनः कर्तुं परित्यजेत् ।

सुसमाप्तं च तन्मुञ्चेदुत्तरोत्तरदृष्टया ॥ ६६

སྤོབས་ཉམས་པ་དང་རྩིས་འབྲེལ་ན།

སྤང་གྱིད་དོན་དུ་འདོར་བར་བྱ།

ལེགས་པར་རྩོན་ན་ཕྱི་མ་དང་།

ཕྱི་མ་འདོད་པས་དེ་སྤང་བྱ། ॥ ५७

क्लेशप्रहारान् संरुचेत् क्लेशांश्च प्रहरेद्दृढम् ।

खड्गयुद्धमिवापन्नः शिञ्चितेनारिणा सह ॥ ६७

ཉོན་མོངས་མཆོན་ལས་གརྩར་བྱ་ཞིང་།

ཉོན་མོངས་དབྱ་ནམས་འཇིགས་པར་བདགས།

འཐབ་རྩིང་དབྱ་དང་རྩོན་ཅིག་དུ།

གསལ་ངོར་རལ་ཁ་ལྷགས་པ་བཞིན། ॥ ५८

तत्र खड्गं यथा भ्रष्टं गृह्णीयात् सभयस्त्वरम् ।

स्मृतिखड्गं तथा भ्रष्टं गृह्णीयान्नरकान् स्मरन् ॥ ६८

གཡུལ་དུ་རལ་གྱི་མྱེང་གུར་ན།

འཛིགས་པའི་མུར་དུ་ལེན་པ་ལྟར།

དེ་བཞིན་དྲན་པའི་མཚོན་ཤོར་ན།

དམུལ་པའི་འཛིགས་དྲན་མུར་དུ་མྱེང་། ॥ ६८

विषं रुधिरमासाद्य प्रसर्पति यथा तनौ ।

तथैव च्छिद्रमासाद्य दोषश्चित्ते प्रसर्पति ॥ ६९

[53^b] ཇི་ལྟར་བྲག་ལ་རྟེན་བཅས་ནས།

དུག་ནི་ལུས་ལ་བྲབ་གུར་པ།

དེ་བཞིན་གླགས་ནི་རྟེན་གུར་ན།

ཉེས་པའི་སེམས་ལ་བྲབ་པར་འགུར། ॥ ६९

तैलपात्रधरो यद्वदसिहस्तैरधिष्ठितः ।

145

स्खलिते मरणत्रासात्तत्परः स्यात्तथा व्रतौ ॥ ७०

ཡུངས་མར་བཀང་པའི་རྫོད་བསྐར་ལ།

རལ་གྱི་ཐེགས་པས་དྲུང་བསྐྱད་དེ།

བོན་གསོད་པ་སྒྲིགས་འཛིགས་པ་ལྟར།

བདུལ་ཞུགས་ཅན་གྱིས་དེ་བཞིན་བསྐྱེས། ॥ ७०

तस्मादुत्सङ्गगे सर्पे यथोत्तिष्ठति सत्वरम् ।

निद्रालस्यागमे तद्वत् प्रतिकुर्वीत सत्वरम् ॥ ७१

དེ་བས་པང་དུ་སྐྱུལ་འོངས་ན།

ཇི་ལྟར་རིངས་པས་ལྔང་པ་ལྟར།

དེ་བཞིན་གཉིད་དང་སྟོམ་འོངས་ན།

མུར་དུ་དེ་དག་བསྐྱོག་པར་བྱ། ॥ ७१

एकैकस्मिंश्चले सुष्ठु परितप्य विचिन्तयेत् ।

कथं करोमि येनेदं पुनर्मे न भवेदिति ॥ ७२

150

ཉེས་པ་བྱུང་བ་རེ་རེ་ཞིང་ ॥

བདག་ལ་སྒྲིད་ནས་ཅི་ནས་ཀྱང་ ॥

བདག་ལ་སྒྲིས་འདི་མི་འབྱུང་བ ॥

དེ་ལྟར་བྱ་ཞེས་ཡུན་རིང་བསམ ॥ ७३

संसर्गं कर्म वा प्राप्तमिच्छेदेतेन हेतुना ।

कथं नामास्त्ववस्थासु स्मृत्यभ्यासो भवेदिति ॥ ७३

ཇི་ལྟར་གནས་སྐབས་འདི་དག་ལ ॥

བློ་བཟོས་པ་ཉིད་འབྱུང་ཞེས ॥

གྱུ་འདི་ཡིས་ནི་སྤང་བ་འཇམ ॥ ७३

लघुं कुर्यात्तथात्मानमप्रमादकथां स्मरन् ।

कर्मागमाद्यथा पूर्वं सज्जः सर्वत्र वर्तते ॥ ७४

[54^a] ཅི་ནས་ལས་བྱེད་སྒྲེན་རོལ་ནས ॥

ཐམས་ཅད་ལ་ནི་མཐུ་ཡོད་པ ॥

དེ་ལྟར་བག་ཡོད་གཏམ་བློ་དེ ॥

བདག་ཉིད་ལྡང་བ་ཡང་བར་བྱ ॥ ७४

यथैव त्वलकं वायोगमनागमने वशम् ।

तथोत्साहवशं यायादृद्धिश्चैवं समृध्यति ॥ ७५

155

ཇི་ལྟར་རྒྱང་ནི་འགྲོ་བ་དང་ ॥

འོང་བས་ཤིང་བལ་དབང་བསྐྱར་བ ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ २४ ॥

वाचिषध्यावनादे वीथपारमिता नाम सप्तमः परिच्छेदः ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ २५ ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

CHAPTER VIII.

वर्धयिष्यैष्यन्ताहं समाधी स्यापुष्यमानः ।

विशिष्यविषयस्य नरः क्षिप्रदंष्ट्रान्तरे स्थितः ॥ १ ॥

[54] ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ २ ॥

कायविशिविवेकैव विवेकस्य न संभवः ।

नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ३ ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ४ ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ५ ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

དེ་བས་འདི་དག་ཡོངས་སྤོང་ལ ॥

སེམས་པས་འདི་ལྟར་སྤྱད་པར་བྱ ॥ ३

ग्रमथेन विपश्यनासुयुक्तः

कुरुते क्लेशविनाशमित्यवेत्य ।

ग्रमथः प्रथमं गवेषणीयः

स च लोके निरपेक्षयाभिरत्या ॥ ४

10

ཞིགས་རབ་དུ་ལྷན་པའི་སྤྱུག་མཐོང་གིས ॥

ཉེ་མོངས་ཀླ་པར་འཛེམས་པར་ཤེས་བྱས་ནས ॥

ཐོག་མར་ཞིགས་བཅའ་བྱ་དེ་ཡང་ནི ॥

འཇིག་རྟེན་ཆགས་པ་མེད་ལ་མངོན་དགས་འགྱུར ॥ ༤

कस्यानित्येष्वनित्यस्य स्नेहो भवितुमर्हति ।

येन जन्मसहस्राणि द्रष्टव्यो न पुनः प्रियः ॥ ५

[55^a] མི་དག་སྤྱི་ཞིག་མི་དག་ལ ॥

ཡང་དག་ཆགས་པར་བྱེད་པ་ཡོད ॥

དེས་ནི་ཆོ་རབས་སྤོང་སྤྱུག་དུ ॥

སྤྱུག་པ་མཐོང་བར་ཡོང་མི་འགྱུར ॥ ༥

अपश्यन्नरतिं याति समाधौ न च तिष्ठति ।

न च दृष्यति दृष्ट्वापि पूर्ववद् बाध्यते तृषा ॥ ६

ས་མཐོང་ན་ནི་དགར་མི་འགྱུར ॥

ཡིད་ཀྱང་སྤྱུག་འཛེམ་མི་འགྱུར་ལ ॥

མཐོང་ཡང་ངོམས་པར་མི་འགྱུར་བས ॥

སྤྱད་བཞིན་སྤོང་བས་གདུང་བར་འགྱུར ॥ ༦

॥ पञ्चमः सर्गः ॥

७ ॥ देवते तेन शक्तिरियमवकाशयता ॥ ७

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

א.ב.ג.ד.ה.ו.ז.ח.ט.י.כ.ל.מ.נ.ס.ע.פ.צ.ק.ר.ש.ת.י.א.ב.ג.ד.ה.ו.ז.ח.ט.י.כ.ל.מ.נ.ס.ע.פ.צ.ק.ר.ש.ת.י.א.

॥ श्री.मन्त्रे.शिव.शिव.शिव.शिव.शिव.॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥

नृसिन्हाय श्रद्धां यानि कृषमायुर्मुकुन्दः ।

2 || :P₁ P₂ P₃ P₄ P₅

॥ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

॥ ह्रीं. वरु. नमः. श्री. गुरु. ते. नमः.

॥ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

॥ ५० ॥

बालः समग्रवर्तिनीं विधत्तं यानि दृष्टानिम् ।

੨ ॥ ਪ੍ਰੇਮਪ੍ਰਸੰਨਾਏ ਕੁਮਾਰ ਧ੍ਰੁਵੇ ਕ੍ਰਿਪਾਮਾਨਏ ਪੁਰੁਸ਼

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

॥ र. म. च. र. म. च. र. म. च. र. म. च. ॥

॥ ६७५३४२१॥

ॐ ॥ श्री.लक्ष्मी.दे.व्या.नमः ॥

ब्रह्मादे भवन्ति सृष्टी भवन्ति त्रिपदः ब्रह्मादे ।

०६ ॥ :।।।।।।।। ।।।।।।।। ।।।।।।।।

[५७] श्री-विद्यापति-सहित-भक्त-रत्न-॥

॥ श्री.रुद्र.प्र.॥

དགའ་བའི་གནས་ལ་ཁྲི་བྱེད་པས ॥

སོ་སོ་སྤྱི་བོ་མགུ་བར་དགའ་ ॥ १०

हितमुक्ताः प्रकुप्यन्ति वारयन्ति च मां हितात् ।

अथ न श्रूयते तेषां कुपिता यान्ति दुर्गतिम् ॥ ११

ཕན་པར་སྤྱོད་ན་ཁྲི་བར་བྱེད་ ॥

བདག་ཀྱང་ཕན་ལས་ཁྲོག་པར་བྱེད་ ॥

དེ་དག་ངག་ནི་མ་མཉམ་ན་ ॥

ཁྲི་བས་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བར་འགྱུར་ ॥ ११

ईर्ष्योत्क्रुष्टात् समाद्वन्द्वो हीनान्मानः सुतेर्मदः ।

अवर्णात् प्रतिघञ्चेति कदा बालाद्धितं भवेत् ॥ १२

མགོ་ལ་སྤྱག་དོག་མཉམ་དང་འགྲན་ ॥

དམའ་ལ་ང་རྒྱལ་བཞེད་ན་བྲིགས་ ॥

མི་སྤྱན་བཞེད་ན་ཁོང་ཁྲི་སྤྱི་ ॥

ནམ་ཞིག་བྱིས་ལས་ཕན་པ་འགྲོབ་ ॥ १२

आत्मोत्कर्षः परावर्णः संसाररतिसंकथा ।

इत्याद्यवश्यमशुभं किञ्चिद्दालस्य बालतः ॥ १३

བྱིས་དང་འགྲོགས་ན་བྱིས་པ་ལས་ ॥

བདག་བཞེད་གཞན་ལ་སྤོང་པ་དང་ ॥

འཁོར་བར་དགའ་བའི་གཏམ་ལ་སོགས་ ॥

མི་དགོ་ཅིས་ཀྱང་ངེས་པར་འགྱུར་ ॥ १३

एवं तस्यापि तत्संगात् तेनानर्थसमागमः ।

एकाकी विहरिष्यामि सुखमक्लिष्टमानसः ॥ १४

དེ་ལྟར་བདག་དང་གཞན་བཞེན་པ་ ॥

དེས་ནི་སྤང་བར་འགྱུར་བར་རྟེན་ ॥

དེས་ཀྱང་བདག་དོན་མ་བྱས་ལ॥

བདག་ཀྱང་དེ་དོན་མི་འགྱུར་བས॥ ༡༥

बालादूरं पलायेत प्राप्तमाराधयेत् प्रियैः ।

न संस्तवानुबन्धेन किंत्वादसीनसाधुवत् ॥ १५

[56^a] གྱིས་ལས་ཐག་རིང་བྱེལ་བར་བྱ॥

སྤང་ན་དགའ་བས་མག་བྱས་དེ॥

འདྲིས་ཆེན་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་བར॥

ཐ་མལ་པ་ཙམ་ལེགས་པར་བྱ॥ ༡༦

धर्मार्थमात्रमादाय भृंगवत् कुसुमान्मधु ।

अपूर्वं इव सर्वत्र विहरिष्याम्यसंस्तुतः ॥ १६

བྱང་བས་མེདྲོག་སྤྱང་ཅི་བཞིན॥

ཆོས་ཀྱི་དོན་ཙམ་སྤངས་ནས་ནི॥

ཀུན་ལ་སྤོན་ཆད་མ་མཐོང་བཞིན॥

འདྲིས་པ་མེད་པར་གནས་པར་བྱ॥ ༡༧

लाभौ च सत्कृतश्चाहमिच्छन्ति बहवश्च माम् ।

इति मर्त्यस्य संप्राप्तान्मरणज्जायते भयम् ॥ १७

བདག་ནི་ཆེད་མང་བཀྱར་སྤྱི་བཅས॥

བདག་ལ་མང་པོ་དགའ་འེཞིས॥

དེ་འདྲའི་སྒྲིམས་པ་འཆང་གྱུར་ན॥

ཤི་བའི་འོག་དུ་འཛིགས་པ་སྤྱེ॥ ༡༨

यत्र तत्र रतिं याति मनः सुखाभिमोहितम् ।

तत्तत् सहस्रगुणितं दुःखं भूलोपतिष्ठति ॥ १८^१

དེ་བས་ནས་པར་སྒོངས་པའི་ཡིད།

གང་དང་གང་ལ་ཆགས་གུར་པ།

དེ་དང་དེ་བསྒོངས་སྒོང་གུར་དུ།

སྤྱག་བསྐྱེད་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཞིང་ལྡང་། ॥ १८

तस्मात् प्राज्ञो न तमिच्छेदिच्छातो जायते भयम् ।

स्वयमेव च यात्येतद् धैर्यं कृत्वा प्रतीक्षताम् ॥ १९

40

[56^b] དེ་བས་སྐུམས་པས་ཆགས་མི་བྱ།

ཆགས་པ་ལས་ནི་འཛིགས་པ་སྤྱི།

འདི་དག་རང་བཞིན་འདོར་འགྱུར་བས།

བདན་པར་གྱིས་ཏེ་རབ་དུ་རྟོགས། ॥ १९

बहवो लाभिनोऽभूवन् बहवश्च यशस्विनः ।

सह लाभयशोभिस्ते न ज्ञाताः क्व गता इति ॥ २०

ཉིད་པ་དག་ནི་མང་བྱང་ཞིང་།

གྲགས་དང་སྒྲན་པ་བྱང་གུར་ཀྱང་།

ཉིད་དང་གྲགས་པའི་ཚོགས་བཅས་ཏེ།

གང་དུ་འདོང་པའི་གཏོལ་མེད་དོ། ॥ २०

मामेवान्ये जुगुप्सन्ति किं प्रहृष्याम्यहं स्तुतः ।

मामेवान्ये प्रशंसन्ति किं विषीदामि निन्दितः ॥ २१

བདག་ལ་སྤྲོད་པ་གཞན་ཡོད་ན།

བསྤྲོད་པས་བདག་དགར་ཅི་ཞིག་ཡོད།

1. The Skt. verses Nos. 18, 19, 20, 21, 22, 24 and 25 are supplied from the footnote of Poussin.

བདག་ལ་བསྟོད་པ་གཞན་ཡོད་ན།
སྒྲོད་པས་མི་དགར་ཅི་ཞིག་ཡོད་ ॥ ३१

नानाधिसुक्तिकाः सत्त्वाः जिनैरपि न तोषिताः ।
किं पुनर्मादृशैरज्ञैस्तस्मात् किं लोकचिन्तया ॥ २२
སེམས་ཅན་མོས་པ་སྒྲོ་ཚོགས་པ།
སྐུ་ལ་བས་ཀྱང་ནི་མི་མགྱ་ན།
བདག་འདྲ་ངན་པས་སྒྲེས་ཅི་དགོས་།
དེ་བས་འཛིག་དེན་བསམ་པ་བཟང་ ॥ ३३

45

निन्दन्त्यलाभिनं सत्त्वमवधायन्ति लाभिनम् ।
प्रकृत्या दुःखसंवासैः कथं तैर्जायते रतिः ॥ २३
སེམས་ཅན་རྟེན་པ་མེད་ལ་སྒྲེད་།
རྟེན་པ་ཅན་ལ་མི་སྒྲུན་བཟོད་།
རང་བཞིན་འགྲོགས་དགའ་དེ་དག་གིས་།
དགའ་བ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ ॥ ३३

न बालः कस्यचिन्मित्रमिति चोक्तं तथागतेः ।
न स्वार्थेन विना प्रीतिर्यस्माद्बालस्य जायते ॥ २४

50

[7^a] གང་ཕྱིར་བྱིས་པ་རང་དོན་ནི།
མེད་པར་དགའ་བ་མི་འགྱུར་བས་།
བྱིས་པ་འགའ་ཡང་བཤེས་མིན་ཞེས་།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་ཀྱིས་གསུངས་ ॥ ३८

स्वार्थद्वारेण या प्रीतिरात्मार्थं प्रीतिरेव सा ।
द्रव्यनाशे यथोद्देगः सुखहानिकृतो हि सः ॥ २५ ¹

1. Poussin mentions in his edition that the Śloka, 25, given by MSS. is wanting in the Tibetan translation.

But it seems that, as the sense to some extent of the verse 25, is expressed by the verse 24, the Tib. translator appears to think it not necessary for the Tib. translation.

नावध्यायन्ति तरवो न चाराध्याः प्रयत्नतः ।

कदा तैः सुखसंवासैः सह वासो भवेन्मम ॥ २६

ནགས་ན་རི་དྲགས་ཀྱི་ནམས་དང་ ॥

ཤིང་ནམས་མི་སྒྲུབ་ཅེས་མི་བྱེད་ ॥

འགྲོགས་ན་བདེ་བ་དེ་དག་དང་ ॥

ནམ་ཞིག་སྒྲུབ་ཅིག་བདག་གནས་འགྱུར་ ॥ २७

शून्यदेवकुले स्थित्वा वृक्षमूले गुह्यासु वा ।

55

कदानपेक्षो यास्यामि पृष्ठतोऽनवलोकयन् ॥ २७

ཕྱག་གས་ལྷ་ཁང་ཕྱོང་བའམ་ ॥

ཁྱེན་ཤིང་རྒྱང་དུ་གནས་བཅས་ཏེ་ ॥

ནམ་ཞིག་གྱུར་དུ་མི་ལྷ་ཞིང་ ॥

ཆགས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཞིག་བྱ་ ॥ २८

अमशेषु प्रदेशेषु विस्तीर्णेषु स्वभावतः ।

सख्छन्दचार्यनिलयो विहरिष्याम्यहं कदा ॥ २८

ས་ཕྱོགས་བདག་གིས་བརྒྱང་མེད་པ་ ॥

རང་བཞིན་གྱིས་ནི་ཡངས་ནམས་སུ་ ॥

རང་དབང་སྒྲིང་ཅིང་ཆགས་མེད་པར་ ॥

ནམ་ཞིག་བདག་ནི་གནས་པར་འགྱུར་ ॥ २९

मृत्पात्रमात्रविभवश्चौरासंभोगचौवरः ।

निर्भयो विहरिष्यामि कदा कायमगोपयन् ॥ २९

60

རྒྱང་བཟེད་ལ་སོགས་ཉི་ཚོ་དང་ ॥

ཀླན་ལ་མི་མཁའ་འཁོར་འཆང་ཞིང་ ॥

ལུས་འདི་སྤྲ་བར་ས་བྱས་ཀྱང་ ॥

འཛིགས་མེད་གནས་པར་ནས་ཞིག་འགྱུར་ ॥ 30

कायभूमिं निजां गत्वा कंकालैरपरैः सह ।

स्वकायं तुलयिष्यामि कदा शतनधर्मिणम् ॥ ३०

[57^b] ཏུར་ཁྲོད་སོང་ནས་གཞན་དག་གི།

ཐུས་གང་དག་དང་བདག་གི་ལུས་ ॥

འཛིག་པའི་ཆོས་ཅན་དག་ཏུ་ནི།

ནས་ཞིག་མགོ་སྒྲུམས་བྱེད་པར་འགྱུར་ ॥ 30

अथमेव हि कायो मे एवं प्रतिभविष्यति ।

शृङ्गाला अपि यद्गन्धान्नोपसर्पेयुरन्तिकम् ॥ ३१

བདག་གི་ལུས་ནི་འདི་ཉིད་ཀྱང་ ॥

གང་གི་བྲི་ཡིས་ལྷ་དག་ཀྱང་ ॥

ཏུང་ཏུ་ཉེར་འགྲོ་མི་འགྱུར་བ།

དེ་ལྟ་བུར་ནི་འགྱུར་བ་འོང་ ॥ 31

अस्यैकस्यापि कायस्य सहजा अस्थिखण्डकाः ।

65

पृथक् पृथग्गमिष्यन्ति² किमुतान्यः प्रियो जनः ॥ ३२

ལུས་འདི་གཅིག་ཏུ་བྱུང་བ་ཡང་ ॥

ལྷན་ཅིག་སྒྲུམས་པའི་ལ་ཐུས་དག།

ཞིག་སྤྲེ་སོ་སོར་འགྲུས་འགྱུར་ན།

མཇེའ་བ་གཞན་དག་ཅི་ཞིག་སྒྲུམས་ ॥ 32

1. We think that the word ལྟ་བར་ may be a reading for ལྟ་བུར་, ལྟ་བ་ meaning the bloody marrow in the bones.

2. Pañjika has *bhaviṣyanti* ?

एक उत्पद्यते जन्तुर्नियते चैक एव हि ।
 नान्यस्य तद्व्यापारः किं प्रियैर्विघ्नकारकैः ॥ ३३
 སྐྱེ་ན་གཅིག་ཕུ་སྐྱེ་འགྲུར་ནིང་॥
 འཆི་ནའང་དེ་ཉིད་གཅིག་འཆི་ལྟེ॥
 སྤྱུ་ལ་བསྐྱལ་སྐྱལ་གཞན་མི་འཆི་ན॥
 བོགས་བྱེད་མཛེས་བས་ཅི་ཞིག་བྱ॥ ३३

अध्वानं प्रतिपन्नस्य यथावासपरिग्रहः ।
 तथा भवाध्वगस्यापि जन्मावासपरिग्रहः ॥ ३४

70

[58^a] ལས་དག་དུ་ནི་ལྷགས་པ་ནསས॥
 ཇི་ལྟར་གནས་ནི་འཇིག་བྱེད་ལྟར॥
 དེ་བཞིན་སྤྱིད་པའི་ལས་ལྷགས་པའས॥
 སྐྱེ་བའི་གནས་ནི་རབ་ཡོངས་སུ་འཇིག་॥ ३८

चतुर्भिः पुरुषैर्यावत् स न निर्धार्यते ततः ।
 आशोच्यमानो लोकेन तावदेव वनं ब्रजेत् ॥ ३५
 འཇིག་དེན་ཀྱན་ནས་གཏུང་བཞིན་དུ॥
 ཇི་སྤྱིད་སྐྱེས་ཕུ་བཞི་ཡིས་ནི॥
 དེ་ལྷས་དེ་ནི་མ་བདེག་པ॥
 དེ་སྤྱིད་དུ་ནི་ནགས་སུ་སོང་॥ ३५

असंस्तवाविरोधाभ्यामेक एव शरीरकः ।
 पूर्वमेव मृतो लोके म्रियमाणो न शोचति ॥ ३६
 བཤེས་མེད་འཁོན་པའང་མེད་ཕུས་ནས॥
 ལུས་འདི་གཅིག་ཕུ་དབེན་གནས་དེ॥
 སྤྱ་ནས་ཤི་དང་འབྲར་བཅིས་ན॥
 ཤི་ནའང་སྤྱ་ངན་བྱེད་པ་མེད॥ ३६

न चालोकवतः कैवल्योचनः कुर्वते व्ययम् ।
बुद्धाद्यवयवैर्वाच्यं विविधं न कैवल्यम् ॥ ३७

द्विदं च भद्रं च शिरसा ॥

शिरसा च शिरसा ॥

नृणां च शिरसा ॥

शिरसा च शिरसा ॥ ३८

नृणां च शिरसा ॥
नृणां च शिरसा ॥ ३९

नृणां च शिरसा ॥

नृणां च शिरसा ॥

नृणां च शिरसा ॥

नृणां च शिरसा ॥ ४०

सर्वव्यवस्थानामर्थः सर्वव्यवस्थानामर्थः ।

सर्वव्यवस्थानामर्थः सर्वव्यवस्थानामर्थः ॥ ४१

[58] नृणां च शिरसा ॥

नृणां च शिरसा ॥

नृणां च शिरसा ॥

नृणां च शिरसा ॥ ४२

नृणां च शिरसा ॥ ४३

नृणां च शिरसा ॥

नृणां च शिरसा ॥

नृणां च शिरसा ॥

नृणां च शिरसा ॥ ४४

यदर्थं दूतदूतीनां कृताञ्जलिरनेकधा ।
 न च पापमकीर्त्तिर्वा यदर्थं गणिता पुरा ॥ ४१
 སྟོན་སྟོན་སྟོན་ཡི་སྟོན་॥
 བཀའ་ཕྱིར་དུ་མར་བཤེལ་བདབ་ཅིང་॥
 སྤྲིག་པ་ནམས་སམ་གྲགས་མིན་ལའང་॥
 བཀའ་གཏོར་དུ་མ་འཛེམས་པར་॥ ༤༡

प्रक्षिप्तश्च भयेऽप्यात्मा द्रविणं च व्ययीकृतम् ।
 यान्येव च परिष्वज्य बभूवोत्तमनिर्वृताः ॥ ४२
 འཛིགས་པ་ལ་ཡང་བདག་ཞུགས་ཤིང་॥
 རྩས་ཀྱང་ཟད་པར་བྱས་ཀྱང་ཏེ॥
 བཀའ་ལ་ཡོངས་སུ་འཁྱུད་པས་ན॥
 མཆོག་དུ་དགའ་འགྱུར་དེ་དག་ཉིད॥ ༤༢

तान्येवास्थीनि नान्यानि स्वाधीनान्यममानि च ।
 प्रकामं संपरिष्वज्य किं न गच्छसि निर्वृतिम् ॥ ४३
 ཀྱང་རུས་ཉིད་ཡིན་པ་ཞུ་མིན་ན॥
 རང་དབང་དང་ནི་བདག་མིན་ལ॥
 རབ་དུ་འདོད་ཅིང་ཡོངས་ཞེན་ནས॥
 ཅི་ཕྱིར་བྱ་ངན་འདས་མི་འགྲོ॥ ༤༣

उन्नाम्यमानं यत्राद् यन्नौयमानमधो द्विया ।
 पुरा दृष्टमदृष्टं वा सुखं जालिकयावृतम् ॥ ४४

[59^a] བཀའ་ཞིག་དང་པོ་འབད་དེ་བདེག་॥
 དྲངས་ཀྱང་ངོ་ཚས་འོག་དུ་ཟླ॥
 སྟོན་ནི་མཐོང་ངས་མ་མཐོང་ཡང་॥
 བོས་ཀྱིས་གདོང་ནི་གཡོགས་པར་འགྱུར॥ ༤༤

तन्मुखं त्वत्परिक्षेपम् असहद्विरिवाधुना ।

गृह्यैर्व्यक्तौक्तं पश्य किमिदानीं पलायसे ॥ ४५ ॥

ཁྱིད་ཉིན་སོངས་པའི་གདོང་དེ་ནི ॥

ད་ལྟ་སངས་སུམ་གྱུར་པ་བཞིན ॥

བྱ་གོད་ཀྱིས་བསལ་བྱས་མཐོང་ནས ॥

ད་ལྟ་ཅི་ཕྱིར་འབྱུང་བར་བྱེད ॥ ८५ ॥

परचक्षुर्निपातेभ्योऽप्यासीद्यत्परिरचितम् ।

तदद्य भक्षितं यावत् किमीर्ष्यालो न रक्षसि ॥ ४६ ॥

གཞན་ནམས་མིག་གིས་ལྟ་ན་ཡང་ ॥

གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་བསུངས་གྱུར་པ་ ॥

ཇི་སྲིད་དེ་ནི་དེས་ཟ་ན ॥

མེར་སྐྱ་ཙན་ཁྱིད་ཅིས་མི་བསུང་ ॥ ८६ ॥

मांसोच्छ्रयमिमं दृष्ट्वा गृह्यैरन्यैश्च भक्षितम् ।

आहारः पूज्यतेऽन्येषां सक्चन्दन-विभूषणैः ॥ ४७ ॥

ཤ་ཡི་སུང་བོ་འདི་མཐོང་ནས ॥

བྱ་གོད་དང་གཞན་ཟ་བྱེད་ན ॥

གཞན་གྱི་ཟས་ལ་མེ་དྲོས་གི།

ཟེང་བ་ཙན་སྐྱ་གྱིས་མཆོད ॥ ८७ ॥

निश्चलादपि ते त्रासः कंकालादेवमीक्षितात् ।

वेताडेनेव केनापि चाल्यमानाद् भयं न किम् ॥ ४८ ॥

སུས་གོང་ཉིད་དུ་མཐོང་ནས་ནི ॥

མི་འགལ་ཡང་དེ་ཁྱིད་སྐྱག་ན ॥

རོ་ལངས་བཞིན་དུ་འགའ་ཡིས་ཀྱང་ ॥

བསྐྱོད་པར་གྱུར་ན་ཅིས་མི་འཇིགས། ༧༨

एकस्मादग्रनादेषां लालामेधं च जायते ।

तत्रामेधमनिष्टं ते लालापानं कथं प्रियम् ॥ ४८

100

[59^b] ཟས་ནི་གཅིག་སུ་ཉིད་ལས་ནི་ ॥

གཤང་དང་ཁ་ཆུ་གྱུར་གྱུར་ན་ ॥

དེ་ལས་གཤང་ལ་མི་དགའ་ཞིང་ ॥

ཁ་ཆུ་ལ་ཁྱོད་ཅི་ཕྱིར་དགའ་ ॥ ༧༩

तल्लगभैर्मृदुस्यै रमन्ते नोपधानकैः ।

दुर्गन्धं न खवन्तीति कामिनोऽमेधमोहिताः ॥ ५०

ཤིང་བལ་རིག་ན་འཇམ་པ་ཡི་ ॥

སྤྲས་ལ་དགའ་བར་མི་བྱེད་པར་ ॥

དྲིང་ན་འཇམ་པ་མ་ཡིན་ཞེས་ ॥

འདོད་ལྡན་མི་གཙང་བ་ལ་སྐྱོངས་ ॥ ༥༠

འདོད་ལྡན་ངན་པ་སྐྱོངས་པ་ནམས་² ॥

ཤིང་བལ་རིག་ན་འཇམ་པ་ལའང་ ॥

ཉལ་པོ་བྱ་བར་མི་ནུས་ཞེས་ ॥

དེ་ལ་ཁྱོད་དག་དུ་བྱེད་ ॥ ༥༡

1. In MSS. དྲིང་ for དྲིང་ན་.

2. As regards the Tib. Śloka beginning with འདོད་ལྡན་ངན་པ་སྐྱོངས་པ་ནམས་ after Śloka No. 50 no Skt. translation is found. But the first two lines resemble with the Skt. of Śloka No. 50. As actually there is no number at all, so it is put just after Śloka No. 50.

यत्र च्छन्नेऽप्ययं रागस्तदच्छन्नं किमप्रियम् ।

न चेत्प्रयोजनं तेन कस्माच्छन्नं विमृद्यते ॥ ५१

གང་ལ་གཡོགས་ཀྱང་འདི་ཆགས་པ་॥

དེ་མ་གཡོགས་ན་ཅེས་མི་འདོད་॥

དེ་ལ་དགོས་པ་མེད་ན་ནི་॥

གཡོགས་པ་ལ་ནི་ཅི་ཕྱིར་འབྱུང་॥ ५१

यदि ते नाशुचौ रागः कस्मादालिङ्ग्येऽपरम् ।

मांसकर्मसंलिप्तं स्नायुबद्धास्थिपञ्जरम् ॥ ५२

གལ་དེ་མི་གཙང་ཆགས་མེད་ན་॥

རུས་གཟེབ་རྒྱས་ལས་སྒྲིལ་བ་ལ་॥

ཤ་ཡི་འདས་གྱིས་ཞལ་ཞལ་བྱས་॥

གཞན་ཁྱོད་ཅི་ཕྱིར་པང་དུ་འབྱུང་॥ ५२

स्वमेव बद्धमेध्यं ते तेनैव धृतिमाचर ।

अमेध्यभस्त्रामपरां गूथघस्मर विस्मर ॥ ५३

[60^a] ཁྱོད་ཉིད་མི་གཙང་མང་ཡོད་པ་॥

དེ་ཉིད་ལ་ཁྱོད་གཏན་སྒྲིལ་ཅིང་॥

མི་གཙང་རྒྱལ་བ་གཞན་དག་ལ་འདང་॥

མི་གཙང་བཀྲས་པས་འདོད་པར་བྱེད་॥ ५३

मांसप्रियोऽहमस्येति द्रष्टुं स्पष्टुं च वाञ्छसि ।

अचेतनं स्वभावेन मांसं त्वं कथमिच्छसि ॥ ५४

བདག་ནི་ཤ་འདི་ལ་དགའ་ཞེས་॥

དེག་དང་བརྩ་བར་འདོད་ན་གོ་॥

སེམས་མེད་པ་ཡི་རང་བཞིན་གྱི།

ཤ་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་ཅེས་མི་འདོད་॥ ༡༥

यदिच्छसि न तच्चितं द्रष्टुं स्पष्टं च शक्यते ।

यच्च शक्यं न तदेत्ति किं तदालिङ्गये मुधा ॥ ५५

འདོད་པའི་སེམས་ཁང་ཡིན་པ་དེ།

རེག་དང་བཟླ་བར་མི་ལུས་ལ།

གང་ཞིག་ལུས་དེ་ཤེས་པ་མིན།

དོན་མེད་འཁྱུད་དེས་ཅི་ཞིག་བྱ། ॥ ༡༦

नामेध्यमयमन्यस्य कायं वेत्सीत्यनङ्गतम् ।

स्वामेध्यमयमेव त्वं तं नावैषीति विस्मयः ॥ ५६

མི་གཙང་རང་བཞིན་གཞན་གྱི་ལུས།

མི་དོགས་ངོ་མཚར་མི་ཆེ་ཡི།

རང་ཉིད་མི་གཙང་ཉིད་ཡིན་པར།

དོགས་པར་མི་འགྱུར་ངོ་མཚར་ཆེ། ॥ ༡༧

विघनाकांशुविकचं मुक्ता तरुणपङ्कजम् ।

अमेध्यशौण्डचित्तस्य का रतिर्गूथपञ्जरे ॥ ५७

60^b] སྒྲིན་བྲལ་ཉི་ཟེར་གྱིས་སྤྱེ་བའི།

པར་གཞིན་ལུས་སྤངས་ནས་ནི།

མི་གཙང་ཉིན་པའི་སེམས་ཀྱིས་ནི།

མི་གཙང་གཟེབ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་དགའ། ॥ ༡༨

मृदाद्यमेध्यलिप्तत्वाद्यदि न स्पष्टमिच्छसि ।

यतस्तन्निर्गतं कायात्तं स्पष्टं कथमिच्छसि ॥ ५८

ས་སྤྱུགས་མི་གཙང་གིས་གོས་པ།

གལ་དེ་རེག་པར་མི་འདོད་ན།

གང་ལས་དེ་ནི་བྱང་བ་ཡི།

ལུས་ལ་ཟི་ལྷན་ཁྱོད་རེག་འདོད། ༡༥

यदि ते नाशुचौ रागः कस्मादालिङ्गमे परम् ।

अमेध्यचेत्रसंभूतं तद्वीजं तेन वर्धितम् ॥ ५८

120

གཡ་ཏེ་མི་གཙང་ཆགས་མེད་ན།

མི་གཙང་ཞིང་ལས་བྱང་བྱར་ཅིང་།

དེ་ཡི་ས་བོན་དེས་བསྐྱེད་པ།

གཞན་ཁྱོད་ཅེ་ཕྱིར་པང་དུ་འབྱུང་། ༡༦

अमेध्यभवमल्पत्वान्न वाञ्छस्यशुचिं क्वमिम् ।

बद्धमेध्यमयं कायममेध्यजमपीच्छसि ॥ ६०

མི་གཙང་ལས་བྱང་མི་གཙང་སྤྲིན།

ཅུང་ཅུང་ཁྱོད་འདོད་མི་བྱེད་ལ།

མི་གཙང་སང་པོ་འི་རང་བཞིན་ལུས།

མི་གཙང་སྐྱེས་པའང་འདོད་པར་བྱེད། ༡༧

न केवलममेध्यत्वमात्मौघं न जुगुप्ससि ।

अमेध्यभाण्डानपरान् गूथघस्मर वाञ्छसि ॥ ६१

ཁྱོད་ནི་རང་ཉིད་མི་གཙང་ལ།

སྐྱོད་མི་བྱེད་པར་ས་ཟད་ཀྱི།

མི་གཙང་ཀུལ་པ་མི་གཙང་ལ།

བཀྲས་པས་གཞན་ཡང་འདོད་པར་བྱེད། ༡༨

कर्पूरादिषु हृद्येषु शाल्यन्नव्यञ्जनेषु वा ।

मुखचिप्राविस्मृष्टेषु भूमिरप्यशुचिर्मता ॥ ६२

125

[61^a] ག་བྱར་ལ་སོགས་ཡིད་འོང་དང་།

འབྲས་ཆེན་དག་གས་ཆོད་མའང་ཅུང་།

ཁར་བཅུག་ཕྱིར་ཕྱང་བོར་བ་ཡིས།

ས་ཡང་མི་གཙང་བཅོག་པར་འགྱུར། ༥༢

यदि प्रत्यक्षमप्येतदमेध्यं नाधिमुच्यसे ।

अज्ञाने पतितान् घोरान् कायान् पश्चापरानपि ॥ ६३

གཤམ་ཏེ་མི་གཙང་འདི་འདྲ་བ།

མངོན་སྲུང་གྱུར་ཀྱང་ཐེ་ཆོས་ན།

དུར་ཁྲོད་དག་དུ་བོར་བའི་ལུས།

མི་གཙང་གཞན་ཡང་བཟུ་བར་གྱིས། ༥༣

चर्मण्युत्पाटिते यस्माद् भयमुत्पद्यते महत् ।

कथं ज्ञात्वापि तत्रैव पुनरुत्पद्यते रतिः ॥ ६४

130

གང་ལས་བགས་པའི་ཁ་ཕྱེ་ན།

འཇིགས་པ་ཆེན་པོ་སྤྱི་འགྱུར་བར།

ཤེས་ཀྱང་ཇི་ལྟར་དེ་ཉིད་ལ།

ཕྱིར་ཞིང་དགའ་བ་སྤྱི་བར་འགྱུར། ༥༤

काये न्यस्तोऽप्यसौ गन्धश्चन्द्रनादेव नान्यतः ।

अन्यदीयेन गन्धेन कस्मादन्यत्र रज्यते¹ ॥ ६५

ལུས་ལ་བསྐྱས་པའི་བྲི་དེ་ཡང་།

ཙན་སོགས་ཡིན་གཞན་མ་ཡིན།

གཞན་གྱི་བྲི་དེས་གཞན་དག་ལ།

ཅི་ཡི་ཕྱིར་ན་ཆགས་པར་བྱེད། ༥༥

1. Mineav, *raksyate*, Tib. ཆགས་པར་བྱེད་.

यदि स्वभावदौर्गन्ध्याद्रागो नात्र शिवं ननु ।
किमनर्थरुचिलोक्तं गन्धेनानुलिम्पति ॥ ६६

གཤམ་ཏེ་རང་བཞིན་བྱིང་ན་¹བས ॥
འདི་ལ་མ་ཆགས་ལེགས་མེན་ནམ ॥
འཛིག་རྟེན་དོན་མེད་མེད་པ་དག ॥
ཇི་མེད་ཏེ་ལ་བྱི་ཞིས་སྐྱད ॥ ७७

कायस्यात्र किमायातं सुगन्धि यदि चन्दनम् ।
अन्यदीयेन गन्धेन कस्मादन्यत्र रज्यते ॥ ६७

135

འོན་ཏེ་བྱི་ཞིས་ཅུ་ཕྱེན་ན ॥
ལུས་ལས་འདིར་ནི་ཅི་ཞིག་འབྱུང་ ॥
གཞན་གྱི་བྱི་ཡིས་གཞན་དག་ལ ॥
ཅི་ཡི་ཕྱིར་ན་ཆགས་པར་བྱེད ॥ ७८

यदि केशनखेदौर्घर्षेणैः समलपाण्डुरैः ।
मलपङ्कधरो नग्नः कायः प्रकृतिभीषणः ॥ ६८

[61^b] གཤམ་ཏེ་སྐྱ་སེན་རིང་པ་དང་ ॥
སོ་སྐྱ་བྱིར་བཅས་འདས་གྱི་བྱིས ॥
བསྐྱོས་པས་ལུས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི ॥
གཅེར་བྱ་འཛིགས་པ་ཉིད་ཡིན་ན ॥ ७९

स किं संस्क्रियते यन्नादात्मघाताय शस्तवत् ।
आत्मव्यामोहनोद्युक्तैरुन्मत्तैराकुला मही ॥ ६९

140

རང་ལ་གཞོད་པའི་མཚན་བཞིན་དུ ॥
དེ་འབད་ཅི་ཕྱིར་གྱི་དོར་བྱེད ॥

བདག་ལ་སྒྲིངས་པའི་འབད་བ་ཡིས།

སྒྲིངས་པས་ས་འདི་ཀུན་དུ་འབྱུགས། ༤༩

कङ्कालान् कतिचिद्दृष्ट्वा श्मशाने किल ते घृणा ।

यामश्मशाने रमसे चलत्कङ्कालसंकुले ॥ ७०

རུས་གོང་འབའ་ཞིག་མགོང་ནས་ནི།

དུར་ཁྲོད་དུ་ནི་ཡིད་འབྱུང་ན།

གཡོ་བའི་རུས་གོང་གིས་ཁབ་པའི།

གོང་གི་དུར་ཁྲོད་ལ་དགའ་འཇམ། ༧༠

एवं चामेध्यमयेतदिना मूल्यं न लभ्यते ।

तदर्थमर्जनायासो नरकादिषु च व्यथा ॥ ७१

དེ་ལྟར་མི་གཙང་གུར་བ་དེའང་།

རིན་མེད་པར་ནི་མི་ཆེད་དོ།

དེ་དོན་བསྐྱབས་པས་ལ་ཐང་དང་།

དཔུལ་ལ་སོགས་པའི་གཞོད་པར་འབྱུར། ༧༡

शिशोर्नार्जनसामर्थ्यं केनासौ यौवने सुखी ।

यात्यर्जनेन तारुण्यं वृद्धः कामैः करोति किम् ॥ ७२

ཀྲིས་བ་ཞོར་སྒྲེལ་མི་ཀུས་པས།

དར་ལ་བབ་ན་འདིས་ཅི་བྱེད།

ཞོར་སོག་པ་ཡིས་ཆོ་གདུགས་ན།

གས་ནས་འདོད་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། ༧༢

केचिद्दिनान्तथापारैः परिश्रान्ताः कुकामिनः ।

गृहमागत्य सायाह्ने शेरते स्म मृता इव ॥ ७३

[62^a] འདོད་ལྡན་ངན་པ་ཁ་ཅིག་ནི།

ཉིན་རིངས་ལས་ཀྲིས་ཡོངས་དུབ་སྟེ།

ཁྱིམ་དུ་འོངས་ནས་ཆད་པའི་ལུས་॥

རོ་དང་འདྲ་བར་ཉལ་བར་བྱེད་॥ ༧༢

दण्डयात्राभिरपरे प्रवासवलेग्रदुःखिताः ।

वत्सरैरपि नेचन्ते पुत्रदारान्सुदर्धिनः ॥ ७४

150

ཁ་ཅིག་གེས་བཟོད་ཉན་མོངས་དང་॥

རིང་དུ་སོང་བའི་སྤྱུག་བསྐྱལ་ཅན་॥

བྱ་སྒྲན་འདོད་བཞིན་བྱ་སྒྲན་ནས་॥

ཁྱུང་ཁོར་ལོས་ཀྱང་མཐོང་མི་འགྱུར་॥ ༧༣

यदर्थमिव विक्रीत आत्मा कामविमोहितैः ।

तन्न प्राप्तं सुधैवायुनीतं तु परकर्मणा ॥ ७५

བདག་ལ་ཕན་འདོད་ནས་མོངས་པས་॥

གང་དོར་ཉིད་དུ་བཙོངས་པ་ཡང་॥

དེ་མ་ཐོབ་པར་དོན་མེད་པའི་॥

གཞན་གྱི་ལས་ཀྱི་རྒྱུང་གིས་བདས་॥ ༧༤

विक्रीतस्वात्मभावानां सदा प्रेषणकारिणाम् ।

प्रसूयन्ते स्त्रियोऽन्येषामटवीविटपादिषु ॥ ७६

ལ་ལ་རང་གི་ལུས་བཙོངས་ཤིང་॥

དབང་མེད་གཞན་གྱིས་བཞོལ་གྱུར་དེ་॥

རྒྱུང་མ་དག་ཀྱང་བྱ་བྱང་ན་॥

ཤིང་རྒྱུང་དགོན་པ་བང་བབ་འགྱུང་॥ ༧༥

1. The Tib. translator wrongly translates the Skt. word *vāyuh* for *āyuh*. རྒྱུང་ meaning *vāyuh*. But, Jäschke in his Tib. Eng. Dictionary, p. 537, mentions that ལས་ཀྱི་རྒྱུང་གིས་བདས་ is generally used in the sense of impelled or pushed on by the wind of actions.

रणं जीवितसंदेहं विशन्ति किल जीवितम् ।

155

मानार्थं दासतां यान्ति मूढाः कामविडम्बिताः ॥ ७७

འདོད་པས་བསྐྱུས་པའི་གྲོན་པ་དག།

འཚོ་འདོད་འཚོ་བར་བྱའོ་ཞེས།

སྒྲིག་སྒྱུར་དོགས་བཞིན་གཤམ་དུ་འཇུག།

ཁ་སྤྱར་བྲན་དུ་འགྲོ་བར་བྱེད། ॥ ७७

क्षिद्यन्ते कामिनः केचिदन्ये शूलसमर्पिताः ।

दृश्यन्ते दह्यमानाश्च हन्यमानाश्च शक्तिभिः ॥ ७८

[62^b] འདོད་ལྷན་ལ་ལ་ལུས་ཀྱང་བཅད།

ཁ་ཅིག་གསལ་ཤིང་ཚེ་ལ་བཅུགས།

ཁ་ཅིག་མདུང་ཐུང་དག་གིས་བསྐྱལ།

ཁ་ཅིག་བསྐྱེགས་པ་དག་ཀྱང་སྒྲུང་། ॥ ७८

अर्जनरक्षणनाशविषादैर्

अर्थमनर्थमनन्तमवैहि ।

160

व्यग्रतया धनसक्तमतीनां

नावसरो भवदुःखविमुक्तेः ॥ ७९

བསག་དང་བསྐྱུང་དང་བསྐྱུས་པའི་གདུང་བ་ཡིས།

ཁོར་ནི་སྤང་ཁྲོལ་མཐའ་ཡས་ཤེས་པར་བྱ།

ཁོར་ལ་ཆགས་པས་གཡངས་པར་གྱུར་པ་རྣམས།

སྤིད་པའི་སྤྱལ་བསྐྱལ་ལས་གྲོལ་སྐྱབས་མེད་དོ། ॥ ७९

एवमादीनवो भूयानल्पास्वादस्तु कामिनाम् ।

शकटं वहतो यद्वत्पशोर्घासिलवग्रहः ॥ ८०

འདོད་ལྷན་རྣམས་ལ་དེ་ལ་སོགས།

ཉེས་དཔྱིགས་མང་ལ་མཁོག་རུང་སྟེ།

ཤིང་དྲ་འདྲོན་པའི་ཕྱགས་དག་གིས།

ཙྰ་ནི་ཁམ་འགའ་ཟློས་པ་བཞིན། ༥༠

तस्यास्त्रादलवस्थार्थे यः पशोरप्यदुर्लभः ।

165

हता दैवहतेनेयं क्षणसंपत्सुदुर्लभा ॥ ८१

ཕྱགས་ཀྱིས་བསྐྱབས་ནང་མི་དགོན་པའི།

མཐོག་རྒྱང་གང་ཡིན་དེ་དོན་དུ།

དལ་འབྱོར་སྤྲོས་སྤྲོས་རྟེན་དཀར་འདི།

ལས་ཀྱིས་མཁར་བ་རྣམས་ཀྱིས་བཅོམ། ༥༡

अवश्यं गन्तरत्यस्य नरकादिप्रपातिनः ।

कायस्थार्थे कृतो योऽयं सर्वकालं परिश्रमः ॥ ८२

[63^a] འདོད་པ་ངེས་པར་འཛིགས་འགྲུབ་ཞིང་།

དམུལ་ལ་སོགས་པར་རྒྱང་བྱེད་པ།

ཆོན་པོ་མིན་ཕྱིར་དུས་ཀྱན་དུ།

དུབ་པའི་ཆོགས་རྒྱང་གང་ཡིན་པ། ༥༢

ततः कोटिशतेनापि श्रमभागेन बुद्धता ।

चर्यादुःखान्महद्दुःखं सा च बोधिर्न कामिनाम् ॥ ८३

170

དེ་ཡི་བྱེ་བའི་ཆ་ཙམ་གྱི།

ཆོགས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཉིད་འགྲུབ་ན།

འདོད་ཐུན་བྱང་རྒྱུ་སྤྱོད་པ་བས།

སྤྱག་བསྐྱེད་ཆེ་ལ་བྱང་རྒྱུ་མེད། ༥༣

न शस्त्रं न विषं नाग्निर्न प्रपातो न वैरिणः ।

कामानामुपमां यान्ति नरकादिव्यथास्मृतेः ॥ ८४

དམུལ་སོགས་སྤྱག་བསྐྱེད་བསམ་བྱས་ན།

འདོད་པ་རྣམས་ལ་མཆོན་དང་ནི།

དུག་དང་མི་དང་གཡང་ས་དང་ ॥

དབྱ་མས་ཀྱིས་ཀྱང་དཔེར་མི་པོད ॥ ༥༦

एवमुद्दिज्य कामेभ्यो विवेके जनयेद्रतिम् ।

कलहायासशून्यासु शान्तासु वनभूमिषु ॥ ८५

དེ་ལྟར་འདོད་ལ་སྒྲོ་བྱས་དེ ॥

དཔེན་པ་ལ་ནི་དགའ་བ་བསྐྱེད ॥

ཚེད་དང་ཉེན་མོངས་ཀྱིས་སྒྲོང་བ ॥

ནི་བའི་ནགས་ཀྱི་ནང་དག་དུ ॥ ༥༧

धन्यैः शशांककरचन्दनश्रीतलेषु

175

रम्येषु हर्म्यविपुलेषु शिलातलेषु ।

निःशब्दसौम्यवनमारुतवीज्यमानैः

चक्रम्यते परहिताय विचिन्त्यते च ॥ ८६

སྐལ་ལྡན་རྩེ་འོད་ཙུན་གྱིས་བསིལ་བའི ॥

ཡངས་བའི་དེ་ཡིག་ཁང་བཟང་ཉམས་དགའ་བར ॥

སྒྲོ་མེད་ནི་བའི་ནགས་རྒྱང་གཏོབ་པ་ཡིས ॥

གཞན་ལ་ཕན་དོན་སེམས་ཤིང་འཆག་བར་བྱེད ॥ ༥༨

विहृत्य यत्र कचिदिष्टकालं

शून्यालये वृत्ततले गुह्यासु ।

180

परिश्रहरक्षणखेदमुक्तः

चरत्यपेक्षाविरतो यथेष्टम् ॥ ८७

[63^b] ཁང་སྒྲོང་ཤིང་དུང་ཕྱག་དག་དུ ॥

གང་དུ་རི་སྤྱིད་འདོད་གནས་ཤིང་ ॥

ཡོངས་འཛིན་བསྐྱེད་བའི་སྒྲུག་བསྐྱེད་སྤངས ॥

རྒྱུས་པ་མེད་པར་བག་ཡངས་སྤྱད ॥ ༥༩

དབང་པོས་ཀྱང་ནི་དེ་ཉིད་དཀའ་॥ ༥༥

བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་བསྐྱེམ་པར་བྱ། ༥༧

ཐམས་ཅད་བདག་བཞིན་བསྐྱེད་བར་བྱ། ། ༧༠

सुखात्मकं सर्वमिदं तथैव ॥ ८१

ཡོངས་སུ་བསྐྱར་བྱའི་ལུས་སུ་གཅིག་པ་ལྟར་॥

དེ་བཞིན་འགྲོ་བ་ཐ་དང་བདེ་སྤྱུག་དག།

ཐམས་ཅད་བདག་བཞིན་བདེ་བ་འདོད་མཉམ་གཅིག། ༡༧

यद्यप्यन्येषु देहेषु महत्त्वं न प्रवाधते ।

तथापि तस्य तद्दुःखं ममात्मस्वेहदुःसहम् ॥ ८२

[64^a] གཤམ་དེ་བདག་གི་སྤྱུག་བསྐྱེད་གྱིས།

གཞན་གྱི་ལུས་ལ་མི་གཞོད་པ།

ད་ལྟའང་དེ་བདག་སྤྱུག་བསྐྱེད་དེ།

བདག་དུ་ཞིན་པས་མི་བཞོད་ཉིད། ༡༨

तथा यद्यप्यसंवेद्यमन्यदुःखं मयात्मना ।

तथापि तस्य तद्दुःखमात्मस्वेहेन दुःसहम् ॥ ८३

དེ་བཞིན་གཞན་གྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་དག།

བདག་ལ་འབབ་པར་མི་འགྱུར་ཡང་།

དེ་ལྟའང་དེ་བདག་སྤྱུག་བསྐྱེད་དེ།

བདག་དུ་ཞིན་པས་བཞོད་པར་དགའ། ༡༩

मयान्यदुःखं हन्तव्यं दुःखत्वादात्मदुःखवत् ।

अनुग्राह्या मयान्येऽपि सत्त्वत्वादात्मसत्त्ववत् ॥ ८४

བདག་གིས་གཞན་གྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་བསལ།

སྤྱུག་བསྐྱེད་ཡིན་ཕྱིར་བདག་སྤྱུག་བཞིན།

བདག་གིས་གཞན་ལ་ཕན་པར་བྱ།

སེམས་ཅན་ཡིན་ཕྱིར་བདག་ལུས་བཞིན། ༢༠

यदा मम परेषां च तुल्यमेव सुखं प्रियम् ।

तदात्मनः को विशेषो येनात्रैव सुखोद्यमः ॥ ८५

གང་ཆེ་བདག་དང་གཞན་གཉིས་ཀ།

བདེ་བ་འདོད་དུ་སྒྱུར་ས་པ་ལ།

བདག་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ན།

གང་ཕྱིར་བདག་གཅིག་བདེ་བར་བརྩོན། ༡༣

यदा मम परेषां च भयं दुःखं च न प्रियम् ।

तदात्मनः को विशेषो यत्तं रक्षामि नेतरम् ॥ ९६ ॥

[64^b] གང་ཆོ་བདག་དང་གཞན་གཉིས་ཀྱི།

སྤྱུག་བསྐྱེད་མི་འདོད་མཚུངས་པ་ལ།

བདག་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ན།

གང་ཕྱིར་གཞན་མིན་བདག་སྤྱང་བྱེད། ༡༤

तद्दुःखेन न मे बाधेत्यतो यदि न रक्ष्यते ।

नागामिकाय¹ दुःखान्मे बाधा तत्केन रक्ष्यते ॥ ९७ ॥

གལ་ཏེ་དེ་ལ་སྤྱུག་བསྐྱེད་བས།

བདག་ལ་མི་གཞོད་ཕྱིར་མི་བསྤྱང་།

མ་འོངས་པ་ཡི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཡང་།

གཞོད་མི་བྱེད་ན་དེ་ཅིས་བསྤྱང་། ༡༥

अहमेव तदापीति मिथ्येयं परिकल्पना ।

205

अन्य एव मृतो यस्मादन्य एव प्रजायते ॥ ९८ ॥

བདག་གིས་དེ་ནི་མྱོང་སྒྲུབ་པ་ནི།

ནས་པར་དོག་དེ་ལོག་པ་ཕྱེ།

འདི་ལྟར་གི་བའང་གཞན་ཉིད་ལ།

སྤྱེ་བ་ཡང་ནི་གཞན་ཉིད་ཡིན། ༡༦

1. Kāya omits in Tib. translation.

यदि यस्यैव यद्दुःखं रक्ष्यं तस्यैव तन्मतम् ।
 पाददुःखं न हस्तस्य कस्मात् तत्तेन रक्ष्यते ॥ ८८
 गदः क्लेशः गीः क्षुण्णः सप्तः गदः ॥
 देवैः देवैः गीः क्षुण्णः सप्तः ॥
 गदः सप्तः क्षुण्णः सप्तः सप्तः सप्तः ॥
 उः क्षुण्णः देवैः देवैः सप्तः ॥ ८९

अयुक्तमपि चेदेतदहंकारात्प्रवर्तते ।
 यदयुक्तं निवर्त्यं तत् स्वमन्यच्च यथाबलम् ॥ १००
 गदः देवैः क्षुण्णः सप्तः सप्तः सप्तः ॥
 सप्तः सप्तः सप्तः सप्तः सप्तः सप्तः ॥
 सप्तः सप्तः सप्तः सप्तः सप्तः सप्तः ॥
 उः क्षुण्णः सप्तः सप्तः सप्तः सप्तः ॥ १००

210

संतानः समुदायश्च पङ्क्तिसेनादिवन्मृषा ।
 यस्य दुःखं स नास्त्यस्मात् कस्य तत् खं भविष्यति ॥ १०१

[65^a] गीः सप्तः क्लेशः सप्तः सप्तः ॥
 सप्तः सप्तः सप्तः सप्तः सप्तः सप्तः ॥
 क्षुण्णः सप्तः सप्तः सप्तः सप्तः ॥
 देवैः सप्तः सप्तः सप्तः सप्तः ॥ १०१

अस्वामिकानि दुःखानि सर्वाण्येवाविशेषतः ।
 दुःखत्वादेव वार्याणि नियमस्तत्र किञ्चितः ॥ १०२
 क्षुण्णः सप्तः सप्तः सप्तः सप्तः ॥
 सप्तः सप्तः सप्तः सप्तः सप्तः सप्तः ॥
 क्षुण्णः सप्तः सप्तः सप्तः सप्तः ॥
 देवैः सप्तः सप्तः सप्तः सप्तः ॥ १०२

दुःखं कस्मान्निवार्यं चेत् सर्वेषामविवादतः ।

वार्यं चेत्सर्वमप्येवं न चेदात्मनि सर्ववत् ॥ १०३

ཅི་ཕྱིར་ཀུན་གྱི་སྤྲུལ་བསྐྱེད་ནི།

བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞེས་བཅད་དུ་མེད།

གཤམ་ཏེ་བསྐྱེད་ནའང་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད།

དེ་མིན་བདག་ཀྱང་སེམས་ཅན་བཞིན། १०३

कपया बद्ध दुःखं चेत् कस्मादुत्पद्यते बलात् ।

जगद्दुःखं निरूप्येदं क्पादुःखं कथं बद्ध ॥ १०४

སྒྲིང་རྩེ་སྤྲུལ་བསྐྱེད་མང་གུར་པས།

ཅི་ཕྱིར་ནན་གྱིས་བསྐྱེད་ཅེན།

འགྲོ་བའི་སྤྲུལ་བསྐྱེད་བསམ་བྱས་ན།

རྩེ་ཕྱར་སྒྲིང་རྩེ་སྤྲུལ་བསྐྱེད་མང་། १०४

बह्वनामेकदुःखेन यदि दुःखं विगच्छति ।

उत्पाद्यमेव तद्दुःखं सदयेन परात्मनोः ॥ १०५

གཤམ་ཏེ་སྤྲུལ་བསྐྱེད་གཅིག་གིས་ནི།

སྤྲུལ་བསྐྱེད་མང་པོ་མེད་འགྱུར་ན།

བཅོེ་དང་ཐམས་ཅད་སྤྲུལ་བསྐྱེད་དེ།

རང་དང་གཞན་ལ་བསྐྱེད་བྱ་ཉིད། १०५

अतः सुपुष्पचन्द्रेण¹ जानतापि नृपापदम् ।

आत्मदुःखं न निहतं बह्वनां दुःखिनां व्ययात् ॥ १०६

35^b] དེས་ན་མེ་ཏོག་ལྷ་སྒྲོལ་གྱིས།

སྤྲུལ་པོ་འི་གཞོན་པ་ཤེས་ཀྱང་ནི།

1. For the story of Supuṣpacandra, see the Ref. mentioned by Poussin.

བདག་གི་སྤྱུག་བསྐྱེད་མ་བསལ་དེ།
མང་པོ་འི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཟད་འགུར་ཕྱིར། ༡༠༦

एवं भावितसंतानाः परदुःखसमप्रियाः ।
अवीचिमवगाहन्ते हंसाः पद्मवनं यथा ॥ १०७

དེ་ལྟར་གྱུར་ནི་གོམས་གུར་པ།
གཞན་གྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཞི་དགའ་བས།
བདུད་མཚོ་ཅུ་ངང་པ་ལྟར།
མནར་མེད་པར་ཡང་འཇུག་པར་འགུར། ༡༠༧

सुच्यमानेषु सत्त्वेषु ये ते प्रामोद्यसागराः ।
तैरेव ननु पर्याप्तं मोक्षेणारसिकेन किम् ॥ १०८

225

སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་གོལ་བ་ན།
དགའ་བའི་གྱུ་མཚོ་གང་ཡིན་པ།
དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཚོག་མིན་ནས།
ཐར་པ་འདོད་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། ༡༠༨

अतः परार्थं कृत्वापि न मदो न च विस्मयः ।
न विपाकफलाकाङ्क्षा परार्थैकान्तदृष्ट्या ॥ १०९¹

དེ་ལྟས་གཞན་གྱི་དོན་བྱས་ཀྱང་།
ཆོས་སེམས་དང་ནི་ངོ་མཚར་མེད།
གཅིག་དུ་གཞན་དོན་ལ་དགའ་བས།
ནམ་མཁུན་འབྲས་བུའི་རེ་བ་མེད། ༡༠༩

1. The Skt. Ślokas Nos. 109-186 are supplied from the *Journal of the Buddhist Text Society*, Part II, 1894, pp. 22-25, edited by Sarat Chandra Das.

तस्माद्यथान्तशोऽवर्णादात्मानं गोपयाम्यहम् ।

रचाचित्तं दयाचित्तं करोम्येवं परेष्वपि ॥ ११० ॥

230

དེ་བས་ཇི་ལྟར་རྒྱང་དུ་ན།

མི་སྒྲིན་ལས་ཀྱང་བདག་བསྐྱེད་པ།

དེ་བཞིན་གཞན་ལ་བསྐྱེད་སེམས་དང་།

སྒྲིང་ཟེའི་སེམས་ནི་དེ་ལྟར་བྱ། ॥ ११० ॥

¹ असारेष्वन्यदीयेषु शुकशोणितविन्दुषु ।

भवत्यहमिति ज्ञानमसत्यपि हि वस्तुनि ॥ १११ ॥

[66^a] མོས་ས་པ་ཡིས་ནི་གཞན་དག་གི།

ཁྱ་བ་ཁྱག་གི་ཐོག་ས་པ་ལ།

དངོས་པོ་མེད་པར་གྱུར་ཀྱང་ནི།

བདག་གོ་ཞེས་ནི་ཤེས་པ་ལྟར། ॥ १११ ॥

तथाकायोऽन्यदीयोऽपि किमात्मेति न गृह्यते ।

परत्वं तु स्वकायस्य स्थितमेव न दुष्करम् ॥ ११२ ॥

དེ་བཞིན་གཞན་གྱི་ལུས་ལ་ཡང་།

བདག་ཅེས་ཅི་ཡི་ཕྱིར་མི་བརྩུང་།

བདག་གི་ལུས་ནི་གཞན་དག་དཔྱང་།

བཞག་པ་དེ་ལྟར་དཀའ་བ་མེད། ॥ ११२ ॥

ज्ञात्वा सदोषमात्मानं परानपि गुणोदधीन् ।

235

आत्मभावपरित्यागं परादानं च भावयेत् ॥ ११३ ॥

བདག་ཉིད་སྒྲོན་བཅས་གཞན་ལ་ཡང་།

ཡོན་ཏན་ཀྱང་སེམས་ཀྱིས་བྱས་ནས།

1. The reading here is not, quite clear, yet it may however be suggested to be *asāreṣvanyadiyeṣu*. The first two words in the beginning are obscure in the Journal.

བདག་འཛིན་ཡོངས་སུ་དོར་བ་དང་།

གཞན་སྤང་བ་ནི་བསྐྱེས་པར་བྱ། ॡ३

कायस्यावयवत्वेन यथाभीष्टाः करादयः ।

जगतोऽवयवत्वेन तथा कस्मान्न देहिनः ॥ ११४

ཇི་ལྟར་ལག་པ་ལ་སོགས་པ།

ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་འདོད་ལྟར་།

དེ་བཞིན་འགྲོ་བའི་ཡན་ལག་དུ།

ཅི་ལྟར་ལུས་ཅན་རྣམས་མི་འདོད་། ॡॣ

यथात्मबुद्धिरभ्यासात् स्वकायेऽस्मिन् निरात्मके ।

परेष्वपि तथात्मत्वं किमभ्यासान्न जायते ॥ ११५

240

ཇི་ལྟར་བདག་མེད་ལུས་འདི་ལ།

གོམས་པས་བདག་གི་སྟོ་འགྱུར་བ།

དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་ཡང་།

གོམས་པས་བདག་སྟོ་ཅིས་མི་སྟེ། ॡ।

एवं परार्थं कृत्वापि न मदो न च विस्मयः ।

आत्मानं भोजयित्वैव फलाग्ना न च जायते ॥ ११६

[66^b] དེ་ལྟ་ན་ནི་གཞན་གྱི་དོན་།

ལུས་ཀྱང་ངོ་མཚར་སྟོམ་མི་འགྱུར་།

བདག་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཟས་ཟོས་ནས་།

ལན་ལ་རེ་བ་མི་འགྱུར་བཞིན་། ॡ॥

तस्माद्यथार्तिशोकादेरात्मानं गोप्तुमिच्छसि ।

रक्षाचित्तं दयाचित्तं जगद्यभ्यस्यतां तथा ॥ ११७

དེ་བས་ཇི་ལྟར་རྒྱུར་བྱ་ན།

མི་སྦྱོན་ལས་ཀྱང་བདག་བསྐྱུར་བ།

དེ་བཞིན་འགྲོ་ལ་བསྐྱེད་སེམས་དང་།

སྒྲིང་མེད་སེམས་ནི་གོས་པར་བྱ། ॥ १११

अथतिष्ठदथो नाथः खनामाप्यवलोकितः ।

245

པལ་ཆུ་རྒྱུ་འཕྲུལ་པའི་མཉམས་པའི་ཆེད་དུ་སྒྲིང་མེད་སེམས་ཀྱི་འཕྲུལ་པར་བྱ། ॥ ११२

དེ་བས་མགོན་པོ་སྤྱན་རས་གཟིགས་།

ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོས་འགྲོ་བ་ཡི།

འཁོར་གྱི་འཛིགས་པ་འདྲ་བས་པའི་ཕྱིར།

རང་གི་སྒྲིང་མེད་སེམས་ཀྱི་འཕྲུལ་པར་བྱ། ॥ ११३

दुष्करान्न निवर्तेत यस्मादभ्यासशक्तिः ।

यस्यैव श्रवणाक्षासस्तेनैव न विना रतिः ॥ ११४

དཀའ་འདྲི་ལས་ཕྱིར་མེད་མི་བྱ་ཉེ།

འདི་ལྟར་གོས་པའི་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི།

གང་གི་མིང་ཐོས་འཛིགས་པ་ཡང་།

དེ་ཉིད་མེད་ན་མི་དགར་འགྱུར། ॥ ११५

आत्मानं च परांश्चैव यः शीघ्रं चातुमिच्छति ।

स चरेत्परमं गुह्यं परात्मपरिवर्तनम् ॥ ११६

250

གང་ཞིག་བདག་དང་གཞན་ཀླས་ནི།

ཐུར་དུ་བསྐྱེད་པར་འདོད་པ་དེས།

བདག་དང་གཞན་དུ་བརྩེ་བྱ་བར།

གསང་བའི་དམ་པ་སྤྱད་པར་བྱ། ॥ ११७

यस्मिन्नात्मन्यतिस्नेहादपि भयाद्भयम् ।

न द्विषेत्कस्मात्मानं शत्रुवद्यो भयावहः ॥ ११८

[67^a] བདག་ལུས་གང་ལ་ཆགས་པ་ཡིས།

འཛིགས་གནས་རྒྱུང་ལ་འདྲ་བའི་འཛིགས་སྤྱི་བ།

འཇིགས་པ་སྐྱེ་བའི་ལུས་དེ་ལ ॥
 སུ་ཞིག་དག་བཞིན་སྤང་མི་བྱེད ॥ १३१

यो मन्द्यं बुत्पिपासादिप्रतीकारचिकीर्षया ।
 पश्चिमत्यमृगान् हन्ति परिपन्थं च तिष्ठति ॥ १२२

ལུས་གང་བཞེས་དང་སྐྱོམ་སོགས་ནད ॥
 བསོ་བའི་ཆོ་ག་བྱེད་འདོད་པས ॥
 བྱ་དང་ཉ་དང་རི་བླགས་དག ॥
 བསོད་པར་བྱེད་ཅིང་ལས་སྐྱབ་བྱེད ॥ १३३

यो लाभसंक्रियाहेतोः पितरावपि मारयेत् ।
 रत्नत्रयस्वमादद्याद्येनावीचीन्धनो भवेत् ॥ १२३

གང་ཞིག་ཁོ་དང་རིས་གྲོའི་ཕྱིར ॥
 ས་དང་མ་ཡང་བསོད་བྱེད་ཅིང་ ॥
 དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་དཀོར་བརྟུས་ནས ॥
 དེས་ནི་མཁར་མེད་སྒྲིག་འགྱུར་ན ॥ १३३

कः पण्डितस्तमात्मानमिच्छेद्रक्षेत् सुपूजयेत् ।
 न पश्येच्छत्रुवच्चैनं कश्चैनं प्रतिमानयेत् ॥ १२४

མཁས་པ་སུ་ཞིག་ལུས་དེ་ལ ॥
 འདོད་ཅིང་བསྐྱེད་དང་མཆོད་བྱེད་ཀྱི ॥
 འདི་ལ་སུ་ཞིག་དག་བཞིན་བྱེད ॥
 ལྟ་བར་མི་བྱེད་བརྟུས་མི་བྱེད ॥ १३४

यदि दास्यामि किं भोक्ष्य इत्यात्मार्थं पिशाचता ।

¹भोक्ष्ये चेत् किं ददामीति परार्थं देवराजता ॥ १२५

260

གཤམ་དེ་བྱིན་ན་ཅི་སྤྱོད་ཅེས ॥

བདག་དོན་སེམས་པ་འདྲི་ཡི་ཚུལ ॥

གཤམ་དེ་སྤྱད་ན་ཅི་སྤྱིན་ཞེས ॥

གཞན་དོན་སེམས་པ་སྒྲ་ཡི་ཆོས ॥ १२५

आत्मार्थं पीडयित्वाऽन्यं नरकादिषु पच्यते ।

आत्मानं पीडयित्वा तु परार्थं सर्वसंपदः ॥ १२६

[67^b] བདག་ཕྱིར་གཞན་ལ་གཞོན་བྱས་ན ॥

དཔུལ་ལ་སོགས་པར་གདུང་བར་འགྱུར ॥

གཞན་ཕྱིར་བདག་ལ་གཞོན་བྱས་ན ॥

སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་པ་ཐམས་ཅད་འཕྲོབ ॥ १२६

दुर्गतिर्नीचता मौर्ख्यं यथैवात्मोन्नतीच्छया ।

तामेवान्यत्र संक्राम्य सुगतिः सत्कृतिर्मतिः ॥ १२७

བདག་ཉིད་མཐོ་བར་འདོད་པ་དེས ॥

ངན་འགྲོ་ངན་དང་སྒྲིན་པར་འགྱུར ॥

དེ་ཉིད་གཞན་ལ་སྤོ་བྱས་ན ॥

བདེ་འགྲོར་རིམ་གྱི་ཐོབ་པར་འགྱུར ॥ १२७

आत्मार्थं परमाज्ञप्य दासत्वाद्यनुभूयते ।

परार्थं त्वेनमाज्ञप्य स्वामित्वाद्यनुभूयते ॥ १२८

265

བདག་གི་དོན་དུ་གཞན་བཀོལ་ན ॥

བླ་ལ་སོགས་པ་སྤྱོད་པར་འགྱུར ॥

གཞན་གྱི་དོན་དུ་བདག་སྤྱད་ན།

ཇི་དཔོན་ཉིད་སོགས་སྤོང་བར་འགྱུར། ॥ १३८

ये केचिद् दुःखिता लोके सर्वे ते स्वमुखेच्छया ।

ये केचित् सुखिता लोके सर्वे तेऽन्यमुखेच्छया ॥ १३९

འཇིག་རྟེན་བདེ་བ་ཇི་སྟེད་པ།

དེ་ཀུན་གཞན་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང་།

འཇིག་རྟེན་སྤྲུལ་བསྐྱེད་ཇི་སྟེད་པ།

དེ་ཀུན་རང་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང་། ॥ १३९

बद्धना वा किमुक्तेन दृश्यतामिदमन्तरम् ।

स्वार्थार्थिनश्च बालस्य मुनेश्चान्यार्थकारिणः ॥ १४०

270

སང་དུ་བཤད་མུ་ཅི་ཞིག་དགོས།

བྱིས་པ་རང་གི་དོན་བྱེད་དང་།

ཐུབ་པ་གཞན་གྱི་དོན་མཛད་པ།

འདི་གཉིས་ཀྱི་ནི་ཁྱད་པར་ཁྲོས། ॥ १४०

न नाम साध्यं बुद्धत्वं संसारेऽपि कुतः सुखम् ।

स्वसुखस्यान्यदुःखेन परिवर्तमकुर्वतः ॥ १४१

[68^a] བདག་བདེ་གཞན་གྱི་སྤྲུལ་བསྐྱེད་པ།

ཡང་དག་བཇི་བར་མ་བྱས་ན།

སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་ཅིང་།

འཁོར་བ་ན་ཡང་བདེ་བ་མཛད། ॥ १४१

आस्तां तावत्परो लोको दृष्टोऽप्यर्थो न सिध्यति ।

मृत्युस्याकुर्वतः कर्म स्वामिनोऽददतो मृतिम् ॥ १४२

འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་པར་ཞོག་གི།

བླན་གཤོག་ལས་མི་བྱེད་པ་དང་།

ཇི་དཔོན་རྒྱ་པ་མི་སྤྱོད་བས།

ཆོ་འདིའི་དོན་ཡང་འགྲུབ་མི་འགྱུར། ॥ १३२

त्यक्तान्योऽन्यसुखोत्पादं दृष्टादृष्टसुखोत्सवम् ।

275

अन्योऽन्यदुःखनाद्घोरं दुःखं गृह्णन्ति मोहिताः ॥ १३३

མཐོང་དང་མ་མཐོང་བདེ་འགྲུབ་པའི།

སྤྱན་སྤྱུང་བདེ་སྤྱིད་ཡོངས་བོར་ཞིང་།

གཞན་ལ་སྤྱུག་བསྤུལ་བྱས་པའི་རྒྱས།

མོངས་པས་སྤྱུག་བསྤུལ་མི་བཟད་ལེན། ॥ १३३

उपद्रवा ये च भवन्ति लोके यावन्ति दुःखानि भयानि चैव ।

सर्वाणि तान्यात्मपरिग्रहेण तत्किं ममानेन परिग्रहेण ॥ १३४

འཇིག་རྟེན་དག་ན་འཆོ་བ་གང་ཡོད་དང་།

འཇིགས་དང་སྤྱུག་བསྤུལ་ཇི་སྤྱིད་ཡོད་གྱུར་པ།

དེ་ཀྱན་བདག་ཏུ་འཇིན་པ་ལས་བྱུང་ན།

འདྲི་ཆེན་དེས་ཀོ་བདག་ལ་ཅི་ཞིག་བྱ། ॥ १३४

आत्मानमपरित्यज्य दुःखं त्यक्तुं न शक्यते ।

यथाग्निमपरित्यज्य दाहं त्यक्तुं न शक्यते ॥ १३५

280

[68^b] བདག་ཉིད་ཡོངས་སྤྱུ་མ་བཏང་ན།

སྤྱུག་བསྤུལ་སྤོང་བར་མི་རྒྱས་ཏེ།

ཇི་ལྟར་མི་ནི་མ་བཏང་ན།

སྤྱུག་པ་སྤོང་བར་མི་རྒྱས་བཞིན། ॥ १३५

तस्मात्सुदुःखशान्त्यर्थं परदुःखशमाय च ।

ददाम्यन्येभ्य आत्मानं परान् गृह्णामि चात्मवत् ॥ १३६

དེ་ལྟས་བདག་གཞོད་ཞི་བ་དང་།

གཞན་གྱི་སྤྱུག་བསྤུལ་ཞི་བའི་ཕྱིར།

བདག་ཉིད་གཞན་ལ་བདང་བྱ་དང་།

གཞན་རྣམས་བདག་བཞིན་གཟུང་བར་བྱ། 235

अन्यसंबद्धमस्मौति निश्चयं कुरु मे मनः ।

सर्वसत्त्वार्थमुत्सृज्य नान्यच्चिन्त्यं त्वयाधुना ॥ १३७

བདག་ནི་གཞན་གྱི་དབང་གུར་ཅེས།

ཡིད་བྱོད་ངེས་པར་ཤེས་གྱིས་ལ།

སེམས་ཅན་ཀུན་དོན་མ་གཏོགས་པར།

དེ་ནི་བྱོད་གྱིས་གཞན་མི་བསམ། 237

न युक्तं स्वार्थदृष्ट्यादि तदीयैश्चक्षुरादिभिः ।

285

न युक्तं स्यन्दितुं स्वार्थमन्यदीयैः करादिभिः ॥ १३८

གཞན་དབང་མིག་ལ་སོགས་པ་ཡིས།

རང་དོན་སྒྲུབ་པར་རིགས་མ་ཡིན།

དེའི་དོན་མིག་ལ་སོགས་པ་ཡིས།

དེ་ལ་ལོག་པར་བྱ་མི་རིགས། 238

तेन सत्त्वपरो भूत्वा कायेऽस्मिन्यद्यदीक्षसे ।

तत्तदेवापहृत्यास्मात्परेभ्यो हितमाचर ॥ १३९

དེས་ན་སེམས་ཅན་གཅོད་བྱ་ཏེ།

བདག་གི་ལུས་ལ་ཅི་མགོང་བ།

དེ་དང་དེ་ནི་སྤོགས་ནས་ཀྱང་།

གཞན་དག་ལ་ནི་སྒྲུབ་པར་སྤོད། 239

हीनादिष्वात्मतां कृत्वा परत्वमपि चात्मनि ।

भावयेथां च मानं च निर्विकल्पेन चेतसा ॥ १४०

290

[69^a] དམན་སོགས་བདག་དྲ་བྱས་པ་དང་།

གཞན་ཉིད་དྲ་ནི་བདག་བྱས་ནས།

ནམ་རྟོག་མེད་པའི་སེམས་ཀྱིས་སུ ॥
 སྤྲུལ་རྟོག་འབྲུག་དང་ང་རྒྱལ་བ་སྟོམས་ ॥ ༡༥༠

एष सत्क्रियते नाहं लाभो नाहमयं यथा ।
 स्वयतेऽयमहं निन्द्यो दुःखितोऽहमयं सुखी ॥ १४१

འདི་ནི་བཀུར་བྱས་བདག་ནི་མིན་ ॥
 འདི་བཞིན་བདག་གིས་མ་རྟོན་ཅིང་ ॥
 འདི་ནི་བསྟོན་བྱས་བདག་ལ་སྟོམས་ ॥
 འདི་བདེ་བདག་ནི་སྤྲུལ་བསྟུང་ལ་ ॥ ༡༥༡

अहं करोमि कर्माणि तिष्ठत्येष तु सुस्थितः ।
 अयं किल महान्नोके नीचोऽहं किल निर्गुणः ॥ १४२

བདག་ནི་ལས་རྣམས་བྱེད་བ་དང་ ॥
 འདི་ནི་བདེ་བ་ཉིད་དུ་གནས་ ॥
 འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་ལ་ཆེ་དང་ ॥
 བདག་དམན་ཡོན་ཏན་མེད་པར་བྲགས་ ॥ ༡༥༢

किं निर्गुणेन कर्तव्यं सर्वस्यात्मा गुणान्वितः ।
 सन्ति ते येष्वहं नीचः सन्ति ते येष्वहं वरः ॥ १४३

ཡོན་ཏན་མེད་པས་ཅི་ཞིག་བྱ ॥
 བདག་ཀུན་ཡོན་ཏན་ལྡན་བ་ཉིད་ ॥
 བཟང་བས་འདི་དམན་དེ་ཡོད་ཅིང་ ॥
 བཟང་བས་བདག་མཆོག་དེ་ཡང་ཡོད་ ॥ ༡༥༣

श्रीलट्टिविपत्त्यादिक्लेशशक्त्या न मद्भग्रात् ।
 चिकित्सोऽहं यथाशक्ति पौडाप्यङ्गीकृता मया ॥ १४४

ཚུལ་ཁྲིམས་ལྟ་བུ་རྒྱུད་སྟོབས་ནི་ ॥
 ཉོན་མོངས་སྟོབས་ཀྱིས་བདག་དབང་མིན་ ॥

उं बुद्धं वदन्तं बुद्धं गच्छन्तं ॥
 गच्छन्तं वदन्तं वदन्तं गच्छन्तं ॥ १८८

अथाहंमात्रविकल्पोऽस्य कथायावममन्यते ।

किं मयैतद्बुद्धैः कथमात्मा तु गुणवानवयम् ॥ १४५

[69] रज्जुं वदन्तं रज्जुं गच्छन्तं गच्छन्तं ॥

उं बुद्धं वदन्तं वदन्तं गच्छन्तं ॥

वदन्तं वदन्तं वदन्तं गच्छन्तं ॥

उं बुद्धं वदन्तं वदन्तं गच्छन्तं ॥ १८७

दृष्टान्तिव्यावृत्तौ नैवास्ति कदापि जने ।

अपरां गुणमानीं पण्डितान् विजिगीषते ॥ १४६

रज्जुं वदन्तं रज्जुं गच्छन्तं गच्छन्तं ॥

रज्जुं वदन्तं रज्जुं गच्छन्तं गच्छन्तं ॥

दृष्टं वदन्तं दृष्टं गच्छन्तं गच्छन्तं ॥

अपरां वदन्तं वदन्तं गच्छन्तं ॥ १८९

सममात्मानमात्मायां यत्नेन स्वाधिक्यवद्बुधे ।

कलहेनापि संसाध्यं लाभसक्तारमात्मनः ॥ १४७

वदन्तं वदन्तं वदन्तं गच्छन्तं गच्छन्तं ॥

गच्छन्तं वदन्तं वदन्तं गच्छन्तं गच्छन्तं ॥

वदन्तं वदन्तं वदन्तं गच्छन्तं गच्छन्तं ॥

उं बुद्धं वदन्तं वदन्तं गच्छन्तं गच्छन्तं ॥ १९०

अपि सर्वत्र स लोके भवेद्यः प्रकटाः गुणाः ।

अपि नाम गुणा येषु न श्रियन्त्यपि केचन ॥ १४८

उं बुद्धं वदन्तं वदन्तं गच्छन्तं गच्छन्तं ॥

उं बुद्धं वदन्तं वदन्तं गच्छन्तं गच्छन्तं ॥

གཞན་ཡང་འདི་ཡི་ཡོན་ཏན་གང་ ॥

ཐུས་ཀྱང་ཐོས་པར་མི་འགྱུར་བུ ॥ ༡༧༤

कथेरन्नपि मे दोषाः स्थान्ने पूजास्य नो भवेत् ।

सुलब्धा अद्य मे लाभाः पूजितोऽहमयं न तु ॥ १४८

བདག་གི་སྒྲོན་ཡང་སྤྲ་བུ་ཞིང་ ॥

བདག་ནི་མཆོད་འགྱུར་འདི་ལ་མིན་ ॥

བདག་དང་རྟེན་པ་ལགས་རྟེན་ཅིང་ ॥

བདག་ནི་བཀྱར་འགྱུར་འདི་ལ་མིན་ ॥ ༡༧༥

पश्चामो मुदितास्तावच्चिरादेनं खलीकृतम् ।

हास्यं जनस्य सर्वस्य निन्द्यमानमितस्ततः ॥ १५०

310

[70^a] འདི་ནི་མ་རུངས་བུས་པ་ལ ॥

ཡུན་རིང་བདག་ནི་དགའ་བས་བརྟ ॥

འགྲོ་བ་ཀྱན་གྱི་བཞད་གད་དང་ ॥

ཕན་ཚུན་སྒྲོན་པ་དག་ཏུ་བུ ॥ ༡༧༦

अस्यापि हि वराकस्य स्पर्धा किल मया सह ।

किमस्य श्रुतमेतावत्प्रज्ञारूपं कुलं धनम् ॥ १५१

རྟེན་མོངས་འདི་ཡང་བདག་དང་ནི ॥

རྒྱན་ཅིག་ཏུ་ནི་འགྲན་ཞེས་གྲག ॥

འདི་དག་ཐོས་དང་ཤེས་རབ་བས ॥

གཞུགས་རིགས་ཞོར་གྱིས་མཉམ་མམ་ཅི ॥ ༡༧༧

एवमात्मगुणाञ्कृत्वा कीर्त्यमानानितस्ततः ।

संजातपुलको ह्यष्टः परिमोक्ष्ये सुखोत्सवम् ॥ १५२

དེ་ལྟར་ཀྱན་ལ་གྲགས་པ་ཡི ॥

བདག་གི་ཡོན་ཏན་ཐོས་ནས་ནི ॥

སྤྱི་མང་དགའ་བ་སྤྱི་འགྱུར་པའི ॥
བདེ་སྤྱི་ལ་ནི་ཡོངས་སྤྱི་སྤྱོད ॥ ༡༥༣

यद्यप्यस्य भवेत्ताभो याह्योऽस्माभिरसौ बलात् ।
दत्तास्मै यापनामात्रमसत्कर्म करोति चेत् ॥ १५३ ॥
ཅི་སྤྱི་འདི་ལ་རྟེན་ཡོད་ཀྱང་ ॥
གཤམ་དེ་ང་ཡི་ལས་བྱེད་ན ॥
འདི་ལ་འཚོ་བ་ཙམ་བྱིན་ནས ॥
བདག་གི་སྤྱོདས་ཀྱིས་དེ་མྱང་བྱ ॥ ༡༥༣

315

सुखाच्च च्यावनीयोऽयं योज्योऽसद्भयया सदा ।
अनेन शतशः सर्वे संसारव्यथिता वयम् ॥ १५४ ॥
འདི་ནི་བདེ་ལས་ཉམས་བྱ་ཞིང་ ॥
བདག་གིས་གཞོད་དང་དག་སྦྱར་བྱ ॥
འདི་ཡིས་བརྒྱ་ཕྱག་ཕྱས་ཙད་དུ ॥
འཁོར་བར་བདག་ལ་གཞོད་བ་བྱས ॥ ༡༥༤

अप्रमेया गताः कल्पाः स्वार्थं जिज्ञासतस्तव ।
अमेण महतानेन दुःखमेव त्वयार्जितम् ॥ १५५ ॥

320

[70^b] ཡིད་ཁྱོད་རང་དོན་བྱེད་འདོད་པ ॥
བསྐྱལ་བ་གངས་མེད་འདས་གྱུར་ཀྱང་ ॥
དལ་བ་ཆེན་པོ་དེ་ལྟ་བུས ॥
ཁྱོད་ཀྱིས་སྦྱག་བསྐྱལ་འབའ་ཞིག་བསྐྱབས ॥ ༡༥༥

मदिज्ञप्त्या तथात्रापि प्रवर्तस्वाविचारतः ।
द्रव्यस्येतद्गुणान् पश्चाद्भूतं हि वचनं मुनेः ॥ १५६ ॥
དེ་ལྟར་ངས་པར་གཞན་དག་གི།
དོན་ལ་རབ་དུ་འཇུག་གིས་དང་ ॥

ཐུབ་པའི་བཀའ་ནི་མི་སྤྱོད་བས།
དེ་ཡི་ཡོན་ཏན་ཕྱིས་མཐོང་འགྱུར། ༡༡་༥

अभविष्यदिदं कर्म कृतं पूर्वं यदि त्वया ।
बौद्धं संपत्सुखं सुक्ता नाभविष्यदियं दशा ॥ १५७
གཤམ་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྤྲུ་དུས་སུ།
ལས་འདི་བྱས་པར་གྱུར་ན་ནི།
སངས་རྒྱུས་སུན་སུས་བདེ་མིན་པ།
གནས་སྐབས་འདི་འདྲར་འགྱུར་མི་སྤྱོད། ༡༡་༧

325

तस्माद्यथान्यदीयेषु शुकशोणितबिन्दुषु ।
चकर्थं त्वमहंकारं तथान्येष्वपि भावय ॥ १५८
དེ་བས་འདི་ལྟར་གཞན་དག་གི།
ཁུ་བ་བྲག་གི་ཐིགས་པ་ལ།
ཁྱོད་ཀྱིས་ངར་འཛིན་བྱས་པ་ལྟར།
དེ་བཞིན་གཞན་ལ་འང་གོམས་པར་གྱིས། ༡༡་༨

अन्यदीयश्चरो भूत्वा कायेऽस्मिन् यद्यदीक्षसे ।
तत्तदेवापहृत्यर्थं परेभ्यो हितमाचर ॥ १५९
གཞན་གྱི་དོག་ཆེན་བྱས་ནས་ནི།
བདག་གི་ལུས་ལ་ཅི་སྒྲུང་བ།
དེ་དང་དེ་ཉིད་བྲོགས་བྱས་ནས།
ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་ལ་ཕན་པར་སྤྱོད། ༡༡་༩

अयं सुखः परो दुःखो नीचैरन्योऽयमुच्चकैः ।
परः करोत्ययं नेति कुरुष्वैर्ध्यां त्वमात्मनि ॥ १६०

330

[71^a] བདག་སྤྱིད་གཞན་ནི་མི་སྤྱོད་ལ།
བདག་མཐོོ་གཞན་ནི་དམའ་བ་དང་།

བདག་ནི་པན་བྱེད་གཞན་མིན་ཞེས།

བདག་ལ་ལྷག་དོག་ཅེས་མི་བྱེད། ༡༩༠

सुखाच्च चययात्मानं परदुःखे नियोजय ।

कदायं किं करोतीति क्लमस्य निरूपय ॥ १६१

བདག་ནི་བདེ་དང་བྲལ་གྱིས་དེ།

གཞན་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་བདག་ལ་སྦྱོར།

གང་ཆེ་འདི་ནི་ཅི་བྱེད་ཅེས།

བདག་གི་སྦྱོར་ལ་བདག་པར་གྱིས། ༡༩༡

अन्येनापि कृतं दोषं पातयास्यैव मस्तके ।

अल्पमण्यस्य दोषं च प्रकाशय महामुनेः ॥ १६२

གཞན་གྱིས་ཉེས་པ་བྱས་པ་ཡང་།

རང་གི་སྦྱོར་དུ་བསྐྱེད་བྱས་ལ།

བདག་གིས་ཉེས་པ་ཆུང་བྱས་ཀྱང་།

སྦྱོར་བོ་མང་ལ་རབ་དུ་ཤོགས། ༡༩༢

अन्याधिक्यशोवादैर्यशोऽस्य मलिनीकुर ।

335

निहृष्टदासवच्चैनं सत्त्वकार्येषु बाहय ॥ १६३¹

གཞན་གྱི་གྲགས་པ་ལྷག་བརྗོད་པས།

རང་གི་གྲགས་པ་རྩལ་གྱིས་ཀོན།

བདག་ནི་བྲན་གྱི་ཐ་མ་རྩེར། ༡༩༣

नागन्तुकगुणांशेन सुत्यो दोषमयो ह्ययम् ।

यथा कश्चिन्न जानीयाद्गुणमस्य तथा कुर ॥ १६४²

[71^b] འདི་ཡི་ཡོན་དན་ཅི་ནས་ཀྱང་།

འགས་ཀྱང་མི་ཤེས་དེ་རྩེར་གྱིས། ༡༩༤

1. It appears that the meaning of the verses Nos. 163 and 164 is mixed up together in Tib. The sense of the fourth line of Skt. verse No. 163 is left out in Tib.

2. Only the third and fourth lines of Skt. Śloka No. 164 are available in the Tib. translation.

संचेपाद् यद्यदात्मार्थं परेष्वपहृतं त्वया ।

तत्तदात्मनि सत्त्वार्थं व्यसनं विनिपातय ॥ १६५ ॥

340

མདོར་ན་བདག་གི་དོན་གྱི་ཕྱིར་॥

བྱོད་ཀྱིས་གཞན་ལ་གཞོན་བྱས་གང་॥

གཞོན་དེ་སེམས་ཅན་དོན་གྱི་ཕྱིར་॥

བདག་ཉིད་ལ་ནི་འབབ་པར་གྱིས་॥ १६५ ॥

नैवोत्साहोऽस्य दातव्यो¹ येनायं मुखरो भवेत् ।

स्थाप्यो नवबधूदृत्तौ ह्रौतो भौतोऽथ संवृतः ॥ १६६ ॥

འདི་ནི་གཉེན་པོ་ལ་འགྱུར་ཚུལ་དུ་॥

ཤེད་བསྐྱེད་པར་ནི་མི་བྱ་སྟེ་॥

བག་མ་གསར་པའི་ཚུལ་བཞིན་དུ་॥

ངོ་ཚ་འཇིགས་དང་བསྐྱེད་སྟེ་བཞག་॥ १६६ ॥

एवं कुरुष्व तिष्ठैवं न कर्तव्यमिदं त्वया ।

एवमेषः वशः कार्यो निग्राह्यस्तदतिक्रमे ॥ १६७ ॥

དེ་བྱ་དེ་ལྟར་གནས་བྱ་ཞིང་॥

དེ་ལྟར་བྱོད་ཀྱིས་མི་བྱ་བ་॥

དེ་ལྟར་འདི་ནི་དབང་བྱ་སྟེ་॥

དེ་ལས་འདས་ན་ཆར་གཅད་བྱ་॥ १६७ ॥

अथैवमुच्यमानेऽपि चित्तं नेदं करिष्यसि ।

त्वामेव निग्रहौष्यामि सर्वदोषास्तदाश्रिताः ॥ १६८ ॥

345

འོན་དེ་དེ་ལྟར་གདམས་ཀྱང་ནི་॥

སེམས་བྱོད་དེ་ལྟར་མི་བྱེད་ན་॥

བྱོད་ལ་ཉེས་པ་ཀུན་བཟློན་བས་॥

བྱོད་ཉིད་ཆར་བཅད་བྱ་བར་ཟད་॥ १६८ ॥

क्व यास्यसि मया दृष्टः सर्वदर्पान्निहन्मि ते ।

अन्योऽसौ पूर्वकः कालस्त्वया यत्रासि नाशितः ॥ १६८

[72^a] ཁྱོད་ཀྱིས་ཁོ་བོ་གར་བརྒྱལ་བའི ॥

སྟོན་གྱི་དུས་དེ་གཞན་ཡིན་དེ ॥

ངས་སེམས་དང་ཁྱོད་གང་དུ་འགྲོ།

ཁྱོད་ཀྱི་དེགས་པ་ཀུན་གཞིས་བྱ། ॥ १७०

अद्याप्यस्ति मम स्वार्थ इत्याशां त्यज सांप्रतम् ।

त्वं विक्रीतो मयान्येषु बज्रखेदमचिन्तयन् ॥ १७०

350

ད་དུང་བདག་ལ་རང་གི་དོན་॥

ཡོད་སྒྲུལ་སེམས་པ་དེ་དོར་ཅིག།

བདག་གིས་གཞན་ལ་ཁྱོད་བཙོང་གིས།

སྟོབར་ས་སེམས་ཞོལ་སྤུལ། ॥ १७०

त्वां सत्त्वेषु न दास्यामि यदि नाम प्रमादतः ।

त्वं मां नरकपालेषु प्रदास्यसि न संशयः ॥ १७१

གལ་དེ་བག་མེད་གྱུར་ནས་ཁྱོད་॥

སེམས་ཅན་ནམས་ལ་ས་བྱིན་ན།

ཁྱོད་ཀྱིས་ཁོ་བོ་དཔྱལ་བ་ཡི།

སྤང་ས་ནམས་ལ་སྟོན་དུ་ངེས། ॥ १७१

एवं चानेकधा दत्त्वा लयाहं व्यथितश्चिरम् ।

निहन्मि स्वार्थचेष्टं त्वां तानि वैराण्यनुस्मरन् ॥ १७२

དེ་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟ་ཞིག།

ཁོ་བོ་བྱིན་པས་སྟན་རིང་སྤྲུག།

ད་ནི་ཁོན་ནམས་དྲན་བྱས་དེ།

ཁྱོད་ཀྱིས་རང་དོན་སེམས་པ་གཞིས། ॥ १७२

न कर्तव्यात्मनि प्रीतिर्यद्यात्मप्रीतिरस्ति ते ।
यद्यात्मा रक्षितव्योऽयं रक्षितव्यो न युज्यते ॥ १७३

355

དེ་མྱེ་བདག་ནི་དགའ་འདོད་ན།
རང་ལ་བདག་གིས་དགར་མི་བྱ།
དེ་མྱེ་བདག་ནི་བསྐྱང་འདོད་ན།
གཞན་དག་དྲག་དྲུ་བསྐྱང་བར་བྱ། ॥ १७३

यथा यथास्य कायस्य क्रियते परिपालनम् ।
सुकुमारतरो भूत्वा पतत्येव तथा तथा ॥ १७४

[72^b] ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་ལུས་འདི་ནི།
ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱེད་གྱུར་བ།
དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་ཤིན་དུ་ནི།
བཟེ་རེ་ཅན་གྱུར་ཉིད་དུ་སྦྱང་། ॥ १७४

अखैवं पतितस्यापि सर्वापीथं वसुन्धरा ।
नालं पूरयितुं वाञ्छां तत्कोऽस्येच्छां करिष्यति ॥ १७५

360

དེ་ལྟར་སྦྱང་བ་དེ་ཡི་ཡང་།
འདོད་པ་ས་འདི་གསལ་ཅད་ཀྱིས།
རྫོགས་པར་བྱས་པ་ཡོད་མེད་ན།
དེ་ཡི་འདོད་པ་སྦྱས་བྱེད་བྱས། ॥ १७५

अशक्यमिच्छतः क्लेश आशाभङ्गश्च जायते ।
निराशो यस्तु सर्वत्र तस्य संपदजीर्णिका ॥ १७६

བྱས་མེད་འདོད་ལ་ཉན་མོངས་དང་།
བསམ་པ་ཉམས་པ་འང་སྦྱེ་བར་འགྱུར།
གང་ཞིག་ཀྱན་པ་རྫོགས་མེད་པ།
དེ་ཡི་སྤྱན་རྫོགས་ཟེད་མི་ཤེས། ॥ १७६

तस्मान्न प्रसरो देयः कायस्येच्छाभिवृद्धये ।

भद्रकं नाम तदस्तु यदिष्टत्वान्न गृह्यते ॥ १७७

དེ་བས་ལུས་ཀྱི་འདོད་པ་ནི॥

འཕེལ་ཕྱིར་སྐབས་དབྱེ་མི་བྱ་ཤིང་॥

གང་ཞིག་ཡིད་འོང་མི་འཛིན་པ་॥

དེ་ནི་དངོས་པོ་བཟང་པོ་ཡིན་॥ १७७

भस्मनिष्ठावसानोऽयं निश्चेष्टान्येन चान्यते ।

अशुचिप्रतिमा घोरा कस्मादत्र समाग्रहः ॥ १७८

ཐ་སར་ཐལ་བའི་མཐར་གདུགས་ཤིང་॥

མི་གཤོག་གནས་གྱིས་བསྐྱོད་བྱ་བ་॥

མི་གཙང་གཟུགས་ནི་མི་བཟད་པ་॥

འདི་ལ་ཅི་ཕྱིར་བདག་དུ་འཛིན་॥ १७८

किं ममानेन यन्त्रेण जीविना वा मृतेन वा ।

लोष्ट्रादेः को विगेषोऽस्य हाहंकार न नश्यसि ॥ १७९

[73^a] གསོན་ནས་ཡང་ན་གྱི་ཡང་སྒྲིའི॥

བདག་ལ་འབྱུང་འཁོར་འདིས་ཅི་བྱ་॥

བོང་སོགས་འདི་ཁྱད་ཅི་ཡོད་ན་॥

ཀྱི་དུད་ང་རྒྱལ་སེལ་མེ་བྱེད་॥ १७९

शरीरपक्षपातेन वृथा दुःखमुपाज्यते ।

किमस्य काष्ठतुल्यस्य द्वेषेणानुनयेन वा ॥ १८०

ལུས་ཀྱི་ཁ་ད་བྱས་པ་ཡིས་॥

དོན་མེད་སྤྱུག་བསྐྱེལ་ཉེར་བསགས་ནས་॥

ཇིས་སྤྱ་ཆགས་དང་ཁོང་ཁོའི་॥

ཤིང་མཚུངས་འདི་ལ་ཅི་ཞིག་བྱ་॥ १८०

འགྲོ་ལ་ཕན་ཕྱིར་ལུས་གཏང་བ།

དེས་ན་འདི་ལ་ཉེས་མང་ཡང་ ॥

ལས་ཀྱི་སྤྱད་བཞིན་གཟུང་བར་བྱ ॥ १८८

तेनालं लोकचरितैः पण्डिताननुयाम्यहम् ।

अप्रमादकथां स्मृत्वा स्त्यानमिद्धं निवारयन् ॥ १८५

380

དེ་བས་བྱིས་པའི་སྤྱོད་པས་ཆོག།

བདག་གིས་མཁས་པའི་ཟླེས་བསྟེན་པས་དེ།

བག་ཡོད་གཏམ་ནི་དྲན་བྱས་ནས།

གཉིད་དང་སྤྱགས་པ་བརྟོག་པར་བྱ ॥ १८९

ཀྱུལ་སྤྱས་སྤྱགས་ཟླེ་ཆེ་ནམས་ལྟར།

རིགས་པའི་སྤྱན་ནི་གཟུགས་བྱ་ཞེ།

ཉེན་མཆོན་ཕྱད་པར་མ་འབད་ན།

བདག་གི་སྤྱག་བསྟེན་ལ་ནས་མཐར་ཐུན།¹

तस्मादावरणं हन्तुं समाधानं करोम्यहम् ।

विमार्गाच्चित्तमाकृष्य खालम्बननिरन्तरम् ॥ १८६

དེ་བས་སྦྱོབ་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར།

ལོག་པའི་ལས་ལས་སེམས་སྒྲན་དེ།

ཡང་དག་དམིགས་ལ་དྲག་པར་ཡང་ ॥

བདག་གིས་མཉམ་པར་གཞིག་པར་བྱ ॥ १८७

बोधिचर्यावतारे ध्यानपारमिता अष्टमः परिच्छेदः ॥

བྱང་ཐུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཛུགས་པ་ལས།

བསམ་གཏན་

བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཞི་ལུ་བརྟུན་པའོ། ॥

1. Here is a verse in Tib. of which no Skt. is available.

CHAPTER IX

इमं परिकरं सर्वं प्रज्ञार्थं हि सुनिर्जगौ ।

तस्मादुत्पादयेत् प्रज्ञां दुःखनिवृत्तिकाङ्क्षया ॥ १

[74^a] ཡན་ལག་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི॥

ཐུབ་པ་ཤེས་རབ་དོན་དུ་གསུངས།॥

དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་སྤྲུལ་བསྐུལ་དག།

ཞི་བར་འདོད་པས་ཤེས་རབ་བསྐྱེད།॥ १

संवृतिः परमार्थश्च सत्यद्वयमिदं मतं ।

बुद्धेरगोचरस्तत्त्वं बुद्धिः संवृतिरुच्यते ॥ २

ཀྱན་རྫོབ་དང་ནི་དོན་དམ་མེ॥

འདི་ནི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འདོད།॥

དོན་དམ་སྒྲོ་ཡི་སྒྲོན་ལུལ་མིན།॥

སྒྲོ་ནི་ཀྱན་རྫོབ་ཡིན་པར་བརྟེན།॥ २

तत्र लोको द्विधा दृष्टो योगी प्राकृतकस्तथा ।

तत्र प्राकृतको लोको योगिलोकेन बाध्यते ॥ ३

དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་ནམ་གཉིས་མགོང་॥

ནལ་འབྱོར་པ་དང་པལ་པ་ལོ།॥

དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་པལ་པ་ནི།॥

ནལ་འབྱོར་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གཞོན་ཅིང་॥ ३

बाध्यन्ते धीविशेषेण योगिनोऽप्युत्तरोत्तरैः ।

दृष्टान्तेनोभयेष्टेन कार्यार्थमविचारतः ॥ ४

ནལ་འབྱོར་པ་ཡང་སྒྲོ་བྱེད་ཀྱི།॥

གོང་མ་གོང་མ་ནམས་ཀྱིས་གཞོན།॥

གཉིས་ཀ་ཡང་ནི་འདོད་པའི་དཔེས ॥

འབྲས་བུའི་དོན་དུ་མ་དགུང་ཕྱིར ॥ ོ

लोकेन भावा दृश्यन्ते कल्पन्ते चापि तत्त्वतः ।

न तु मायावदित्यत्र विवादो योगिलोकयोः ॥ ५

10

འཇིག་རྟེན་པ་ཡིས་དངོས་མཐོང་ཞིང་ ॥

ཡང་དག་ཉིད་དུ་འང་རྟོག་བྱེད་ཀྱི ॥

སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་མེན་པས་འདིར ॥

ནལ་འབྱེད་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ཅོད་ ॥ ༥

प्रत्यक्षमपि रूपादि प्रसिद्धा न प्रमाणतः ।

अशुच्यादिषु शुच्यादिप्रसिद्धिरिव सा मृषा ॥ ६

[74^b] བཟུགས་སོགས་མངོན་སུམ་ཉིད་ཀྱང་ནི ॥

གྲགས་པས་ཡིན་གྱི་ཚད་མས་མེན ॥

དེ་ནི་མི་གཙང་ལ་སོགས་ལ ॥

གཙང་སོགས་གྲགས་པ་བཞིན་དུ་བརྟུན ॥ ༦

लोकावतारणार्थं च भावा नाथेन देशिताः ।

तत्त्वतः क्षणिका नैते संवृत्या चेद्विरुध्यते ॥ ७

འཇིག་རྟེན་གཞུག་པའི་དོན་དུ་ནི ॥

མགོན་པོས་དངོས་བརྟན་དེ་ཉིད་དུ ॥

དེ་དག་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་མེན ॥

ཀྱན་རྫོབ་དུ་ཡང་འགལ་ཞིན ॥ ༧

न दोषो योगिसंवृत्या लोकात्ते तत्त्वदर्शिनः ।

अन्यथा लोकबाधा स्यादशुचिस्त्रीनिरूपणे ॥ ८

15

ནལ་འབྱེད་ཀྱན་རྫོབ་ཉེས་མེད་དེ ॥

འཇིག་རྟེན་ལ་ལྟོས་དེ་ཉིད་མཐོང་ ॥

གཞན་ཏུ་བྱད་མེད་མི་གཙང་བར ॥

ངེས་ཏེ་གས་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གཞོན་འགྱུར ॥ ༥

मायोपमाज्जिनात् पुण्यं सद्भावेऽपि कथं यथा ।

यदि मायोपमः सत्त्वः किं पुनर्जायते मृतः ॥ ८

སྐྱུ་འབྲེ་སྐྱུ་ལས་བསྟོན་ནམས་ནི ॥

ཇི་ལྟར་དངེས་ཡིད་ལ་ཇི་བཞིན ॥

གཡ་ཏེ་སེམས་ཅན་སྐྱུ་འབྲེ་ན ॥

ཤི་ནས་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་ཞིན ॥ ༦

यावत्प्रत्ययसामग्री तावन्मायापि वर्तते ।

दौर्घसंतानमात्रेण कथं सत्त्वोऽस्ति सत्यतः ॥ १०

ཇི་སྟེན་རྟེན་ནམས་ཚོགས་གྱུར་བ ॥

དེ་སྟེན་སྐྱུ་མའང་འགྱུར་བར་འགྱུར ॥

སྐྱུ་ན་རིང་ཙམ་གྱིས་ཇི་ལྟར་ན ॥

སེམས་ཅན་བདེན་པར་ཡིད་པ་ཡིན ॥ ༡༠

मायापुरुषघातादौ चित्ताभावान्न पापकं ।

चित्तमायासमेते तु पापपुण्यसमुद्भवः ॥ ११

[75^a] སྐྱུ་མའི་སྐྱིས་བྱ་བས་ད་སོགས་ལ ॥

སེམས་མེད་ཕྱིར་ན་སྟོན་མེད་དེ ॥

སྐྱུ་མའི་སེམས་དང་ཐུན་པ་ལ ॥

¹བསྟོན་ནམས་དང་སྟོན་པ་འགྱུར ॥ ༡༡

मन्त्रादीनामसामर्थ्यान्न मायाचित्तसंभवः ।

सापि नानाविधा माया नानाप्रत्ययसंभवा ॥ १२

སྐྱུ་གས་སོགས་ནམས་ལ་སྟོན་མེད་ཕྱིར ॥

སྐྱུ་མའི་སེམས་ནི་འགྱུར་བ་མེད ॥

यदा मायैव ते नास्ति तदा किमुपलभ्यते ।

चित्तस्यैव स आकारो यद्यप्यन्योऽस्ति तत्त्वतः ॥ १६'

གང་ཆོ་ཁྱོད་ལ་སྐྱུ་མ་ཉིད་॥

མེད་མཁའ་དེ་ཆོ་ཅི་ཞིག་དམིགས་॥

གལ་དེ་དེ་ཉིད་དུ་གཞན་ཡོད་॥

ནམ་པ་དེ་ནི་སེམས་ཉིད་ཡིན་॥ १७

चित्तमेव यदा माया तदा किं केन दृश्यते ।

उक्तं च लोकनाथेन चित्तं चित्तं न पश्यति ॥ १७

གང་ཆོ་སེམས་ཉིད་སྐྱུ་མ་ན་॥

དེ་ཆོ་གང་ཞིག་གང་གིས་མཐོང་॥

འཇིག་རྟེན་གྱི་ནི་མགོན་པོས་ཀྱང་॥

སེམས་ཀྱིས་སེམས་མི་མཐོང་ཞེས་གསུངས་॥ १८

न च्छिनत्ति यथात्मानमसिधारा तथा मनः ।

आत्मभावं यथा दीपः संप्रकाशयतीति चेत् ॥ १८

རལ་གྱི་སོ་ནི་རང་ལ་རང་॥

ཇི་ལྟར་མི་གཙོད་དེ་བཞིན་ཡོད་॥

ཇི་ལྟར་མར་མི་རང་གི་དངོས་॥

ཡང་དག་གསལ་བར་བྱེད་བཞིན་ན་॥ १९

नैव प्रकाशते दीपो यस्मान्न तमसावृतः ।

न हि स्फटिकवज्जीलं नीलत्वेऽन्यमपेक्षते ॥ १९

མར་མི་གསལ་བར་བྱ་མིན་དེ་॥

གང་ཕྱིར་སུན་གྱིས་བསྐྱེབས་པ་མེད་॥

ཤེལ་བཞིན་སྒྲིན་པོ་སྒྲིན་ཏིང་ལ ॥

གཞན་ལ་རྩོམ་པ་ཡོད་མ་ཡིན ॥ 20

तथा किञ्चित् परापेक्षमनपेक्षं च दृश्यते ।

अनीलत्वे न तन्नीलं कुर्यादात्मानमात्मना¹ ॥ २०

40

[76^a] དེ་བཞིན་འགའ་ཞིག་གཞན་ལ་ནི ॥

རྩོམ་དང་རྩོམ་མེད་པ་ཡང་མཐོང་ ॥

སྒྲིན་ཏིང་མེན་ལ་སྒྲིན་པོར་དེ ॥

བདག་གིས་བདག་ཏིང་བྱས་པ་མེད ॥ २०

नीलमेव हि को नीलं कुर्यादात्मानमात्मना ।

अनीलत्वे न तन्नीलं कुर्यादात्मानमात्मना ॥ २१²

दीपः प्रकाशत इति ज्ञात्वा ज्ञानेन कथ्यते ।

बुद्धिः प्रकाशत इति ज्ञात्वेदं केन कथ्यते ॥ २२

མར་མི་གསལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེས ॥

ཤེས་པས་ཤེས་དེ་རྫོང་བྱེད་ན ॥

སྒྲིན་ཏིང་གསལ་བ་ཏིང་ཡིན་ཅེས ॥

གང་གིས་ཤེས་ནས་དེ་སྒྲིན་བྱེད་ ॥ २३

प्रकाशा वाऽप्रकाशा वा यदा दृष्टा न केनचित् ।

45

वन्ध्यादुद्दिहिलीलेव कथ्यमानापि सा सुधा ॥ २३

གང་ཆོའ་གསལ་གྲང་མཐོང་མེན་ན ॥

གསལ་བ་འམ་ནི་མི་གསལ་བ ॥

1. Poussin mentions that Minaev reads here *Nīlahetur yatheksyate*, but Tibetan translation does not support this reading. However, the reading is supported by the *Pañjikā*.

2. This verse is quoted by Poussin in the footnote from Minaev's edition. The Tibetan translation of this verse is wanting. Anyhow the Tibetan translation of the lines *c* and *d* is available from the previous verse.

མོ་གཤམ་བྱ་མོ་འི་འགྲིང་བག་བཞིན།

དེ་ནི་བཟོད་ཀྱང་དོན་མེད་དོ། ३३

यदि नास्ति स्वसंवित्तिर्विज्ञानं स्मर्यते कथम् ।

अन्यानुभूते संबन्धात् स्मृतिराखुविषं यथा ॥ २४

གཤམ་ཏེ་རང་རིག་ཡོད་མིན་ན།

ནམ་ཤེས་བློ་བར་རི་ལྟར་འགྱུར།

གཞན་སྟོང་བ་དང་འབྲེལ་བ་ལས།

བློ་འགྱུར་བྱི་བའི་དུག་བཞིན་ནོ། ३ॣ

प्रत्ययान्तरयुक्तस्य दर्शनात् स्वं प्रकाशते ।

मिद्धाञ्जनविधेर्दृष्टो घटो नैवाञ्जनं भवेत् ॥ २५

50

[76^b] ཀྱིན་གཞན་དག་དང་ལྡན་པ་ནི།

མཐོང་ཕྱིར་རང་ཉིད་རང་གསལ་ན།

བྱབ་པའི་མིག་སྒྲན་སྟོང་བ་ལས།

བྱམ་མཐོང་མིག་སྒྲན་ཉིད་འགྱུར་མིན། ३।

यथा दृष्टं श्रुतं ज्ञातं नैवेह प्रतिषिध्यते ।

सत्यतः कल्पना तत्र दुःखहेतुर्निवार्यते ॥ २६

རི་ལྟར་མཐོང་བཤེས་ཤེས་པ་དག།

འདིར་ནི་དགག་པར་བྱ་མིན་ཏེ།

འདིར་ནི་སྒྲིག་བསྐྱེད་གྱུར་གྱུར་པ།

བདེན་པར་དོགས་པ་བརྗོད་བྱ་ཡིན། ३॥

चित्तादन्या न माया चेन्नाप्यनन्येति कल्प्यते ।

वस्तु चेत् सा कथं नान्यानन्या चेन्नास्ति वस्तुतः ॥ २७

སེམས་ལས་སྒྲིག་མ་གཞན་མིན་ཞིང་།

གཞན་མིན་པར་ཡང་མི་བདགས་ན།

དངོས་ན་ཇི་ལྟར་དེ་གཞན་མིན།

གཞན་མིན་ཞེ་ན་དངོས་པོར་མེད། ३७

असत्यपि यथा माया दृष्ट्या द्रष्टुं तथा मनः ।

55

वस्त्वाश्रयश्चेत् संसारः सोऽन्यथाकाशवद्भवेत् ॥ २८

ཇི་ལྟར་སྒྱུ་མ་བདེན་མིན་ཡང་།

བརྟེན་གྱི་དེ་བཞིན་ལྟར་ཡིད།

གཡ་དེ་འཁོར་བ་དངོས་དེན་ཅན།

དེ་ནི་གཞན་དུ་མཁའ་འདྲར་འགྱུར། ३८

वस्त्वाश्रयेणाभावस्य क्रियावत्त्वं कथं भवेत् ।

असत्सहायमेकं हि चित्तमापद्यते तव ॥ २९

དངོས་མེད་དངོས་ལ་བདེན་པས་ན།

བྱེད་དང་ལྡན་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར།

བྱེད་ཀྱི་སེམས་ནི་གོགས་མེད་པར།

གཅིག་ལྟར་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན། ३९

ग्राह्यमुक्तं यदा चित्तं तदा सर्वे तथागताः ।

एवं च को गुणो लब्धश्चित्तमात्रेऽपि कल्पिते ॥ ३०

60

[77^a] གང་ཆེ་སེམས་ནི་གཟུང་བྱལ་བ།

དེ་ཆེ་ཐོས་ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས།

དེ་ལྟར་ན་ཡང་སེམས་ཙམ་དུ།

བདགས་ལ་ཡོན་ཏན་ཅི་ཞིག་ཡིད། ३०

मायोपमत्वेऽपि ज्ञाते कथं क्लेशो निवर्तते ।

यदा मायास्त्रियां रागस्तत्कर्तुरपि जायते ॥ ३१

སྒྱུ་མ་ལྟར་ཤེས་ན་ཡང་།

ཇི་ལྟར་ཉོན་མོངས་ལྷོག་འགྱུར་དེ།

གང་ཆེ་སྐྱུ་མའི་བྱད་མེད་ལ॥

དེ་བྱེད་ཉིད་ཀྱང་ཆགས་སྦྱེ་འགྱུར॥ ३१

अप्रहीणा हि तत्कर्तुं श्रेयसंक्लेशवासना ।

तद्दृष्टिकाले तस्यातो दुर्बला शून्यवासना ॥ ३२

དེ་བྱེད་པ་ནི་ཤེས་བྱ་ལ॥

ཉོན་མོངས་བག་ཆགས་མ་སྤངས་པ॥

དེས་ན་དེ་མཐོང་བ་ན་དེ॥

སྤྱོད་ཉིད་བག་ཆགས་གོམས་པས་ནི॥ ३३

शून्यतावासनाधानाद्धीयते भाववासना ।

65

किञ्चिन्नास्तीति चाभ्यासात् सापि यस्यात् प्रहीयते ॥ ३३

དངོས་པོ་འི་བག་ཆགས་སྤྱོད་འགྱུར་ཞིང་॥

ཅི་ཡང་མེད་ཅེས་གོམས་པས་ནི॥

དེ་ཡང་ཕྱི་ནས་སྤྱོད་བར་འགྱུར॥

གང་ཆེ་གང་ཞིག་མེད་དོ་ཞེས॥ ३३

यदा न लभ्यते भावो यो नास्तीति प्रकल्प्यते ।

तदा निराश्रयोऽभावः कथं तिष्ठेन्मतेः पुरः ॥ ३४

བདག་གྱའི་དངོས་པོ་མི་དམིགས་པ॥

དེ་ཆེ་དངོས་མེད་རྟོན་བྲལ་བ॥

སློ་ཡི་མདུན་ན་ཅི་ལྟར་གནས॥

གང་ཆེ་དངོས་དང་དངོས་མེད་དག॥ ३ॣ

यदा न भावो नाभावो मतेः संतिष्ठते पुरः ।

तदान्यगत्यभावेन निरालम्बा प्रशाम्यति ॥ ३५¹

70

[77^b] གློ་ཡི་མདུན་ན་མི་གནས་པ་ ॥

དེ་ཆེ་ནས་པ་གཞན་མེད་པས་ ॥

དམིགས་པ་མེད་པར་རབ་དུ་ནི ॥ ३५

चिन्तामणिः कल्पतरुयथेच्छापरिपूरणः ।

विनेयप्रणिधानाभ्यां जिनबिम्बं तथेक्ष्यते ॥ ३६

ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་དཔག་བསམ་ཤིང་ ॥

ཇི་ལྟར་རེ་བ་ཡོངས་སྒོང་པ་ ॥

དེ་བཞིན་གདུལ་བྱར་སྒྲོན་ལས་གྱི།

དབང་གིས་གྱུ་པ་བའི་སྐར་སྒྲིང་ངོ་ ॥ ३६

यथा गारुड़िकः स्तम्भं साधयित्वा विनश्यति ।

स तस्मिंश्चिरनष्टेऽपि विषादीनुपशमयेत् ॥ ३७

དཔེར་ན་ནས་མཁའ་རྩིང་གི་ནི ॥

མཆོད་སྒྲོང་བསྐྱབས་ནས་འདས་གུར་པ་ ॥

དེ་འདས་ཕྱན་རིང་ལོན་ཡང་དེ ॥

དུག་ལ་སོགས་པ་ནི་བྱེད་བཞིན་ ॥ ३७

बोधिचर्यानुरूपेण जिनस्तम्भोऽपि साधितः ।

करोति सर्वकार्याणि बोधिसत्त्वेऽपि निर्वृते ॥ ३८

བྱང་ཆུབ་སྒྲོན་པའི་རྩིས་མཐུན་པར་ ॥

གྱུ་པ་བའི་མཆོད་སྒྲོང་བསྐྱབས་པ་ཡང་ ॥

75

1. Poussin tells us that, according to Tārānātha and to the commentary of Vibhūticandra, Śāntideva, when coming to this stanza, disappeared from the eyes of his listeners.

བྱང་ཐུབ་སེམས་དཔའ་མྱ་ངན་ལས॥

འདས་ཀྱང་དོན་ནམས་ཐམས་ཅད་མཛོད་॥ ३८

अचित्तके कृता पूजा कथं फलवती भवेत् ।

तुल्यैव पद्यते यस्मात्तिष्ठतो निर्वृतस्य च ॥ ३८

[78^a] སེམས་མེད་པ་ལ་མཚོད་བྱས་པས॥

ཇི་ལྟར་འབྲས་བྱར་ཐོན་པར་འགྱུར॥

གང་ཕྱིར་བཞགས་པའས་མྱ་ངན་འདས॥

མཚུངས་པ་ཉིད་དུ་བཤད་ཕྱིར་རོ॥ ३९

आगमाच्च फलं तत्र संवृत्या तत्त्वतोऽपि वा ।

सत्यबुद्धे कृता पूजा सफलेति कथं यथा ॥ ४०

80

ཀུན་རྗེའི་བས་ནི་དེ་ཉིད་དུ་འདྲ་॥

བྱང་ཐུབ་དེ་འབྲས་ལུང་ལས་ཡིན॥

དཔེར་ན་བདེན་པའི་སངས་སྐུས་ལ॥

ཇི་ལྟར་འབྲས་བྱར་བཅས་པ་བཞིན॥ ४०

सत्यदर्शनतो मुक्तिः शून्यतादर्शनेन किम् ।

न विनानेन मार्गेण बोधिरित्यागमो यतः ॥ ४१

བདེན་པ་མཐོང་བས་གྲོལ་འགྱུར་གྱི།

སྟོང་ཉིད་མཐོང་བས་ཅི་ཞིག་བྱ॥

གང་ཕྱིར་ལུང་ལས་ལས་འདི་ནི॥

མེད་པར་བྱང་ཐུབ་མེད་པར་གསུངས॥ ४१

नन्वसिद्धं महायानं कथं सिद्धस्त्वदागमः ।

यस्मादुभयसिद्धोऽसौ न सिद्धोऽसौ तवादितः ॥ ४२

གལ་ཏེ་ཐེག་ཆེན་མ་གྲུབ་ན॥

ཁྱོད་ཀྱི་ལུང་ནི་ཇི་ལྟར་གྲུབ॥

གང་ཕྱིར་གཉིས་ཀ་ལ་འདི་གྲུབ།

དང་པོ་བྱོད་ལ་འདི་སྒྲུབ། ༧༢

यत्प्रत्यया च तत्रास्या महायानेऽपि तां कुरु ।

85

अन्योभयेष्टसत्यत्वे वेदादेरपि सत्यंता ॥ ४३

ཀྱེན་གང་གིས་ནི་དེར་ཡིད་ཆེས།

དེ་ནི་ཐེག་ཆེན་ལ་ཡང་མཚུངས།

གཞན་གཉིས་འདོད་པས་བདེན་ན་ནི།

རིག་བྱེད་སོགས་ཀྱང་བདེན་པར་འགྱུར། ༧༣

सविवादं महायानमिति चेदागमं त्यज ।

तौर्थिकैः सविवादत्वात् स्वैः परैश्चागमान्तरम् ॥ ४४

[78^b] ཐེག་ཆེན་ཚཱི་དེ་བཙས་ཕྱིར་ཞེ་ན།

ལུང་ལ་སྤྱི་གས་པ་ནམས་དང་།

ལུང་གཞན་ལ་ཡང་རང་གཞན་དག།

ཚཱི་དེ་བཙས་ཡིན་ཕྱིར་དོར་བྱར་འགྱུར། ༧༤

शासनं भिद्यतामूलं भिद्यतैव च दुःखिता ।

सावलम्बनचित्तानां निर्वाणमपि दुःस्थितम् ॥ ४५

90

བསྐྱེད་ཚ་དག་སྤོང་ཉིད་ཡིན་ན།

དག་སྤོང་ཉིད་ཀྱང་དཀའ་བར་གནས།

སེམས་ནི་དམིགས་དང་བཙས་ནམས་ཀྱི།

སྤྱང་ན་འདས་པ་འང་དཀའ་བར་གནས། ༧༥

क्लेशप्रहाणान्मुक्तिश्चेत् तदनन्तरमसु सा ।

दृष्टं च तेषु सामर्थ्यं निःक्लेशस्यापि कर्मणः ॥ ४६

ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་གྲོལ་ན་དེའི།

དེ་སྐབས་དུ་དེར་འགྱུར་རོ།

ཉོན་མོངས་མེད་ཀྱང་དེ་དག་ལ॥

ལས་ཀྱི་ནུས་པ་མཐོང་བ་ཡིན॥ ༧

दृष्ट्वा तावदुपादानं नास्ति चेत् संप्रधार्यते ।

किमक्लिष्टापि दृष्टौषां नास्ति संमोहवत् सती ॥ ४७

རེ་ཞིག་ཉེར་ལན་སྟེན་པ་ནི॥

མེད་ཅེས་ངེས་པ་ཉིད་ཅེ་ན॥

སྟེན་འདི་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་ཡང་॥

ཀྱན་མོངས་པ་ཞིན་དུ་ཅི་སྟེ་མེད॥ ༧

वेदनाप्रत्यया दृष्ट्वा वेदनैषां च विद्यते ।

95

सालम्बनेन चित्तेन स्थातव्यं यत्र तत्र वा ॥ ४८

ཚོར་བའི་ཀྱེན་གྱིས་སྟེན་པ་ཡིན॥

ཚོར་བ་དེ་དག་ལ་ཡང་ཡོད॥

དམིགས་པ་དང་ནི་བཅས་པའི་སེམས॥

འགའ་ཞིག་ལ་ནི་གནས་པར་འགྱུར॥ ༨

विना शून्यतया चित्तं बद्धमुत्पद्यते पुनः ।

यथाऽसंज्ञिसमापत्तौ भावयेत्तेन शून्यताम् ॥ ४९

[79^a] རྟོང་ཉིད་དང་ནི་བྲལ་བའི་སེམས॥

འགགས་པ་སྦྱར་ཡང་སྟེ་འགྱུར་དེ॥

འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འདུག་པ་ཞིན॥

དེས་ན་རྟོང་ཉིད་པ་སྟོམས་པར་བྱ॥ ༩

यत्सूत्रेऽवतरेद्वाक्यं तच्चेदुद्धोक्तमिष्यते ।

महायानं भवत्सूत्रैः प्रायस्तुल्यं न किं मतम् ॥ ५०

100

ངག་གང་མདོ་སྟེ་ལ་འཇུག་དེ॥

གལ་དེ་སངས་རྒྱས་གསུངས་འདོད་ན॥

ཐེག་ཆེན་པལ་ཆེར་བྱེད་ཅག་གི།

མདོ་དང་མཚུངས་འདོད་མིན་ནས་ཅི། ༡༠

एकेनागम्यमानेन¹ सकलं यदि दोषवत् ।

एकेन सूत्रतुल्येन किं न सर्वं जिनोदितम् ॥ ५१

གལ་ཏེ་མ་གཏོགས་གཅིག་གིས་ནི།

ཐམས་ཅད་སྒྲིན་དང་བཅས་འགྱུར་ན།

མདོ་མཚུངས་གཅིག་གིས་ཐམས་ཅད་ནི།

རྒྱལ་བས་གསུངས་པ་ཅིས་མ་ཡིན། ༡༡

महाकाश्यपमुख्यैश्च यद्वाक्यं नावगाह्यते² ।

तत्त्वयाऽनवबुद्धत्वादग्राह्यं कः करिष्यति ॥ ५२³

ངག་གང་འོད་སྤྱང་ཆེན་པོ་ལ།

སོགས་པས་གཏིང་དཔོགས་མ་གྱུར་པ།

དེ་ནི་བྱེད་ཀྱིས་མ་རྟོགས་པས།

གཟུང་བྱ་མིན་པར་སྤྲིན་གྱིད། ༡༢

⁴सक्तिवासात्⁵ निर्मुक्त्या संसारे सिध्यति स्थितिः ।

मोहेन दुःखिनामर्थे शून्यताया इदं फलम् ॥ ५३

[79^b] སྤོངས་པས་སྤྱུག་བསྐྱལ་ཅན་དོན་དུ།

ཆགས་དང་འཇིགས་མཐའ་ལས་གྲོལ་བ།

1. Poussin reads *agamamāna* (མ་རྟོགས) ignorant for མ་གཏོགས. See the word in Tib. verse No. 52. l. C.

2. Minaev reads གཏིང་དཔོགས་ (vigrāhyate).

3. The Skt. verses, Nos. 50–52, are reproduced from the footnote of the *Bibliotheca Indica* edition of the text.

4. Minaev reads *śakti*.

5. Minaev reads *śakti* but the reading, *Saktitrāsāntanīrmuktyā*, is supported by the explanation in the second part of the *Pañjikā*. Tib. also supports this reading.

འཁོར་བར་གནས་པ་འགྲུབ་འགྲུར་བ॥

འདི་ནི་སྟོང་ཉིད་འབྲས་བུ་ཡིན॥ ༡༢

तदेवं शून्यतापक्षे दूषणं नोपपद्यते ।

तस्मान्निर्विचिकित्सेन भावनीयैव शून्यता ॥ ५४

དེ་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་ཕྱོགས་ལ॥

སྤུན་འབྲིན་པ་ནི་འཕྲད་མ་ཡིན॥

དེས་ན་ཐེ་ཚོམ་མི་ཟ་བར॥

སྟོང་པ་ཉིད་ནི་བསྐྱོམ་པར་བྱ॥ ༡༣

क्षेत्रज्ञेयावृत्तितमः प्रतिपक्षो हि शून्यता ।

श्रीघ्नं सर्वज्ञताकामो न भावयति तां कथम् ॥ ५५

110

ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཡི॥

སྤུན་བའི་གཉེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད॥

སྤུར་བྱ་ཐོས་ས་ཅད་མཁྱེན་འདོད་པས॥

དེ་ནི་ཇི་ལྟར་སྐྱོམ་མི་བྱེད॥ ༡༤

यद्दुःखजननं वस्तु चासस्तस्मात् प्रजायताम् ।

शून्यता दुःखग्रमनी ततः किं जायते भयम् ॥ ५६

དངོས་གང་སྤུག་བསྐྱེད་སྒྱུར་བྱེད་པ॥

དེ་ལ་སྤུག་པ་སྒྱེ་འགྲུར་ན॥

སྟོང་ཉིད་སྤུག་བསྐྱེད་ཞི་བྱེད་པ॥

དེ་ལ་འཛིགས་པ་ཇི་ལྟར་སྒྱེ॥ ༡༥

यतस्ततो वाऽस्तु भयं यद्यहं नाम किञ्चन ।

अहमेव न किञ्चिच्चेद् भयं कस्य भविष्यति ॥ ५७

གཤམ་དེ་བདག་འགའ་ཡོད་ན་ནི॥

ཅི་ཡང་རུང་ལ་འཛིགས་འགྲུར་ན॥

བདག་ཉིད་འགའ་ཡང་ཡོད་མིན་པས ॥
 འཇིགས་པར་འགྱུར་བ་སུ་ཞིག་ཡིན ॥ ༡༧

दन्तकेशनखा नाहं नास्ति नाप्यस्मि शोणितम् ।

115

न शिंघानं¹ न च स्नेहा न पूयं लसिका²पि वा ॥ ५८

[80^a] སྔོང་སྐྱ་སེན་བདག་མ་ཡིན ॥

བདག་ནི་ཅུས་པ་བྲག་མ་ཡིན ॥

སྐྱབས་མིན་བད་ཀན་མ་ཡིན་དེ ॥

ཅུ་སེར་དང་ནི་ནག་ཀྱང་མིན ॥ ༡༨

नाहं वसा न च खेदो न मेदोऽन्वाणि नाप्यहम् ।

न चाहमन्त्रनिर्गुण्डी गूथमूत्रमहं न च ॥ ५९

བདག་ནི་ཞག་དང་རྩལ་མིན་དེ ॥

སྔོ་མཆིན་དག་ཀྱང་བདག་མ་ཡིན ॥

ནང་བྲོལ་གཞན་ཡང་བདག་མིན་དེ ॥

བདག་ནི་ཕྱི་ས་གཅིན་མ་ཡིན ॥ ༡༩

नाहं मांसं न च स्नायुर्नोष्ठा वायुरहं न च ।

न च क्षिद्राण्यहं नापि षड्विज्ञानानि सर्वथा ॥ ६०

120

ཤ་དང་པགས་པ་བདག་མིན་དེ ॥

རྫོད་དང་རླུང་ཡང་བདག་མ་ཡིན ॥

བྱ་ག་བདག་མིན་ནས་ཀྱན་དུ ॥

ནས་ཤེས་བྱ་ག་ཀྱང་བདག་མ་ཡིན ॥ ༢༠

1. Minaev has *sinhāna* but M. Vyut *śiṅghāṇaka*.

2. M. Vyut reads *lasikā*.

शब्दज्ञानं यदि तदा शब्दो गृह्येत सर्वदा ।
ज्ञेयं विना तु किं वेत्ति येन ज्ञानं निरुच्यते ॥ ६१

གཤམ་ཏེ་སྒྲིམ་ཡི་ཤེས་ཏེ་གཤམ་ན ॥

ཐམས་ཅད་¹ ཆོ་ན་སྒྲིམ་འཛིན་འགྱུར ॥

ཤེས་བྱ་མེད་ན་ཅི་རིགས་ནས ॥

གང་གིས་ཤེས་པ་ཞེས་ཇོད་བྱེད ॥ ५१

अज्ञानानं यदि ज्ञानं काष्ठं ज्ञानं प्रसज्यते ।
तेनासंनिहितं ज्ञेयं ज्ञानं नास्तीति निश्चयः ॥ ६२

གཤམ་ཏེ་ཤེས་མེད་ཤེས་ཡིན་ན ॥

ཤིང་ཡང་ཤེས་པར་ཐམས་པར་འགྱུར ॥

དེས་ན་ཤེས་བྱ་ཉིར་གནས་པ ॥

མེད་པར་ཤེས་པ་མེད་ཅེས་དེས ॥ ५२

तदेव रूपं जानाति तदा किं न गृह्णोत्यपि ।

शब्दस्यासंनिधानाच्चेत्ततस्तज्ज्ञानमप्यसत् ॥ ६३

125

[80^b] དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་གཞུགས་ཤེས་ན ॥

དེ་ཆོ་ཐོས་པའང་ཅི་སྟེ་མིན ॥

གཤམ་ཏེ་སྒྲིམ་མི་ཉི་ཕྱིར་ན ॥

དེས་ན་དེ་ཡི་ཤེས་པའང་མེད ॥ ५३

शब्दग्रहणरूपं यत्तद्रूपग्रहणं कथम् ।

एकः पिता च पुत्रश्च कल्प्यते न तु तत्त्वतः ॥ ६४

སྒྲིམ་འཛིན་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ ॥

དེ་གཞུགས་འཛིན་པར་རྩི་སྤར་འགྱུར ॥

གཅིག་ནི་པ་དང་བྱ་ཉིད་དུ ॥

བདགས་ཡིན་ཡང་དག་ཉིད་མིན་དེ ॥ ५ॣ

1. ཐམས་ཅད་ཆོ་ན་ is a peculiar expression for the Skt. word *sarvadā*. Generally Tib. equivalents for it are ཆྱོན་དུ་, ཏུག་ཏུ་, ནམ་ཡང་ etc.

2. See *Nyāyabindu*.

གང་ཆོ་བྱེ་བྲག་ཕྱིན་ཅི་ལོག།

དེ་ཆོ་འདྲ་བའི་དྲིན་གང་ཡིན། ༤༥

अचेतनश्च नैवाहमचेतन्यात्पटा¹दिवत् ।

अथ ज्ञश्चेतनायोगादज्ञो नष्टः प्रसज्यते ॥ ६८

སེམས་མེད་ང་ཡང་བདག་མིན་དེ།

སེམས་མེད་ཉིད་ཕྱིར་བྱས་སོགས་བཞིན།

འོན་དེ་སེམས་དང་ལྡན་བའི་ཕྱིར།

ཤེས་ན་མེ་ཤེས་འཇིག་པར་ཐལ། ༤༦

अथाविकृत एवात्मा चैतन्येनास्य किं कृतम् ।

अज्ञस्य निष्क्रियस्यैवमाकाशस्यात्मता मता ॥ ७०

140

ཇི་ཕྱི་བདག་ལ་འགྱུར་མེད་ན།

སེམས་པས་དེ་ལ་ཅི་ཞིག་བྱས།

དེ་ལྟར་ཤེས་མེད་བྱ་བྲལ་བ།

ནས་མཁའ་བདག་དུ་བྱས་པར་འགྱུར། ༧༠

न कर्मफलसंबन्धो युक्तश्चेदात्मना विना ।

कर्म कृत्वा विनष्टे हि फलं कस्य भविष्यति ॥ ७१

གལ་དེ་བདག་ནི་ཡོད་མིན་ན།

ལས་འབྲས་འབྲེལ་བ་རིགས་མིན་དེ།

ལས་བྱས་ནས་ནི་ཞིག་པས་ན།

སྲུ་ཡི་ལས་སྲུ་འགྱུར་ཞི་ན། ༧༡

1. Tib. reads བྲག་ ghaṭa for paṭa.

द्वयोरप्यावयोः सिद्धे भिन्नाधारे क्रियाफले ।
 निर्यापारश्च तत्रात्मेत्यत्र वादो वृथा ननु ॥ ७२
 सु'व'अ'स'स'ग'वि'ष'द'द'॥
 दे'र'व'द'ग'पु'द'प'स'द'प'र'य'द'॥
 सु'स'ग'वि'ष'ग'प'स'व'स'॥
 अ'दे'र'व'स'द'दे'र'स'द'स'य'द'॥ ७३

हेतुमान् फलयोगीति दृश्यते नैष संभवः ।
 संतानस्यैक्यमाश्रित्य कर्ता भोक्तेति देशितम् ॥ ७३

145

[81^b] सु'स'व'अ'स'स'स'द'व'स'स'वि'ष'॥
 स'स'द'v'अ'दे'र'स'द'स'य'द'॥
 सु'द'ग'वि'ष'g'p'v'स'd'॥
 पु'द'p'स'd'दे'r'स'd'॥ ७३

अतीतानागतं चित्तं नाहं तद्धि न विद्यते ।
 अथोत्पन्नमहं चित्तं नष्टेऽस्मिन्नास्त्यहं पुनः ॥ ७४

अ'द'स'd'g'p'v'स'd'॥
 v'd'g'p'v'स'd'॥
 दे'r'v'स'd'॥
 दे'r'v'स'd'॥ ७४

यथैव कदलीस्तम्भो न कश्चिद् भागशः कृतः ।
 तथाहमप्यसद्भूतो मृग्यमाणो विचारतः ॥ ७५

150

द'p'v'स'd'॥
 क'p'v'स'd'॥

དེ་བཞིན་ནས་པར་དབྱེ་བ་ཡིས།

བཅའ་ན་བདག་ཀྱང་ཡང་དག་ཡིན། ༡༥

यदि सत्त्वो न विद्येत कस्योपरि कृपेति चेत् ।

कार्यार्थमभ्युपेतेन यो मोहेन प्रकल्पितः ॥ ७६

གཤམ་དེ་སེམས་ཅན་ཡིད་མིན་ན།

སྤྱུ་ལ་སྤྱིང་ཇི་བྱ་ཞིན།

འབྲས་བུའི་དོན་དུ་ཁས་སྒྲངས་པའི།

མྱོངས་པས་བདག་ས་པ་གང་ཡིན་པའི། ༡༦

कार्यं कस्य न चेत्सत्त्वः सत्यमोहा तु मोहतः ।

दुःखव्युपशमार्थं तु कार्यमोहो न वार्यते ॥ ७७

སེམས་ཅན་མེད་འབྲས་སྤྱུ་ཡི་ཡིན།

བདན་དེ་དོན་ཀྱང་མྱོངས་ལས་འདོད།

སྤྱུ་གཤམ་ཉི་བར་ཞི་དོན་དུ།

འབྲས་བུའི་མྱོངས་པ་བསྐྱོག་མི་བྱ། ༡༧

दुःखहेतुरहंकार आत्ममोहान्तु वर्धते ।

ततोऽपि न निवर्त्यन्ते वरं नैरात्म्यभावना ॥ ७८

155

[82^a] སྤྱུ་གཤམ་སྤྱུ་ཡི་ང་གྱལ་ནི།

བདག་དུ་མྱོངས་པས་འཕེལ་བར་འགྱུར།

དེ་ལས་ཀྱང་བསྐྱོག་མེད་ཅེ་ན།

བདག་མེད་སྐྱོམ་པ་མཆོག་ཡིན་ནོ། ༡༨

कायो न पादौ न जंघा नोरू कायः कटिर्न च ।

नोदरं नाप्ययं पृष्ठं नोरो बाह्व न चापि सः ॥ ७९

ལུས་ནི་ཀྱང་པ་བྱིན་པ་མིན།

བསྐྱོངས་དང་ཀྱིད་པའམ་ལུས་མ་ཡིན།

ཕྱོད་དང་གྲུབ་ཀྱང་ལུས་མིན་དེ།

བྱང་དང་དབྱུང་པའང་ལུས་མ་ཡིན། ༡༩

न हस्तौ नाप्ययं पाश्र्चौ न कक्षौ नांसलक्षणः ।

न ग्रीवा न शिरः कायः कायोऽत्र कतरः पुनः ॥ ८०

160

ཕྱོད་ལོག་ལག་པའང་ལུས་མིན་དེ།

མཆན་ཁྱུང་ལྷག་པའང་ལུས་མ་ཡིན།

ནང་ཁྲོལ་ནྐམས་ཀྱང་དེ་མིན་ལ།

མགོ་དང་མགྲིན་པའང་ལུས་མིན་ན།

འདི་ལ་ལུས་ནི་གང་ནིག་ཡིན། ༢༠

यदि सर्वेषु कायोऽयमेकदेशेन वर्तते ।

अंशा अंशेषु वर्तन्ते स च¹ कुत्र स्वयं स्थितः ॥ ८१

གལ་དེ་ལུས་འདི་ཐམས་ཅད་ལ།

ཕྱོགས་རེ་ཡིས་ཀྱི་གནས་གྱུར་ན།

ཆ་ནྐམས་ཆ་ལ་གནས་གྱུར་མེད།

དེ་རང་ཉིད་ནི་གང་ལ་གནས། ༢༡

सर्वात्मना चेत्सर्वत्र स्थितः कायः करादिषु ।

कायास्तावन्त एव सूर्यावन्तस्ते करादयः ॥ ८२

གལ་དེ་བདག་ཉིད་ཀྱན་གྱི་ལུས།

ལག་སྟོགས་ནྐམས་ལ་གནས་ན་ནི།

ལག་སྟོགས་དེ་དག་རྩི་སྟེང་པ།

དེ་སྟེང་གྱི་ནི་ལུས་སུ་འགྱུར། ༢༢

1. Minaev reads *tu*.

2. Poussin reads ཕྱོགས་གཅིག་གིས་.

नैवान्तर्न बहिः कायः कथं कायः करादिषु ।

165

करादिभ्यः पृथग् नास्ति कथं नु¹ खलु विद्यते ॥ ८३

[82^b] སྤེ་དང་ནང་དུ་ལུས་མེད་ན།

རི་ལྟར་ལག་སྟོགས་ལ་ལུས་ཡོད།

ལག་སྟོགས་རྣམས་ལས་གཞན་མེད་ན།

དེ་ནི་རི་ལྟར་ཡོད་པ་ཡིན། ८३

तन्नास्ति कायो मोहात्तु कायबुद्धिः करादिषु ।

संनिवेशविशेषेण स्थानौ पुरुषबुद्धिवत् ॥ ८४

དེས་ན་ལུས་མེད་ལག་སྟོགས་ལ།

སྟོངས་པ་ཡིས་ནི་ལུས་སྟོར་འགྱུར།

དབྱིབས་སུ་བཞེད་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས།

བློ་ཡོར་²ལ་ནི་སེ་སྟོ་བཞིན། ८ॣ

यावत्प्रत्ययसामग्री तावत्कायः पुमानिव ।

एवं करादौ सा यावत्तावत्कायोऽत्र दृश्यते ॥ ८५

170

རི་སྤྱིད་ཀྱི་ཚྭ་སྟོགས་དེ་སྤྱིད་དུ།

ལུས་ནི་སྟེས་བུ་ལྟར་སྟངས་བ།

དེ་བཞིན་རི་སྤྱིད་ལག་སྟོགས་ལ།

དེ་ཡོད་དེ་སྤྱིད་དེར་ལུས་སྟངས་། ८॥

एवमंगुलिपुंजत्वात्पादोऽपि कतरो भवेत् ।

सोऽपि पर्वसमूहत्वात्पर्वपि खांशभेदतः ॥ ८६

དེ་བཞིན་སྟོར་སྟེ་འེ་ཚྭ་སྟོགས་ཡིན་ཡིར།

ལག་³པའང་གང་ཞིག་ཡིན་པར་འགྱུར།

1. Minaev has *tu*.

2. རྩ་ཡོར་ is used for Skt. word *sthānu*, but in the *Amarakośa* (*Bibliotheca Indica* ed.) following words are used for *sthānu* གནས་ཅེད་ (p. 10) རྩ་དུས་ (p. 88).

3. Tib. reads གས་ལ་ *kara* for *pada*.

དེ་ཡང་ཚིགས་ཀྱི་ཚིགས་¹ཡིན་ཕྱིར།

ཚིགས་ཀྱང་རང་གི་ཆ་ཕྱེ་བས། ༥༩

अथा अणुभेदेन सोऽणुर्द्विभागतः ।

द्विभागो निरंशत्वादाकाशं तेन नास्त्यणुः ॥ ८७

ཆ་ཡང་རྩལ་དུ་ཕྱེ་བས་དེ།

རྩལ་དེའང་ཕྱོགས་ཆའི་དབྱེ་བ་ཡིས།

ཕྱོགས་དབྱེའང་ཆ་ཤས་དང་བྲལ་ཕྱིར།

མཁའ་བཞིན་དེས་ན་རྩལ་ཡང་མིད། ༥༧

एवं स्वप्नोपमे रूपे को रज्यते विचारकः² ।

कायश्चैवं यदा नास्ति तदा का स्त्री पुमांश्च कः ॥ ८८

175

[83^a] དེ་ལྟར་མི་ལས་ལྟ་བུ་ཡི།

གཟུགས་ལ་དབྱེ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས།

གང་ཚེ་དེ་ལྟར་ལུས་མེད་པ།

དེ་ཚེ་སྐྱེས་གང་བྱད་མེད་གང་། ༥༨

यद्यस्ति दुःखं तत्वेन प्रहृष्टान् किं न बाधते ।

शोकाद्यार्ताय मृष्टादि सुखं चेत्किं न रोचते ॥ ८९

སྐྱུག་བསྐྱལ་དེ་ཉིད་དུ་ཡོད་ན།

ཅི་སྡེ་རབ་དགའ་ལ་མི་གནོད།

བདེ་ན་མུ་ངན་གདུང་སོགས་ལ།

ཞིས་སོགས་ཅི་སྡེ་དགའ་མི་བྱེད། ༥༩

1. MS. reads ཚིགས་ but it seems to be ཚིགས་ samūha.

2. Minaev has vicakṣaṇa.

बलौयसाभिभूतत्वाद्यदि तन्नानुभूयते ।

वेदनात्वं कथं तस्य यस्य नानुभवात्मता ॥ ८०

180

སྟོབས་དང་ལྷན་པས་རྩིས་མཁན་ཕྱིར ॥

གལ་དེ་དེ་སྟོང་མ་ཡིན་ན ॥

གང་ཞིག་ཉམས་སྟོང་བདག་ཉིད་མིན ॥

དེ་ཚོ་ཚོར་བ་རྩིས་ཡིན ॥ ८०

अस्ति सूक्ष्मतया दुःखं स्थौल्यं तस्य हतं ननु ।

तुष्टिमात्राऽपरा चेत्स्यात्तस्मात्सायस्य सूक्ष्मता ॥ ८१

སྤྱག་བསྐྱེད་པ་མེད་ཉིད་ཏུ་ཡོད ॥

འདི་ཡི་རགས་པ་བསལ་མིན་ནས ॥

དེ་ནི་དེ་ལས་གཞན་དགའ་ཙམ ॥

ཞིན་པ་ཉིད་དེ་ཡང་དེ ॥ ८१

विरुद्धप्रत्ययोत्पत्तौ दुःखस्यानुदयो यदि ।

कल्पनाभिनिवेशो हि वेदनेत्यागतं ननु ॥ ८२

གལ་དེ་འགལ་ཀྱིན་སྦྱིས་པས་ན ॥

སྤྱག་བསྐྱེད་སྦྱིས་པ་མིན་ན་ནི ॥

ཚོར་བར་དྲོགས་པ་མངོན་ཞིན་ཉིད ॥

ཡིན་ཅེས་བྱ་བར་བྱུང་མིན་ནས ॥ ८२

अतएव विचारोऽयं प्रतिपक्षोऽस्य भाव्यते ।

विकल्पचेत्रसंभूतध्यानाहारा हि योगिनः ॥ ८३

185

[83^b] དེ་ཉིད་ཕྱིར་ན་འདི་ཡི་ནི ॥

གཞིན་པོ་ནས་དབྱེད་འདི་བསྐྱོས་ཤི ॥

ནས་བདགས་ཞིང་ལས་བྱུང་བ་ཡི ॥

བསམས་གཏན་ནས་འབྱོར་བ་ཡི་ཟས ॥ ८३

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

विद्वान्द्रव्यकलं कस्य कैवलयं भगतिः ॥ ८४

11. 6. 4. 2. 5. 7. 8. 9. 10. 11.

וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע ה' בְּקוֹל הַבְּתוּלָה וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע ה' בְּקוֹל הַבְּתוּלָה וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע ה' בְּקוֹל הַבְּתוּלָה

॥ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

[illegible]

५४ ॥ :पुनरिह ल पुनरिहलपुनरिह ल पुनरिह

॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

॥ १५३५.५.५३५ ॥

॥ अ. वृ. अ. व. अ. व. अ. व. अ. व. अ. व. ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

निर्वाणं च सुसङ्गं कथं ब्राम्हणवृत्ते ।

संसागं च निर्गन्धं चरिं दृष्टं निर्दयम् ॥ ८३

פ.צ.ל.מ.ח.ט.ז.ו.ד.ב.א. ||

॥ वृ.पू.उ.सं.क.प्र.व.॥

॥ ५५.५५.५५.५५.५५.५५.५५ ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १० ॥

त्रिधा जलं त्रिधा भूतं त्रिधा भूतं ।

୧୭ ॥ ମହାପ୍ରଭୁ ପୂର୍ବେ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣାଦିପଦମ୍ବରାଜ

|| རྩུ་རྩུ་རྩུ་རྩུ་རྩུ་རྩུ་

॥ ५६.७८.९०.१२.३४५.६७८.९०॥

ཚེགས་པའང་དངོས་པོ་མེད་ཕྱིར་དེ།

སྤར་ནི་ཇི་ལྟར་ནས་དབྱུང་བཞིན། ༡༧

तदेवं स्यर्शनाभावे वेदनासंभवः कुतः ।

195

किमर्थमयमायासः बाधा कस्य कुतो भवेत् ॥ ८८

[84^a] དེ་ལྟར་རེག་པ་ཡོད་མིན་ན།

ཚོར་བ་གང་ལས་འགྱུར་བར་འགྱུར།

ངལ་འདི་ཅི་ཡི་དོན་དུ་ཡིན།

གང་གིས་གང་ལ་གཞོད་པར་འགྱུར། ༡༨

यदा न वेदकः कश्चिद्वेदना च न विद्यते ।

तदावस्थामिमां दृष्ट्वा त्वण्ये किं न विदीर्यसे¹ ॥ ८९

གང་ཚེ་ཚོར་པོ་འགའ་མེད་ཅིང་།

ཚོར་བའང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ།

དེ་ཚེ་གནས་སྐབས་འདི་མཐོང་ནས།

སྤོད་པ་ཅི་ཕྱིར་ཐོག་མི་འགྱུར། ༡༩

दृश्यते स्पृश्यते चापि स्वप्नमायोपमात्मना ।

चित्तेन सहजातत्वाद्देदना तेन नेक्ष्यते ॥ १००

200

མཐོང་བའམ་ནི་རེག་པ་ཡང་།

མི་ལས་སྤྱུ་འདྲའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས།

སེམས་དང་ལྷན་ཅིག་སྤྱི་པའི་ཕྱིར།

ཚོར་བ་དེ་ཡིས་མཐོང་མ་ཡིན། ༡༠༠

पूर्वं पश्चाच्च जातेन स्मर्यते नानुभूयते ।

स्वात्मानं नानुभवति न चान्येनानुभूयते ॥ १०१

སྤར་དང་ཕྱི་མར་སྤྱི་པས་ཀྱང་།

དེ་པར་འགྱུར་གྱི་སྤོང་མ་ཡིན།

1. The *Pañjikā* reads *viśīryate*.

རང་གིས་བདག་ཉིད་མྱོང་མིན་ལ॥

གཞན་དག་གིས་ཀྱང་མྱོང་མ་ཡིན॥ ༡༠༡

न चास्ति वेदकः कश्चिद्वेदनातो न तत्त्वतः ।

निरात्मके कलापेऽस्मिन् क एव बाध्यतेऽनया ॥ १०२

ཚོར་པོ་འགའ་ཡང་ཡོད་མིན་དེ॥

དེས་ན་ཚོར་བ་དེ་ཉིད་མིན॥

དེ་ལྟར་བདག་མེད་ཚོགས་འདི་ལ॥

འདི་ཡིས་ཅི་ལྟེ་གཞོན་པར་བྱས॥ ༡༠༢

नेन्द्रियेषु न रूपादौ नान्तराले मनः स्थितम् ।

205

नायन्तर्न बहिस्त्रित्तमन्यत्रापि न लभ्यते ॥ १०३

[84^b] ཡིད་ནི་དབང་རྣམས་ལ་མི་གནས॥

གཟུགས་སོགས་ལ་མིན་བར་ནའང་མིན॥

ནང་ནའང་སེམས་མིན་ཕྱི་མིན་ཞིང་॥

གཞན་དུ་ཡང་ནི་རྟེན་མ་ཡིན॥ ༡༠༣

यन्न काये न चान्यत्र न मिश्रं न पृथक् कचित् ।

तन्न किञ्चिदतः सत्त्वाः प्रकृत्या परिनिर्वृताः ॥ १०४

གང་ཞིག་ལུས་མིན་གཞན་དུ་མིན॥

འདྲེས་མིན་ལོགས་སུ་འང་འགར་མེད་པ॥

དེ་ནི་ཅུང་ཟད་མིན་དེའི་ཕྱིར॥

སེམས་ཅན་རང་བཞིན་སྤང་ན་འདས॥ ༡༠༤

ज्ञेयात्पूर्वं यदि ज्ञानं किमालम्ब्यास्य संभवः ।

ज्ञेयेन सह चेज्ज्ञानं किमालम्ब्यास्य संभवः ॥ १०५

ཤེས་བྱ་ལས་སྤར་ཤེས་ཡོད་ན॥

དེ་ནི་ཅི་ལ་དམིགས་ནས་སྒྲེ॥

210

ཤེས་དང་ཤེས་བྱ་ལྟན་ཅིག་ན།

དེ་ནི་ཅི་ལ་དམིགས་ནས་སྟེ། ༡༠༡

अथ ज्ञेयाद्भवेत्पश्चात्तदा ज्ञानं कुतो भवेत् ।

एवं च सर्वधर्माणामुत्पत्तिर्नावसीयते ॥ १०६

འོན་དེ་ཤེས་བྱའི་ཕྱིས་ཡོད་ན།

དེ་ཆོ་ཤེས་པ་གང་ལས་སྟེ།

དེ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི།

སྟེ་བ་དོགས་པར་འགྱུར་མ་ཡིན། ༡༠༥

यद्येवं संवृतिर्नास्ति ततः सत्यद्वयं कुतः ।

अथ सायन्यसंवृत्या स्यात्सत्त्वो निर्वृतः कुतः ॥ १०७

གཤམ་དེ་དེ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་མེད།

དེ་ལ་བདེན་གཉིས་གཤམ་ཡོད།

དེ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་གཞན་གྱིས་ན།

སེམས་ཅན་ཐུང་ན་གཤམ་འདྲེ། ༡༠༦

परचित्तविकल्पोऽसौ स्वसंवृत्या तु नास्ति सः ।

215

स पश्चान्नियतः सोऽस्ति न चेन्नास्त्येव संवृतिः ॥ १०८

[85^a] འདི་ནི་གཞན་སེམས་རྣམ་དོག་ཕྱེ།

དེ་ནི་རང་གི་ཀུན་རྫོབ་མེན།

ཕྱིས་དེ་ངེས་ན་དེ་ཡོད་དེ།

མེན་ན་ཀུན་རྫོབ་མེད་པ་ཉིད། ༡༠༧

कल्पना कल्पितं चेति द्वयमन्योन्यनिश्रितम्¹ ।

यथाप्रसिद्धमाश्रित्य विचारः सर्व उच्यते ॥ १०९

དོག་དང་བདག་པར་བྱ་བ་དག།

གཉིས་པོ་པན་ཚུན་བདེན་པ་ཡིན།

1. The *Pañjikā* reads *nisṛtam*.

हैः पूर्यमाणः प्रपन्नः ॥

पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः ॥ १०७

विचारितेन न यदा विचार्य विचार्यते ।

नदानवस्था नस्थापि विचार्य विचार्यते ॥ १०८

पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः ॥

पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः ॥

पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः ॥

पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः ॥ १०९

विचारिते विचार्य न विचार्यस्थि नाश्रयः ।

निराश्रयत्वाद्योदेति नव निर्विण्णस्यते ॥ ११०

पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः ॥

पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः ॥

पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः ॥

पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः ॥ १११

यस्य त्वनङ्गं सत्यं स एवात्यन्तदुःस्थितः ।

यदि ज्ञानवशादेयं ज्ञानास्थितं न का गतिः ॥ ११२

पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः ॥

पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः ॥

पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः ॥

पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः ॥ ११३

अथ ज्ञानवशाज्ज्ञानं ज्ञानास्थितं न का गतिः ।

अथाप्यज्ञानवशात्सत्यमभावः स्थावृत्त्योरपि ॥ ११४

[४४] ननु ननु ननु ननु ननु ननु ॥

पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः ॥

ད་མྱེ་ཕན་ཚུན་དབང་གིས་ཡོད།

གཉིས་ཀྱི་ཡང་ནི་མེད་པར་འགྱུར། ॥ ११३

पिता चेन्न विना पुत्रात्कृतः पुत्रस्य संभवः ।

पुत्राभावे पिता नास्ति तथा सत्त्वं तयोर्द्वयोः ॥ ११४

གཤམ་རྟེ་བྱ་མེད་པ་མིན་ན།

བྱ་ཉིད་གང་ལས་བྱུང་བ་ཡིན།

བྱ་མེད་པར་ནི་པ་མེད་པ།

དེ་བཞིན་དེ་གཉིས་མེད་པ་ཉིད། ॥ ११ॣ

अंकुरो जायते बीजाद्वीजं तेनैव सूच्यते ।

ज्ञेयाज्ज्ञानेन जातेन तत्सत्ता किं न गम्यते ॥ ११५

230

སྐྱ་གུ་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་ཞིང་།

ས་བོན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་བཞིན།

ཤེས་བྱ་ལས་སྐྱེས་ཤེས་པ་ཡིས།

དེ་ཡོད་པ་ནི་ཅས་མི་རྟོགས། ॥ ११०

अंकुरादन्यतो ज्ञानाद्वीजमस्तीति गम्यते ।

ज्ञानास्तित्वं कुतो ज्ञातं ज्ञेयं यत्तेन गम्यते ॥ ११६

སྐྱ་གུ་ལས་གཞན་ཤེས་པ་ཡིས།

ས་བོན་ཡོད་ཅས་རྟོགས་འགྱུར་ན།

གང་ཕྱིར་ཤེས་བྱ་དེ་རྟོགས་པར།

ཤེས་པ་ཡོད་ཉིད་གང་ལས་རྟོགས། ॥ ११७

लोकः प्रत्यक्षतस्त्वावत्सर्वं हेतुमुदीक्षते ।

पद्मनालादिभेदो हि हेतुभेदेन जायते ॥ ११७

རེ་ཞིག་འདྲིག་རྟོག་མངོན་སུམ་གྱིས།

གྱུ་ནམས་ཤམས་ཅད་མཐོང་བ་ཡིན།

པདྨའི་ཐོང་བུ་སོགས་དབྱེ་ནི།

གྱུ་ཡི་དབྱེ་བས་བསྐྱེད་པ་ཡིན། ॥ ११७

किङ्कृतो हेतुभेदश्चेत्पूर्वहेतुप्रभेदतः ।

235

कस्माच्चेत्फलदो हेतुः पूर्वहेतुप्रभावतः ॥ ११८

[86^a] གྱུ་དབྱེ་གང་གིས་བྱས་ཤེ་ན།

སྤར་གྱི་གྱུ་དབྱེ་ཉིད་ལས་སོ།

ཅི་ཕྱིར་གྱུ་ཡིས་འབྲས་སྐྱེད་ནུས།

སྤར་གྱི་གྱུ་ཡི་མཐུ་ཉིད་ལས། ॥ ११८

ईश्वरो जगतो हेतुः वद कस्तावदीश्वरः ।

भूतानि चेद्भवत्त्वं नाममात्रेपि किं अमः ॥ ११९

དབང་ཕུག་འགྲོ་བའི་གྱུ་ཡིན་ན།

རེ་ཞིག་དབང་ཕུག་གང་ཡིན་སྒྲེས།

འབྲུ་ནམས་ཞིན་དེ་ལྟ་མོད།

མིང་ཙམ་ལ་ཡང་ཅི་ཞིག་ངལ། ॥ ११९

अपि त्वनेकेऽनित्याश्च निश्चेष्टा न च देवताः ।

लंघ्याश्चाशुचयश्चैव क्षादयो न स ईश्वरः ॥ १२०

240

འོན་ཀྱང་ས་སོགས་དུ་མ་དང་།

མི་དྲག་གཡོ་མེད་སྒྲ་མིན་ཞིང་།

འགོ་མ་བྱ་ཉིད་དང་མི་གཙང་བས།

དེ་ནི་དབང་ཕུག་ཉིད་མ་ཡིན། ॥ १२०

नाकाशमीशोऽचेष्टत्वात् नात्मा पूर्वनिषेधतः ।

अचिन्त्यस्य च कर्तृत्वमप्यचिन्त्यं किमुच्यते ॥ १२१

དབང་ཕུག་མཁའ་མིན་གཡོ་མེད་ཕྱིར།

བདག་མིན་སྤར་ནས་བཀག་ཅིན་ཕྱིར།

བསམ་མིན་པ་ཡི་བྱེད་པོ་ཡང་།

བསམ་མིན་བརྗེད་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། 232

तेन किं स्रष्टुमिष्टं च आत्मा चेत् नन्वसौ ध्रुवः ।

ज्मादिस्वभाव ईशश्च ज्ञानं ज्ञेयादनादि च ॥ १२२

དེས་བསྐྱེད་འདོད་པའང་གང་ཞིག་ཡིན།

བདག་ནི་དེ་དང་ས་སོགས་དང་།

དབང་ཕྱག་ངོ་བོའང་དྲག་མིན་ནས།

ཤེས་པ་ཤེས་བྱ་ལས་སྐྱེ¹དང་། 233

कर्मणः सुखदुःखे च वद किं तेन निर्मितम् ।

245

हेतोरादिर्न चेदस्ति फलस्यादिः कुतो भवेत् ॥ १२३

[86^b] ཐོག་མེད་བདེ་སྐྱུག་ལས་ལས་ཡིན།

དེ་བས་གང་ཞིག་སྐྱེས་པ་སྐྱོས།

སྐྱུ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་མིན་ན།

འབྲས་བུའི་ཐོག་མ་ག་ལ་ཡོད། 233

कस्मात्पदा न कुरुते न हि सोऽन्यमपेक्षते² ।

तेनाकृतोऽन्यो नास्त्येव तेनासौ किमपेक्षताम् ॥ १२४

དྲག་ཏུ་ཅི་ཕྱིར་བྱེད་མིན་དེ།

དེ་ནི་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མིན།

དེས་བྱས་མིན་གཞན་ཡོད་མིན་ན།

དེས་འདི་གང་ལ་ལྟོས་པར་འགྱུར། 234

अपेक्षते चेत्सामर्थ्यौ हेतुर्न पुनरौश्वरः ।

नाकर्तुमौशः सामर्थ्यां न कर्तुं तदभावतः ॥ १२५

250

གལ་དེ་ལྟོས་ན་ཚོགས་པ་ཉིད།

སྐྱུ་ཡིན་འགྱུར་གྱི་དབང་ཕྱག་མིན།

1. Tib. adds the *udpadyamānam* (ལྐེ). See the word *anādi* (མོག་མེད) in l.a. Tib. verse No. 123.

2. MS. has *apekṣata*.

ཚོགས་ན་མི་སྤྱི་དབང་མེད་ཅིང་།

དེ་མེད་པར་ནི་སྤྱི་དབང་མེད་། 234

करोत्यनिच्छन्नौशश्चेत्परायत्तः प्रसज्यते ।

इच्छन्नपौच्छायत्तः स्यात् कुर्वतः कुत ईशता ॥ १२३

གཤམ་དེ་དབང་ཕུག་མི་འདོད་བཞིན།

བྱེད་ན་གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྲལ།

འདོད་ན་འང་འདོད་ལ་རག་ལུས་འགྱུར།

བྱེད་ན་འང་དབང་ཕུག་ག་ལ་ཡིན། 235

येऽपि नित्यानणूनाङ्गस्तेऽपि पूर्वं निवारिताः ।

सांख्याः प्रधानमिच्छन्ति नित्यं लोकस्य कारणम् ॥ १२७

གང་དག་རྒྱལ་ལྔ་ན་དྲུག་སྤྱི་བ།

དེ་དག་ཀྱང་ནི་སྤྱི་བ་བཞེས་ཅིན།

གཙོ་བོ་དྲུག་གྱུ་འགྲོ་བ་ཡི།

རྒྱ་ཡིན་པར་ནི་གངས་ཅན་འདོད། 236

सत्त्वं रजस्तमश्चेति गुणा अविषमस्थिताः ।

प्रधानमिति कथ्यन्ते विषमैर्जगदुच्यते ॥ १२८

[87^a] སྤྱིང་ཕྱོདས་རྒྱལ་དང་སྤྱན་པ་ཞེས།

བྱ་བའི་ཡོན་ཏན་སྟུང་གནས་ནི།

གཙོ་བོ་ཞེས་བྱར་རབ་བཞིན་དེ།

མི་སྟུང་འགྲོ་བ་ཡིན་པར་བཞིན། 237

एकस्य त्रिस्त्रिभावत्वमयुक्तं तेन नास्ति तत् ।

एवं गुणा न विद्यन्ते प्रत्येकं तेऽपि हि त्रिधा ॥ १२९

གཅིག་ལ་རང་བཞིན་གསུམ་ཉིད་ནི།

དེགས་མིན་དེས་ན་དེ་ཡོད་མིན།

དེ་བཞིན་ཡོན་ཏན་ཡོད་མིན་དེ།

དེ་ཡང་སོ་སོར་རྣམ་གསུམ་ཕྱིར། 230

गुणाभावे च शब्दादेरस्तित्वमतिदूरतः ।

अचेतने च वस्त्रादौ सुखादेरप्यसंभवः ॥ १३०

260

ཡོན་ཏན་མེད་ན་སྒྲ་སོགས་ཀྱང་།

ཡོད་ཉིད་ཡིན་དུ་གྱུང་ངེང་འགྱུར།

སེམས་མེད་གོས་ལ་སོགས་པ་ལ།

བདེ་སོགས་ཡོད་པ་མྱོད་པ་འདྲ་མིན། 230

तद्धेतुरूपं भावाच्चेन्ननु भावा विचारिताः ।

सुखाद्येव च ते हेतुः न च तस्मात्पटादयः ॥ १३१

དངོས་རྣམས་དེ་གྱུར་རང་བཞིན་ན།

དངོས་པོ་རྣམ་དབྱེད་རྩིན་མིན་ནས།

ཁྱེད་ཀྱི་གྱུ་ཡང་བདེ་སོགས་ཉིད།

དེ་ལས་སྒྲ་ས་སོགས་འགྱུར་བ་འདྲ་མིན། 231

पटादेस्तु सुखादि स्यात्तदभावात्सुखाद्यसत् ।

सुखादीनां च नित्यत्वं कदाचिन्नोपलभ्यते ॥ १३२

སྒྲ་ས་སོགས་ལས་ནི་བདེ་སོགས་ཡིན།

དེ་མེད་ཕྱིར་ན་བདེ་སོགས་མེད།

བདེ་སོགས་དྲག་པ་ཉིད་དུ་ཡང་།

རྣམ་ཡང་དམིགས་པ་ཡོད་མ་ཡིན། 232

सत्यामेव सुखव्यक्तौ संवित्तिः किं न गृह्यते ।

तदेव सूक्ष्मतां याति स्थूलं सूक्ष्मं च तत्कथम् ॥ १३३

265

བདེ་སོགས་གསལ་བ་ཡོད་ཉིད་ན།

སྤྱིང་བ་ཅི་ཕྱིར་འཛིན་མ་ཡིན།

དེ་ཉིད་ཕྱ་མོར་གྱུར་ན་དེ॥

རགས་དང་ཕྱ་བའང་ཇི་ལྟར་ཡིན॥ 232

स्थौल्यं त्यक्त्वा भवेत्सूक्ष्ममनित्ये स्थौल्यसूक्ष्मते ।

सर्वस्य वस्तुनस्तद्वर्त्तिकं नानित्यत्वमिष्यते ॥ १३४

རགས་པ་དེར་ནས་ཕྱ་འགྱུར་བས॥

ཕྱ་རགས་དེ་དག་མི་དག་ཉིད॥

དེ་བཞིན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནི॥

མི་དག་ཉིད་དུ་ཅིས་མི་འདོད॥ 233

न स्थौल्यं चेत्सुखादन्यत् सुखस्यानित्यता स्फुटम् ।

नासदुत्यद्यते किञ्चिदसत्त्वादिति चेन्मतम् ॥ १३५

270

རགས་པ་བདེ་ལས་གཞན་མིན་ན॥

བདེ་བ་གསལ་བ་མི་དག་ཉིད॥

གལ་དེ་མེད་པ་འགའ་ཡང་ནི॥

སྐྱེ་མིན་མེད་ཕྱིར་ཞིས་འདོད་ན॥ 234

यत्कस्यासत उत्पत्तिरकामस्यापि ते स्थिता ।

अन्नादोऽमेध्यभक्षः स्यात् फलं हेतौ यदि स्थितम् ॥ १३६

གསལ་བ་མེད་པར་སྐྱེ་བར་ནི॥

ཁྱོད་མི་འདོད་ཀྱང་གནས་པ་ཉིད॥

གལ་དེ་གྱུ་ལ་འབྲས་གནས་ན॥

ཟན་ཟ་མི་གཙང་ཟ་བར་འགྱུར॥ 235

पटार्घ्येणैव कर्पासबीजं क्रीत्वा निवस्यताम् ।

मोहाच्चेन्नेवते लोकः तत्त्वज्ञस्यापि सा स्थितिः ॥ १३७

རས་ཀྱི་རིན་གྱིས་རས་བལ་གྱི།

ས་པོན་ཉེས་ལ་བགོ་བར་གྱིས॥

འཇིག་རྟེན་སྒོང་ས་པས་མ་སྐྱོང་ན།

དེ་ཉིད་ཤེས་ཀྱིས་གཞག་དེ་ཉིད། ༡༣༡

लोकस्यापि च तज्ज्ञानमस्ति कस्मान्न पश्यति ।

275

लोकाप्रमाणतायां चेत् व्यक्तदर्शनमप्यसत् ॥ १३८

[88^a] ཤེས་དེ་འཇིག་རྟེན་ལ་ཡང་ནི།

ཡོད་པ་ཅི་ཕྱི་སྐྱོང་མ་ཡིན།

འཇིག་རྟེན་ཚད་མ་ཉིད་མིན་ན།

གསལ་བ་སྐྱོང་བའང་བདེན་མ་ཡིན། ༡༣༢

प्रमाणमप्रमाणं चेन्ननु तत्रमितं मृषा ।

तत्त्वतः शून्यता तस्माद्भावानां¹ नोपपद्यते ॥ १३९

གཤམ་དེ་ཚད་མ་ཚད་མིན་ན།

དེས་གཞག་བརྟུན་པར་མི་འགྱུར་རམ།

དེ་ཉིད་དུ་ན་སྐྱོང་བ་ཉིད།

སྒོམ་པ་དེ་ཕྱིར་མི་འཐད་འགྱུར། ༡༣༣

कल्पितं भावमस्यृष्टा तदभावो न गृह्यते ।

तस्माद्भावो मृषा यो हि तस्याभावः स्फुटं मृषा ॥ १४०

280

བདག་ས་པའི་དངོས་ལ་མ་རེག་པར།

དེ་ཡི་དངོས་མེད་འཇིན་མ་ཡིན།

དེ་ཕྱིར་བརྟུན་པའི་དངོས་གང་ཡིན།

དེ་ཡི་དངོས་མེད་གསལ་བར་བརྟུན། ༡༣༤

तस्मात्स्वप्ने सुते नष्टे सो नास्त्येति विकल्पना ।

तद्भावकल्पनोत्पादं विबध्नाति मृषा च सा ॥ १४१

དེས་ན་སྒྲིམ་ལས་སུ་གྱི་ལ།

དེ་མེད་སྒྲིམ་པའི་ནམ་དོག་ནི།

1. In Tibetan, we have དངོས་པ་ generally for *bhāva*. སྒྲིམ་པ་ generally means *bhāvanā*, contemplation.

དེ་ཡོད་ནས་པར་རྟོག་པ་ཡི།

གོགས་ཡིན་དེ་ཡང་བརྟན་པ་ཡིན། ༡༩༡

तस्मादेवं विचारेण नास्ति किञ्चिदहेतुतः ।

न च व्यस्तसमस्तेषु प्रत्ययेषु व्यवस्थितम् ॥ १४२

དེ་བས་དེ་ལྟར་ནས་དབྱུང་བས།

འགའ་ཡང་སྒྱུ་མེད་ཡོད་མ་ཡིན།

སོ་སོ་བའང་མ་འདྲས་པ་ཡི།

ཀྱེན་ནས་ས་པ་ཡང་གནས་མ་ཡིན། ༡༩༢

अन्यतो नापि चायातं न तिष्ठति न गच्छति ।

मायातः को विशेषोऽस्य यन्मूढैः सत्यतः कृतम् ॥ १४३

[88^b] གནས་ནས་འོངས་པའང་མ་ཡིན་པ།

གནས་པ་མ་ཡིན་འགྲོ་མ་ཡིན།

མོངས་པས་བདེན་པར་གང་བྱས་འདི།

སྒྱུ་མ་ལས་ནི་བྱད་ཅི་ཡོད། ༡༩༣

मायया निर्मितं यच्च हेतुभिर्यच्च निर्मितम् ।

आयाति तत्कृतः कुत्र याति चेति निरूप्यताम् ॥ १४४

སྒྱུ་མས་སྒྱུ་པ་པ་གང་ཡིན་དང་།

སྒྱུ་ནས་ས་ཀྱིས་ནི་གང་སྒྱུ་པ་པ།

དེ་ནི་གང་ནས་འོང་གྱུར་ཅིང་།

གང་དུ་འགྲོ་བའང་བདག་པར་གྱིས། ༡༩༤

यदन्यसंनिधानेन दृष्टं न तदभावतः ।

प्रतिबिम्बसमे तस्मिन् ह्यत्रिमे सत्यता कथम् ॥ १४५

གང་ཞིག་གང་ནི་ཉེ་བ་ཡིས།

མཐོང་འགྱུར་དེ་མེད་ན་མེན་པ།

བཅོས་བྱ་གཞུགས་བརྒྱན་དང་མཚུངས་པ།

དེ་ལ་བདེན་ཉིད་ཟེ་ལྟར་ཡོད། ༡༦

विद्यमानस्य भावस्य हेतुना किं प्रयोजनम् ।

अथाप्यविद्यमानोऽसौ हेतुना किं प्रयोजनम् ॥ १४६

དངོས་པོ་ཡོད་པར་གྱུར་པ་ལ།

གྱུ་ཡིས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད།

འོན་ཏེ་དེ་ནི་མེད་ན་ཡང་།

གྱུ་ཡིས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། ༡༦༥

नाभावस्य विकारोऽस्ति हेतुकोटिशतैरपि ।

तदवस्थः कथं भावः को वान्यो भावतां गतः ॥ १४७

བྱེ་བ་བརྒྱ་སྟག་གྱུ་ཡིས་ཀྱང་།

དངོས་པོ་མེད་པ་བརྒྱུར་དུ་མེད།

གནས་སྐབས་དེ་དངོས་ཟེ་ལྟར་ཡིན།

དངོས་འགྱུར་གནས་ཡང་གང་ཞིག་ཡིན། ༡༦༦

नाभावकाले भावस्यैकदा भावो भविष्यति ।

नाजातेन हि भावेन सोऽभावोऽपगमिष्यति ॥ १४८

[89^a] མེད་ཆེ་དངོས་ཡོད་སྲིད་མེན་ན།

དངོས་པོ་ཡོད་པར་ནས་ཞིག་འགྱུར།

དངོས་པོ་སྐྱེས་པར་མ་གྱུར་པར།

དངོས་མེད་དང་ནི་འབྲལ་མི་འགྱུར། ༡༦༧

न चानपगते भावे भावावसरसंभवः ।

भावश्चाभावतां नैति द्विस्त्रभावप्रसंगतः ॥ १४९

དངོས་མེད་དང་ནི་མ་བྲལ་ན།

དངོས་པོ་ཡོད་པའི་སྐབས་མི་སྲིད།

དངོས་པོའང་མེད་པར་འགྱུར་མིན་དེ།

རང་བཞིན་གཉིས་སུ་ཐལ་ལགྱུར་ཕྱིར། ༡༥༠

एवं च न विरोधोऽस्ति न च भावोऽस्ति सर्वदा ।

अजातमनिरुद्धं च तस्मात्सर्वमिदं जगत् ॥ १५०

300

དེ་ལྟར་འགག་པ་ཡོད་མིན་ནིང་།

དངོས་པོའང་ཡོད་མིན་དེ་ཡི་ཕྱིར།

འགྲོ་བ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི།

དག་དུ་མ་སྐྱེས་མ་འགག་ཉིད། ༡༥༠

स्वप्नोपमास्तु गतयो विचारे कदलीसमाः ।

निर्वृतानिर्वृतानां च विशेषो नास्ति वस्तुतः ॥ १५१

འགྲོ་བ་མི་ལས་ལྷ་སུ་སྟེ།

ནམ་པར་དབྱེད་ན་ཅུ་ཤིང་འདྲ།

སྤྱང་ན་འདས་དང་མ་འདས་པའང་།

དེ་ཉིད་དུ་ནི་ཁྱད་པར་མེད། ༡༥༡

एवं शून्येषु धर्मेषु किं लब्धं किं हृतं भवेत् ।

सत्कृतः परिभूतो वा केन कः संभविष्यति ॥ १५२

དེ་ལྟར་སྟོང་པའི་དངོས་ནམས་ལ།

ཐོབ་ཅི་ཡོད་ཡོར་ཅི་ཡོད་¹།

གང་གིས་དེས་གྲོ་བྱས་པའམ།

ཡོངས་སུ་བརྟམས་པའང་ཅི་ཞིག་ཡོད། ༡༥༢

1. One word is wanting.

कुतः सुखं वा दुःखं वा किं प्रियं वा किमप्रियम् ।

305

का दृष्ट्या कुत्र सा दृष्ट्या मृग्यमाणा स्वभावतः ॥ १५३

[89^b] བདེ་བའམ་སྤྱུག་བཤལ་གང་ལས་ཡིན།

མི་དགར་ཅི་ཡོད་དགའ་ཅི་ཡོད།

དེ་ཉིད་དུ་ནི་བཅའ་བྱས་ན།

གང་ཞིག་སྟེད་ཅིང་གང་ལ་སྟེད། ॥ १५३

विचारे जीवलोकः कः को नामात्र मरिष्यति ।

को भविष्यति को भूतः को बन्धुः कस्य कः सुहृत् ॥ १५४

དབྱུང་ན་གསོན་པའི་འཛིག་དེན་འདི།

གང་ཞིག་འདིར་ནི་འཆི་འགུར་དེ།

འགྱུར་འགྱུར་གང་ཡིན་གྱུར་གྱུར་གང་།

གཉིན་དང་བཤེས་ཀྱང་གང་ཞིག་ཡིན། ॥ १५४

सर्वमाकाशसंकाशं परिगृह्णन्तु मद्दिधाः ।

प्रकुप्यन्ति प्रहृष्यन्ति कलहोत्सवहेतुभिः ॥ १५५

310

ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའ་འདྲ་བར་ནི།

བདག་འདྲས་ཡོངས་སུ་བརྩེང་བར་གྱིས།

བདག་ཉིད་བདེ་བར་འདོད་ནམས་ནི།

འཐབ་དང་སྟོོ་བའི་སྐུ་དག་གིས། ॥ १५५

शोकायासैर्विषादैश्च मिथश्छेदनभेदनैः ।

यापयन्ति सुक्लृक्केण पापैरात्मसुखेच्छवः ॥ १५६

རབ་དུ་འཁྱུག་དང་དགའ་བར་བྱེད།

བྱུང་ན་འབད་ཚོལ་ཚོད་པ་དང་།

པན་ཚུན་གཅོད་དང་འབྲིགས་པ་དང་།

སྟེག་དག་གིས་ནི་ཆོགས་ཆོན་འཆོ། ॥ १५६

मृताः पतन्त्यपायेषु दीर्घतीव्रव्यथेषु च ।

आगत्यागत्य सुगतिं भूत्वा भूत्वा सुखोचिताः ॥ १५७

བདེ་འགྲོར་ཡང་དང་ཡང་འོངས་དེ॥

བདེ་བ་མང་པོ་སྤྱད་སྤྱད་ནས॥

ཤི་ནས་ངན་སོང་སྤྱག་བསྐལ་ནི॥

ཡུན་རིང་མི་བཟད་ནམས་སྤྱ་རྒྱུང་॥ १५८

भवे बह्वप्रपातश्च तत्र चासत्त्वमीदृशम् ।

तत्रान्योन्यविरोधश्च न भवेत्तत्त्वमीदृशम् ॥ १५८

[90^a] སྤྱིད་པ་ན་ནི་གཡང་ས་མང་॥

དེར་ནི་དེ་ཉིད་མིན་འདི་འདྲ॥

དེར་ཡང་པན་རྩྭ་ན་འགལ་བས་ན॥

སྤྱིད་ན་དེ་ཉིད་འདི་འདྲ་མིད॥ १५९

तत्र चानुपमास्तीव्रा अनन्तदुःखसागराः ।

तत्रैवमल्पबलता तत्राप्यल्पत्वमायुषः ॥ १५९

དེར་ཡང་དཔེ་མེད་མི་བཟད་པའི॥

སྤྱག་བསྐལ་གྱི་མཚོ་མཐའ་ལས་འདས॥

དེར་ནི་དེ་ལྟར་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆེང་॥

དེར་ནི་ཆོ་ཡང་ཐུང་བ་ཉིད॥ १६०

तत्रापि जीवितारोग्यव्यापारैः क्षुल्लमश्रमैः ।

निद्रयोपद्रवैर्बालसंसर्गनिष्फलैस्तथा ॥ १६०

དེར་ཡང་གསོན་དང་ནད་མེད་ཀྱི॥

ཁྱིད་དང་བགྲེས་དང་ངལ་བ་དང་॥

གཉིད་དང་འཆོ་དང་དེ་བཞིན་དུ॥

ཁྱིས་དང་འགྲོགས་པ་དོན་མེད་ཀྱིས॥ १६०

वृथैवायुर्वहत्यां विवेकस्तु सुदुर्लभः ।

तत्राप्यभ्यस्तविज्ञेयनिवारणगतिः कुतः ॥ १६१

ཆོ་ནི་དོན་མེད་སྤྱད་འདེའེ།

ནམ་དཔྱོད་ཤིན་ཏུ་རྩིད་པར་དགའ།

དེར་ཡང་ནམ་གཡིང་གོམས་པ་ནི།

བརྗོག་པའི་ཐབས་ནི་གཤམ་ཡོད། ॥ १६१

तत्रापि मारो यतते महापायप्रपातने ।

तत्रासन्मार्गबाहुल्याद्विचिकित्सा च दुर्जया ॥ १६२

དེར་ཡང་ངན་སོང་ཆེན་པོར་ནི།

ཁྱུང་ཕྱིར་བདུད་ནི་བརྗོན་པར་བྱེད།

དེར་ནི་ལོག་པའི་ལམ་མང་ཞིང་།

ཐེ་ཆོས་ལས་ཀྱང་བསྐལ་དགའ་ཕྱེ། ॥ १६२

पुनश्च क्षणदौर्लभं बुद्धोत्पादोऽतिदुर्लभः ।

क्लेशौघो दुर्निवारश्चेत्यहो दुःखपरम्परा ॥ १६३

[90^b] སྤྱད་ཡང་དལ་བ་རྩིད་དགའ་ཞིང་།

སངས་རྒྱས་འགྱུར་རྩིད་ཤིན་ཏུ་དགའ།

རྩོན་མོངས་ཆུ་བོ་སྤང་དགའ་ཕྱེ།

ཞེ་མ་སྤྱག་བསྐལ་བརྒྱུད་པར་འགྱུར། ॥ १६३

अहोवतातिशोच्यत्वमेषां दुःखौघवर्तिनाम् ।

ये नेक्षन्ते खदौःस्थित्यमेवमप्यतिदुःस्थिताः ॥ १६४

དེ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་སྤྱག་བསྐལ་ཡང་།

རང་སྤྱག་མི་མཐོང་གང་ཡིན་པ།

སྤྱག་བསྐལ་ཆུ་བོར་གནས་འདི་དག།

ཀྱི་དུད་གྲུ་ངན་བྱ་བར་འོས། ॥ १६४

स्नात्वा स्नात्वा यथा कश्चिद्विशेदं मुञ्जमुञ्जः ।
स्वसौख्यं च मन्यन्त एवमप्यतिदुःस्थिताः ॥ १६५

330

དཔེར་ན་འགའ་ཞིག་ཡང་ཡང་ཁྱེས་མཁུ་ལ།
བྱས་དེ་ཡང་ཡང་མེར་འཇུག་པ།
དེ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་སྤྲུག་བསྐྱེད་པར།
གནས་ཀྱང་བདག་ཉིད་བདེ་བརྩོན་བཞིན། ॥ १६५

अजरामरलीलानामेवं विहरतां सताम् ।
आयास्यन्त्यापदो घोराः कृत्वा मरणमग्रतः ॥ १६६

[91^a] དེ་ལྟར་གློ་ཤར་འཆི་མེད་པ།
བཞིན་ཏུ་སྤྲོད་པས་གནས་ནས་པ།
དང་པོ་ཉིད་ཏུ་བསད་བྱས་ནས།
ངན་སྲིང་ལྗང་བ་མི་བཟད་ལོང་། ॥ १६६

एवं दुःखाग्निप्रानां शान्तिं कुर्यामहं कदा ।
पुण्यमेघसमुद्भूतैः सुखोपकरणैः स्वकैः ॥ १६७

དེ་ལྟར་སྤྲུག་བསྐྱེད་མེས་གཏུངས་པ།
བསོད་ནས་སྤྲོད་པས་ལེགས་བྱུང་བའི།
རང་གི་བདེ་བའི་ཚོགས་ཆར་གྱིས།
ཞི་བའི་པར་བདག་ནས་ཞིག་འགྱུར། ॥ १६७

कदोपलम्भदृष्टिभ्यो देशयिष्यामि शून्यताम् ।
संवृत्यानुपलम्भेव पुण्यसंभारमादरात् ॥ १६८

335

ནས་ཞིག་དཔྱད་པ་པོ་མེད་ཚུལ་ཏུ།
གྲས་པས་བསོད་ནས་སྤྲོད་པས་ལེགས་ཏེ།

དམིགས་པས་ཕྱང་བར་གྱུར་ནས་ས་ལ ॥

སྒྲོང་པ་ཉིད་ནི་སྒྲོན་པར་འགྱུར ॥ ༡༩༤

बोधिचर्यावतारे प्रज्ञापारमिता नाम नवमः परिच्छेदः ॥

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲོན་པ་ལ་འཇུག་པ་ལས། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རྒྱུ་ཕྱིན་པའི་ལུ་སྟེ་དག་པའོ ॥ ॥

CHAPTER X.

बोधिचर्यावतारं मे यद्विचिन्तयतः शुभम् ।

तेन सर्वं जनाः सन्तु बोधिचर्या विभूषणाः ॥ १

བདག་གིས་བྱང་ཆུབ་སྒྲོན་པ་ལ ॥

འཇུག་པ་ནས་པར་བཅས་པ་ལོ ॥

དག་པ་གང་དེས་འགྲོ་བ་ཀྱན ॥

བྱང་ཆུབ་སྒྲོན་པ་འཇུག་པར་ཤོག ॥ ༡

सर्वासु दिक्षु यावन्तः कायचित्तव्यथातुराः ।

ते प्राप्नुवन्तु मत्पुण्यैः सुखप्रामोद्यसागरान् ॥ २

[91^b] ཕྱོགས་ནས་སྒྱུ་ན་ན་ལུས་དང་སེམས ॥

སྒྲུག་བསྐྱལ་ནད་པ་ཇི་སྟེད་པ ॥

དེ་དག་བདག་གི་བསོད་ནས་ཀྱིས ॥

བདེ་དགའ་གྱུ་མཆོ་ཐོབ་པར་ཤོག ॥ ༢

आसंसारं सुखज्यानिर्माभूत्तेषां कदाचन ।

बोधिसत्त्वसुखं प्राप्तुं भवत्यविरतं जगत् ॥ ३

དེ་དག་འཁོར་བ་ཇི་སྟེད་དུ ॥

ནས་ཡང་དེ་ལས་ཉམས་ས་གྱུར ॥

འགྲོ་བས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡི།

བདེ་བ་གྱུན་མི་འཆད་ཐོབ་ཤོག། ༢

यावन्तो नारकाः केचिद्विद्यन्ते लोकधातुषु ।

सुखावती सुखामोदैर्मोदन्तां तेषु देहिनिः ॥ ४

འཇིག་རྟིན་ཁསས་ན་དཔྱལ་བ་དག།

གང་དག་ཇི་སྟེང་ཡོད་པ་ནསས།

དེ་དག་དུ་ནི་ལུས་ཅན་ནསས།

བདེ་ཅན་བདེ་བས་དགའ་བར་ཤོག། ༣

श्रीतार्ताः प्राप्नुवन्तूष्णमुष्णार्ताः सन्तु श्रौतलाः ।

बोधिसत्त्वमहामेघसम्भवैर्जलसागरैः ॥ ५

གྲང་བས་ཉམ་ཐག་དྲོ་ཐོབ་ཤོག།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲིན་ཆེན་ལས།

བྱང་བའི་ཆུ་བོ་མཐའ་ཡས་ཀྱིས།

ཚེ་བས་ཉམ་ཐག་བསེལ་བར་ཤོག། ༥

असिपत्रवनं तेषां स्यान्नन्दनवनद्युतिः ।

कूटशाल्मलीवृक्षाश्च जायन्तां कल्पपादपाः ॥ ६

[92^a] རལ་གྱི་ལོ་མའི་ནགས་ཚལ་ཡང་།

དེ་ལ་དགའ་ཚལ་སྤྲུག་གུར་ཤོག།

ཤལ་མ་ཡི་ཡི་སྟོང་བོ་ཡང་།

དཔག་བསམ་ཤིང་དུ་འབྱུངས་པར་ཤོག། ༦

दात्यूहकारण्डवचक्रवाकहंसादिकोलाहलरम्यशोभैः ।

सरोभिरुद्यामसरोजगन्धैर्भवन्तु हृद्याः नरकप्रदेशाः ॥ ७

མཐོང་རིལ་རྩར་པ་དག་དང་ངང་བ་དང་།

བནད་སོགས་སྐད་སྟོན་འབྱེན་པས་མཛེས་གུར་ཅིག།

པདྨ་བྱི་བསྐྱང་ཆེ་ལྷན་མཚོ་དག་གིས།

དབྱེལ་བའི་ས་ཕྱོགས་དག་ནི་ཉམས་དགར་ཤོག། ༡

सोऽङ्गारराशिर्भणिराशिरस्तु तप्ता च भूः स्फाटिककुट्टिमं स्यात् ।

15

भवन्तु संघातमहीधराश्च पूजाविमानाः सुगत-प्रपूर्णाः ॥ ८

སོལ་སྤང་དེ་ཡང་རིན་ཆེན་སྤང་བོར་གྱུར།

ས་བསྐྱེགས་ཤེལ་གྱི་ས་གནི་བཟུར་བར་ཤོག།

བསྐྱེས་འཛོམས་རི་བོ་རྣམས་ཀྱང་མཚོད་པ་ཡི།

གཞལ་མེད་ཁང་གྱུར་བདེ་གཤེགས་གང་བར་ཤོག། ༤

अङ्गार-तप्तोपल [श ?] स्तवृष्टिरद्यप्रभृत्यस्तु च पुष्पवृष्टिः ।

तच्छस्त्रयुद्धं च परस्यरेण क्रीडार्थमद्यास्तु च पुष्पयुद्धम् ॥ ९

མདག་མ་དོ་བསྐྱེགས་མཚོན་གྱི་ཆར་པ་དང་།

དང་ནས་བརྩུང་སྟེ་མེ་དོག་ཆར་པར་གྱུར།

ཕན་ཚུན་མཚོན་གྱིས་འདེབས་པ་དེ་ཡང་ནི།

དང་ནས་ཚེ་ཕྱིར་མེ་དོག་འཕེན་པར་ཤོག། ༩

पतितसकलमांसाः कुन्दवर्णास्थिदेहाः ।

दहनसमजलायां वैतरण्यां निमग्नाः ।

20

मम कुशलबलेन प्राप्तदिव्यात्मभावाः

सह सुरवनिताभिः सन्तु मन्दाकिनीस्थाः ॥ १०

[92^b] ལྷ་བོར་བ་མེད་མེ་དོང་འདྲ་ནང་བྱིང་བ་དག།

ཤ་ཀུན་ཞིག་གྱུར་ཅུས་གོང་མེ་དོག་ཀུན་དའི་མདོག།

བདག་གི་དགེ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལྷ་ཡི་ལུས་སྟོབ་ནས།

ལྷ་མོ་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་དལ་གྱིས་འབབ་གནས་ཤོག། ༡༠

འགྲོ་བ་ཀུན་ནས་ཡོངས་སྒྲིབ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དང་བཅེ་བ་སྦྱིས་གྱུར་པ།
གཞིན་ཀྱང་ཕྱད་ཅན་འབར་འཛིགས་པ་མེད་པར་བྱེད་པ་སྤྲིན་ཕྱིན། 22

पश्यन्त्वेनं भवन्तः सुरशतमुकुटैरर्च्यमानाङ्घ्रिपद्मं 35

कारुण्यादाद्र्दृष्टिं शिरसि निपतितानेकपुष्पौघवृष्टिम् ।

कूटागारैर्मनोज्ञैः सुतिमुखरसुरस्त्रौसहस्रोपगौतै-

र्दृष्ट्वाये मञ्जु घोषं भवतु कलकलः साम्प्रतं नारकाणाम् ॥ १४

ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་བརྒྱའི་ཙོད་པན་དག་གིས་ཞབས་ཀྱི་པརྒྱོ་ལ་མཛོད་ཅིང་།

ཐུགས་ཇིས་བརྒྱན་སྤྱན་དབུ་ལ་མེད་ཀྱི་མཛོད་ཀྱི་ཆར་འབབས་པ།

ཁང་བཅོགས་ཡིད་འོང་སྒྲ་མོ་སྦྱང་ཕྱག་བཞེད་དབྱངས་སྒྲིགས་ལྷན་འདི་

རྩིས་ཞིས།

འཇམ་དབྱངས་དེ་འདྲ་མཐོང་ནས་ད་ནི་སེམས་དབྱེལ་ཅ་ཙོ་འདོན་པར་

ཤོག། 22

इति मत्कुशलैः समन्तभद्रप्रमुखानावृतबोधिसत्त्वमेघान् ।

सुखशीतसुगन्धवातवृष्टीनभिनन्दन्तु विलोक्य नारकास्ते ॥ १५ 40

[93^b] དེ་ལྟར་བདག་གི་དག་ཅས་ཀུན་དུ་བཟང་ལ་སོགས།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒྲིབ་པ་མེད་སྒྲིན་བདེ་བ་དང་།

བསེལ་ཞིང་དེ་ཞིས་ངད་ལྷན་ཆར་པ་འབབས་མཐོང་ནས།

སེམས་ཅན་དབྱེལ་བ་དེ་དག་མཛོད་པར་དགའ་གྱུར་ཅིང་། 21

शाम्यन्तु वेदनास्तीव्रा नारकाणां भयानि¹ च ।

दुर्गतिभ्यो विमुच्यन्तां सर्वदुर्गतिवासिनः ॥ १६²

སེམས་ཅན་ནད་པ་ཇི་སྦྱིད་པ།

ཐུར་དུ་ནད་ལས་ཐར་གྱུར་ཅིག།

1. Wanting in Tibetan.

2. The Tib. verses Nos. 16-22 are arranged according to Skt. equivalents. The original readings of the Tib. versions in the MS. were in the following manner: 17, 18, 19, 20, 21, 16, 22.

འགྲོ་བའི་ནད་ནི་ས་ལྷས་པ།

དྲག་དྲ་འབྱུང་བ་མེད་པར་ཤོག། ༡༩

अन्योन्यभक्षणभयं तिरश्चामपगच्छतु ।

भवन्तु सुखिनः प्रेता यथोत्तरकुरौ नराः ॥ १७

དྲད་འགྲོ་ནས་ས་ནི་གཅིག་ལ་གཅིག།

ཟ་བའི་འཛིགས་དང་བྲལ་བར་ཤོག།

སྒྲ་སི་སྒྲ་ན་པའི་སི་བཞིན་དུ།

ཡི་དྲགས་ནས་ས་ནི་བདེ་བར་གྱུར། ༢༠

संतर्प्यन्तां प्रेताः¹ स्नायन्तां शीतला भवन्तु सदा ।

आर्यावलोकितेश्वरकरगलितक्षीरधाराभिः ॥ १८

འཕགས་པ་སྒྲ་ན་ས་གཞིགས་དབང་གི།

ཕྱག་ནས་འབབ་པའི་འོ་ཁྱུན་གྱིས།

ཡི་དྲགས་ནས་ས་ནི་ཆོས་བྱས་ཤིང་།

བྱས་བྱས་དྲག་དྲ་བསེལ་བར་ཤོག། ༢༡

अन्धाः पश्यन्तु रूपाणि शृण्वन्तु बधिराः सदा ।

गर्भिण्यश्च प्रसूयन्तां मायादेवीव निर्व्यथा ॥ १९

ཁོང་བ་ནས་ས་ཀྱིས་གཞུགས་མཐོང་ནིང་།

འོན་པས་དྲག་དྲ་སྒྲ་ཐོས་ཤོག།

ཆ་མོ་སྒྲ་འབྱུང་རི་བཞིན་དུ།

སྒྲ་ས་མཁའ་གཞོད་མེད་བཙའ་བར་ཤོག། ༢༢

वस्तुभोजनपानीयं सूक्ष्मचन्दनविभूषणम् ।

मनोऽभिलषितं सर्वं लभन्तां हितसंहितम् ॥ २०

50

གཅེར་བྱ་¹ རྣམས་ཀྱིས་གྲོས་དག་དང་ ॥

བགྲེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཟས་དང་ནི॥

སྒྲོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཅུ་དྲག་དང་ ॥

བདུང་བ་ཞིས་པོ་ཐོབ་པར་ཤོག॥ २०

भौताश्च निर्भयाः सन्तु शोकार्ताः प्रीतिलाभिनः ।

उद्दिग्नाश्च निरुद्देगा धृतिमन्तो भवन्तु च ॥ २१

[94^a] བགྲེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཞོར་ཐོབ་ཤོག॥

ཅུ་ངན་ཉམ་ཐག་དགའ་ཐོབ་ཤོག॥

ཡིད་ཆད་རྣམས་ཀྱང་ཡིད་སོས་ཤིང་ ॥

བདན་པ་སྤུན་སྤུམ་ཚོགས་པར་ཤོག॥ २१

आरोग्यं रोगिणामस्तु मुच्यन्तां सर्वबन्धनात् ।

दुर्बला बलिनः सन्तु स्निग्धचित्ताः परस्परम् ॥ २२

སྤྱག་པ་རྣམས་ནི་འཇིགས་མེད་ཤོག॥

བཅིངས་པ་རྣམས་ནི་གྲོལ་བར་གྱུར་ ॥

མ་ཐུ་མེད་རྣམས་ནི་མ་ཐུ་ལྷན་ཞིང་ ॥

སེམས་ནི་ཕན་ཚུན་མ་ཉེན་གྱུར་ཅིག॥ २२

सर्वा दिशः शिवाः सन्तु सर्वेषां पथिवर्तिनाम् ।

येन कार्येण गच्छन्ति तदुपायेन सिध्यतु ॥ २३

55

འགྲོན་པོ་དག་ནི་ཐམས་ཅད་ལ॥

ཕྱོགས་རྣམས་ཐམས་པེ་བར་ཤོག॥

གང་གི་དོན་དུ་འགྲོ་བྱེད་པ་॥

དེ་འབད་མི་དགོས་འགྲུབ་གུར་ཅིག་॥ ३३

नौयानयात्रारूढाश्च सन्तु सिद्धमनोरथाः ।

चेमेण कूलमासाद्य रमन्तां सह बन्धुभिः ॥ २४

[94^b] གུ་དང་གུ་ཆེན་ཞུགས་པ་ནམས་॥

ཡིད་ལ་བསམས་པ་འགྲུབ་གུར་དེ་॥

ཆུ་ཡི་ངོགས་སུ་བདེར་ཕྱིན་ནས་॥

གཉིན་དང་ལྷན་ཅིག་དགའ་བར་ཤོག་॥ ३२

कान्तारोन्मार्गपतिता लभन्तां सार्थसंहतिम् ।

अश्रमेण च गच्छन्तु चौरव्याघ्रादिनिर्भयाः ॥ २५

60

ཁུ་ངན་ལས་གོལ་འཁུམས་པ་ནམས་॥

མགོན་པོ་དག་དང་ཕྲད་གུར་ནས་॥

ཆོས་ཀྱན་སྟག་སོགས་འཛིགས་མེད་པར་॥

མི་ངལ་བདེ་སྒྲག་འདོང་བར་ཤོག་॥ ३०

सुप्तमत्तप्रमत्तानां व्याधारण्याद्रिसंकटे ।

अनाथबालवृद्धानां रक्षां कुर्वन्तु देवताः ॥ २६

དགོན་སོགས་ལས་མེད་ཉམ་ང་བར་॥

བྱིས་པ་ཁྱན་པོ་མགོན་མེད་པ་॥

གཉིད་ལོག་མྱོས་ཤིང་རབ་མྱོས་ནམས་॥

ལྷ་དག་བསྐྱེད་བ་བྱེད་པར་ཤོག་॥ ३७

सर्वाक्षणविनिर्मुक्ताः अद्धाप्रज्ञाकृपान्विताः ।

आकाराचारसंपन्नाः सन्तु जातिस्मराराः सदा ॥ २७

མི་དལ་¹ ཀྱན་ལས་ཐར་པ་དང་॥

དད་དང་ཤེས་རབ་བརྩེར་ལྷན་ཞིང་॥

1. དལ་བ་བཟུང་ The eight conditions of rest of human nature, the state of being free from eight intranquillities of mind (*aṣṭau nirvyāpānavasthā*).

ཟས་དང་སྤྱོད་པ་སྤྲོད་ཆོགས་ནས།
དྲག་དུ་ཆོ་རབས་དྲན་གྱི་ཅིག། ३७

भवन्त्वक्षयकोशाश्च यावद् गगनगञ्जवत् ।
निर्वन्दा निरुपायास्ताः सन्तु स्वाधीनवृत्तयः ॥ २८
ཐམས་ཅད་ནས་སྐྱེད་པ་མེད་པའི་ནད་དུ།
ལོངས་སྤྱོད་ཆད་པ་མེད་པར་ཤོག།
རྩོད་པ་མེད་ཅིང་འཆོ་མེད་པར།
རང་དབང་དུ་ནི་སྤྱོད་པར་ཤོག། ३८

अल्पौजसश्च ये सत्त्वास्ते भवन्तु महौजसः ।
भवन्तु रूपसम्यग्ना ये विरूपास्तपस्विनः ॥ २९

[95^a] སེམས་ཅན་གཞི་བཟླ་བའི་ཆུང་དུ་གང་།
དེ་དག་གཞི་བཟླ་བའི་ཆེན་པོར་ཤོག།
དཀར་ཕུབ་ཅན་གང་གཟུགས་ངན་པ།
གཟུགས་བཟང་སྤྲོད་སྤྲོད་ཆོགས་གྱུར་ཅིག། ३९

याः काश्चन स्त्रियो लोके पुरुषत्वं व्रजन्तु ताः ।
प्राप्नुवन्तु च तां नीचा हतमाना भवन्तु च ॥ ३०
འཇིག་རྟེན་གྱི་མེད་མེད་སྤྱིད་པ།
དེ་དག་སྤྱིས་པ་ཉིད་གྱུར་ཅིག།
མ་རབས་ནས་སྤྲོད་པའི་ཕྱོད་ཅིང་།
ང་གྱུལ་དག་གྱུང་བཅོས་པར་ཤོག། ३०

अनेन मम पुण्येन सर्वसत्त्वा अगोषतः ।
विरम्य सर्वपापेभ्यः कुर्वन्तु कुशलं सदा ॥ ३१
བདག་གི་བསྐྱེད་ནས་འདི་ཡིས་ནི།
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མ་ལུས་པ།

སྒྲིག་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ནས་ནི།

དག་དུ་དག་བ་བྱེད་པར་ཤོག། ३१

बोधिचित्ताविरहिता बोधिचर्यापरायणाः ।

बुद्धेः परिगृहीताश्च मारकर्मविवर्जिताः ॥ ३२

བྱང་ཆུབ་སེམས་དང་མི་འབྲལ་ཞིང་།

བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་ལ་གཞིལ་བ་དང་།

སངས་རྒྱས་ནམས་ཀྱིས་ཡོངས་བརྒྱང་ཞིང་།

བདུད་ཀྱི་ལས་ནམས་སྤོང་བར་ཤོག། ३२

अप्रमेयायुषश्चैव सर्वसत्त्वा भवन्तु ते ।

75

नित्यं जीवन्तु सुखिता मृत्युशब्दोऽपि नश्यतु ॥ ३३

སེམས་ཅན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི།

ཆོ་ཡང་དཔག་མེད་རིང་བར་ཤོག།

དག་དུ་བདེ་བར་འཆོའ་གྱུར་ཞིང་།

འཆི་བའི་སྐྱེ་ཡང་གྲགས་མ་གྱུར་། ३३

रम्याः कल्पद्रुमोद्यानैः दिशः सर्वा भवन्तु च ।

बुद्धबुद्धात्मजाकीर्णा धर्मध्वनिमनोहरैः ॥ ३४

[95^b] དཔག་བསམ་ཤིང་གི་སྤྱོད་མོས་ཆོལ་།

སངས་རྒྱས་དང་ནི་སངས་རྒྱས་སྤྲུལ་།

ཆོས་སྒྲན་སྤྱོད་པས་གང་བ་ཡིས་།

སྤྱོད་པས་ནམས་ཐམས་ཅད་གང་བར་ཤོག། ३ॣ

शर्करादिव्यपेता च समा पाणितलोपमा ।

मृद्वी च वैदूर्यमयी भूमिः सर्वत्र तिष्ठतु ॥ ३५

80

ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་ས་གཞི་དག།

གསེག་མ་ལ་སོགས་མེད་བ་དང་།

ཐག་མཐོལ་ལྷར་མཉམ་བེ་རུ་འི ॥

རང་བཞིན་འཇམ་པོར་གནས་གུར་ཅིག ॥ ३०

बोधिसत्त्वमहापर्वन्मण्डलानि समन्ततः ।

निषीदन्तु स्वशोभाभिर्मण्डयन्तु महौतलम् ॥ ३६

འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡོད་དགུར་ཡང་ ॥

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སང་པོ་དག ॥

རང་གི་ལེགས་པས་ས་སྡེང་དག ॥

བརྒྱན་པར་མཛད་པས་བཞུགས་གུར་ཅིག ॥ ३७

पक्षिभ्यः सर्ववृक्षेभ्यो रश्मिभ्यो गगनादपि ।

धर्मध्वनिरविश्रामं श्रूयतां सर्वदेहिभिः ॥ ३७

ལུས་ཅན་ཀྱན་གྱིས་བྱ་དང་ནི ॥

ཤིང་དང་འོད་ཟེར་ཐམས་ཅད་དང་ ॥

ནམ་མཁའ་ལས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་སྒྲ ॥

གྱུན་མི་འཆད་པར་བོས་པར་ཤོག ॥ ३८

बुद्धबुद्धसुतैर्नित्यं लभन्तां ते समागमम् ।

पूजामेघैरनन्तैश्च पूजयन्तु जगद्गुरुम् ॥ ३८

[96^a] དེ་དག་དྲག་དུ་སངས་རྒྱས་དང་ ॥

སངས་རྒྱས་སྤྲུལ་དང་སྤྲད་གུར་ཅིག ॥

མཆོད་པའི་སྒྲིན་ནི་མཐའ་ལས་པས ॥

འགྲོ་བའི་སྒྲ་མ་མཆོད་པར་ཤོག ॥ ३९

देवो वर्षतु कालेन शस्यसम्पत्तिरस्तु च ।

स्मृतो भवतु लोकश्च राजा भवतु धार्मिकः ॥ ३९

ལྷ་ཡང་དུས་སྤུ་ཆར་འབེབས་ཤིང་ ॥

ལོ་དྲག་སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་པར་ཤོག ॥

ཀྱུལ་པོ་ཚེས་བཞིན་བྱེད་གྱུར་ཅིག།

འཛིག་རྟེན་དག་ཀྱང་དར་བར་ཤོག། ३७

शक्ता भवन्तु चौषधो मन्त्राः सिद्ध्यन्तु जापिनाम् ।

भवन्तु करुणाविष्टा डाकिनौराक्षसादयः ॥ ४०

90

སྒྲུབ་ནམས་མཐུ་དང་ལྷན་པ་དང་།

གསང་སྤྲུགས་བརྒྱུས་བཞིན་གྱུར་བར་ཤོག།

མཁའ་འགྲོ་སྤྲིན་པོ་ལ་སོགས་པ་།

སྤྱིང་རྩེའི་སེམས་དང་ལྷན་གྱུར་ཅིག། ༥༠

मा कश्चिद्दुःखितः सत्त्वो मा पापी मा च रोगितः ।

मा हीनः परिभूतो वा मा भूत् कश्चिच्च दुर्मनाः ॥ ४१

སེམས་ཅན་འགའ་ཡང་སྤྲུག་མ་གྱུར་།

སྤྲིག་པར་མ་གྱུར་ན་མ་གྱུར་།

འཛིགས་དང་བརྒྱུས་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་།

འགའ་ཡང་ཡིད་མི་བདེ་མ་གྱུར་། ༥༡

पाठस्वाध्यायकलिला विहाराः सन्तु सुस्थिताः ।

नित्यं स्यात् संघसामग्री संघकार्यं च सिध्यतु ॥ ४२

ཀུའུ་ག་ལག་ཁང་ནམས་གྲོལ་པ་དང་།

ཁ་དོན་གྱིས་སྤྲིན་ལེགས་གནས་ཤོག།

དྲིག་བྱ་དགོ་འདུན་མཐུན་པ་དང་།

དགོ་འདུན་དོན་ཡང་འགྱུར་བར་ཤོག། ༥༢

विवेकलाभिनः सन्तु शिञ्जाकामाश्च भिक्षवः ।

कर्मण्यचित्ता ध्यायन्तु सर्वविज्ञेयवर्जिताः ॥ ४३

95

96"] བསྐྱེད་པ་འདོད་པའི་དགོ་སྤྱོད་དག།

དཔེན་པ་དག་ཀྱང་སྤོབ་པར་ཤོག།

གཡང་བ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ནས་ནི॥

སེམས་ནི་ལས་རུང་སྒོམ་གྱི་ཅིག॥ ༧༢

लाभिन्यः सन्तु भिक्षुण्यः कलहायासवर्जिताः ।

भवन्त्वखण्डशीलाश्च सर्वे प्रव्रजितास्तथा ॥ ४४

དག་སྤོང་མ་ཐམས་ཆེད་ལེན་ཞིང་॥

འཐབ་དང་གཞོན་པ་སྤང་བར་ཤོག॥

དེ་བཞིན་རབ་དུ་གྱུང་བ་ཀུན་॥

ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པ་མེད་གྱི་ཅིག॥ ༧༣

दुःशीलाः सन्तु संविग्नाः पापचर्यताः सदा ।

सुगतेर्लाभिनः सन्तु तत्र चाखण्डितव्रताः ॥ ४५

100

ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བས་ཡིད་གྱུང་ནས་॥

དག་དུ་སྒྲིག་པ་ཟད་བྱེད་ཤོག॥

བདེ་འགྲོ་དག་ཀྱང་ཐོབ་གྱི་ཅིག॥

དེར་ཡང་བདུལ་བྱས་མི་ཉམས་ཤོག॥ ༧༤

पण्डिताः सत्कृताः सन्तु लाभिनः पैण्डपातिकाः ।

भवन्तु शुद्धसन्तानाः सर्वदिक्ख्यातकीर्तयः ॥ ४६

མཁས་པ་རྣམས་ནི་བཀྱར་བ་དང་॥

བསོད་སྒྲོམས་དག་ཀྱང་ཆེད་པར་ཤོག॥

གྱུད་ནི་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་॥

ཐོགས་རྣམས་ཀུན་དུ་གྲགས་པར་ཤོག॥ ༧༥

अभुक्तापायिकं दुःखं विना दुस्करचर्यया ।

दिव्येनैकेन कायेन जगद्भुल्लमाप्नुयात् ॥ ४७

[97^a] ངན་སོང་སྤྱུག་བསྐྱལ་མི་སྤོང་ཞིང་॥

དཀར་བ་སྤྱོད་པ་མེད་པར་ཡང་॥

ལྷ་བས་ལྷག་པའི་ལུས་ཀྱིས་ནི།

དེ་དག་སངས་རྒྱུ་མུར་འགྲུབ་ཤོག། ༧

पूज्यन्तां सर्वसंबुद्धाः सर्वसत्त्वरनेकधा ।

105

अचिन्त्यबौद्धसौख्येन सुखिनः सन्तु भूयसा ॥ ४८

སེམས་ཅན་ཀྱན་གྱིས་ལན་སང་དུ།

སངས་རྒྱུ་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་མཆོད་བྱེད་ཅིང་¹།

སངས་རྒྱུ་བདེ་བ་བསམ་ཡས་ཀྱིས།

དྲག་དུ་བདེ་དང་ལྷན་གྱར་ཅིག། ༨

सिध्यन्तु बोधिसत्त्वानां जगद्दर्थं मनोरथाः ।

यच्चिन्तयन्ति ते नाथास्तत् सत्त्वानां समृध्यतु ॥ ४९

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ནི།

འགྲོ་དོན་ཐུགས་ལ་དགོངས་འགྲུབ་ཤོག།

མགོན་པོ་ཡིས་ནི་གང་དགོངས་པ།

སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་འང་དེ་འབྱུར་ཤོག། ༩

प्रत्येकबुद्धाः सुखिनो भवन्तु श्रावकास्तथा ।

देवासुरनरैर्नित्यं पूज्यमानाः सगौरवैः² ॥ ५०

110

དེ་བཞིན་རང་སངས་རྒྱུ་རྣམས་དང་།

ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱང་བདེ་གྱར་ཅིག། ༡༠

जातिस्मरत्वं प्रव्रज्यामहं च प्राप्नुयां सदा ।

यावत् प्रमुदितां भूमिं मञ्जुघोषपरियहात् ॥ ५१

བདག་ཀྱང་འཇམ་དབྱངས་བཀའ་རྒྱུ་ཀྱིས།

ས་རབ་དགའ་བ་ཐོབ་བར་དུ།

1. Tib. adds two words more—metre irregular.

2. Tib. omits this line.

དག་དུ་ཚེ་རབས་བྲན་པ་དང་།

རབ་དུ་བྱང་བ་ཐོབ་པར་ཤོག། ༡༡

येन तेनासनेनाहं यापयेयं बलान्वितः ।

विवेकवाससामयीं प्राप्नुयां सर्वजातिषु ॥ ५२

[97^b] བདག་ནི་ཁ་ཟས་གྱི་ནས་ཀྱང་།

ཉམས་དང་ཐུན་ཞིང་འཚོ་བར་ཤོག།

ཚེ་རབས་ཀྱན་དུ་དཔེན་གནས་པ།

ཐུན་སྐྱུམ་ཐུན་པ་ཐོབ་པར་ཤོག། ༡༢

यदा च द्रष्टुकामः स्थां प्रष्टुकामश्च किञ्चन ।

115

तमेव नाथं पश्येयं मञ्जुनाथमविघ्नतः ॥ ५३

གང་ཚེ་བལྟ་བར་འདོད་པའམ།

ཐུང་ཟད་དེ་བར་འདོད་ན་ཡང་།

མགོན་པོ་འཇམ་དབྱངས་དེ་ཉིད་ནི།

གོགས་མེད་པར་ཡང་མཐོང་བར་ཤོག། ༡༣

दशदिग्-व्योमपर्यन्त-सर्वसत्त्वार्थसाधने ।

यदाचरति मञ्जुश्रीः सैव चर्या भवेन्मम ॥ ५४

ཕྱོགས་བཅུ་ནས་མཁའི་མགས་གདུགས་པར།

སེམས་ཅན་དོན་ཀྱན་བསྐྱུབ་པའི་ཕྱིར།

ཇི་ལྟར་འཇམ་དབྱངས་སྟོན་མཛད་པ།

བདག་གི་སྟོན་པའང་དེ་འདྲར་ཤོག། ༡༤

आकाशस्य स्थितिर्यावद्यावच्च जगतः स्थितिः ।

तावन्मम स्थितिर्भूयाज्जगद्दुःखानि निघ्नतः ॥ ५५

120

ཇི་ལྟར་སྟོན་ནས་མཁའ་གནས་པ་དང་¹།

འགྲོ་བ་ཇི་སྟོན་གནས་གུར་པ།

དེ་སྤྱིད་བདག་ནི་གནས་གྱུར་ནས།

འགྲོ་བའི་སྤྱལ་བསྐྱལ་སེལ་བར་ཤོག། ༡༣

यत्किञ्चिज्जगतो दुःखं तत् सर्वं मयि पच्यताम् ।

बोधिसत्त्वशुभैः सर्वैर्जगत् सुखितमस्तु च ॥ ५६

[98^a] འགྲོ་བའི་སྤྱལ་བསྐྱལ་ཅིང་བྱང་།

དེ་ཀྱན་བདག་ལ་སྤྱིན་གྱུར་ཅིག།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་འདུན་གྱིས།

འགྲོ་བ་བདེ་ལ་སྤྱིད་པར་ཤོག། ༡༤

जगद्दुःखैकभैषज्यं सर्वसम्यत् सुखाकरम् ।

लाभसत्कारसहितं चिरं तिष्ठतु शासनम् ॥ ५७

འགྲོ་བའི་སྤྱལ་བསྐྱལ་སྤྱན་གཅིག་བྱ།

བདེ་བ་ཐོས་ས་ཅན་འབྱུང་བའི་གནས།

བསྐྱེད་པ་རྟེན་དང་བཀྱར་སྤྱི་དང་།

བཅས་དེ་ཕུན་རིང་གནས་གྱུར་ཅིག། ༡༥

मञ्जुघोषं नमस्यामि यत् प्रसादान्मतिः शुभे ।

कल्याणमित्रं बन्देऽहं यत् प्रसादाच्च वर्धत इति ॥ ५८

གང་གི་རྒྱུན་གྱིས་དགེ་སྤྱོད་འབྱུང་།

འཇམ་བའི་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཆམ་ལོ།

གང་གི་རྒྱུན་གྱིས་བདག་དར་བ།

དགེ་བའི་བཤེས་ལའང་བདག་ཕྱག་འཆམ། ༡༦

बोधिचर्यावतारे परिणामना परिच्छेदो दशमः ॥

[98^b] བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ལས། བསྐྱོད་པ་ཞེས་བྱ་

བའི་ལེན་སྤྱི་བཅུ་པའོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་

༡༡། །ན་མོ་བྱུང་བོ་རྩི་སྟངས་ན་མ་ཡ།

བདེ་བ་ཤེས་པ་ཀུན་མཁུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ནམས ॥
 རྒྱལ་སྐུ་རིན་ཆེན་འཁོར་ལོ་འབར་བའི་རྒྱ ॥
 མྱིང་མྱིང་སེམས་ཅན་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཁྱོ ॥
 རིན་ཆེན་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱིས་འགྲོ་འདི་སྤངས ॥ ༡༩

[99^a] བཀ་གིས་ཐེག་མཚོག་དམ་པ་འདི་མཛོས་པའི ༥

ཞེ་གྱིས་ཆེན་པོ་གྲུལ་སྐྱས་ཞི་བ་རྣམས་॥

དོན་ལྡན་སྒྲིག་བརྒྱལ་སྤང་ཕྱིར་སྤྱོད་པའི་གཞུང་ ॥

འཆོས་སྐྱོབ་ཡོན་ཏན་ཀྱན་ལྡན་བསྟན་བཅོས་འདི༥ ༥༠

མྱེད་མེད་ཡིགས་པའི་དབུ་གང་ལྟར་བའི་གནས་॥

མཐུའ་ཡས་འགྱོ་བའི་པན་བདེའི་གྲུ་གཅིག་ཏུ ༥

མཚུངས་མེད་ཀྱལ་བ་ཕྱན་སྡིང་པོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་ ॥

དོན་དང་ཡི་གེའི་གཞུགས་སྤྱ་ལེགས་གནས་བ་ ॥ ༩༡

ཟབ་མོ་ལྟ་བ་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་པའི་ཆུལ་ ॥

ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་ནམ་གསུམ་ལེགས་སྤོན་བས་ ॥

རྒྱལ་དང་དེ་སྤྱི་སེམས་དཔའ་མཚོག་ནམས་ཀྱི་ ॥

བཟོད་པའི་ལམ་དང་བསྐྱབ་པའི་གནས་གཅིག་ཡིན་ ॥ ༩༢

བཟོད་མེད་བཟོད་བ་ཀྱན་གྱི་གཞིར་གྱུར་བ་ ॥

འགྱུར་མེད་མིང་གི་ངས་པས་བསྟན་པའི་དབྱངས་ ॥

ཐོག་མ་བར་དང་ཐ་མར་དག་པའི་གཏམ་ ॥

ལེགས་བཤད་ཡི་གེའི་གཞུགས་གནས་བཟོ་སྤྱལ་སྤྱུ་ ॥ ༩༣

[99^b] མཚོག་གསུམ་བཕྱན་འགྲོའི་བཙས་སྤྱ་སྤར་འབྱུལ་ ॥

བྱང་ཆུབ་མཚོག་གིས་བོན་དག་བའི་སེམས་ ॥

དཔལ་ལྷན་ཡོན་ཏན་དམ་པས་ཡོངས་བཟུངས་བ་ ॥

འགྲོ་བ་ཀྱན་གྱི་ཞིང་ལ་བདབ་པའི་དགེས་ ॥ ༩༤

སྤྱོད་པ་དག་བྱེད་འཕགས་པ་ནམས་ཀྱི་ཆུལ་ ॥

འཇིག་རྟེན་སེམས་ཅན་ཆོས་སྤྱ་རབ་གནས་ཏེ་ ॥

སྡོང་ཉིད་སྡིང་ཟེའི་སྡིང་པོ་ཀྱན་མཁྱེན་སེམས་ ॥

སྤྱི་ཞི་ཀྱན་དུ་སྟོམས་པར་འཇུག་གྱུར་ཅིག་ ॥ ༩༥

མཐོ་རིས་སྤང་བ་དཀར་པོ་ངལ་བའི་སྟོ་ ॥

འབྱོར་པའི་ཁྱད་པར་ཅན་འདི་བསྐྱེད་པའི་མ་ ॥

ཆོ་རིང་འཇོམས་པས་ཐོགས་དྲངས་མཁའ་མཉམ་འགྲོ་ ॥

རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱོད་པ་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་གྱུར་ཅིག་ ॥ ༩༦

བདག་ཀྱང་དེང་ནས་སྐྱེ་དང་ཆོ་རབས་སུ ॥

སྤྱིད་པའི་སྤྱིད་པ་གཙོད་བྱེད་ཤེས་རབ་དང་ ॥

སྒྲིན་དང་གྲགས་པའི་ཡོན་ཏན་ལེགས་འབྱོར་ཅིང་ ॥

ཁམས་གསུམ་དག་ལས་ངས་འབྱུང་མཐར་སྦྱིན་ཤོག ॥ ༤༧

[100*] གངས་མེད་དོན་དུ་དུས་རིང་བྱ་དགའི་ཁར ॥

ཁྱེར་ཡང་སྐྱོ་མེད་སྐྱེས་བུའི་སྦྱིང་སྟོབས་ཀྱིས ॥

སྤྱིད་པའི་རྒྱ་བོ་བཞི་ཡིས་ཁྱེར་པའི་འགོ ॥

ནམ་གྲོལ་ཐར་པའི་སྤྱིང་དུ་གདོན་པར་ཤོག ॥ ༤༨

ཅས་པའང་སྐར་དུ་སྐྱབ་པ་པོ་གང་ཆོས་པའི་ཇ་ཡ་སྒྲ་དུས་སྒྲིན་པ་
སའ་དུ་ཀ་ལྷ་ཁྱིའི་སྒྲ་བ་དུ། པར་འདི་རྩ་ཐུག་ཀྱན་བཟང་ཆོར་ཞུགས། ॥

Attribution-NonCommercial

You are free:

to Share — to copy, distribute and transmit

to Remix — to adapt the work

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work or licensor (but not in any way that suggests endorsement of the work).

Noncommercial — You may not use this work for commercial purposes.

Share Alike — If you alter, transform, or build upon this work, you may only distribute the resulting work only under the same or a similar license.

With the understanding that:

Waiver — Any of the above conditions can be waived in writing by the licensor.

Public Domain — Where the work or any of its elements are in the public domain under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Other Rights — In no way are any of the following rights waived:

- Your fair dealing or fair use rights, or other applicable copyright limitations;
- The author's moral rights;
- Rights other persons may have either in the work or in its subject matter, such as publicity or privacy rights.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work. The best way to do this is with a link to this page.

the work

in the manner specified by the author
s that they endorse you or your use of

work for commercial purposes.

ild upon this work, you may distribute
imilar license to this one.

f you get permission from the copyright

ts is in the public domain under
cense.

ts affected by the license:

able copyright exceptions and

k itself or in how the work is used, such

e clear to others the license terms of
eb page.